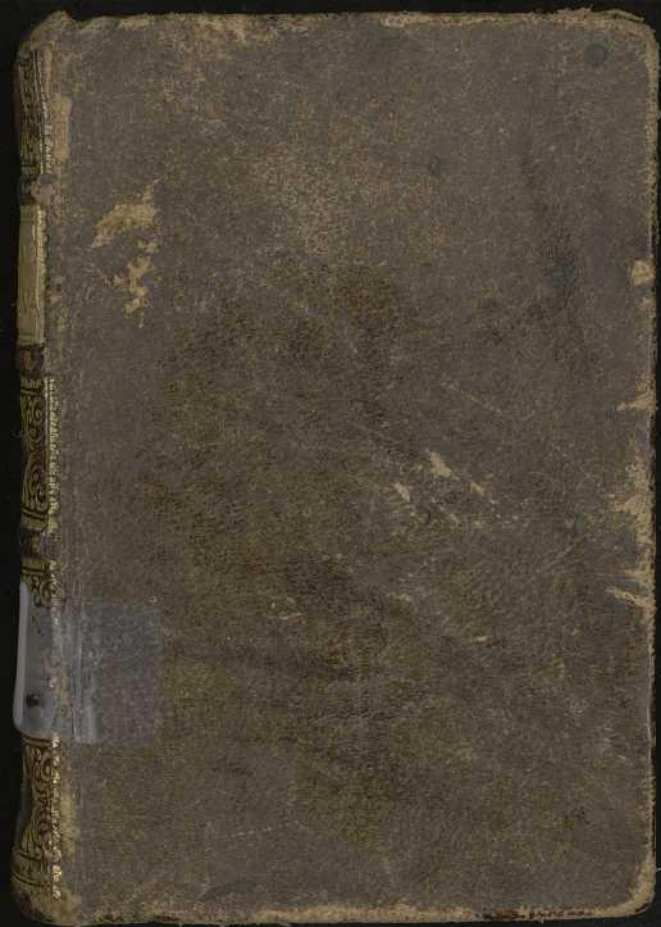
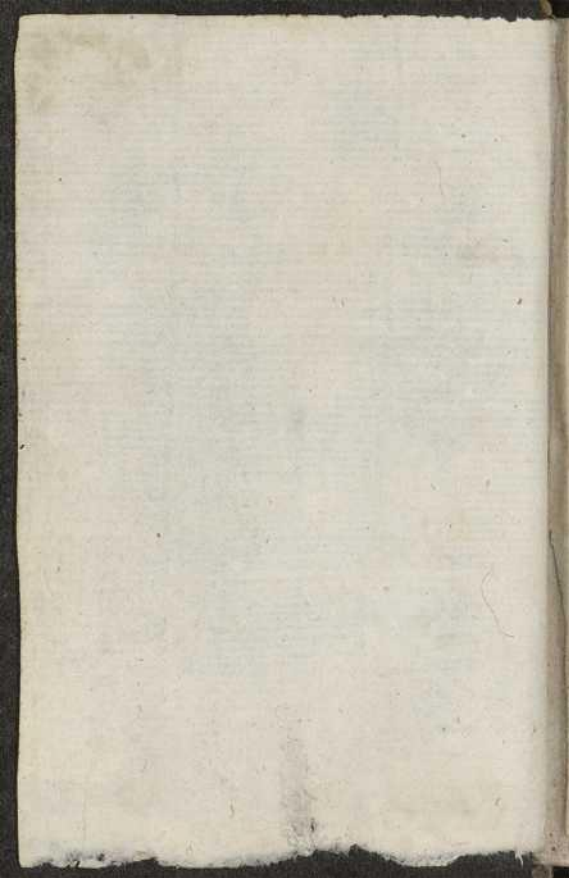

55

2

PRACTICA
MEDICINÆ
GENERALIS.

204

A IO. IACOBO VVECKERO
Poliatro Colmarien. VII.
libris explicata.

IN VIRTUTE,

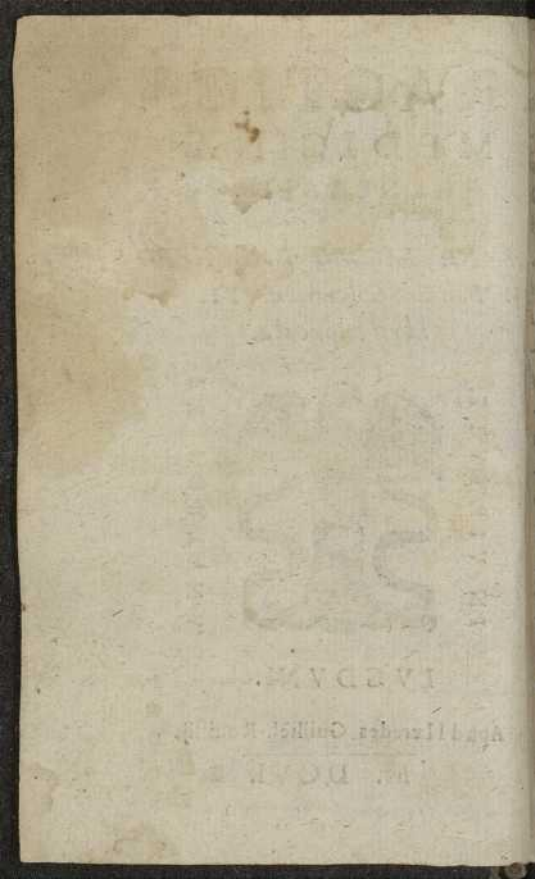

ET FORTUNA.

LVGDVNI.

Apud Hæredes Guillieli. Rouillij.

M. DCVI.

Summo
CHRISTIANI ORBIS
MODERATORI
CÆSARI RODOLPHO II.
AVGVSTO.

Etiamsi Telemachi verum illud
esse sciam, CÆSAR inuictissi-
me, magis magna, paruos par-
ua decere: adeoque si meam obscuritatem
cum S. M. I. splendore componam, ab
instituto meo penitus discedere debuerim:
argumenti tamen suscepti, dignitas et
amplitudo non modo in sententia me con-
firmavit, verumetiam Cephessia dictum
discipulum contentius tibias instantem
cedentis, in memoriā revocavit, ὅτι ἐπὶ τῷ τε-
τάλῳ τὸ δὲ ἀλλ' ἐπὶ τῷ δὲ τὸ μέγα posu-
isse. Nam cum id demum verè magnū cen-
seri debeat, quod in suo genere perfectum
exiit: perfectio autem non aliunde, si
* 2 Peripa

Peripateticorū principi credimus, quā
ex virtute pendeat: at virtus sui posse
rem bonum efficiat: consentaneum san
videtur, id quod comparatione aliorum
magnum est, bonū itidē verumq; existimar
debere. Qua quidem rationis inductione
Medicinam non modo inter utilissima
hominum vitæ artes recipi, verum etiam
plerisque præferri sapiens antiquitas mi
rro censuit, eiusdemq; inuentionem De
immortalibus attribuit, usum & exerci
tationem summis regibus familiarem
esse deprehendit. Etenim si quod in æco
nomia Pater est, id in politica Rex: ni
minus regi, pro salute populi excubam
salubritatis, quā reliquorum ad vitæ
oportunorum præsidiorum cognitio, nec
saria esse videbitur. Vt proinde mini
miremur, Catonem priscum in Re rusti
ca pertractanda ea, quæ ad familiæ mor
bos vel precauendos vel depellendos
facere possunt, curiosè describere soli
tum: cū Homerus sapientia omnigt

na Oceanus, Agamemnona illū πομπὴν
ἀσπῶν, in pestilentia, qua Græcorum exer-
citus inuaserat sedanda ratione cessan-
tem, & oscitantem, ab Achille, non mi-
nus Chironis quam Martis artibus in-
structo heroe, pro concione reprehendi in-
troducatur. Magna igitur Medicina est,
propter auctores magnos. Deos videlicet,
& qui, vel sacrarum literarum testimo-
nio, Deorum terrestrium locum obtinent,
Reges atque Principes. Sed ut hac nobi-
litate Medicina commendant, ab Ar-
tificibus desumptam: ita est alia magis
propria eiusdem commendatio, ab Arte
ipsa petita, quatenus habitus verus est
methodicè traditus: per quem solum Me-
thodici seu Dogmatici medici ab Empi-
ricis differunt, & a quo solo Artifices
non immeritò appellari debent. Huius
viri primus inuentor & constitutor fuit.
Hippocrates, sic ampliator & designator
Galenus: cui fortassis operibus artis mul-
ti, præceptionibus verò nulli: conferri pos-
-

sunt, cum quicquid posteriores Græci
Arabesue boni habent, hoc est methodi-
ci, id ex Galenicis fontibus hausisse, &
quotidiana tantum experientia exemplis
locupletasse videantur. Sed quod summi
illi viro, & à nemine præterquam docto
satis laudato, à nemine præterquam in-
docto petulanter contento, vitio datur.
Methodi virtutem primam, ordinem sci-
licet & perspicuitatem, orationis proli-
xitate ab eo fuisse obscuratam: id ut po-
se verum sit, at neque ex confesso neque
ex professo. Namque virum illum verum
magnum non magis patriæ vitio (nam
plerique, ad Asiaticum dicendi morem
confugiendo, dum Galenum excusant
conantur, vitiosam illius institutionem
per quam hoc ipsum, licet populare vi-
tium, emendari debuerat, accusare vi-
dentur) quam certo cōsilio, ut Hippocrati
breuitati lucem inferret clarissimam, hoc
ipsum fecitasse, vel ex eo liquet, quod in
præclaris illis de Arte medicinali &

Constitutione artis commentarijs, satis ostendit, quanta breuitate artem ipsam tradere potuerit. Medicinam ab illo multis libris fusissimè traditam, sed & pro diuersa scribendi occasione non semper eo, quem theorematum ab ipso propositorum series requirebat, ordine explicatam, nos Galenica methodi terminis circumscriptam, in locos communes retulimus, recisis super uacuis, alienis in suum locum relatis: & ne quid in hoc genere deesset, posteriorum quoq; Græcorum scripta, eadem methodo in classes certas redegitimus, ut hac ratione integram Medicinam Græcorum, uno veluti corpore comprehensam, magno cum studiosorum fructu, & verò etiam temporis compendio, Asclepiadeis hominibus exhiberemus. Et iam profecto diligentiam & laborem nostrum publicè spectandum proposuissemus, nisi Typographica remora hac in parte vota publica impediissent. Interea dum Iouis. Olympici gigantea statua ex-

petatur integra, in singulis partib. periculum artis facere, methodiq; specimen exhibere, non alienum nobis visum est. Adeoq; ex quinq; Medicina partibus, eam que sibi eximie Therapeias nomen vendicauit, hocce Enchiridio vniuersim delineare studuimus: ut quemadmodum Geometra amplissimam vniuersi machinam exili interdū globo comprehendunt, & minore quidē cum labore, at non minore cum ingenio

Terrarum tractusq; maris cœlumq; profundum

oculis hominum subiiciunt: ita quoq; nos diuinos illos methodi Therapeutice libros, à Galeno scriptos, in hanc formā contrahere, & heterogenea ab homogeneis segregantes, puram putam curatiuam methodum exhibere volumus. Ergo siue propter authorum amplitudinem, siue propter methodum opusculum hoc mole quidem exiguum, sed virtute magnum, tibi, RODOLFE AVGVSTE, maximo
Chri

Christiani orbis moderatori, ea quæ decere
submissione, offero, ut quemadmodum
hoc ipsum maioris operis rudimentum
erit, Deo opt. max. benè fortunante: sic
feliciss. imperij tui initijs Rex ille regum,
& Dominus dominantium, ea addat
pacis ornamenta, bellig.³ decora, ut do-
mus Austriaca, quæ constanti Electorum
voluntate incōparabili inter Christianos
principes exemplo, tot iam continuata se-
rie Imperatores, nō minus in rectè sapien-
terq³ gubernanda, quàm in fortiter de-
fendenda Rep. clariss. protulit, ea per te
incrementa suscipiat, ut ex Homericæ
Hæctoris voto, non tantum patrem tuum
Maximilianū II. sapienti moderatione,
Ferdinandum auum, sanctimonia vitæq³
innocentia, Carolū V patrū fortitudi-
ne, verum etiam ut maiores tuos nun-
quam satis laudatos, nec nisi heroico stylo
celebrandos, Maximilianum I. Frederi-
cum III. Albertum II. atq³ I. ipsumq³
generis tui illustratorem Rodolphum I.

à quo nomen trahis, felicitate & pietate,
hac quidem Deo immortali, illa mortali-
um generi conciliandus, ad aequas atq; su-
peres. Hinc voti publici summam, is qui
solus potest, ratâ faciat, ad Christiani or-
bis tranquillitatem, & privatorum S. M.
T. devotorum (inter quos occasione potius
quàm affectione me vel à devinctissimis
vinci patiar) salutem & incolumitatem.

Colmaria A. d. IV. Kal. Martij.

AN. S A L. M D X X C V.

S. M. T.

Humillimus cliens

IO. Iacobus Vuckerus,

CL. V.

IO. IACOBO VVECKERO

Medico Asclepiadeo *ἀσκληπιάδῃ.*

Clinico lauto excellenti, experienti

Ob Medicinam multis iam pridem vigiliis,
& monumentis illustratam.

Nunc demum hoc paruo quidem sed inge-
nioso opere summam eiusdem *ἐν θεωρίᾳ καὶ*
πράξει feliciter tentatam.

ἐν πράξει

Theorematis practicis verè, germanè, ca-
tholicèque constitutis omni *ἀμειψίᾳ καὶ*
ἀλογισίᾳ in morborum causis, in remedio-
rum *ἀντίθεσι, ἵξει, διακρίσει καὶ ἰσχυρώσει*
longissimè profligatis.

Regia deniq; via ad medendum citò, tutò
iucundèque aperta, & complanata.

IAC. MOCCIUS MEDICVS.

EX

V. M. L. D. F. Q.

L. M.

P.

In

IN METHODVM VNI-
uersalem perueniendi
ad praxim,

D. D. IO. VVECKERI,
D Agnati sui obseruandis. *Ὁχα-
ριστικὸν τε καὶ παραινετικὸν ἐλθὼν*
Jonatha Meieri Basi-
liensis.

Hunc librum præclare tibi VVECKERI ti-
mitto.

Excusum prælo, te cupiente, meo.

Ette nunc docti toto venerantur in orbe,

Pro medicis donis auxiliisque tuis.

Hic Generalis enim Medicina praxis habet,

Ingenti quæ non utilitate caret.

Nos etiam te nunc merito veneramur honore

Pròque tuo studio, pròque favore tuo,

Hoc quod opus doctum nostro commiseris ari,

Illustrènt quæ typos quòd tua scripta meos.

Nec cessas post hanc praxim, factisquæ priores:

Pergis: & egregium nunc meditaris Opus.

Vtq; vigili legiti hæc cupido modo pectore lector,

Qui fruitor toties teque tuisque libris:

Sic plures admiratur, speratque futuros:

Teque petit libros pollicitante nouos.

Pergis

*Pergis sic nobis Specialem absoluerè Praxin,
Factaque pollicitis adde petita tuis:
Atque illam potius pralis suppone tuorum,
Vt videat lucem per mea praela diu.
Perge tuis medicas ornare laboribus artes,
Vtque facis, pralis perge fauere meis.
Sic duce te crescunt cupidi bona publica mundi:
Commendat nomen sic tua fama meum.
Sic alacri vigilique fide, sic tempore lato
Te consanguineum magnificabo meum.
sic ego, sic omnis medicis imbutus ephēbus
Artibus, aeterno tempore gratus erit.
Et nomen sine fine tuum super astra feretur,
Rem Medicam tali quod ratione inuās.*

IDE Æ

I D E Æ.

HIPPOCRATE Æ
AD MEDICAM PRÆ-
XIN SIMVL, ET THEO-
riam facientes.

A P H O R I S M I.

MEDICVS Philosophus dijs
æquiparandus, Doctus esto
Bonus, & in arte Potens
nempe vt Sciat, Velit atque
possit de genere humano in sanitate
custodienda reuocandâque benè me-
reri.

Proinde duo in eò requiruntur
summa, σχῆμα medicum, εὐσχνησιύον
medica.

Σχῆμα medicum in Dogmatica
præ

præceptorum cognitione, & Historica
designatione exemplorum ad artem
pertinentium consistit.

Quarum vtraque & Naturæ rectâ
côformationem, & Doctrinæ fidelem
institutionem, & Experientiæ insuper
diligentem confirmationem requirit.

Εὐχρησίου verò siue Elegâtia me-
dica, à qua Gratosi Asclepiadæ olim,
hodie Excellentes appellantur, tan-
quam externa persona artificem or-
nat secundùm Animum, Corpus &
Fortunas.

Ad animi ornatum faciunt Instru-
menta philosophiæ, eiusdemq; Ha-
bitus.

Instrumentis nitatur oportet, tum
Rationis, à Logica : tum Orationis
puræ & elegâtis, à Grammatica, Rhe-
torica, & verò etiam à Poëtica mu-
tua.

Habitus philosophici ad cognitionē
& Actionem pertinentes sunt varij.

Cogni

Cognitionis habitus ad Medicū or-
natum faciunt, alij magis, alij minu-

Theologia in primis, tanquā basi
Physica deinde, amplissimas colonias
ex se deducens, Anatomiam, Rhizo-
tomiam, Pharmacopœiam & sub ha-
Chymiam. Mathematica denique, v-
non necessaria, saltem pedissequa. Et
quibus Sapiens medicus iure deno-
minatur.

Actionis verò habitus ad Probitatem
eiusdem conferentes nobilissimas ex
se actiones deducunt.

Sic Prudentiæ Medici cōuenit in lo-
quendo & differendo argutum &
neruosum esse: In deprehendendis
agrorum adstantiumue erroribus &
decipulis sagacem.

Fortitudine sit ea animi, vt ne vel
terrorem vel confidentiā excitantibus
supra quàm decet moueatur. Mundi-
tiæ corporis amplectatur. multo verò
maximè eam quæ animi est: quoad
ali

alimenta frugalis, quoad venerem
etiam suspicionis experts.

Quastum ex opera operæue medi-
co turpem fugiat.

De mercede nunquam paciscatur,
præterquam confidentiæ ægri exci-
tandæ causa.

Premia ne promissa quidem auarè
exigat ab ijs qui possunt, qui non pos-
sunt, ne speret quidem.

Honoris contemptor esto, nisi quem
artis peritia non emendicatum vltro
offert. Parcus sui ipsius laudator, nec
nisi urgente necessitate recitator.

Seuerus in ijs, qui artis successum
impedire possunt erroribus: benignus
in cæteris, & miseriæ ægrorum seriò
condolens.

Ne quidem errores suos fateri, &
alios suo exemplo cautiores reddere
superfedeto.

Medicorum aliorum congressum
& conuersationem vltro expetito.

Morbum leuem & salutarem verbis ne aggrauato.

Euentum morbi præscitum nun prædicito, ad ægri obedientiam excitandam, artisue calumniam auerrendam: nunc dissimulato, ne morbus corporis, animi morbo augeatur.

Remediorum præstantiam præcūmne nunquam quæstus, sed æctoritatis interdum causa mentitor.

Quæ vel in arte vel extra artem calare præstat occultato.

In alienis obseruandis censendisue nec curiosus nec acerbus esto.

Aliorum successibus nec inuideto nec obtreçtato.

Humanus & popularis erga omnes minimè tamen garrulus.

Nō morosus, & acerbus, non scurrilis & ridiculus.

In familiaritate contrahenda facilis, in conseruanda officiosus, in consiliis placidus.

Oratione breui , sed arguta & sententiosa vritor.

Vultu grauitatem simul & blanditiam præfero.

Ægrum sedatè & si morbus postulet, frequenter visitato.

Modestè assideto, interrogato, tangito, considerata perpendito.

Turpia dicta factaq; auersator ònia.

Religionem & pietatem vt Dei & Naturæ minister non fucatè colito.

Numinis in consulendo agendoq; gratiam atq; pacem exorato.

Ægrum ne quacunq; de causa suspendito.

Præceptores parentum loco colito, eorundem filios pro fratribus complector.

Medicos collegas tum aliàs , tum præsertim in consultationib. absq; inuidia & sugillatione audito , doceto.

Aliena contrectare ne in animum quidem inducito.

Atq; vt Animus Medici philosophi benè quoq; habitet, Corporis ornamenta accedant oportuna.

Ætas iuuenilis quidem tolerantia & officio, sed senilis sapientia & iudicio præstat. Intermedia utroq; participat.

Habitu Corporis bono sit, ne vulgatum illud obijciatur, cura te ipsum.

Vestitu nec sordido, nec luxurioso, nec peregrino, sed mundo & frugali, & ad peregrinationes actionesq; medicas oportuno utitor.

Non sordidus, non contulus, sed nitidus atq; lautus esto.

Ab odorib. & vnguentis abstineto.

Hisce ex Fortunis quoq; petitis ornatus adstipuletur.

Comitatum & pompam discipulorum, ægrorumue sanitati restitutorum, tabellarum item atq; diplomatum ostentationem agyrtis relinquit.

Testi

Testimonium prouectus in arte,
non sua sed agrorum confidentia
causa, à bonis atq; doctis accipito.

A ratione non à fortuna totus pen-
dero. Fortunam in Artem, nihil in Ar-
tificem non nisi concedente Numine
aliquid posse persuasum habeto.

Nobilitatem ex Asclepiadea pro-
fessione potius quàm ex maiorum cla-
ritate, consecretator, tuetorq;

Ex his fontibus porro Πρῶτος
siue Præfectura medica, triplici orna-
tu instructa, in mediam hominum
vitam prodiens, varijs operibus sese
spectandam exhibebit, siue Officia
perpendantur, siue Personæ.

OFFICIORVM genera nisi me-
thodi terminis circūscriberentur, pro-
pè innumera censerì possent.

Huius sunt loci, Locorū quo ad aë-
rem, aquam, cælum, diligens inspe-
ctio.

Chirurgitarum operationū obser-
uatio:

uatio : Remediorum exploratio: Præceptorum methodica perceptio.

Diligens morbi mutationis atque euentus prædictio, Morbi præsentis cognitio, inuestigatio, ab ægro, ab astantibus.

Naturæ ante omnia imitatio.

Cōmunicatio præceptorū simul & exēplorum artis fida erga discipulos.

Ægros & adulātes sui officij admonere, securos terrere, meticulosos erigere.

Non perfunctoriè, non temerè, non nimis curiosè artis munia obire.

Occasionem præsentem apprehendere, futuram patiēter expectare.

Inexspectatis nec confidere, nec supra modum terreri.

In suscipiēdis aggrediēdisq; morbis, nec temerarium, nec meticulosum esse.

Nullius operis operæue medicæ subpudere.

Præ

Præcipitiâ in motu, incessu, administratione fugere.

Grauitatē in sermone, sessione, incessu, vestitu amplecti.

Auctoritate velut heroica excellere, imperando necessaria, prohibendo noxia, reprehendendo errata.

Ægro, dissimulato sordium fastidio, comiter assidere.

Pauperibus gratis mederi.

Peregrinos præ cæteris humanius complecti.

Ingratos & auaros, quantumvis dignos qui negligantur, in morbo preferim ancipiti, non derelinquere.

In agendo promptum, expeditum, dextrum, & elegantem esse.

Instrumentis medicis diligenter & oportune paratis domi abundare: foris necessaria tantum & expedita secum ferre.

Memoria remediorum formas tum simplicium tum compositorum tenere.

re: ad eiusdē subsidiū nihilominus ac
uersaria in promptu habere.

✍ In ijs quæ offeruntur alimētis me
dicamentisq; elegantieq; lauititiæq; stu
dere.

✍ Aegri cupiditati neq; adulatori
blandiri, vnde morbus augeatur: neq;
crudeliter reluctari, vnde animus ægri
à cura absterreatur.

In chirurgicis operibus admini
strandis, celeriter & expeditè agere
iucundè & indolenter agere, securè
atq; tuto agere.

✍ Consuetudinis atq; virium ægri in
primis rationem habere.

Quòd si nunc **P E R S O N A S** con
sideremus, eadem ipsa officia in tres
classes diuidi possunt: quorum alia
Ægrum, alia Adstantes, alia Medicos
ceteros respiciunt.

Ægri animo prius quàm corpori
medendum.

Ea quæ ægrum scire par est, doce
re:

re: quæ opinari, persuadere: nunc confidentiam, nunc timorem exprimere.

Ea quæ ægrum facere oportet, dictatoriè imperato: interdum quoque in parem gratiam aliquid remittito, & indulgentia leui grauiorem obedientiam mercator.

Quæ ægrum ignorare conuenit, cæato, dissimulato, callidèue interpretator.

Morbum modò difficilem, vt obediatur, modò facilem, vti ne desperet, simulato.

Nihil superbè promittito: ad Dei potentiam & Naturæ obedientiam artis opera omnia referto.

Remedijs nunc varijs, nunc paucis vtendum affirmato: illud ne festinet, hoc ne animum despondeat.

Medicum nec auarum, nec infidum & desertorem fore fidem facito.

A quibus abstinere debet, partim minis, sed, vt erga hominem liberum,

modestis , extorqueto, partim bland
admonitione abducito.

Adstantes ægro gratos & acceptos
præstato: ingratos abigito.

Iisdem morbi naturam & causas
non multis ambagibus, sed apertis
militudinibus explicato.

Euentum prædictione occupato.
Tumultus ex confidentia vel despera
ratione ortos cohibeto, corrigito.

Ad imperata dextrè & fideliter faci
enda nunc pollicitatione nunc
terminatione cogito.

Fidei adstantium quorúmvis ne fide
dito, in eosum præsertim quæ maiora
sunt momenti remediorum submi
nistratio.

Medicorum aliorum in morbo tum
periculoso, tum salubri, sed propter
ægrî nobilitatem morositatémue diffi
cili, introductionē expetito, nedum
subterfugito.

Absque contentione & altercatione
ne

ne & inuidia, non privati, quæstus,
vel gloriæ, sed ægri salutis & veritatis
causa, consilium dato, admittito.

Empiricorum consilia, propter me-
thodi ignorantiam contemnito: me-
dia vero tanquam omniparentis Na-
turæ dona, examinato, & nisi potior
ratio dissuadeat admittito.

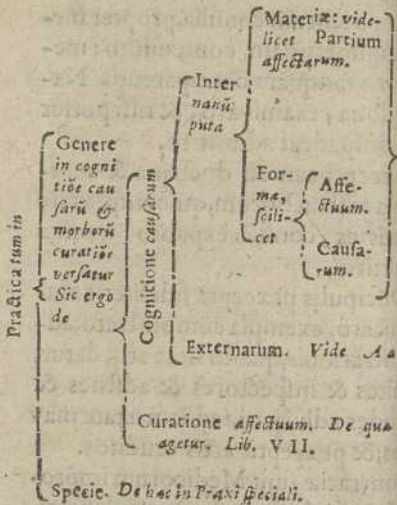
Præceptorum ab doctrina & expe-
rientia instructiorum, quicumq; ætate
iuuenis es, consilia expetito, monita
admittito.

Discipulis præcepta fideliter com-
municato, exempla cōmonstrato, ad-
ministrationis, quādo licet atq; datur,
comites & inspectores & adstites &
custodes adhibeto, sed iam ætate ma-
turos, & præceptis artis eruditos.

Contrariæ sunt Medicorum impro-
borū & sophistarum, artis pulcherri-
mæ professione ad quæstum & ambi-
tionem abutentium, notę atq; noxæ.

PRACTI

PRACTICÆ GENER LIS TYPVS.

PRACTICÆ GENERA- LIS TYPVS.

Finis, nempe actio-
nis, Medicus ab
actione incipit.
Inde ad instrumen-
ta progreditur.
Antequam in in-
strumentu uti inci-
piat prius perspicit,
an agere possit.
Deinde quid age-
re debeat. Sic ergo
Medicus perpendit.

An mor-
bus cura-
ri possit.
Multi
namque
morbis so-
lus prae-
sagus relin-
quendi
sunt.

De his
Lib. II.

Quid fie-
ri debeat.

A 2. Cō-
sideratio
instituz-
da.

Efficientium, Cum
Medicus agat.
per instrumenta ne-
cesse est, ut cogni-
tionem habeat tum

Dicitur.

Lib. III.

Pharma-
ceta; vide
licet me-
dicamen-
torum sum

Simpli-
cium Lib.
IIII.
Compo-
sitorum
Lib. V.

Chirurgia. Lib. VI.

PRACTI-

PRACTICÆ GENERALIS

LIBER I.

ARGUMENTVM.

De partium affectarum, at
etuumque & causarum co
gnitione agit. Eius au
tem capita hæc
sunt.

Quibus notis locus affectus de
bendi possit, Cap.

De locis affectis per se, & per consensum
& quod modis pars aliqua corp
per consensum afficiatur, Cap.

De notis, quibus affectus dignoscantur
Cap. 3.

De morborum generibus, Cap.

De symptomatis in vniuersum. Cap.

De notis, quib. causa cognosci possit
Cap. 6.

De morborum causis in vniuersum, C

PR

PRACTICÆ GENERALIS

LIBER. I.

Proœmium totius operis.

MNIS docendi via ac ratio præcipit, vt à generalibus ad particularia progrediamur. Itaq; efflagitantibus quibuldam medicæ artis studiosis, & candidatis, vt librum de curandis humani corporis malis conscriberem, generalem prius methodum describendam fore putavi, qua tandem facilius & promptius in particularibus sese exerceant, cum in vniuersalib. methodus, in particularibus exercitatio consistat. Methodus ergo est, in ægrotis primò perscrutari, quænam corporis pars affecta sit,

fit, & quomodo, primariòne, an
consensum alterius cuiusdam par-
ticular: deinde quis sit affectus prater-
naturam, num morbus, vel sympto-
ma: tertiò quæ sit eius causa: post-
mò an is affectus curari valeat,
quomodo, & quibus instrumentis.
His enim incognitis, fieri nequit,
probè curatio absoluator. Qua
tem via, ac ratione valeat, quispiam
fectam sedem omnem, ac quem
praternaturam affectum, eiusq; cau-
sam dignoscere, ac demum affectum
ipsum, si is curari possit, propugnare
& quibus instrumentis, iuxta Hippocra-
tis & Galeni doctrinam, hoc o-
pere scribere aggrediar, ini-
tio à laxis particulis
sumpto.

Quibus

*Quibus notis locus affectus deprehendi
possit, CAP. I.*

IT A Q V E ante omnia Medicus in
curandis singulis corporis malis,
partium corporis, quas locos nomina-
re consuevimus, notitiam habere de-
bet. Huiusmodi namque plurimum
confert, non solum ad curationem,
quam pro locorum differentia variari
contingit, verum etiam ad affectus
dignotionem, & Prognosticum. Ve-
rùm hîc non de ijs, quæ in superficie
constitutæ sunt, partibus, utpote quæ
facilè sensibus deprehendi queant, ne-
que etiam de earum natura seu essen-
tia, neque actione, siue usu, neque
compositione quicquam agemus,
(cùm hæc ad artem secandi corpora
pertineant. Scribimus enim hæc ijs,
qui iâ in corporis dissectionibus sunt
versati) sed de ijs locis, qui intrin-
secus

secus latent, & in conspectum non
niunt, quibus scilicet notis deprehe-
dantur.

Itaque locorum affectorum
gnitio quinque potissimum rebus
lucescit: nimirū actione læsa, excre-
tis positu, doloris proprietate, & pro-
prijs accidentibus. Sanè actio læsa so-
la interdum affectam partem indicat
potest: & quidem hoc modo. Si enim
accidens aliquod circa cernendi offi-
ciū euenerit, oculū affici constat. Si
quoq; ratio, vel imaginatio, vel mem-
oria læsa, cerebrū affectum esse dem-
strat: pulsus verò præter naturā, cor la-
borare indicat: priuatio motus nerui
& musculum: cibi fastidium, os ventri-
culi: mala cibi concoctio, ventriculū
sanguificationis frustratio, hepar, &c.
Porro excretorum species affectam
partem indicat, & per partium ipsius
essentiam, & per contenta in ipsa. Per
partium ipsius essentiam, vt si bron-
chium

chium tussiendo excernatur, pulmones agrotare indicat: ramentum per alvū eiectum, intestina affecta ostendit: caruncula per vrinam excreta, renes: excrementa lamarum speciem referentia, per vrinam excreta, vesicam affectam esse portendunt. Sic etiam per contenta in ipsa parte. Nam vrina excreta per vulnus: vesicam, vel vrinarios meatus affectos ostendunt stercus per vulnus excretum, intestinorum aliquod: cibus per vulnus, ventriculum: efflatus spiritus inter respirandum, membranam costas succingentem affectam esse indicat: lapis excretus, renes vel vesicam: sanguinis grumus per tussim eiectus, thoracem: lumbrici intestina laborare demonstrant. Cæterum positus quoq; affectam partem sufficienter commonstrare potest: quippe durus in dextra præcordiorum parte rumor, non lienis, sed iccoris affecti nota est: quem-

admodum si fuerit in sinistra, non
hepatis, sed splenis affectum porte
dit. Ac positus interdum, ubi simili
se habent excreta, affectam parte
commonstrat. Si enim membrano
tunicæ frustulum excernatur, id vici
esse alicubi ostendit: verum in qua
particula, ex positu discere poterit.
Nam si vomendo fuerit reiectum, a
gula, aut ventriculi: si tussiendo, gu
turis, aut asperæ arteriæ: si screand
facium: si cum vrina, eius fistulæ: si
fede, alicuius intestinorum: si per me
lieris pudenda, vteri affectum po
tendit. At verò constat, quod singu
dolos propositus varietate, affe
ctum locum ostendere possunt. Quip
pe apparentibus per vomitum vici
ris notis, animaduertendum est, vtrum
anteriores partes circa præcordia, aut
posteriores circa dorsum, dolor ali
quis infestet: dignoscemus autem
hæc ratione. Etenim qui in anterio

rib. percipitur, ventriculum : qui verò
in posterioribus, gulam occupare cen-
setur. Haud aliter os ventriculi à spa-
cio ipsius, & à gula distinguendum
est: si deuoratis quibusdam acribus,
hoc quidem in ore ventriculi, aut
parte inferiore mōrdicationem exci-
tet: illud verò in transitu gulæ, quæ se-
cundum thoracem est. Omnia enim
hæc positu distinguuntur. Sed nunc
exemplum aliquod afferre opere pre-
tium videtur, quomodo scilicet locus
affectus ex proprijs accidentibus in-
notescat. Ore quidem ventriculi affe-
cto, fastidium infestat: per hepatis ve-
rò imbecillitatem, excrementa per
aluum deiecta, aquæ, in qua carnes
nuper mactatæ ablutæ fuerunt, simi-
lantur: item maxillæ rubræ apparent
in peripneumoniacis: suffusio oculos
infestat: hæmodia, dentium stupido-
rum est nota. Sed ex doloris specie
locus affectus commodè deprehendi

potest. Siquidem dolor punctorius membranas? dolor pulsatorius, articularias: dolor grauis, viscera, vel aliam partem sensus hebetioris affectu esse indicat. Hæc igitur sunt affectuum locorum notæ.

*De locis affectis per se, & per consensum
& quorū modis pars aliqua corporis
per consensum afficiatur.*

CAP. 2.

NOtitia partis affectæ habita, perquirendum venit, num proprie, seu primò, aut per cōsensum pati afficiatur. Nam huiusmodi speculatio non parum ad curationem conducit, cum ad curandi rationem non sine manifesta vtilitate in primis pertineat, cuius parti remedia sint aptanda, cognouisse. Siquidem medicamenta non nisi ei, quæ proprio, & primario affectu laborat, applicanda sunt. Ea namque curata, nullus relinquitur

in ea,

in ea, quæ per cōsensum, afficitur, præ-
ter naturam affectus. Equidem parti
proprius siue primogenius morbus
est, cuius pars per essentiam & propria
affectione laborat: vel tum affectus
proprius esse putandus est, cū per-
manere in parte quapiam perspicitur.
Vnde si in morbo laterali permanens
eueniat delirium, caput proprium
habere morbum perpendendum, ita,
vt quamuis lateris morbus quiescat,
possit tamen capitis morbus perma-
nere. Quod si verò pars aliqua ob al-
teram afficitur sic, vt irrita: à quidem
vna, altera vehementius molestetur,
remissa verò irritatione, quiescat, eam
per sympathiam, seu per consensum
affici putandum est. Verum pars cor-
poris per consensum quinque modis
afficitur: videlicet quando vel humor,
vel vapor aliunde pertransit: quando
facultas vel cum essentia, vel citra
essentiam priuatur: vel quando mate-

ria aliunde præparata deficit. Siq
dem aliter dolet caput vbi contenti
ventriculo humores eleuantur, qui
mul & calefacere, & distendere
quæ sunt in capite, possunt, atq; alit
suffusorum apparent visa quædam,
lo vapore per ipsos transeunte. Pr
terea aliter afficitur is, cui meatus
cerebro descendens obstructus e
aliter ille, cui propter spinalis medull
inflammationem resoluta sunt crura
atq; aliter is, cui vox aut perit aut
tiata est. Etenim ad crura facultas qu
dã citra essentiã, descendere prohibet
est: ad oculo verò, cum essentiã: verum
ad guttur, quamuis materia perueniat
sufficiẽs tamẽ ipsius quãtitas haudqu
quã accedit. Qui verò ob intercosta
liũ musculorũ perforationẽ obmutat
is totam vocis materiã amisit. Porro
quẽmadmodũ crura per dictas spinali
medullæ dispositiones resoluuntur, ita
etiã guttur vocalibus nervis vel incis
vel laqueo

vel laqueo interceptis. Sed hæc de primogenijs, & per cōsensum affectibus sufficiant, nunc tempestiuum esse videtur, vt ad ipsius affectus notitiam accedamus.

De notis proprijs, quibus affectus dignoscantur, CAP. 3.

PArte affecta cognita, inuestigandum est, quis sit affectus præter naturam, an scilicet morbus, vel symptoma. Ad horum aurem cognitionem prius tum morborum, tum symptomatum naturam, & differentias scire cōuenit. Verùm de his deinceps, nunc autem qua via, ac ratione, affectus dignoscamus vniuersos, præsertim eos, qui circa partes corporis intimas conditi fuerint, agendum videtur. Nisi. n. affectus fuerit cognitus, q̄s remedij paulitatem inueniet? cum qui libet affectus suo contrario auferatur. Proinde horum cognitio apprime ne-

cessaria est. Eos autem dignoscere: quæ
 excretis, ab accidentibus proprijs, & symptomatis à loci natura, & dolentis
 proprietate. Ab excrementis quidem, ut si
 ut si vlcus sit, ex ramentis: ex sabulosa
 urina lapidem deprehendimus, Excreta
 menta verò cucurbitæ seminibus similia,
 latorum vermium indicia sunt, & deiectionis
 cibi nondum mutati, dysentericæ, & diarrhææ
 rhecæ: mictus potus non mutati, & alba
 betæ indicium est. Ab accidentibus quoque
 proprietate, affectuum indicia sumuntur.
 Nam quibusdam per talem febrem ungues
 adunci evadunt: lineæ in ditione inuadens
 rigor cum febre, inflammationis ad suppu-
 rationem transiens, & tunc, indicium est:
 lingua nigricans ardentem febrem portendit.
 Sic etiam coloris in vniuerso corpore
 proprietas, alia quidem per hepatis, alia
 verò per splenis affectus apparet: ut doctum
 medicum haudquaquam possit fallere, sicut
 nec color quidem

quem hæmorrhoides induxerunt. Ab
ipsorum quoq; locorum affectorum
natura indicia morborum oriuntur,
ideo quòd quibusdam solis partibus
hic morbus accidat, quibusdam verò
solis non eueniat: quippe soli oculi,
suffusione laborant: lapis, in renibus,
& vesica nascitur: lûbrici in intestinis
gignuntur. Rursus impossibile est, vt
abscessum cor sustineat: quemadmo-
dum neq; pulmo, neq; ligamenta do-
lorem. Quinetiam à doloris proprie-
tate affectuum notæ deprenduntur.
Dolor enim punctorius, pleuritidem:
pulsatorius verò inflammationē osten-
dit. Porrò ipsius quoq; morbi magni-
tudo, & mos tempusq;, minimè ne-
gligenda sunt. Dignoscitur autem ip-
sius affectus magnitudo, ex dispositio-
nis, ac ipsam sequentium proprio-
rum symptomatum magnitudine.
Quòd si magnus propter præcellen-
tiam partis fuerit morbus, ex præstan-
tia,

tia, partisque affectæ natura cognoscitur. Morem verò seu malignitatem deprehendes, cum ex eorundem morborum differentia, tum ex symptomatibus quæ ipsam sequuntur. Pestis enim malignus, ephemera verò benignus affectus censendus est. Sic quoque sputum bonum, sputum coctum, mentis constantia, salutarem: è contra sputum nigrum, mentis turbatio, inquietudo, &c. lethalem morbum portendunt. Tempora præterea morborum dignoscuntur ex cruditate, anticipatione, vel tardatione accessionum, ab accessionis longitudine morborum & symptomatum magnitudine, & intermissione. Siquidem cruditas principium morbi denotat, anticipatio verò accessionis, longiorque accessio, morbus & symptomata vehementiora, & intermissionis tempus brevius, augmentum significat. In statu autè seu vigore, accessio non

breuior, sed æqualis est: morbus & symptomata neq; vehementiora, neq; mitiora, sed in eodem statu permanēt. In declinatione accessiones tardiores, & breuiiores, symptomataq; mitiora fiunt. Cæterum pauca admodū sunt ipsorum affectuum notæ, quæ non simul locum affectum ostendant. Etenim actionis noxæ affectam duntaxat partem: earum verò differentia, ipsius affectum declarant: quæ solæ ipsorum affectuum sunt propria signa, per accidens tamen ipsos sequuntur. Vbi verò complicati duo vel tres, aut plures fuerint morbi, non aliter dignoscendi erunt, quàm ab excretis, symptomatis proprijs, locorum natura, ac doloris proprietate, diuersis siquidem existentibus pro connexorum morborum numero ac natura. Cum his quoq; perpendenda sunt, quæ præcesserunt. Nam & ea non parum conferunt pro partis tum affectæ, tum ipsius

sius affectus cognitione. Itaq; quæ
 præcesserit victus ratio, quæ consue-
 tudo, ætas, anni tempus, regio, ac
 constitutio, &c. considerata sunt, &
 tuius corporis dispositione non neg-
 lecta, ut valeamus, quò ad artificia
 coniectura permiserit, distinguere
 quis affectus urgeat. Porro cogniti
 morbis, distinguere oportet eos, qui
 per consensum fiunt, à proprijs affec-
 ctibus. Siquidem cum proprijs acci-
 dentibus discernitur, ac semper eor-
 dem fuerint perpetua, neque alijs præ-
 cedentibus superueniunt, tunc eorum
 proprium, ac primogenium appella-
 mus. At cum proprijs accidentibus
 discerni nequit, neq; perpetuò perma-
 nent, & ad alias affectiones sequuntur,
 tur, per consensum ipsum fieri dici-
 mus. Quot autem modis affectus per
 consensum fiant, præcedenti diximus
 capite. Nunc ad reliqua transeamus.

*De morborum generibus.**Cap. 4.*

QVanquam morborum & symptomatum tractatio limites instituti nostri excedere videatur, & ad theoriam tantum spectet, nosque iis tantum qui se à theoria ad praxin conferunt, scribamus: tamen vt morborum, & symptomatum genera in proprio semper habeant studiosi, faciliusq; affectus à se inuicem distinguere possint, ea hinc quoque in memoriam iis reuocanda fore putavi. Morbus itaq; affectus est præter naturam, actionem primò lædens. Eius genus triplex est: intemperies: compositio vitiata: & vnitas soluta. Intemperies simplex, vel calida, vel frigida, vel humida, vel sicca. Composita, ea quidem immaterialis, vel calida, & humida, vel calida, & sicca: vel frigida & sicca, vel frigida & humida. Materialis verò, vel sanguinea, vt phlegmone: vel bilio

biliosa, vt erysipelas: vel pituitosa, vt
 dema: vel melancholica, vt scirrhus:
 mixta, &c. Porro cōpositio vitiatur
 qualitate: in quātitate & situ. In qua-
 tate seu conformatione figuræ con-
 stit, Varitas, Vacitas, Curvitas, Similitudo
 &c. In qualitate cauitatum, sunt. O-
 structio, Angustia, Compressio, Dilata-
 tio, Plenitudo, & Inanitas: in qualitate
 superficiiei: Asperitas, Læuitas. Morbi
 in quantitate, & quidem numero ab-
 dante, sunt, sextus digitus: varices: na-
 bercula: lapis: lūbrici: vitiligo: suffusio:
 atheroma: meliceris: steatoma, &c. In
 numero verò deficiente: vt amissio di-
 gitorum: dentium: ossium: narium:
 aurium: cruris, &c. In magnitudine au-
 cta: vt lingua tumefacta: priapismus:
 auctio mammarum, testiculorum: caro
 ro supercrescens in vlceribus, &c. In
 magnitudine imminuta: atrophias: testicu-
 les, &c. In situ autem morbi sunt: laxa-
 tio: articulorum commotio: laxatio

ligamenti, linguæ, pudendorum: coalitus digitorum, labiorum: sedis: epiplocele: enteroccele, &c. Cæterum in unitate soluta, & quidem in carne morbi sunt, Vlcus: vulnus: contusio: illisio: in osse, fractura: rima: caries: in nervis, punctio: scissio: *σπάσμα*: in venis, ruptio: in cute, excoriatio, &c. Compositi vero morbi, ex iam dictis facileprehendi possunt. Hæc quidem sunt uniuersa morborum genera.

De symptomatis in uniuersum.

Cap. 5.

Symptoma est affectus morbum sequens. Horum duplex est genus: aut punctorum noxæ, aut affectus corporis nostri. Actionum noxæ, sunt vel naturalium, vel animalium. Rursus animalium actionum noxæ, sunt vel sensibilia, vel motricum, vel principum.

In principe actione, & quidē imagin
 tione abolita consistit, Caros: cata
 psis: in debili, coma: letharg⁹: in depr
 uata, deliriū. Sic in ratione abolita, d
 mētia, & stultitia cōprehēditur: in d
 bili, fatuitas: in deprauata, delirium
 memoria verò abolita, obliuio: deb
 torpor: deprauata, deliriū. Quod
 noxas fūctionū sēsibiliū attinet, in
 fu abolito, cēcitas: in debili amblyop
 indeprauato hallucinatio existit. Sic
 auditu abolito surditas, in debili, gra
 auditio in deprauato, obauditio. Ad
 dē modū in reliquis sensibilibus cē
 dū. Caterū in motu abolito, apople
 xia, & paralyfis est: in debili, stupor:
 deprauato, conuulsio: tremor: horro
 rigor: sternutamentum: tussis: pandi
 culatio, & oscitatio. Porro naturalium
 actionum noxę sunt vel in retentione
 vel expulsionē, vel attractionē, vel
 alteratione seu coctione: In retentio
 ne quidem abolita, hæmorrhagia:

vomitibus: sudor immodicus: lienteria:
diabetes: menstruorum fluor immodicus, &c. In expulsiōe verò abolita, colica passio, voluulus: ischuria: in debili, dysuria: in deprauata, dysenteria: stranguria, &c. In coctione abolita, cruditas existit: in debili, tarda concoctio: in deprauata, cūm cibis in ventriculo in alienam qualitatem permutat. Eadem ratione de attractrice facultate existimandum est. Atque hæc quidem symptomatum differentia à functionum offensis sumuntur. Symptomata autem affectus corporis nostri, aut visibilia, aut odorabilia, aut gustatilia, aut tactilia sunt. Visibilia sunt colores præternaturam: vt Morbus regius: icteritia nigra: aqua intercus: lingua decolorata: pars aliqua corporis, ob abscessum, vel nigra, vel liuida, vel rubra. Audibilia verò sunt, voces clangosæ, turpidæ, vel tremulæ: soni: strepitus: stridores: murmurilla in a-

lijs animalis partibus. Odorabilia sunt
 fœtor aurium, narium, axillarum, gut-
 turis, totius corporis : item ructus fo-
 mosus, acidus, virosus, piscium fœto-
 rem referens. Gustatilia sunt: ut suda-
 vel alia reiectio dulcis, vel amara, vel
 salsa. Tactilia verò, ut cutis arida, in-
 tenta, laxa, vel rugosa, &c. Ac tales
 quidem, & tot numero symptomatum
 differentia existunt.

De causarum indicijs, CAP. 6.

QUænam pars corporis sit affecta
 & quis præternaturam affectus
 hætenus docuimus, nunc quæ sit ip-
 sius affectus causa, quæ via, qua ratione
 dignosci valeat, inquirendum est, cum
 nihil sine causa fiat, affectusque curari
 nequeat nisi prius eius causa tollatur.
 Est itaq; causa affectus quoq; præter-
 naturæ, actione lædēs, non quidē pri-
 mariò, sed secundariò. Ipsa namq; non
 per se, sed morbo interueniente, actione
 lædit.

lædit. Proinde quinq; affectus præternaturam morbos præcedunt, causæ rationem obtinebunt, ac morbificæ causæ nominabuntur. Harum autem, cum aliæ in ipso animalis corpore cōsistat, *ἐν τῷ σῶματι* seu antecedētes medicis dictæ, aliæ verò extrinsecus adueniant, quas procatarcticas seu primitiuas appellant: prius qua via ac methodo internæ inuestigandæ sint, docebimus, deinde ex quib. externæ quoq; dignosci possint. Internas ergo causas ex morbi specie potissimum ac symptomatibus, eorumq; diuersitate deprehēdimus. At morbi species præcipuè causā indicat, vt si Synochus nō putrida fuerit, sanguinē: si tertiana, bilē: si quotidiana, pituitā: si quartana, atram bilē, causam esse denotat. Eadē quoq; ratione, phlegmone, sanguinē: erysipelas, bilē: œdema, pituitam: scirrhus, melācholiā demonstrat. Sic quoq; nō modò quæ causa sit, verum etiam

vtrum ea, quæ morbum facit, in partem
 contineatur, tanquam in propria efflu-
 tia, vel tanquam in instrumento, et
 per ipsam transeat, ex symptomatum
 in quâ differentia, vt ex diuersa nota
 diuersarum functionum, excremen-
 torum varietate, ac corporis diuersis
 affectibus, colore præsertim. vel saporis
 re, vel odore, vel calore, vel mollitie
 vel duritie. Totius quoque corporis dis-
 positio, temperamentum, seu ægra-
 tantis natura, ætas, regio, tempus
 anni, consuetudo, ratio victus, &c.
 vno verbo perstringant, cuncta, quæ
 præcesserunt, morborum causas ostē-
 dunt. Nam præteritorum cognitio
 nihil aliud est, quàm inuentio causa-
 rum, quæ affectus pariunt His quoque
 addenda erit tū ciborū potionūque
 tum medicamentorū quotidiana ex-
 perientia, vt exquisitè cum morbo-
 rum eorum causas inuenire valeas. Si-
 mili quoque ratione causæ externa, seu
 præterita

pro cataracticæ inuestigandæ erunt. Ex ipsa nanq; morbi specie, natura ægrotantis, ætate, regione, anni tempore, aëris constitutione, præcedenti victus ratione, affectib. præcedentib. alijsq; prædictis inquirendæ erunt. Quare vt summatim dicam, intueri oportet cuncta, tam præsentia, quam præterita symptomata. Præsentia quidem medicus ipse inspicere poterit. Præterita verò non ab ægrotante solùm, sed ab assistentibus, vel ipsius familiaribus haud difficulter perdiscete licebit, quò promptius, non modò locus affectus, ipseq; morbus, verùm etiam causa insalubris, quæcunque ea sit, comprehendatur. Quamuis præteritorum cognitio magis necessaria fuerit, pro causarum, quæ affectus inducunt, inuentione: velut præsentium, pro affectuum, & partium affectarum inuentione.

De morborum causis in vniuersum,

C A P. 7.

B

4

Licet

Licet causarum tractatio primum nostrum institutum esse videtur (alterius enim tractationis est) tamen cum ad causarum inuentionem non parum conducatur, morborum causas in memoriam saltem studio reuocandas esse duxi. Itaque similia morborum calidorum causas quidem internæ sunt, putredo sanguinis, vel bilis : item constipatio maxima. Internæ vero, ignis, sol, alimenta calida, acria : potus calidus : medicamenta acria, & alexiteria, & amuletum exercitium vehemens : animi affectus ut ira, excandescencia, &c. Frigidorum morborum causæ internæ sunt, humores frigidi, qualis est pituita : rarefactio totius, vel partis : constipatio maxima. Externæ, aëris frigiditas, aquæ nimis, glaciei, &c. cibus & potus qualitate frigidus, vel quantitate nimia superfluus : item medicamenta frigida : motus immodicus : ocium : timores, &c. Hu-

midorum morborum internæ sunt humores pituitosi. Externæ verò aër humidus, imbres plurimi: aquarū dulcium crebræ balneæ: cibus & potus copiosior, & natura humidior: medicamenta potestate humida: somnus longior: vita ociosa, & ignaua: mollis educatio: & animi tranquillitas. Siccorum verò morborum causæ internæ sunt, humores melancholici: transpiratio plurima. Externæ, aëris constitutio sicca: aquæ naturam habentes sulphuris, nitri, vel aluminis: cibus & potus parcior, & natura siccior: medicamenta exsiccantia: exercitia immodica: vigiliæ: curæ: tristitia, mœror, angor, &c. Compositorum verò similium morborum causæ ex simplicium morborum causis facilè inueniuntur. Porro instrumentalium morborum causæ, & quidem figuræ vitiatæ: est malus conformator: plenitudo, vel defectus. Obstructionis verò, humor

lenrus & crassus: callus: grumus.
 Angustię, caruncula: vel tuberculi
 phlegmone: vel scirrhus: vel abscessus
 &c. Cōpressionis verò est omne id
 extrinsecus comprimere vehemē-
 valet. Dilatationis, expultricis fa-
 tatis motus immodicus: retentricis
 becillitas: medicamenta vim aperien-
 habētia: mollicies immodica instrumē-
 torū: aēr humidus, & calidus. Coalescentia
 autem causa est exulceratio superficiei
 internæ, qua partes postea coalescunt.
 Asperitatis causæ sunt, humores acris
 medicamenta abstergentia: pulvis
 fumus. Leuitatis verò, humor purus
 guis, & viscosus. Sic numeri de-
 cientis causæ sunt, vitiatio: resectio
 putrefactio: refrigeratio. Superfluitas
 verò, utilis, vel inutilis materiæ multi-
 tudo: caro supercrescens in vlceribus
 pterigium in oculis, &c. Ad eundem
 modum magnitudinis auctæ, utilis
 materiæ multitudo, virtus valida. Multitudo
 causa

nutæ verò utilis materiæ defectus:
virtus imbecillis. Luxationis præterea
causæ sunt, subitarius, & vehemens
motus: intemperies humida: fractio
superciliorum ossium. Epiplocelis, &c.
meatus à peritonæo ad testiculos per-
tingens dilatatus, vel ruptus, &c. Cæ-
terum solutæ vnitatis causæ & qui-
dem extrinsecæ sunt omnia ea, quæ
erodere, tendere, rumpere, frangere,
tundere, incidere, vel vulnerare, apta
sunt. Intrinsecæ verò repētini validiq;
motus: humores acres, seu eroden-
tes: plenitudo ad vasa, &c. Tales qui-
dem sunt morborum causæ. Porro
cum symptomatum causæ, morbi sint,
atque de ijs superius tractauerimus,
huic libro finem imponemus.

P R A

PRACTICÆ GENER

LIS LIBER II.

ARGVMENTVM.

De prognosticis, & indicat
nibus curatiuis potissi-
mum tractat.

Eius capita hæc sunt.

An affectus curari valeat, Cap.
Nunquid ager seruabitur, aut morietur
Ca. 2.

De signis salutaribus, & lethalibus, Cap.
Quo tempore ager sanabitur, vel morietur, Cap.

De notis quibus modus salutis, vel mortis Cap.

dignoscatur,

Cap. 5.

Nūq̃ crisi vel absq̃ crisi morbus terminaturus sit,

Cap. 6.

De presentis crisis cognitione, & indicijs. ipsam precedentibus,

Cap. 7.

De futura crisis præcognitione. Cap. 8.

De futura crisis per fluxum sanguinis narium præcognitione,

Cap. 9.

De indicijs futura crisis per vomitum,

Cap. 10.

De signis crism per deiectionem alui futuram.

Cap. 11.

De præcognitione crisis per menstruorum purgationem & hæmorrhoides, Ca. 12.

De crisis præcognitione per sudores, C. 13.

De præcognitione crisis per abscessum,

Cap. 14.

De diebus indicatorijs, & decretorijs,

Cap. 15.

Quid sit in corpore egro agendum, C. 16.

Quid sit agendum, si unicus fuerit affectus, seu morbus.

Cap. 17.

Quid sit agendum in pluribus affectibus

bua

bus, sine morbi, sine symptoma
rint,

Cap.

Quid sit agendum, si fuerit morbus
symptomate,

Cap.

Quid sit agendum, si fuerit morbus
sua causa,

Cap.

Quid sit agendum, si morbus, & mor
causa, & symptoma fuerint com
cata,

Cap.

& alij indicationib. que indicationes
propria dicuntur,

Cap.

PR

PRACTICAE GENE- RALIS

LIBER II.

An affectus curari valeat. Cap. I.

QUA via ac ratione Medicus
debeat partem affectam, affe-
ctumq; , & causam morbi in-
uestigare, libro primo, qua potuimus
breuitate, ostendimus, nunc ad actio-
nem ipsam accedentes, tempestiuum
esse vdetur, vt edoceamus vtrum affe-
ctus sanari queat: deinde si quidem is
curari valeat, quomodo, & qua me-
thodo id peragi possit. Scire aut prius
conuenit an curari valeat affectus.
Nisi n. medicus futura prius præco-
gnoue

gnouerit, & quonam morbus temporaturus sit prædixerit, suam facile computationem amittet. E' contra verum futura prædixerit, & vsum auxiliorum dextrum adhibuerit, non solum a mortis culpa immunem reddet, sed etiam ægrotos obtemperantes efficiet & de longinquo ipsi morbo obuiabit, multo antè remediorum tempus opportunum edocens. Quare huiusmodi artis pars minimè negligenda est, utpote quæ in dignoscendis morborum euentis consistit. Verum cum omnia, quæ circa ægrotantem oriantur, necessariam obtineant generalitatem, non erit utique semper firma prædictio, ut si propter vicinorum multum, aut latrantes canes, aut incunctos quosdam nuncios in formam reddatur eger, nullo horum morborum ratione effecto. Quinimo nec eorum omnium quæ morbi ratione efficiuntur, certam præcognitionem habere poterit.

poterit. Nam si humor aliquis intra corpus abundans, & superfluous in partem quampiam nobilem, vel principem repente influat, aut ab ea in viliores transeat: quo fit, ut eum, qui in princeps membrum illatus est, summum periculū: eū verò, qui nō in mobilem, sed in viliores partem transmigravit, subita, ac inexpectata salus laborantis necessario sequatur. In his autem statibus, quò terminaturus sit morbus non exactè comperit Medicus: sed tantum in his prænoscere licebit inconstantiam, ac lubricitatem. At si permanentiam habuerit morbus: in quo non amplius diffluant excrementa, sed in locum vnum quendam grallata illum occuparunt, prælague in his futurum poterit, præsertim si circa agrotatē omnia rectè gerantur. Quæ enim perperam à quoquam aguntur, ex causis existunt, ut aut morbi solutio prorogetur, aut

C morbi

morbi solutio prorogetur , aut
 anteuertat. Methodus autē , qua
 dicus prælagiri valeat , num mor
 curari possit necne, ex quinque po
 simum rebus elucescit: natura vici
 cet & vsu partis specie morbi: viri
 more morbi, & quantitate. Si na
 que pars corporis spermatica fu
 concisa, vulnerata, vel fracta, ita vi
 simili colligari non possit : vel par
 liqua corporis tam longinqua, v
 eam medicamenta perungere
 queant , quomodo sanitatem pe
 ceberis? è contra verò , si carnola
 huiusmodi, remedia ad eam pertin
 re facillè possint , de sanitate quis
 bitabit? Ad eundem modum pars
 ad vitam necessaria est, si perierit
 stari non posse id, quò tendimus, in
 cat : e contra si petierit hæc , qu
 vitam necessaria non est, præstari
 se ad, quo tendimus insinuat. Mo
 verò species , quæ ex proprijs sym

tomatibus, vt primo diximus libro, dignoscitur, vtrum curari affectus valeat, sic indicare potest. Nam pestis elephantiasis, phthisis, & hydrops, non aut vix curari posse indicat: è contra febris diaria, tertiana, &c. curari posse insinuat. Porro virium robur, vel imbecillitas, tum ex proprijs actionibus, tū ex commodo temperamento, vel intemperie partium, ex quibus vires proueniunt dignoscere licet, tamen, quæ ex corde prodit, quàm quæ ex hepate oritur, quàm etiam, quæ ex cerebro originem ducit. Si quidem fuerint validæ, optimè sperare licet: sin imbecillas omnes deprehenderis, malum vel mortem prædices. Si altera tantum, vt vitalem, periculum annuncies: si animalem tantum, non omnino desperabis: si naturalem, diligenter considerabis. Quoniam, & ipsa multum suspecta est, tamen prius considerata vitalis est,

deinde naturalis, vltimò anima.
 Porro morbi mos curationis facilitatem, vel difficultatem ostendit. Similem maligni morbi, & lethales præfagijs relinquendi sunt: boniorò, quorum signa sunt salutaria, curandi. Ad eundem modum morbi difficili, difficilius, ac tardius: breues v. faciliùs, & citius curantur. Parui præterea Medici ope non indigent: magni & quidem cum signis salutibus, curandi cum signis verò lethibus, solis præfagijs relinquendi sunt.

Nunquid ager seruabitur aut morietur, CAP. 2.

Porro in conualituris morituræ ægrotationis vis cum virtute, natura semper conferenda est: ut videlicet superet. Nam veluti in obstructoribus, vel onus aliquod portatur.

bus accidit: utrum aliquis portando oneri sufficiat, sciri minimè poterit, hominis robore, oneris magnitudine, & itineris longitudine antea non perspectis. Ægri namque vires portanti onus, morbus verò oneri, tēpus autē, quod usq; ad statū extēditur, itineris lōgitudini respōdet, euadēdū ergo vel pereūdū homini esse ex horū duorū altero robustiore cognito, morbo videlicet, vel natura, prædictio faciendā erit. Nā si natura, seu vires adeò validæ fuerint: ut possint morbum superare, necesse est ægrotum euadere. Si verò cōtrā omnino morietur. Vires autē, tū ex actione, tum proba temperie, vel intemperie, ut præcedenti capite diximus, cognoscendæ sunt. Ægrotationis verò vis, tum ex morbi specie, magnitudine, tum more, siue malitia, vel benignitate: tum morbi statu, potissimum si crisi terminaturus morbus sit. Adiuncta insuper consideratione signo-

38 PRACTICÆ GENERALI
rum salutarium, & lethaliū, de
bus deinceps dicetur.

De signis salutaribus, & lethalibus
Cap. 3.

SVnt autem signa salutaria, me
constare, facilis anhelitus, facilis
lerantia, pulsum bonitas, virium
bur, decubitus decens, facies sanis
milis, vēter & hypochondria nō d
alui excremēta æqualia cōpacta, &
lorisaurei vrina subflauacū hyposta
ba æquali, continuat: sputū album,
fœtens quod facilè expuitur: sudor
febris acutis critico die super
niens. Coctiones namq; omnes cr
celeritatem, securitatēque salubr
portendunt. E contra verò signa m
talia sunt, virium prosteratio, pu
malus, debilis inordinatus, & inæq
lis mentis inconstantia: anhelitus
fic

facilis, difficilis tolerantia, inquietudo, facies tornatilis, nasus acutus, oculi concavi, tempora collapsa, aures pendentes, cutis faciei, oculi lumen effugientes, lachrymæ inuoluntariæ: colligere paleas, vel festucas: somnus in senibus superfluus: iuuenibus vigiliæ superflua: appetentia prostrata: oculi rubri: venæ nigrae, aut obscure color faciei viridis, vel obscurus: inferius labrum agitarum: digiti, & ungues obscuri, vel virides: frigiditas extremorum sudores frigidi: alui excrementa nigra, viridia, foetida, vel alba liquida: vrina nigra, vel liuida, vel aquosa in pueris, &c. Et ut ex his ordinatum habeas epilogum, sic collige & per signa discurras, a capite faciens initium. Primo itaque considera dispositionem faciei, an scilicet similis sit sano: quomodo circa somnum, vigiliam cogitationem, rationem, & motum se habeat. Descende deinde ad pectus, considerando vi-

delicet anhelitum, & pulsum. Itē
 gas pectus, nū calor sit acutus, igni-
 pugitiuus, vel suavis, num tussiat,
 non. Deinde ad stomachum defe-
 dens; de appetitu quæras: an con-
 necne: num dolorem vel tensionem
 vel tumorem patiat: num eructa-
 tionem acidam, vel fumosam, vel
 tosam, vel acrem, vel insipidam,
 putridam sentiat. Demum ad hyp-
 chondria vel dextro, aut sinistro
 uitatem, tensionem, duritiem, do-
 rem, vel tumorem senserint. Simili-
 de ventre: an tumorem circa umbi-
 cum, an dolorem patiat. His om-
 bus si adiunges signa ab egestionibus
 & vrina sumpta, faciliè tum signa fa-
 taria, tum mortalia, & per consequens
 morbi euentum iudicabis.

Quo tempore ager sinabitur, vel mori-
tur, Cap. 4.

Vtrum ager euadet, necne ex præcedentibus duobus capitibus deprehendere licet, nunc etiam, quo tempore euadendum, vel percundum homini sit, edocendum est. Hoc autem facile dignoscemus ex morbi, ac nature robore. Siquidem eo tempore morientur agri, cum facultatem morbus adeo prosterneat, ut functio aliqua ad vitam necessaria, pereat. Euadent vero tunc temporis, cum morbum semel natura superatura est. In propinquo vero morbi solutio erit, cum bene valuerit facultas, ac morbo fuerit validior, utque imbecillior: quod si natura fuerit imbecilla, morbus vero valentior, mors maturabit. Vter autem altero validior sit, ex coctionibus & cruditatibus excrementorum percipitur. Quæ quidem in venis continentur, per vrinas quæ in toto corpore, per sudores: quæ in thorace & pulmone, per spata: quæ in ventriculo, & intesti-

nis, per alui excrementa, quæ in vesica
 & renibus, per ea, quæ in vrinis de
 runt, quæ in stomacho, & ventre
 periori, per ea, quæ euomuntur : quæ
 verò per palatum, nares, vel aures
 cernuntur, animalem facultatem
 clarabunt. Ita & de reliquis iudici
 dum excrementis. Commune namque
 in omnibus est, non prius morbum
 solui posse, nisi coctionis indicium
 apparuerit. Concoctiones enim om
 nes crifium celeritatem, securitatem
 quæ salubrem portendunt. Cruda ve
 rò & incocta, & quæ in malos co
 uertuntur abscessus, infestas iudici
 tiones, vel labores, vel recidiuas, vel
 mortem significant. Præfinitum est
 tempus, quo vel pereundum, vel em
 dendum sit homini, ex eo intelligitur
 quantò videlicet alter altero validior
 sit : quantum inuicem superant, vel
 superantur concoctionis, & cruditi
 tis signa. Hæc igitur vniuersa in præ
 sentia

mis etiam morbi diebus, quos primus præfinit quaternarius, præsertim si acutus sit, exactè dignoscenda sunt, pro notitia temporis, quo potissimum salus, aut agri exitium expectetur. Vfus namque prædictionis est agnoscere diem, quo morbus iudicandus est. Verum cum nec scribi, neque sermone edoceri omnino singulorum quantitas possit, ex nulla tamen re possumus adeò ad exquisitam eius peruenire notitiam, quantum ex crebra exercitatione circa quantitatis coniecturâ. Neq; enim bene prænoscere valebim⁹, nisi horum singulorum magnitudinem diligenter pensitemus, eiusdem morbi motu, nunquid videlicet acutè, aut tardè moueatur, non neglecto.

*De notis quibus modus salutis, vel
mortis dignoscatur.*

C A P.

Modus verò conualefcendi,
moriendi, ex morbi natura,
specie, ac loco affecto parebit. S
namq; morborum quidam, quor
natura est suffocare, cuiusmodi
morbi thoracis, pulmonis, aut guttur
qui vitale suffocant facultatem.
cerebri ventriculorū obstructionib
suffocationes eiusdem animalis fac
tatis oriuntur. Sunt etiam morbor
nonnulli, quorum natura est prostra
re, qui statim ipsum cor occupant,
admodum longi, & vehementes
res, stomachi affectus quidam, aut
patis morbi diuturni, vitale facultat
prosterunt, ac hec tice febres om
& cordis intēperies magna. Pari
ne de naturali facultate sentiend
erit, etsi animal omnino perire neque
nisi cor afficiatur. Vnde mortē semp
cordis immodicas intemperantias

qui necesse est. Porro quidem subito
vna cum turbatione, & agitatione, &
quibusdam excretionibus, vel absces-
sibus moriuntur: nonnulli vero subito,
sed sine excretionem, vel decubitu: qui
da morre non subeunt, sed multo dete-
rius euadunt: nonnulli paulatim mo-
riuntur, ut in marasmo fieri contin-
git. Conualescendi vero tres existunt
modi: vnus qui fit per crisin perfe-
ctam: alter, per imperfectam crisin
tertius per solutionem tantum, & absq;
crisi. Hæc autem omnia ex morbi spe-
cie, motu, coctionibus, cruditatibus,
& viribus perdisces.

*Num crisi, vel absq; crisi morbus ter-
minaturus sit,*

C A P. 61

Vtrum autem per crisin termi-
nabitur morbus, aut non ex
magnitu

magnitudine & prauitate, distinguitur. Siquidem magni omnino per crim
iudicantur: qui autem parui, solutur
tur solùm. Per crim verò subito
sanitatem veniunt, & quidem per
nifestas excretiones, aut effatu digni
abscessus. Per solutionem autem
latim, decrescente videlicet morbo

*De præsens crisis cognitione, &
indicijs ipsam antecedentibus,*

C A P. 7.

EQuidem præsens crisis ex quibus
que potissimum rebus dignoscitur,
tur, coctionibus scilicet, indicatorum
die prægressa morbi speciei, & morbi
& excretionem, quæ morbi speciei
respondeat. Primum quidem & maximum
instantis bonæ crisis indicia
sunt coctiones vinarum, excrementorum
alui, & sputaminum. In morbo
quidem

quidem thoracis, atque pulmonis spu-
tamina sunt animaduertenda: non ta-
men vrinarum contemplatio negli-
genda, sed & alui excrementa sunt
inspicienda. Si verò tantum febrici-
tent, sine alicuius visceris passione
aut cum inflammatione hepatis, vel
renum, vel vesicæ, vel splenis, maximè
vrinis animum adhibere oportet: si-
cut, si circa ventriculum passio sit, pri-
mum excrementis: alui deinde neque
vrinæ sunt negligendæ. Semper enim
cum febris affuerit, vel ex sola humo-
rum putredine accensa, vel ex mem-
bro inflammatione patiente, præcipuè
vrinæ inspicienda sunt, atque inde co-
ctiones agnoscendæ. Secundum autem in-
diciu, quod ab aliqua die indicatoria an-
tea indicetur, cui annexa est diei iudi-
catis potestas. Deinceps autem inspicere
oportet, & speciem morbi, & mo-
rem speciem quidem, si tertiana, vel
quotidiana, vel febris ardens, vel pleu-
ritis

ritis, vel peripneumonia: morem
tem, si moderatus, & mitis, vel
uus atque malignus. Deinde si
mæ morbi excretio respondeat:
in febris ardente, vel sanguis è na
bus profluet, vel sudor multus
manabit, aut per vomitum, aut
aluum biliosa excernentur: in ter
na quidem, si vel sudor multus,
biliosa per vomitum, vel aluum pro
fluent: in quotidiana verò si plu
rum pituitæ excernetur, & multus
toto corpore sudores: in quartana
atra simul ac varia excernentur:
sic in cæteris affectibus iudicandum.
Porro huiusmodi excretiones de
mediocri in corpore egrotantis per
turbatio antecedit. Nam & difficilis
tollerantia, & vigilia, & dolores
graues somni, & difficiles anhelitus
& vertigines tenebricosæ, & diffi
ciles sensus, dolores capitis, colli, &
stomachi, & multorum aliorum mem
brorum.

torum: nonnullis verò aurium sonitus, & vani ante oculos apparent splendores, & lachrymæ inuoluntaria effluunt, & urina retinetur, & labrum agitur, obliuio, & præsentium ignorantia, & vehemens accidit rigor, & plurimum accessio consuetam anticipat horam, & multus æstus, sitisque intollerabilis sequitur clamor, & salunt, sicuti furentes, neque possunt in eodem situ recumbere: deinde repente multus sudor erumpit, aut vomitus aliquis non paucus insequitur, aut venter subito soluitur, aut abundans fit fluxus sanguinis, aut hæc omnia simul contingunt, vnde non parvus inuadit timor insipientes. Ac sic quidem præsentem crism dignoscere oportet. Et ab horum sanè symptomatum apparitione sunt qui Criseos appellationem deducunt, quod quales in ijs qui ad mortem damnantur perturbationum euripi deprehendun.

henduntur, tales quoque in
conspiciantur.

De futura crisis præcognitione

C A P. 8.

QUod ad futuram crīsim attineam hoc modo dignoscere poterit. Morbi natura consideranda est, an ad bilem flauam pertineat, atram, aut pituitam, vel mistas habet significationes. Post hoc autem tempus anni, & laborantis ætas, & complexio, & quæcunque alia eius omnia sunt. Post hæc autem accessionis circuitus sunt considerandi, si vel per tertium, vel per quartum vel per singulos dies eueniant, vel nullo modo eueniant, sicuti in Synochis accipere solet. Si enim properauerint, semper proportionabiliter anticipauerint horam, & multo vehementius infestauerint, & per tertium

curſauerint, citò criſim ſubſecuturam denunciant. Si verò lentè moueantur, atque eadem inuaſerint hora & ſingulis diebus fiant, poſt longius tempus criſim futuram denunciant. Præterea coctiones inſpicere oportet. Si enim in diebus indicatoribus fiant, indicia ſunt, quod ſequentes indicatorij dies ægrum morbo liberabunt: veluti ſi ſtatim ab initio omnia ſigna integrè ſecura videantur, in primo quaternario criſim futuram denunciant: ſi autem parum à maximè ſalubrib. diſceſſerint, ſeptimum diē tranſcendere non contingit. Si verò ſeptima die aliquod coctionis ſignum manifèſtè appareat, & morbus magnus extiterit, & celeriter moueatur. vndecimo potius, quàm decimoquarto, criſis futura eſt. Quòd ſi minor fuerit, neque celeriter motum habeat, decimoquarto magis, quàm vndecimo. Simul verò cum aliis eſt diſtin-

guendum, si & iuuenis fuerit & rura biliosus & tempus æstiuum, in loco calido egrotauerit, & prius etus & quæcūq; præseti attinēt stas ad calorem declinauerint, omnino primo crìsis subsequutura est, quæ modū si omnia cōtraria ijs quæ sūt affuerint, in quartodecimo. Quod si nōnulla quidē affuerint, nōnulla rō non atque interim aliquis error incidit, fieri non potest, vt crìsis vndecima subsequatur: sæpius nec die decimoquarto, quando erroris fuerit erratum. Sed, si nullus error acciderit, mista verò fuerint accidentia, hic opus erit Medico exercitum ac perspicaci, vt ea, quæ vim morbi habent, signa distinguat, & illi, ab ipsis ostenditur, crìsi fidem adbeat certiolem, in hisce adeò argutis præcognitionibus. Quod si rem in salubri morbo in primis casibus tardiolem febris motum habet

neque cum nimis vehementi calore, & adlint cruditati signa, hæc quidem intra quartumdecimum diem non finietur: an verò in illa ipsa die, vel postea, ex morbi temporibus, distinguendum est. Nam principij quidem signa, si diu permanserint, diuturnum fore morbum significant. Augmenti verò si in quarta vel septima die apparuerint, sperandum est aliquid in quartodecimo: sed in vndecimo determinabitur. Nam si hæc tria in eodem die coniuncta fuerit, & motus velocitas, & febris magnitudo, coctio nisque signum manifestum, fiet crisis in quartadecima: adhuc autem magis, si & anni tempus, & ætas, & ægrantis natura, & quæcunque alia his sunt proportionabilia, ad crisis celeritatem contulerint. Si verò solum manifestum coctionis signum die vndecima appareat, neque tamen morbi magnitudo, aut motus velocitas

festinauerint, tunc vltra diem de
 mumquartum crisis differetut. Se
 quidem anni tempus, & ætas ag
 rantis & quæcunque alia his sunt
 portionabilia, ad frigidius declina
 rint, fortè sperandum est morbi so
 lutionem in vigesimo die secuturam.
 Quod si mista quoquo modo sig
 na affuerint, & dies decimus quartus
 actionem insigniter auxerit, die de
 cimo septimo crisis occurret. Si ve
 ro neque die quartodecimo aliquid
 uatum fuerit, tunc ad septimumdec
 mum diem est respiciendum. Si eni
 in eo aliquod signum apparuerit,
 fidissimum erit, quamuis valde ex
 iguum fuerit, vigesimoque die crisi
 præmonstrabit. Et hoc quidem sic
 habere censendum, nisi Naturæ co
 natus ab externis quibusdam
 consilio vel casu superuenientibus
 peditatur.

*De futura crisis per fluxum sanguinis
narium præcognitione,*

Cap. 9.

ERgo si acutus & calidus fuerit morbus, necesse est huiusmodi crisis excretionem aliquam subsequi. Vtrum verò per sanguinis fluxum, vel vomitum, vel sudores, vel per aliquod aliud futura sit crisis, deinceps dicemus initium à profluuij sanguinis indicij facientes. Itaque propria profluuij sanguinis è naribus signa sunt splendores vani ante oculos, quoniam humor flauus est: obtusiones, quoniam multus & totus simul elatus ad superiora spiritus meatu obserat: oculi lachrymosi ob flux multitudinem. Eodem modo rubicundi aliquando videntur, cum malis nonnunquam & naribus. Proprium verò signum est etiam præ-

cordiorum tensio sine dolore: un-
 litus difficilis. Sed & dolores cap-
 extendentes, pulsantesque, & ca-
 sanguinis fluxum propriè significat.
 Sic etiam viscerum sub præcordiis
 existentium inflammationes, cau-
 sunt vnà, ac signa sanguinis fluxus.
 Quod si ad latus diuersum sanguis
 fluere non est bonum, secundum
 rectam verò est bonum, iam tibi
 cillimum est narem, ex qua fluxus
 est sanguis, prædicere, vbi causam
 fluxuri sanguinis inueneris. Dextera
 enim præcordia, ex dextra nare
 nam crîsim afferunt, sinistra verò
 sinistra. Præter hæc omnia, & ætas
 & tempus anni, & regio, & agri-
 tantis natura futurum sanguinis
 xum possunt manifestare. Porro
 sanguinis narium fluxum iudicant
 plerumque febres ardentes, acutæ
 omnes, quæ in præcordijs fiunt
 dæ atque acuta inflammationes,

in sanguinis iudicantur. Soluit autem lienis, & hepatis inflammatio-
nes sanguis è naribus profluens, cum hæc vilcera vnà cum acutis febribus
habent inflammationes. Contingit autem aliquando, quod etiam per
sanguinem è naribus fluentem phrenitis iudicatur, interdum etiam pleu-
ritis, rarius tamen quàm phrenitis profusio sanguinis soluitur.

De indicijs futura crisis, per vomitum, Cap. 10.

Vomituum autem signa sunt oris ventriculi morsus, simul cum dolore capitis, & vertigines oborta, cum ijs, quæ obuiantur oculis, tenebrosis, & cum agitatione labri inferioris, & multo ac tenui sputo defluente. Hæc verò omnia accidunt, cum biliosus, & mordax humor in

D 5 dorum

ventre ac stomacho collectus fuerit
 & ventriculi os momorderit, & cum
 ipso totum stomachum intus atque
 infra distraxerit, unde & labrum
 ipsis agitur, & sputum tenus defluat
 & tenebrosa quædam oculis ob
 uantur, & hallucinantur, & vertiginem
 patiuntur, & caput dolent, & mor
 porante re aliqua ex humore bilioso
 & præterea facta ex nervis compres
 sione. Item pulsus fiunt inæquales
 omnino, cum stomachus iam graui
 tur, ac mordetur. Porro per vomitum
 magna ex parte iudicantur, febres
 dentes, tertianæ, quotidianæ, quartanæ,
 semitertianæ. Hepatis verò cum
 quidem partes interdum biliosis vomitibus
 finiuntur, &c.

*De signis crism per deiectionem
 futuram, indicantibus,*

CAP. II.

SI verò per excretionem alui crisis sit subsequutura, manifestum quidem est nullum signum, nec propriū: sed ex eo, quod adsunt quidem crisis signa, desunt autem vomituum, vel fluxus sanguinis, vel sudorum, colligere licet. Solent autem per alui deiectionem sæpissimè finiri tertianæ, quartanæ, & quotidianæ. Hepatis verò cavæ quidem partes inflammationem patientes, excrementis alui biliosis interdum iudicantur.

De præcognitione crisis per menstruum purgationem, & hæmorrhoides, CAP. 12.

PORRò crisin per mulierum menses, indicabit magna lumborum grauitas, & tensio, & dolor. Hæmorrhoides verò omnibus consueſcunt. Quibus autem sunt consuetæ, in his
solis

De crisis præcognitione per sudorem
Cap. 13.

QUòd si crisin per sudores contingat, partes corporis calidæ rubræ, vaporosæ: pulsus undosus & mollis: vrina & alui cremēta pauca: deliriū: rigor: signi-
mitus nulla. Per hunc potissimum niuntur febres omnes, potissimum dentes acutæ, tertianæ, quotidianæ phrenitides, inflammationes calidæ & acutæ in præcordijs existentes.

De præcognitione crisis per abscessum, Cap. 14.

HActenus acutorum & calidiorum affectuum crises enumerauimus, nunc ad diuturnorum accedamus.

dorum accedamus, qui plerunque per
abscessus quiescere consueuerunt.
Horum quidem omnium communia
indicia sunt, salutariter se habente a-
gro, quod neque morbus soluatur,
neque vrina multa & multam ha-
bens subsidetiam, sed cruda & tenuis
appareat. Propria verò, vbi morbus
non fuerit valdè diuturnus, si subita
difficultas anhelitus laboranti super-
ueniens, mox quiescat, eamque gra-
uitas capitis, ac dolor subsequatur, &
gravis sônus, ac surditas: huic in glâ-
dolis carnibus post aures necesse est
abscessus fieri. Si verò morbus iam
diu durauerit, neque vllum ex his si-
gnis affuerit, sed in aliquo ex locis in-
ferioribus, vel grauitas, vel tensio, vel
inflammatio, vel dolor apparuerit,
huic abscessus ad partes inferiores est
expectandus. Solent autem per pa-
rorides finiri lethargus frequenter, &
capitis affectus omnes: per alios verò
abscf

abscessus diuturnę febres omnes,

De diebus indicatorijs, & decretorijs
Cap. 15.

CVM ad crisis notitiam iudicatorum pariter & indicatorum dierum, quorum supra mentionem fecimus, cognitio necessaria operę pretium esse videtur, ut de eorum quoque natura differamus. Primum itaque omnium dierum decretoriorum septimum dicimus numero videlicet, & ordine, sed præsentia & dignitate: omnes enim summum decretoriorum notas occupant. Etenim plurimos iudicat, & absolute, item cum manifesta excretionibus, abscessu, sine periculo vehementi: ut plurimum quartus eum prænotificat. Nam si urinae in illo plantæ, sputa vel deiectiones fuerint co-

appetitúsque vel mentis, vel sensus,
vel alterius cuiusdam similis bona
adfuerit mutatio, in septimo iudica-
tio bona comitabitur, si verò mala,
omnino contraria euénient. Septimi
naturam decimusquartus maximè
imitatur: hunc indicat vndecimus.
Sic decimus septimus vigesimi: vige-
simus quartus vigesimi septimi: trige-
simus primus trigesimi quarti: trige-
simusseptimus quadragésimi index
est, & sic deinceps vsque ad centesi-
mum. Ceterum sunt quoque dies in-
tercidentes, quod scilicet inter indi-
ces & decretorios dies intercitant:
verum hi minus perfecti sunt, & in
eos non nisi erratis quibusdam inter-
uenientibus, crises transferuntur.
Multò igitur minorem, quam prio-
res vim obtinent, neque enim nature
motu, sed morbi malitia, aut extraneo
aliquo impellente, in his crisis acci-
dit. Sunt autem intercidentes dies, sex-
tus,

64 PRACTICÆ GENERALI
tus, octauus, decimus, decimus
tius, &c. de quibus consule Ga
lib. primo, de dieb. decretorijs.

Quid sit in corpore aegro agendum
Cap. 16.

PArte affecta, ipsoque affectu
causa inuentis, selectoque ex
rum notitia prognostico, reliquum
erit, si curari affectus valeat, ad ag
di modum accedere, atque indic
Quid fieri debeat. Ergo generalis
ca corpus egrum operandi ratio
natura corporis affecti proce
Ager namque sano contrarius est
immoderatum moderato, & p
ternaturale naturali. Moderat
in medio consistit: immoderatum
verò tum in excessu, tum in
fectu ad latera abscedit. Moder

rum quidem suo simili conservatur:
 immoderatum suo dissimili curatur.
 Vt ergo corpus aegrū ad sanitatē re-
 ducatur, contrario aegritudinis o-
 pus erit, iuxta communissimum Hy-
 poeratis axioma: quod omnium vi-
 delicet, quæ præternaturam sunt, ab
 ijs, quæ ipsis sunt contraria, curen-
 tur. Verum cum tria in corpore no-
 stro præternaturam sint, Morbus,
 Causa, & Symptoma, quid in sin-
 gulis, tum etiam complicatis agen-
 dum sit, deinceps dicere aggrediar,
 exordio à morbo sumpto.

*Quid sit agendum, si unicus fuerit
 affectus, seu morbus*

Cap. 17.

QUòd si morbus causam, quæ ip-
 sum fouere potest, non amplius
 habeat, sed eger defuerit, & solus mor-
 bus remanserit, huic soli incumben-
 dum erit. Quid autem faciendū sit, in-
 E dicat

dicat ipse morbus, sui videlicet curationem per contraria. Quare quot sunt morborum differentiae, totidem quoque erunt curationes particulares. Similes autem morbi vel similes, vel instrumentales: vel similes & instrumentales simul. Similes verò morbi intemperie, vel simplici, vel composita consistunt. Sic in morbo calido refrigerandum est: in frigido, calefaciendum: in sicco humectandum: in humido verò, siccandum. Ad eundem modum in compositis videlicet calido humido refrigerandum & siccandum: in frigido & humido, calefaciendum & siccandum: in calido & sicco, refrigerandum & humectandum: in frigido & sicco, calefaciendum & humectandum est. Quod ad instrumentarios morbos attinet, contrariis quibus curandi sunt. Quod namque in figura praternaturam curatum est, in contrarium impellendum: quod verò recte

reflectendū erit. Simili quoque modo in cavitare procedendū est. Ea nāque obstruēta, aperienda: plena, vacuanda: inanis replenda: dilatata confringenda: compressa dilatanda. In situ præterea, quod in anteriorem partem prominet, retrorsum pellen- dum: idem de reliquis oppositionib. in situ iudicandum. Iam quoque in superficie, partes quidem asperæ leui- ganda: leues verò exasperandæ. Ad eundem modum pars aliqua præter- naturam nimium aucta, imminuen- da: imminuta verò augenda. Sic quo- que numerus superabundans, aufe- rendus: deficiens verò adiiciendus. Porro vnio soluta reficienda est: refi- citur autem per vnionem. Hæc qui- dem in vno præternaturam affectu, videlicet morbo, facienda sunt.

*Quid sit agendum in pluribus affecti-
bus, siue morbi, siue symptomata
fuerint. CAP. 18.*

AT si non vnus tantum fuerit, præternaturam affectus, duo, vel plures, primum videre libet, à quo maximè discrimen agnoscere impèdere videatur: Siquidè affectus à quo primū maximèque impendit homini periculum, hic primus curari debet. Ad id verò quod magis vrget, ducit primum curantis consilium debet, non tamen alterius cura omnino posthabita: cum etiam aliquando omnibus pari studio auxiliemur, æqualiter vrgeāt. Vrgebit autem maximè affectus, vbi ipse magnus fuerit, aut malignus, aut pars, quæ accipitur nobilitas seu princeps. Hæc prius curari debent complicati affectus, vbi alter magis vrgeat. At si se habeant, vt vnus sanari nequeat nisi prius alter curetur, ad id, quod ordo dictat, est respiciendum, eo scilicet prius curato, quo non curato reliquus affectus curari non valet.

luti si vlcus vna cum phlegmone consistat, quamuis phlegmone ad vlcus consequatur, curari tamen non valet vlcus, nisi prius phlegmone cureretur.

Quid sit agendum si fuerit morbus cum symptomate. C A P. 19.

AT si vnus affectus causæ rationem obtineat, alter verò effectus, animaduertendum erit, quisnam eorum angere, aut gignere reliquum possit quæ rursus gignatur, vel incrementum ab eo suscipiat, illud pro comperto habens, non posse ad perfectionem vllum affectum sanari, manente adhuc ipsa, vnde natus est, causa. Quanquam fieri aliquando potest, vt tamen sit eius, qui se habet, vt effectus, magnitudo, vt præsentem perniciem, nisi occurras, afferat: quo casu oportebit huic primo occurrere, deinde ad causam re-

dire, licet non ampliùs complice
 tunc affectus à Medico, vt caussa
 effectus considerentur, sed vt
 magis vrgeat, quam alter. Qua ra-
 ne interim fit, vt quamuis symptom-
 nullum seorsum curationem exigat
 ex accidente tamen symptomata qua-
 dam interdum curationem immutent
 causæ scilicet locum eo tempore
 bentia, quando adeò aucta sunt
 lædant, aut virtutem, aut affectionem
 Quo fit, vt curandi ratione mutata
 symptomata primùm summò
 cogamur. Quod iterum non vt sym-
 ptoma, sed tanquam magis vrgeat
 affectus à Medico consideratur. Quo-
 re cum non adeò vrgeat symptomata
 à morbo ipso, à quo dicta sympto-
 mata gignuntur, & incrementum
 suscipiunt, prima sumenda erit mu-
 catio, ac is primò curandus, deinde
 ad symptomata accedendum erit.

*Quid sit agendum, si fuerit morbus cum
sua causa, Cap. 20.*

VBi verò qui generat affectum,
morbi causa, fuerit, ipsa causa
spectanda erit. Prima namque indi-
catio ab ipsa sumitur causa, quoniam
hac primò sumenda erit. Fieri enim
nequit ut morbus curetur, nisi prius
causa, quæ ipsum fouet remoueatur.
Quare prius antequam morbum aggredia-
ris, causa remouenda erit, alioqui mor-
bus subinde recrudescet. Interim ta-
mē nec eius morbi qui per eam geni-
tus est, ratio nō habēda erit. Quinimò
si in idem consentiant, & quæ morbum
curat, & quæ causam oppugnant, sine
cūctatione id peragēdū erit. Animad-
uertendum tamen in huiusmodi im-
plexibus, quod interdum à causa qua-
piam oritur affectus, sed ita oritur, ut
separata causa, haudquaquam
ipse permanentē habens illam opinionem.

Nonnunquam autem partim iam
 ctus est, partim etiam dum fit, sicut
 numero, quamquam fieri destinata
 lata causa, perseverans tamen ma-
 dispositio. Proinde si talis natura
 qui à quapiam causa affectus oritur
 ut ea sublata permanere non valet
 : summouenda tunc tantum causa est
 nulla demum ipsius affectus habet
 ratione, cum propter eorum exigui-
 tatem, separata causa, illico tales af-
 ctus finiantur, natura videlicet ipse
 sanante, nullo adhibito medicame-
 to. Verum si non adeò exiguus sit af-
 fectus, sed pars eius iam genita
 pars in gignendo, & etiam dum
 utrique consulendum erit. Primum
 quidem summouendo, quæ ipse
 efficit, causam: deinde quòd factum
 iam est ipse auferendo, ut pote
 tura propter eius magnitudinem
 que medicamēto externo ipsum
 cere non potente. Quòd si in ipso

essentiant, & quæ causam rescindunt
auxilia, & quæ affectum oppugnant,
sine cunctatione id peragendum erit.
Quâquam prima indicatio perpetuò
ab ipsa sumitur causa, eaq; nimirum
prima sananda erit. Etenim dum ipsa
lædit, curandi morbi rationem inter-
pellat. Interim tamen nec ipsius mor-
bi, ut diximus, ratio non habenda erit,
quinimò semper quoad fieri possit,
medicamentorum materia eligenda
est, quæ cum hoc, quòd causam rescin-
dant, affectum saltem non augeant. Si
ex iisdem amborum sublatio proue-
nire non poterit, necesse est, ut vnam-
quamq; prius, quæ efficit, causam re-
scindamus, deinde ita ad illam, quæ
ab eadem causa facta est, ægritudinē
accedamus. Ut verò ipsius efficientis
causæ congrua fiat abscissio, prius
alteranda seu concoquenda erit, præ-
sertim si adhuc fuerit cruda: deinde
evacuanda. Concoquitur autē, quod

crassum est, attenuando: quod tenuius, incrassando: quod lentum, incitand
do: quod tenax, ac viscosum, abluend
gendo: quod obstructum, aperiendo:
quod mordax diluendo: quod purum
dum, exciccando, &c. Interim autem
statim circa initia euacuamus, præ
tium si materia turgat. Quantitas
rò quæ auferri debet, tum ex
dem causæ quantitate mensuratur
tum ex virium robore, vel imbeci
tate. Naturæ autem robur ex
præsertim pulsu dignoscimus. Si
rò admodum vires fuerint imbeci
les, vt causæ ablationem perhibeat
ipsæ prius reficiendæ sunt, causæ
morbi indicatione post habitand
mum ad causam, ipsūque morbum
redeundum erit. Porro si morbi
vehementer moueatur, & ad partem
affectam impetu quodam fluat, tūc
vel ad oppositā partē reuellenda
vel ad vicinās partes deriuāda erit. Qu

si partim fluat, ac partim influxerit, tunc partim quod influxit, euacuandum: partim quod fluit adhuc reuelandum vel deriuandum est.

Quid sit agendum, si morbus & morbi causa, & symptoma fuerint complicata, Cap. 21.

TRia in corpore nostro præternaturam sunt, Morbus, Causa, & Symptoma: & morbo quidē sui curationē, causa sui ablationē: symptoma correctionē postulat. Causa ea est, quæ morbum ipsum fouet. Quare primò & ante morbum remouenda est. Morbus verò, ille est, qui primò & per se actionē lædit: quare illi post causæ abscissionem incumbendum. Symptomata morbos sequi solent: ideo post morborum extirpationē corrigenda sunt. Quid autem in quolibet affectu sit faciendum, superius dictum est.

De

De alijs indicationibus, quę indicationes improprie dicuntur.

Cap. 22.

PORRò sunt & alię indicationes (quas improprias appellant, pterea quòd proprias indicationes indefinitas alioqui, definiunt, & cumscribunt) minimè negligendæ cuiusmodi sunt, virtus, temperat corporis, habitus, ætas, tempus, ni, aëris constitutio, regio, conditudo, & vitę industria. Ostendipotest in euacuatione. Siquidem, si quis quantitatem actionis præter imbecillis enim minimè euacuationem tollerat. Sic temperatura calida & humida euacuationem facilius facit, quam reliqua composita temperamenta. Habitus corporis gracilis, & macrum vehemens difficulter ferretur vi pharmaci omnino dissoluta. Ætas puerilis, & senilis neque sunt

nis missionem, neque purgationis tolerant. Tempus anni calidius, aut frigidius euacuationem impedit. Regio frigida & sicca ad purgationes inepiores reddit. Aëris constitutio australis corpora humectat & conspirabilia efficit. Consuetudo indicat à quibus magis vel minus lædi consueuerit. Nam consueta naturæ sunt acceptiora. Vitæ industria in fabris, & balneatoribus minus tutam euacuationem fore monet, quando quidem hæc corpora per sudores subinde expurgantur. Sed pro indicationum cognitione hæc nobis sufficiant, ad tertium accedamus librum.

P R A

PRACTICAE GEN

RALIS

LIBER III.

ARGUMENTVM.

Quomodo & quib. instrum
 agendum sit docet; itē p
 cepta de victus ratione in
 tuēda, secundum qualita
 quantitatem, locum, temp
 & ordinem. Eius capita
 sunt.

Quomodo & quibus instrumentis
gendum, Cap
De Dieta, Cap
De aëre, Cap

- De ciborum qualitate, Cap. 4.
 De cibis temperatis, Cap. 5.
 De cibis calidis, Cap. 6.
 De cibis frigidis, Cap. 7.
 De cibis humidis, Cap. 8.
 De cibis siccantibus, Cap. 9.
 De cibis boni succi, Cap. 10.
 De cibis mali succi, Cap. 11.
 De cibis lenibus, & acerbis, Cap. 12.
 De cibis crassis & subtilibus, Cap. 13.
 De cibis medijs inter tenuia, & incrassantia, Cap. 14.
 De cibis stomacho idoneis, Cap. 15.
 De cibis stomacho alienis, Cap. 16.
 De cibis capiti nocentibus, Cap. 17.
 De cibis inflatis, & flatibus soluentibus, Cap. 18.
 De cibis facilibus, & difficilibus corruptionis, Cap. 19.
 De cibarij velocis concoctionis, Cap. 20.
 De cibarijs tardè digestionis, Cap. 21.
 De cibarijs multorum superfluitatum, & nō habentibus superfluitates, C. 22.
 De

De cibis multi nutrimenti,	Cap.
De cibis pauci nutrimenti,	Cap.
De cibis laxantibus,	Cap.
De cibis astringentibus,	Cap.
De cibis urinam mouentibus,	Cap.
De ciborum quantitate,	Cap.
De ciborum ordine,	Cap.
De ciborum tempore,	Cap.
De motu & quiete,	Cap.
De somno & vigilia,	Cap.
De abundantia, & inanitione, seu cuatione,	Cap.
De vene sectione,	Cap.
De scarificatione,	Cap.
De purgatione,	Cap.
De sudore,	Cap.
De balneis,	Cap.
De animi affectibus,	Cap.

PR
ribu
Mec

PRACTICÆ GENERA-
LIS LIBER III.

*Quomodo, & quibus instrumentis
sit agendum, Cap. I.*

Qua autem via, ac ratione va-
leat Medicus affectam partē
omnem, ac quemvis præterna-
turam affectum, eiusq; causam dignos-
cere, ac demū affectum ipsum, si qui-
dem is curari possit, propugnare, duo-
bus præcedentibus libris ostendimus,
nunc tempestivum esse videtur, ut,
quomodo & quibus instrumentis sit
agendum, doceamus. Itaque tria in v-
niuersum instrumenta sunt, quibus
Medicus in profligandis utitur mor-
bis: Diæta scilicet, Pharmacia, & Chy-
rurgia. Vtrum vnico saltem, vel plu-
ribus, vel omnibus simul uti debeat
Medicus, indicabit morbi qualitas,
F causarum

causarū varietas, corporis situs, & affectus. Morbi quidē qualitas, intēperies totius corporis aliquo modē, tum Diæta, tum Pharmacia curabitur: situs, & figura vitiorum, & numerus superabundans, sola Chirurgia curabuntur: sic quoq; morbi obstructions, compressiones, dilatationes, Diæta, & medicamentis curantur: plenitudo verò, tum medicamentis, tum phlebotomia: inanitas sola Chirurgia, & magnitudo aucta, pharmacia, & Chirurgia: vnitas soluta, Chirurgia curatur. Eadem quoq; ratione morborum varietas, quo nimirum inueniuntur, utrum in elemento vtendum sit, indicat. Si in humoribus, tum humorum qualitas, tum ablatio indicat, tum per commodam rationem, tum per medicamentum contraria: quantitas verò vitiolorum morū, solis: pharmacis purgari potest. Si quoq; sanguis, & dās, sola Chirurgia, phlebotomia

et, vel scarificatione, vel sãguisugis:
 ituita, bilis melãcholia, solis purgati-
 us. Eadẽ ratione partes corporis su-
 erficiaria, solis medicamẽtis sanari
 robẽ possunt. Quod ad locũ affectũ
 tinet is pariter instrumẽtorũ varieta-
 ẽ demonstrare poterit. Nã totius cor-
 oris cõstipatio p frictiones, p balnea,
 et sudores curatur: euacuatio verò to-
 us, per phlebotomiã, per frictiones, p
 exercitia, p balneũ, per pharmaca, per
 aediã cõmodẽ perficitur. Hepar eu-
 uabitur sãguinismissione, diureticis,
 nũducentibus, aperietur verò cibo,
 e medicamentis per os sumptis, atq;
 terius applicatis. Ad eũdẽ modũ ex
 aliquis partib⁹ affectis instrumẽtorũ
 ueritas inuestigãda erit. Verum cũ
 instrumẽtorũ cognitiõ Medico quoq;
 ecessaria sit, nũc ordine de eis agen-
 u videtur: ac præsenti quidẽ libro, de
 ieta: de pharmacia verò, & Chyrur-
 a sequentibus.

De Dieta. Cap. 2.

Iscurationis ductus contextitur
qui per consuetam materiam
tur Dieta, id est victus ratio nu-
patur, qua tanquam instrum-
Medicus utitur: debita qualitate
quantitate obseruata: sub quib-
tiam tempus comprehenditur.
quidem pro temporis varietate
quo corpus hac vel illa affectu
præditum est, etiam dieta
quantitas, & qualitas immut-
erit. Aditur & ordo. Verum
Dieta sex rebus, quas Medici
non naturales vocant, perficiatur
delicet aëre, cibo, & potu:
& quiete: somno, & vigilia:
dantia, & inanitione: & animi
fectibus, de his nunc ordine
mus, principium ab aëre sum-
tes.

De Aere, Cap. 3.

A Er medico maximè consideran-
dus venit, vt pote sine quo nec
morbus tolli, nec tueri sanitas possit.
Quare diligenter perquirendum erit
qua qualitas in eo dominetur. Siqui-
dem temperatis hominibus tempera-
tus aër saluberrimus est: intemperatis
verò & ægris contrarius optimus e-
rit: calidis quidem frigidus: frigidis, ca-
lidus: humidis, siccus siccis, humidus
calidis, & humidis: frigidus & siccus:
calidis & siccis, frigidus & humidus:
frigidis & siccis, calidus & humidus:
frigidis, & humidis, & calidis siccus.
Quod si per se talis nō fuerit, arte præ-
parandus erit. Itaq; si calidus & siccus
fuerit morbus, cubiculum frigidiorē
& humidiorē parabimus ex myrthis,
rois, pomis, citrijs, salice, vitis folijs,
atq; lactucæ, alijsq; floribus frigidis,

& fructibus, aquaq; fontana, aut
 cea ex aceto, pauimenta eorum
 duè aspergentes. E diuerso si frigus
 & humidus fuerit morbus, cubi
 præparabimus ex calefacientibus
 siccantibus, videlicet igne, ex iun-
 ro, populo, salice, cupresso, thure,
 no aloes, oleis, rosmarino, &c., ita
 men ne ignis plurimus sit, nec fa-
 versus, sed dorso magis insistens
 vires agrotantium imminuat, vi-
 oblit. Porro obseruandum quid
 venit, quod temporibus frigido
 calido, aut, igne: calidis frigido
 midis sicco: & siccis humido, aëre
 ximè vti conueniat. In diuturnis
 morbis nonūquam solū mutare
 dest. Aëris enim & loci mutatione
 pe sanitas amissa recuperatur. C
 rum septentrionalis ventus omni
 optimus, & saluberrimus habet
 Proximum locum sibi vendicat
 talis, & quicūque ventus aërem

dicc infrigidat, siccat & serenat. Quare habitationes orientem versus & septentrionem, meliores & salubriores habentur.

De ciborum qualitate,

Cap 4.

EQuidem sani ad vitæ saltem custodiam alimento opus habere videntur: egri verò non solum ad virtutis conservationem, verum etiam ad morbi oppugnationem cibo & potu maximè indigent. Proinde ægrotantium corpora maximè alterare possit. Quare non solum ciborum qualitas, sed etiam quantitas, tempus & ordo, Medico sumo operè cōsideranda sunt. Verū de quātitate, tēpore, & ordine deinceps, nūc de ciborū qualita

te differendum videtur. Ciborum
que qualitas ex ipsius morbi, eius
causæ notitia præstatur. Etenim
niuersus victus tum morbo, tum
sæ contrarius esse debet. Morbus
nim calidus, victum exposcit frig
frigidus, calidum humidus sicc
siccus, humidum: calidus & hum
frigidum & siccum, frigidus & h
dus, calidum & siccum: calidus &
eus, frigidum & humidum: frig
& siccus, calidum & humidum
exigit. Ad eundem modum ob
ctio aperientibus cibis curatur:
rum plenitudo euacuantibus, se
xatibus & emolliētibus: distar
rò constringentibus. Eadem qu
ratione humor crassus, cibis attr
ribus: tenuis incrassantibus: len
cidētibus: viscosus, detergētibus
rigitur, & emendatur. Porro san
per victum refrigerantē & exci
cōmodē contemperatur: pituita

per exalfaciētem & extenuantem;
bilis per refrigerantem & humectan-
tem; melancholia, per exalfaciētem
& humectantem non ineptè præpa-
rari poterit. Verum vt Medicinæ stu-
diosi in medendo vberiore in prò-
pū habeant materiam omnis gene-
ris ciborum qualitates describendas
fore putaui.

De cibis temperatis, CAP. 5.

Cibi temperati nulla vincēte qua-
litate sunt præditi, ij solū sunt
alimenta, non etiam medicamenta;
ventrem neque soluunt, nec cohibent
stomacho neque robur, nec imbecilli-
tatē inducunt, sicuti sudores urinām-
que nec prouocant, nec coërcēt:
nec aliam quamuis dispositionem ca-
lidam, frigidam, humidam, aut siccam
in animantis corpore ingenerant, sed
quale animantis quod nutritur, cor-

Pus assumpserant, tale prorsus con-
uant: cuiusmodi sunt triticum, a-
gnina annualis, hœdina, vitulina,
ro gallinæ iuuenis, ius perdicum, p-
siani, alauda, lingua, oua mollia, &
bilia, poma dulcia, saccharum, &c.

De cibis calidis, Cap. 10.

Cibaria calida sunt, quæcun-
sunt dulcia, vel acria, vel salta,
nitrosa, vel amara, &c. Eiusmodi
panis triticeus, caro agnina annua,
cicera, poma dulcia, dactyli, vua-
cis, passulæ, apium, crucea, nasturtium,
rapa, raphanus, allium, sinapi, ca-
portum, pastinaca, caseus antiquus,
vinum dulce antiquum, faluum
beum. Calida verò & humida sunt
ro ouilla, hœdina anatis, anseris, p-
lorum, perdicis, columbarum
num, corurnicum, sanguis, hep-

estriculi, pinguedo adeps, vitellus oui,
butyrū, rapa, napus, pastinaca, erūca,
cicer, amygdalæ dulces, pistacia, da-
ctyli, ficus recens, mulla, vua dulcis, zi-
zipha, saccharum, &c. Calida & sicca
sunt, caro porcina sylvestris, vaccina,
caprina, leporina, anserina, turdorum,
merularū, passerū: pisces saliti, caseus
antiquus, bœta, fœniculū, ruta, maiora
na, rosmarinus, petrocilinum, salvia,
allium, capa, porrum, raphanus, ory-
za, capparis, amygdalæ amaræ, auel-
lanæ, carica, pinea, mel, sapa, sal, ani-
sum, cinnamomum, zingiber, crocus,
caryophylli, galanga, nux moscata, pi-
per, vinum dulce, rubeum, &c.

De cibis frigidis, Cap. 7.

Cibi refrigerantes sunt, quicunq;
sunt insipidi, vel tacidi, vel au-
steri, vel acerbi: cuiusmodi sunt hor-
deum, milium, panicum, cucur-
bita, pepo, melopepo, cucumis,
pruna,

pruna, ficus, persica, cerasa, mora, mala austera, &c. Refrigerant autem & humectant, caro elixa, caro pruna, cerebrum, pulmo, albū ovi, lactes recētes, lactuca, endiuia, portulaca, spinachia, atriplex, cucurbita, asparagoria faba recens, fungi, melopepon, cerasa, fructus recentes, oleum immaturum, persica, pyra, pruna, pomarum, pida, vua acerba, vinum aquosum. Porro frigidi ac sicci sunt caro bubula, carō gruis, aures, cutis, guttur, stomachus, intestina, matrix, acetabula, brassica, cichorium faba sicca, lactuca, milium, panicum, oryza, decum, zea, far hordei, far spelta, triticum: mala citria, limonia punica, spila, oliua immatura, mala acerola, cerum, agresta, coriandrum, &c.

De cibis humidis, CAP. 8.

Cibaria humida sunt omnia liquida, iurulenta, insipida, aquosa, pingua, mollia, & elixa: cuiusmodi sunt, hordeum, ptisana hordeacea, iuscula carniū, caro ouilla, hœdina, ranarū, pisces, pinguedo, adeps, oua sorbillia, anguria, cucurbita, citrulli, cucumeres, melo pepones, nuces virides, vua dulcis, ficus, pruna, mora, malua, lactuca, atriplex, blitum, spinachia, fabæ recentes, phaseoli recentes, &c.

De cibis siccis, CAP. 9.

Porro cibaria sicca sunt omnia salia, acetosa, nitrola, amara, omnia asca: omne, in quo ponitur plerimum vini, aut salis: omnis caro animalium vetustorum: cuiusmodi est caro omnis salita leporina, hircina, caprina, affata, pisces falecenditi, lentes, caules, polenta, sinapi, acetum,
mu

muria, caseus vetus, salitus, vinum
vetus, &c.

De cibis boni succi, Cap. 10.

negat **B**oni succi cibi sunt, qui bonum
sanguinem procreare possunt.
eiusmodi est, oryza, alica, triticum,
siligo, præsana, amyllum, &c. Caponum,
pullorum, caponum, gallinarum,
dicum, phasianorum, coturnicorum,
hœdina, vitulina, verueccina, capreolarum:
aves parvæ: iecur omnium, forbilia:
caseus mollis. Ex piscibus sunt medij inter teneros, duriores
cuiusmodi est mullus, perca, lupus,
aurata, passeris, cochlear, ostrea, &c.
Ex oleribus autem, lactuca, lupulus,
malva, urtica, portulaca, &c. Ex fructibus
cucurbita, oliva, ma, neque acerba,
neque acida, la citria, vinum dulce, vel leue, &c.

De cibis mali succi, Cap. 11.

Cibi mali succi sunt, qui vitiosum sanguinem generare consueverunt: cuiusmodi sunt, milium, panicum, legumina ferè omnia: caro domestica permacra, falsa, antiqua: item caprina, ceruina, anserina, anatum: lienes, renes, intestina, omne fassamentum, garum, caseus vetus, &c. Ex pifeibus, stagnatiles, lacustres: ut anguilla, tinea carpiones, &c. Ex oleribus, brassica, asparagus, beta, porrum, eruca, nasturtium, thymum, nepeta, satureia, hyssopum, ruta, anethum, fœniculum, cuminum, anisum, lapathum, sinapi, allium, capra. Ex radicibus, radícula, rapa, napi, bulbi. Ex fructibus, cucumis, poma acida, & acerba: acetum, omnia acra, & acerba: oleum, *negati*
&c.

De cibis lenibus, & acerbis,

Cap. 12,

Porro

*Si oleum
de cons. v.
amigda
linum*

Portò cibi lenes sunt perhum
 lenti glutinosi, & pingues: cui
 modi sunt forbitiones, pulticula
 ganum, amyllum, ptisana, caro
 guis & quaecunque glutinosa
 Quod ferè quidem in omni, quæ
 mestica sit, præcipuè tamen in vitu
 lis, trunculisque suum in petiolis
 pitulisque hædorum & vitulorum
 & agnorum, omnibusque cereb
 lis. Item si qui propriè bulbi non
 nantur, lac, defrutum, passum,
 olei pini, malua, atriplex, blit
 cucurbita, mora, cerata dulcia, pe
 nes, melopepones, vinum dulce
 Acria verò sunt omnia nimis aust
 omnia acida, omnia salsa. Item all
 cæpa, ruta, eruca, nasturtium,
 brassica, radícula, sināpi, &c.

De cibis crassis & subtilibus.
 Cap. 13.

Clbaria crassi succi sunt, quibus cum visciditate vnà succorum bonitas, & crassities inest: sūntque omnia ferè glutinosa, quę cum valentissimè alant, tum bonum procreare sanguinem consueuerint, siquidem ea ventriculus, ac iecur probè conficiat: cuiusmodi est panis sine fermento, & sale, caseus omnis, lac placentę, lagana, cochleę, oua dura, cocta, & frixa: loligines, sepia, polypodes, pisces ceracei, ostrea, buccina, purpura, hiatulę, lopades, pectines: item brassica, lentes, fungi, tubera, amyllum, iecur, renes, testes, glandulę, cerebra, caro suilla, agnina: alica, oryza, ptisan, bulbi, glandes, palmulę, &c. Hęc inquam omnia crassiores faciunt pituitam. Extenuat autem eandem omnia salsa, atque acria, & acida: Horum namque officium est angustiores vias expedire, tum abstergere, si quid ex humoribus glutinosi vasis adhæsit,

G

rit,

rit, humorumque crassitiem increscere, & extenuare. Eiusmodi sunt, rapum, porrum, raphanus, pastinaca, napi, nasturtium, allium, eruca, fenum culum, origanum, anethum, apocynum, dala, mel, pisces falsi, muria, acetum, vinum, punicorum citreorum succus, &c.

*De cibis medijs inter attenuantia
incrassantia, Cap. 14.*

Cibaria inter attenuantia & incrassantia media sunt, quae inter medium & crassum medietatem habent, & attenuantia quadam locantur: cuiusmodi sunt caro hœdina, gallinarum, & columbarum gallinaceorum, tum phasianorum, tum auium, perdicum, columbarum, attagenum, turturum, turdorum, & passerulorum, & passerulorum omnia, & oua in aqua proiecta, hepata, &c.

rum & anserum : pisces omnes non dura carnis, nec multum viscidæ, in aquis fluuiorum mundis nutriti: vuae mature, carice, endiuia, lactuca, asparagus, vinum clarum, non nimium vetus, &c.

De cibis stomacho idoneis, Cap. 15.

STomacho aptissima sunt, quæcunque austera sunt, & acida, modiceque salita. Item panis sine fermento, alica elota, vel oryza, vel prifana, omnes aues, omnis caro sylvestris, vel alla, vel elixa: caro bubula, macra potius quam pinguis. Ex sue, vngule, rostra, aures, &c. Ex oleribus, endiuia, lactuca, pastinaca, fiser, cucurbita, absinthium. Ex fructibus, cerasa, sorbum, morum, pyra, mala cotonea, punica, palmula, nuclei pini, oliua. Ex piscibus, duri, vt ostrea, pectines, murices, purpura, cochlee, vinum austerum, &c.

De cibis stomacho alienis, Cap.

A Lieni cibi stomacho sunt, omnia tepida, omnia pingua, omnia iurulenta, prædulcia, panis hordeus, miliaceus, oleum, defrutum, passum, lac, mel multum, omnis carum, vicia recens, ficus & viridis & arbutus, fœnum græcum, legumina omnia, quæcunque instare consueuerunt, mentha, blitum, atriplex, thymum, origanum, reia, nepeta, hyssopum, nasturtium, lapatum, lapsana, iuglandes, fœniculum, batheca, cerebrum omne, medulla, sium, vinum nouum crassum, nigellum, monticum seu austerum, &c.

De cibis capiti nocentibus, Cap.

C Apiti nocent lac, dactylis, vinaceis conseruata fœniculum,

cum, ruta, sinapi, raphanus, nasturtiū,
vinum antiquum, præsertim raspati-
tium, &c.

*De cibis inflatuis, & flatibus sol-
uentibus, Cap. 18.*

Inflant, fabæ, cicera, phaseoli non
bene cocti, lentes, hordeum non
benè coctum, maza, ficus humidæ,
lac, vuæ, nuces omnes, palmulæ, rapa
cruda, milium, vinum dulce, passum,
mel crudum, allium, cæpa, brassica,
omnes radices, excepto, sisere & pa-
stinaca, bulbi, omnisque caseus. Mi-
nimè verò inflant, omnis venatio,
pisces, poma, oua sorbilia, vel mollia,
conchilya omnia, fœniculum anethū,
vinum vetus, anisum, cinnamomum,
ruta, &c.

*De cibis facilis, & difficilis corruptio-
nis, Cap. 19.*

QUæcunque cibaria facile cō-
 quuntur, facile item alterantur
 & corrumpuntur. Facile autem cor-
 rumpuntur panis fermentatus, & qui-
 quis alius, quàm ex tritico est, chry-
 mela, pepones, persica, mora, præ-
 præcocia, fructus omnes æstiuæ, lac-
 tatoria omnia, pisces teneri, olera-
 seus, caro tenera, vinum dulce, de-
 tum, passum, &c. At minimè intrin-
 ciantur panis sine fermento, aues
 cæ potius duriores, aurati pisces,
 rus, lolligo, locusta, polypus, lu-
 bubula omnisque dura caro, &
 cra, & salsa, cochleæ, purpuræ, mu-
 ces, vinum austerum, &c.

De cibarijs velocis coctionis,

Cap. 20.

CONCOCTU facilia sunt, quæ fa-
 cile alterantur, cuiusmodi sunt præ-
 optime preparatus, caro gallinæ

perdicum, phasianorum, attagenum,
 coturnicum, turdorum, merularum,
 columbarum: hepata pullorum, anse-
 rum, gallorum testes, bulbi bis elixi,
 ala pullorum, anserum, & auium pin-
 guum, caro auium montanarum, vi-
 tulina, hœdina, agnina, oua mollia,
 vinum dulce, &c.

De cibarijs tarda digestionis,

Cap. 21.

Difficulter concoquuntur, quæ
 non faciliè alterantur: vt caro
 bubula, hircina, ceruina, caprina, pe-
 cudum, pauonũ, anserũ, turturũ, palũ-
 borũ perfectorũ animalium, animalium
 testa obrectorum, ventres auiũ, hepa-
 ta animalium, caseus antiquus, oua dura,
 oryza, lupini, lentes, milium, castaneę,
 glandes, palmula, siliqua, bulbus, pis-
 ces duriores, cochleę, intestina anima-
 lium; extrema animalium, cor, lac ace-
 tosum, triticum elixum, fabæ, sesamũ,
 G 4 fructus

fructus immaturi, rapa, pastinaca,
 ra omnia, præter lactucam, rad
 olerum, vinū nouum, crassum, &
 maturum, &c.

*De cibarijs multarum superfluita-
 tum, & non habentibus super-
 fluitates, Cap. 22.*

Cibaria multarum superfluitatū
 sunt, caro pullorum, anserum
 ter alas, interiora omniū animalium
 cerebra omnium animalium, aues
 lustræ, lacustres, fabæ virides, cicer
 recētes, caro animalis lactantis, om
 nia caro domestica, pisces sordidarū
 rum. E contra verò superfluitatū
 carent, alæ auium, pedes quadrup
 dum, genua quadrupedum, caro
 malium syluestrium, &c.

De cibis multi nutrimenti, Cap. 23.

PORRò cibi multi nutrimenti sūt
 caro bubula, alæ pullorum an

rum, cerebella, medullæ, interiora au-
uium, ventriculi auium, pisces crassæ
& substantiæ, fabæ, ciceres, lentes, dacty-
li, glandes, castaneæ, rapa panis simi-
laceus, passulæ, ficus, lac recens, vinum
rubrum, crassum, dulce, &c.

De cibis paucis nutrimenti, Cap. 24.

PArum autem nutriunt panis hor-
deaceus, caro antiqua, pedes, ven-
tres, intestina, aures pinguedo, pul-
mo, milium, panicum, oliuæ, nuces,
auellana, caules, cappares, pisces, cu-
cubita, mora, poma, pruna, mala, pu-
nica, aurantia, olera omnia, beta, ace-
tosa, portulaca, fabæ recentes, rapha-
nus, sinapi, nasturtium, pastinaca, cæ-
pa, allium, porrum, medulla, panis loti,
mylum, &c.

De cibis laxantibus, Cap. 25.

Clibaria laxantia sunt omnia aquo-
sa, humida, iurulenta, viscida,
G 5 lenta,

lenta, ſalfa, & nitroſa, cuiuſmodi
 panis fermentatus, & multi furci
 decoctum caulium, lentium, galli
 tiqui, piſcium teſta inteſtorum,
 chlearum, oliuæ, ſerum lactis, a
 paruorum animalium, braſſica, bo
 attriplex, malua, lactuca, portula
 aſparagus, lapathum, ficus virides,
 raſia, cucurbita, pepo, melopepo,
 recētes paſſulę dulces, nuceſ humi
 mora ante cibum, pruna muſſa, c
 mel, vinum dulce, muſtum, &c.

De cibis aſtringentibus, Cap. 26

A Stringunt quęcunque auſ
 & acerba ſunt edulia, & ter
 na & ſicca: vt panis ſine fermento
 ligueus, ſimilaceus, biſ coctus, or
 panicum, milium, alica, grana my
 lenticula, cotonea, pira, poma auſ
 mala punica, palmulæ auſteræ, ſor
 mora rubi, fructus ſpinæ albæ, c
 neę, glandes, braſſica biſ cocta, p

rago, intybus, oua dura, caro affata,
 caro leporis, bubula caprina, aues mi-
 nuta, merula, palūbus, grus, iccur, ca-
 seus antiquus, defrutum passum, pur-
 pura, murices, vinum austerum, &c.

De cibis vrinam mouentibus,

Cap. 27.

Calbaria vrinam mouentia sunt
 calida & tenuium partium: vt
 apium, petroselinum, anethum, ruta,
 mentha, ocimum, anisum, hyssopum,
 coriandrum, eruca, foeniculū, nastur-
 tium, asparagus, nepeta, thymum, sa-
 tureia, lapsana, pastinaca, radicula, si-
 ser, capa, capparis, sinapi, piper, nuclei
 pini, caro leporina vinum tenue, &c.

De ciborum quantitate, Cap. 28.

HActenus de ciborum qualitate
 disseruimus, restat nunc vt de
 quan-

quātitate dicamus. Itaq; circa cib
 quantitatem maximè obseruande
 niunt, ægrotantis vires, morbi nat
 tempus anni, regio ætas, & confu
 do, &c. Aliam enim mensuram in
 ciles, aliam robustiores exigunt.
 becillioribus namque plenior, ru
 ftioribus verò tenuior victus ad
 strandus est. Aliam præterea mor
 acutus, ac celer, aliam diuturnus
 poscit. Quantò enim acutior est m
 bus, tantò vigori vicinior, ideo
 minus cibi in eo exhibendum. V
 Hipp. aphorif. 1, Vbi morbus per
 tus est, statim extremos habet labo
 & extremè tenuissimò victu vtend
 est, Victum autem tenuem vocat
 fit per ptisanæ succum: simpliciter
 nuissimum verò, qui fit per mul
 tum aquam: extremè tenuissim
 qui per solam inediā absoluitur. P
 rò morbus diuturnus tenuem vict
 respuit; victus enim tenuis in mor

longis semper periculosus. Quare in his pleniori victu utendum, ut aeger perdurare queat. Cæterum tempus quoque anni aliquam mensuram præscribere videtur, præsertim insanis. Siquidem hyeme & veris initio ventres natura calidissimi sunt & somni longissimi, quare per ea tempora alimenta copiosiora exhibenda. Etenim calor innatus tum copiosior est. Contrà verò æstate minus cibi offendum. Eadem quoque ratione in regione calida, vel frigida, augendus, vel minuendus victus erit. Quod ad ætatem attinet, & consuetudinem, pueri vberiores: adolescentes minorem: consistentes adhuc minorem: senes minimum victum exposcunt. Consueti verò plurimum comedere vberiores: contra inconsueti paucior cibum exigunt.

De ciborum ordine, Cap. 29.

Por

Porro ægrotis simplex cibuse
 uenit, nihil enim deterius est
 diuersa nutrientia similiter adiu
 re. Sanis verò ciborū diuersitate
 uitare, hæc ætate penè impossibilis
 Proinde ordinem in eis obseruare
 cet. Ea itaque alimenta primo
 assumenda sunt, quæ facilius con
 quuntur, ut cocta descendant, &
 liqua deinde coquantur. Nam
 antecedant, quæ difficilius coqu
 tur, ea quæ facilius coquantur
 rim superata & cocta, non descen
 inferioribus nondum coctis: dicitur
 inde sequentur noxæ: prima, quod
 ctum crudo miscebitur: secunda,
 niam retētum, quod iam coctum
 corrumpitur, non gubernatum
 tura. Quare edulia, quæ faciliore
 coctionis sunt, præcedere debent
 autem faciliore concoctionis, ca
 ria liquida, lubrica, subtilia, humi
 citò permeantia, corruptibilia, &

contra difficilioris cōcoctionis, crassa, astringentia, sicca aromatica, &c.

De tempore cibationis, Cap. 30.

QVo autem tēpore cibandi sint ægri febrientes, indicabit nobis ipsa accessio. Ægri namque in morborum accessionibus cibandi non sūt, nisi totus paroxysmus remittatur. Incontinuis verò febribus, in declinatione cibandi sunt ægrotātes. Vtrū verò semel, vel sæpius cibandi sint, vires id maximè ostendere possunt. Si quidem robustioribùs rarius: imbecilioribus verò sæpius cibus offerendus. Porro qui non febricitant, sed diuturno aliquo morbo laborant, cōsuetā hora, ac illiciente appetitu sunt cibandi.

De motu, & quiete, Cap. 31.

HActenus de aëre, cibo & potu: nunc ad exercitium perueniendum

dum est. Quoniam verò agrotantes ad exercitationes inepti sunt, et loco frictiones ex usu sunt. Hæcque tertiæ concoctionis excrementa expellunt, membra roborant, meatus aperiunt, calorem naturalem excitant, & ad membra trahunt. Sunt autem frictionum varia genera, videlicet mollis, aspera multa, & modica. Mollis fit palma manus, aut digitis leuibus, quæ sanguine congesto, & ipsum in membro congesto. Aspera verò asperis pannis perficitur, quæ sanguinem ad exteriora veliter trahit: vnde ad corporis nutritionem non parum conferre videtur. Sic modica, corpus implet, multam vim tamen minuit. Porro frictiones in brachijs, anteriori, & posteriori parti corporis adhibendæ sunt, in acutis quidem & recentibus morbis, lenius & quidē in remissione, & antequam Longa verò frictione uti, neque

curis morbis, neque in crescentibus
 conuenit, præter quam cum phreni-
 tibus somnus quaritur. Sed ut leuata
 quoq; aduersa valetudine rectè fri-
 ctio adhibetur, sic nunquã adhibenda
 est febre crescente. Verum si fieri
 poterit, cum ex toto corpus ea vaca-
 bit, minus certè cum ea remiserit.
 Cæterum gestatio quoq; longis etiã,
 & inclinatis morbis aptissima est,
 utilisq; est & his corporibus quæ iam
 ex toto febre carent, sed adhuc exer-
 cere non possunt, & his, quibus le-
 uia morborum reliquiæ remanent,
 æqualiter eliduntur. Porro ex toto
 nunquam gestari corpus dolens de-
 bet, siue id in toto siue in parte est, ni-
 si tamē solis nervis dolentibus, neq; vn-
 quã in recēti febre, sed in remissione
 quæ. Genera autē gestationis plura
 sunt adhibēda, quæ sūt & pro viribus
 cuiusq; & pro opibus, ne aut imbecil-
 li hominē nimis digerāt, aut humili

obsint. Gestationū lenissimā est
 vel in portu, vel in flumine, vehi-
 tior in alto mari naui, vellectica,
 no, acrior vehiculo. Atq; hæc ipsa
 tendi, & leniri possunt. Et leui-
 dem genera exercitationis infir-
 mis conueniunt. Valentiora vero
 qui grauium morborum initia
 sentiunt, vt adhuc febre vaci-
 Quod & in tabe, & in stomac-
 tijs, & hydrope, & interdū morbi-
 gio, fit. Aut vbi quidam morbi,
 lis comitalis, qualis insania est, &
 bre, quanuis diu manent. Porro
 in sanis vbi immodica fuerit,
 ximo detrimento existit. Crudus
 enim parit, & vitiosorum humorum
 in corpore copiam procreat. Et
 tem vbi & quietis conuenientia
 possit vsus, tum videlicet vbi
 multa motione caput defatiga-
 fuerit.

De somno & vigilia, Cap. 32.

Somnus est relictus spiritus anima-
lis ab instrumentis sensuum, &
motus ad principium, unde sensus &
motus priuatur. Fit autem somnus,
quando vapores à cibis, & potionibus
resoluti petunt cerebrum: & inue-
nientes ipsum frigidum, & densum,
congelantur, & condensantur, veluti
vapores ab aqua inferius eleuati ad
partem superiorem, & graues facti
descendunt, obstruuntq; meatus sen-
suum, vt spiritus ad cerebrum, à suis
instrumentis retrahantur. Quòd si fue-
rit moderatus, naturales facultates re-
ficit omnes corporis interna calefacit,
vnde ciborum perficitur concoctio,
cordis vias humectat, & lassitudines
inhibet: animali enim facultati affert
augmentum, & humoribus obuians
temperatis, calefacit & humectat, cor-
pus impinguat, dolores excutit, &
H 2 men

mentem exhilarat: Immoderaturò, & quidem prolixior, virtutes males concitat, & dissoluit, xat, corpus refrigerat & hum phlegma auger, calorem deb naturalem corporis calorem co pit, motus debilitat. Quòd si fuerit iusto, confurgit imbecillitas firmitas digestionis, corporis calor dissoluitur. Porro somnus uenit post descensum cibi à ventulo, & quidem nocturnus ob calorem ad interna propellens, cessationem à muneribus. Denim insuetis maximè, ad plures parat morbos. Celebrandus est lecto suauis, ac molli, corpore, cet, contecto, vt membra æstuant, & hyeme non algeant sudorem incurrant, & capite elatus, sed primò quidem in dextrum, deinde in sinistrum decumbat. Ceterum vigilia corporis hum

tem exiccat, vnde, in catharris præci-
pitur, adurit, humores, ægritudines
facit acutas, spiritum resoluit, cōcoctio-
nem impedit, & tum cibi, tum potio-
nis cruditatem efficit.

De repletionem, & inanitionem,

Cap. 33.

Absoluto somno, & vigilia, ad re-
pletionem, & inanitionem siue
evacuationem progrediendum erit. Est
autem abundantia duplex, aut cibi,
aut humorum. Cibi abundantia fatie-
tas appellatur: humorum verò om-
nium plenitudo: vnius verò humo-
ris, cacochymia nominatur. Ple-
nitudo rursus duplex existit, vel ad va-
sa, vel ad virtutem. Ad virtutem, vbi
videlicet tanta est humorum multi-
tudo, quæ virtutem grauat. Ad vasa
verò, vbi tanta est sanguinis copia, vt

vasa distendantur. Porro inanitas
 varia genera sunt. Vacuamus
 per venæ sectionem, nunc per
 rificationem, subinde per medi-
 camentum purgans, & per sudores,
 de quibus nunc ordine dicemus
 guinis missione orsi.

De venæ sectione, Cap. 34.

Venæ sectio cōuenit plethoricis
 sanguineis, ætate florentibus,
 temperaturis calidis & humidis,
 nobis, robustis, consuetis, temporibus
 ris, & autumnis, tempore matutinis
 ra remissionis febris, dolore vehemē-
 ti, inflammatione, febribus arden-
 tibus. Non conuenit autem inanitas
 cholericis, frigidis, macilentis, pueris
 senibus, debilibus, insuetis, tempera-
 menti æstiuo, hyberno, nisi opus fuerit
 crudis & ebrijs venæ incisio. Porro
 in sanguine mittendo contra

tandum est, quæ vena sit secanda. Interna autem brachij vena, quam multi basilicam nominant, ijs secanda erit, quibus partes collo inferiores patiuntur. Exterior verò, quam humeralem, & cephalicam appellant, ijs aperienda venit, quibus caput aliqua affectione laborat. Media, quam communem, nigram, & medianam nuncupant, tum secanda erit, vbi dictarum venarum aliqua obscurior fuerit. Sic in manu vena pollicis, in capitis morbis, minimi verò digiti, quam saluatellam vocant in hepatis, vel lienis passionibus, secanda est. In pedibus interdum saphena, vel maleoli vena inciditur, præsertim in vteri visicæque affectibus, vel mensibus, & hæmorrhoidibus retentis. Cæterum venæ sectio è directo partis laborantis semper facienda est. Quantitas verò pro ætatis, & virium ratione detrahenda.

De scarificatione, Cap. 35.

Scarificatio est incisio, qua
scalpello in longum. Per scarifi-
cationem enim euacuamus, quod
humores sunt compacti, & in
in aliqua corporis parte, vel per
corporis phlegmone, aut dolore
vexata, aut fluxione affecta. Pro
autem scarificatio, & oculis dicitur
na fluctione laborantibus, tum
tis passionibus, quique thoracis
soque eueniunt, collo, vel dorso
hibita: Sub mento verò facta, de
bes, faciei & gutturi conuenit. Eni
ratione super renes adhibita, apo
matib. coxarum, scabiei, podagra
morrhoidibus, elephantia, ventro
tib. matricis, profunt. Sic quoque
rum scarificatio, sanguinem
dificat, menstrua prouocat. Per
cuiq; parti corporis, cucurbitula
rint affixa, huius sanguinem elicit

exigunt, atq; euacuant. Estq; hæc cucurbitularum adhibitio, non tam periculosa, quàm si venæ sectio tentetur.

De purgatione, Cap. 3.

Purgatio est humorum, qui sua qualitate molestant, euacuatio. Conuenit autem hæc ijs, qui malis humoribus sunt referti, ijsq; non crudis, sed concoctis: item robustis, & assuetis, tempore matutino, & hora remissionis morbi. E' contra verò minimè ex usu est sanis, præsertim quibus cacochymia nulla adest: item imbecillis, macilentis, siccis, senibus, pueris, mulieribus grauidis, non assuetis pinguibus, dysentericis, diarrhæa laborantibus, conuulsis, innanitis, delinquentibus sæpè animo, mulieribus menstruatibus, balneatoribus, & fossoribus,

H &c.

&c. Porro quibus ventriculus, aut
 ua hepatis pars laborat, aut materia
 ad superiora vergit, per vomitum
 gandi sunt : quibus verò intestina
 aut caua hepatis pars afficitur,
 materia ad inferiora vergit, per sca-
 lum euacuandi sunt. Sic cerebra
 per nares, palatum, & oculos
 modè euacuatur: pulmo, per tu-
 renes, per vrinam: vterus, per pe-
 & clysteres. Cauenda prætereas
 gationes in morborum principio
 nisi materia turgeat : sic quoque
 statu, siue vigore morbis à medi-
 camentis purgantibus abstinenda.
 Tempus autem conueniens in de-
 natione est. Cæterum quantitas
 ætatis & virium ratione faciendū.
 Qualitas verò ab ipsius humoris
 tura desumenda est. Siquidem
 lis, medicamentis purgantibus
 si pituita, pituitam purgantibus
 melancholia, atram bilem purgan-

bus, euacuanda erit, &c.

De sudore, Cap. 37.

Sudor prouocatur ijs potissimum, quibus humor aliquis noxius circa interiora corporis versatur, vt in febribus, & præsertim pestilentialibus, hydrope, &c. Prouocatur autem varijs modis: aut balneo sicco, aut fomento aliquo calorifico, aut medicamentis sudorem cientibus. Cauendus autem immodicus est, quoniam vires deijcit.

De balneo, Cap. 38.

Balnearum vsus non omnibus conuenit. Siquidem balnea nocent macilentis, gracilibus, debilibus, resolubilibus, sanis febrientibus, bilio

biliosis, crudis, plenis, fatigatis, purgatis, senibus valdè siccis, interdum. E contra verò conueniunt pinguibus, phlegmaticis, crassis, stis, purgatis, consistentibus, & senibus. Tempus verò aptum ver, autumnus, & principium æstatis est. Autem matutinum, vel vespertinum, cōcoctione transacta. Cauendus autem immoderatus. Quoniam corpus debilitat, resoluit, syncopen inducit, rim excitat, febrem inducit, gressuri alui prius & vesicæ excrementa deponant, pannisque leniant. In ipso balneo verò ne comedant, neque dormiant. gressuri autem pannis se cooperant, in lecto aliquandiu quiescant. ¹balneorum alia sunt naturalia & artificialia: atque hæc vel aquæ, vel aquea: aërea rursus, vel aërea, vel humida. Aërea autem sicca coarctant, resolunt, humiditates

cant, hydropicos iuuant. Aërea verò humida, quæ ab herbis in vase aliquo decoctis, parantur, calefaciunt, fundunt, cutim laxant, siccant. Balnea aquarum dulcium, & quidem moderate calida, calefaciunt & humectant, lassitudinem soluunt, plenitudinem discutunt, mitigant, emolliunt, & somnum prouocant, mundificant, impinguant, pueris, senibus, viris & mulieribus, conueniunt. Cæterum balnea naturalia dicuntur, quæ sponte proueniunt, & thermæ nominantur, quorum alia sulphurea, alia salia, alia aluminosa, alia nitrosa, alia cuprea, alia ferrea. Sulphurea quidem calefaciunt, exsiccant, resoluunt, apoplecticos, & epilepticos iuuant, paralyticis, lethargicis, & catharrhosis conferunt, omnia cutis vitia exterunt. Salia verò calefaciunt, resoluunt exsiccant: spasmus, epilepsiæ duricie splenis, scabiei, vlceribus, podagræ, resolutioni,

&

& asthmaticis conferunt. Alumina
 adstringunt, exiccant, reiectionem
 guinis, vomentibus, menstuis &
 morrhoidibus superfluis, immo
 sudori, stomachicis, fissuris maris
 & scabiei profunt. Nitrosa, calu-
 ciunt, exiccant, incidunt, resolu-
 absterunt, sorditati resolutioni
 hydropicis opitulantur, tibijs vlc-
 tis, scabiei & pruritu conferunt. Co-
 prea podagricis, nephriticis, asth-
 ticis, articulorum doloribus, vlc-
 busq; malignis auxiliatur. Ferrea
 nique in frigidant, exiccant, astrin-
 gunt, ventriculo, lieni, nec non
 xioni menstuurum, & hemor-
 dum conferunt. Sic & composita
 cuiusque vincentis qualitatibus ratio-
 agunt.

De animi affectibus, Cap. 39.

R Eliquum est, vt ad animi aff-
 ctus transeamus, à quibus non
 parum

Parum agrotantes leduntur. Multi enim ob animi passiones comoriantur. Caueant itaque sibi quam maxime ab ira, furore, tristitia, timore, & solitudine: Ira namque corpus inflamat, calorem nativum ad exteriora effundit. Mæstitia verò parit melancholiam, corpus & ossa exiccat. In timore calor omnis & spiritus ad intima cordis penetralia confugiunt, quo fit, ut partes algeant, corpus pallescat, nervi lædantur, viresque omnes deiciantur, Præ nimio gaudio multos expirasse legimus pusillanimes, dilatato nimirum corde, forasque repente effuso, dissipatoque spiritu. Sed hæc de animi affectibus sufficiant.

P R A

PRACTICÆ GENER

LIS LIBER IV.

A R G V M E N T V M.

De remediorū simpliciū
 litate, quantitate, loco, & tē
 re inueniendo, potissimum
 tractat. Eius capita.
 hæc sunt.

De remediorum qualitate. Cap.

De medicamentis temperatis. Cap.

De medicamētis calidis in gradu primo

Cap. 3.

De medicamentis calidis in secundo

Cap. 4.

De medicamētis calidis in tertio, Cap.

De medicamentis calidis in quarto, Cap.

- De medicamentis frigidis in gradu primo, Cap. 7.
- De medicamentis frigidis in secundo, Cap. 8.
- De medicamentis frigidis in tertio, Cap. 9.
- De medicamentis frigidis in quarto, Cap. 10.
- De medicamentis siccis in primo, Cap. 11.
- De medicamentis siccis in secundo, Cap. 12.
- De medicamentis siccis in tertio, Cap. 13.
- De medicamentis siccis in quarto, Cap. 14.
- De medicamentis humidis in primo, Cap. 15.
- De medicamentis humidis in secundo, Cap. 16.
- De medicamentis humidis in tertio, Cap. 17.
- De medicamentis tenuis essentia, Cap. 18.
- De medicamentis crassa essentia, Cap. 19.
- De medicamentis dissimilariū partium, Cap. 20.

- De medicamentis acribus, Cap.
 De medicamētis adstringētibus, Cap.
 De medicamētis cōstringentibus, Cap.
 De medicamentis aperientibus, Cap.
 De medicamētis discutientibus, Cap.
 De medicamētis cōdēsantibus, Cap.
 De medicamētis rarefaciētibus, Cap.
 De medicamentis emolliētibus, Cap.
 De medicamentis indurātibz, Cap.
 De medicamentis laxantibus, Cap.
 De medicamētis abstergētibus, Cap.
 De medicamentis adurentibus, Cap.
 De medicamentis attrahētibus, Cap.
 De medicamentis cientibus, Cap.
 De medicamentis deleterijs, Cap.
 De alexiterijs, Cap.
 De pus mouentibus, Cap.
 De emplasticis, Cap.
 De medicamētis, obstructione libera-
 bus, Cap.
 De epuloticis, Cap.
 De exedentibus, Cap. 41.
 De expurgantibus, Cap.

De exterminantibus,	Cap. 43.
De incrassantibus,	Cap. 44.
De medicam. flatus discutiētib.	Cap. 45.
De extrahentibus,	Cap. 46.
De glutinantibus,	Cap. 47.
De incidentibus,	Cap. 48.
De repellentibus,	Cap. 49.
De roborantibus,	Cap. 50.
De sarcoticis,	Cap. 51.
De sistendi vim habentibus,	Cap. 52.
De urinam cientibus,	Cap. 53.
De menstrua prouocantibus,	Cap. 54.
De sistētib. menstrua,	Cap. 55.
De sudorem cientibus,	Cap. 56.
De calculum frangentibus,	Cap. 57.
De lac generantibus,	Cap. 58.
De medicamentis expectorantibus.	Cap. 59.
De iussim sedantibus,	Cap. 60.
De dolorem sedantibus,	Cap. 61.
De soporiferis,	Cap. 62.
De venereis,	Cap. 63.
De spermaticis,	Cap. 64.

De medicamentis, ambustis medicamentis

Cap. 65.

De medicamentis digestiuis, Cap.

De medicamentis bilē flauam coquē

Cap. 67.

De medicamentis pituitā coquē

Cap. 68.

De medicamentis atram bilem eocoquē

tibus,

Cap.

De seminibus calidis maioribus &

minoribus,

Cap.

De seminibus frigidis maioribus

minoribus,

Cap.

De medicamentis purgantibus, Cap.

De medicamentis bilē flauā purga

bus,

Cap.

De medicamentis pituitam purgantibus

Cap. 74.

De medicamentis atram bilē purga

bus,

Cap.

De remediorum quantitate, Cap.

De remediorum loco,

Cap.

De remediorum tempore,

Cap.

PR

PRACTICÆ GENERALIS

LIBER IV.

De remedium qualitate. Cap. I.

Victus ratione absoluta, ad medicamentorū tractationem perueniendum est: quæquidem in eorum qualitate, quantitate, loco, & tempore consistit. Verū de medicamentorum qualitate prius agendum est. Equidem medicamentorum qualitas ab ipsius morbi natura, eiusque causa desumenda est. Auspicari enim per se oportet ab indicatione, quæ ab affectu, qui mederi paramus, accipitur, & demum examinare, ac discernere, an causa, quæ affectum excitauit, iam desierit, an ipsum quoque nūtum augeat, tum faciat: his inquam

semper cōparandū est remediū, quod
 eis sit cōtrariū. Sic ergo morbus calidus,
 postulat remedium frigidum: calidus,
 frigidus, calidum: humidus, siccum: crassus,
 humidum. Obstructio praeputii requirit
 medicamentū, facultatē habens aperientē:
 plenitudo, euacuans: raritas, densantē:
 densitas, rarefaciens: astrictio, dilatantē:
 dilatatio, astringens. Ad eundē modū, magnitudo
 acta efflagitat remediū: quod minus
 imminuta, quod auget. Numerus
 que abundās, desiderat remediū facultatē
 habens auferentē: deficiens, adijcientē.
 Sic etiā vlcus sordidū postulat remediū
 facultatē habens detergentē, cauiū replētē,
 planū, epulorū &c. Quod ad morborū causas
 spectat, humor quidem crassus postulat
 remediū, facultatē habens attenuantē,
 tenuis, incrassantē: lētus, incidentē:
 confusus, abstergentē. Sic quoq; sanguis
 abundās phlebotomiā exigit: bilis

dicamentū, facultatē habēs purgandi
bile: pituita, medicamentū, quod pitui
tā: atra bilis, quod melācholiā purgat;
&c. Verū vt Medicinæ studiosi vbe
riorem materiā in promptu habeant,
omnis generis medicamentorū qua
litates enumerandas quoque esse pu
tauimus, inīciū à temperatis sumētes.

De medicamentis temperatis, Cap. 2.

Temperatū medicamentum est,
quod simile elemētorū tēperatu
rā, eucrato, hoc est temperato homi
nis corpori obtinet, ita vt tale medi
camentum temperatū, neq; calefaciat,
neque refrigeret, neque humectet, ne
que exicet, sed quēadmodū ipsum ac
cepit, conseruet: cuiusmodi sunt ad
ianthū, asparagus, argenti spuma, ar
gēti cremētū, cadmia cera, citri cor
tex, eryngiū, faba, glycyrrhiza, grami
nis radix, lētiscus, leni semē, lotus sati
ua, lycium, lens, mastiche, myxa, oleū
dulce, pinei nuclei, sesamū terra chia,

& samia, trichomanes, Zizipha

*De medicamentis calidis in gradu
mo, Cap. 3.*

Medicamentum primi ordinis calidum est, quod nos excipit, non tamen euidenter, ut abanthium, aloe, agaricū, althea, amygdala dulcia, beta, brassica, buglossū, castanea, chamæmelū, eupatoriū, flores populi nigrae, ladanū, lini, lithospermō, malobathrū, nudes, oryza, orobus, propolis, quiniū, saccharū, serū lactis: sesamū, nardi, vūe maturæ, vinum nouum mustum.

*De medicamentis calidis in secundo,
do, Cap. 4.*

Secundi à medio recessus medicamenta sunt, quæ manifestè & euidenter calefacere possunt: ut

Abarum

Apium

Anetum viride

Arthemisia

Balsamū. Bitumen	Mel
Buphthalmus	Melissa
Calamus odoratus	Myrrha
Capparis. Carduus	Myrris
Chamæpitys	Nux moschata
Crocus	Nuces siccæ
Elateriū. Elelisph.	Ocymū. Pācratiū
Eruū. Elaphobos.	Peucedanum
Ficus	Pistacia
Fœnumgræcum	Polium
Galbanum	Pix arida
Lotus sylvestris	Rapa. Radix rhod.
Lychnis coronaria	Sal. Scādix. Scilla
Marrubium	Sifer
Mastix.	Vinum
Mali citri semen	Thus. Teucrium
Manna thuris	Zedoaria.

De medicamentis calidis in tertio. C. 5.

Tertiae classi adscribuntur medicamenta calida, quæ in suo genere vehementer citra summum tamen excalfaciunt: cuiusmodi sunt,

Abrotanum	Clinopodium
Ammi. Amomum	Cholocynthe
Anacardium	Dictamnus.
Anethum vstum	Dacunculus
Asarum. Arisarum	Elleborus v.
Acori radix	Epithymū.
Anisum. Apocynū	Fœniculum.
Asphodelus	Galanga. Gal.
Agnus	Gariophyllon
Arum	Helenium
Amomum	Hyslopum
Careum	Iris
Cartham. Castor.	Iuniperus
Cassia odorata	Leontopetalum
Calamintha. Ced.	Leucas
Cinnamomum	Lolium
Conyza.	Mali citri cor.
Chelidonium ma.	Meum
Chamædrys.	Moly
Chamælenæ	Mentha
Cuminum	Mentastum
Carpesium	Moschus
Carnabadium	Nepeta. Nigella

Origanum	Sisymbriū. Scoly.
Opopanax.	Serpillum. Sefeli
Paronychia	Smyrniū
Petrocelinum	Trifolium
Periclymenum	Thlaspi
Piper, Porrū capit.	Thymbra
Piarmicē.	Thimus
Pseudodictamnus	Tragium
Pulegium	Tragoricanum
Raphanus	Tripolium
Ruta hortensis	Trisago
Sabina.	Veratrum albū, &
Scorodoprasum	nigrum
Sanpsuchum.	Vitex
Scorpioides	Vinum vetus

De medicamentis calidis in quarto gradu, Cap. 6.

Medicamenta calida in quarta se
de sunt, quæ adeò excalfacere
possūt, vt escharā moliātur, & vrāt, vt

Adasces Allium

Ampeloprason Calx

Ce

Cedrinus liquor	Misy
Cepa	Nasturtium
Chalcitis	Ochra
Calcanthum	Pityusa
Chelidonium	Porrum agreste
minus	Ploricum
Clematis altera	Pulegium
Cinis sarmentitius	Pyrethrum
Cinis ficulneus	Ranunculus
Costus	Ruta sylvestris
Euphorbium	Scandaracha
Fæx vsta	Sardonias herba
Granum cnidium	Sinapi
Lactaria	Sory
Lanaria herba	Strutium
Laureola	Testæ marinae cr
Lepidium	matae
Melantheria	Tithymalus.

De medicamentis frigidis in primo.
Cap. 7.

Medicamenta primi ordinis frigida sunt, quæ nos refrigerant, non tamen euidenter, ut

Atriplex	Myrtus
Acini vuæ	Orobanche
Cotonea	Oxyphœnica
Citrei caro	Pruna
Gramen	Pira
Hordeum	Rhamnus
Malua	Rosa
Milium	Viola.

De medicamentis frigidis in secundo,
Cap. 8.

Medicamenta secūdi recessus frigida sūt, quæ manifestè & euidenter refrigerare valēt: cuiusmodi sūt

Acacia	Cucumis
Alga murina	Damascena pruna
Blitum	Endiuia
Condrylla	Galla. Gingidium
Cucurbita	Hyacinth ⁹ . Hypocistis.

Lactuca.	Lens pa-	Plantago
lustris		Polygonum
Mala persica		Potamogeton
Mala armeniaca		Pulicaris herb
Mala granata		Pfillium
Pepon		Solanum hort

De medicamentis frigidis in tertio

Cap. 9.

Medicamenta tertiæ classi
da adscribuntur omnia ea,
vehementer citra summum tamen
frigerant, vt sunt

Caphura	Sedum maius
Papauer satium	Sedum minus
Portulaca	Solanum hort
Solanū somniferū	Sandali, &c.

De medicamentis frigidis in quarta

Cap. 10.

In quarta sede frigida collocantur
quæ vehementer refrigerant,
vt extinguant, cuiusmodi sunt.

Cicuta	Papauer erraticum
Dorycnium	Papaueris succus
Fungi	Hyoscyamus
Opium	Mandragora, &c.

De medicamentis siccis in gradu primo.

Cap. II.

Porro primis ordinis sicca medicamenta sunt, quæ nos exiccant, non tamen euidenter, sed cum aliqua rationali demonstratione: vt sunt

Alyssum	Fœnumgræcum
Anthemis	Hordeum
Arum	Hyacinthus
Artemisia	Lotus satiuus
Beta	Lotus syluestris
Brassica	Manna thuris
Castanea	Malabathrum
Chameleuce	Myrrhis
Crocus	Myrtus
Faba	Ocymum
Farniculum	Orobanchæ

Pſeu

Pseudodictamnus Solanum
 Rhododaphne Sesamum
 Saccharum Thus.

De medicamentis siccis in secunda
Cap. 12.

Medicamenta secundior-
 dina, manifestè iam & euidentè
 desiccare possunt: vt sunt

Agaricus	Carduus
Alga marina	Capparis
Amomum	Condrylla
Amurca	Cotonea
Anethum	Cassutha
Aphaca	Cinnamomum
Apium mōtanum	Dictamnum
Arthemisia	ticum
Balsamum	Elaphoboscum
Balaustia	Elaterium
Bitumen	Elelisphacus
Bupthalmus	Eruum
Bursa pastoris	Folium
	tus G in gidium

Galbanum	Nuxmoschata
Hypocisthis	Orobus
Iris	Opopanax
Lepidium	Oryza
Lentes	Petroselinum
Lolium	Phu
Lychnis coronaria	Pistacia
Lycium	Pira
Mali citrei cortex	Pix liquida
Mali citrei semen	Pix sicca
Malabathrum	Plantago
Mastix	Polynemum
Mentha	Radix rhodia
Mentastrum	Raphanus
Mel	Rorismarinus
Milium	Salvia
Meum	Scandix
Myrrha	Scorpioides
Nardum Indicum	Scolymos
Nardum celticum	Spica nardi, &c.

*De medicamentis siccis in tertio
gradu, Cap. 13.*

K Me

Medicamenta tertij ordinis
 ca sunt ea omnia, quæ va-
 menter citra summum tamē re-
 re possunt: ex quorum numero

Abrotonum	Calamintha
Absynthium	Carnabadium
Acorus	Carophyllum
Aloë	Cedrus
Alumen	Chamaeleon
Ammi	Chamaepitys
Anerthum	Chamaedrys
Anisum	Chelidonium
Acetum	ius
Acacia	Clinopodium
Apium	Cinis sarmen
Asarum	Cinnamomum
Apocynum	Cuminum
Asphodelus	Coriandrum
Astragalus	Cophura
Carum	Conyza
Cassia odorata	Cucumis syl
Castoreum	Epithymum

Eruca	Polium
Galla	Petroſelinum
Galbanum	Ptarmice
Hyſſopus	Porrum capitatum
Irio	Pyrethrum
Iuniperus	Quinquefolium
Leontopetalum	Ruta
Leucacantha	Rhu obſoniorum
Leucas	Sal
Marrubium	Sabina
Moly	Sanguis draconis
Macer	Sampſuchum
Mofchus	Scorodopraſum
Milium	Serpyllum
Myrtus	Sefamoides ma.
Nepeta	Sefamoides min.
Nigella	Sefelli
Olus atrum	Silymbrium
Origanum	Smyrnium
Paronychia	Sphondylium
Periclymenum	Stachys
Peucedanum	Teucrium
Piper	Thlaſpi
	K 2 Thym

Thymbra	Trissago
Thymus	Veratrum album
Trifolium	Veratrum nigrum
Tragoriganum	Vitex.

*De medicamentis siccis in quarto.**Cap. 14.*

IN quarta classe nec sicca, nec humida collocantur medicamenta, quod patientes qualitates sint: proinde et se summum hoc opus non attentius neque aggrediuntur, nisi insigni calore, aut frigore adiuuentur, alioquin sola patiendi facultate cōtenta. Quod propter in tertia classe siccum cum additum calorem vim suam exequitur. Possunt tamen ad quartum ordinem sicca referri

Adarces	Cedrinus liquor
Allium	Chalcitis
Calx	Chalcanthum

Chelidonium mi-	Pityusa
nus	Pforicum
Clematis altera	Pulegium
Cinis ficulneus	Ranunculus
Euphorbium	Ruta sylvestris
Fax vsta	Sandaracha
Lanaria herba	Sardonia herba
Laureola	Sinapi
Melanteria	Sory
Misy	Teste marinæ cre-
Nasturtium	matae
Ochra	Tithymalus, &c.

De medicamentis humidis in primo,
Cap. 15.

CÆterum primi ordinis medica-
menta humectantia sunt, quæ
nos humectare, non tamen euidenter
possunt: ut sunt

Buglossum	Glycyrrhiza
Citri caro	Intybum
	K 3 Malua

Malua	Satyrium
Rapa	Sesamum
Saccharum	Helxine, &c.

De medicamentis humidis in secundo
Cap. 16.

Secundi ordinis humida sunt, c
 manifestè & euidenter humect
 re possunt, vt

Atriplex	Pruna damasce
Blitum	Pepones
Cucurbita	Perfica
Cucumis	Portulaca
Lactuca	Potamogetum
Lens Palustris	Tamarindi
Melones	Violæ
Mala armenica	Vua matura, &c.

De medicamentis humidis in tertio
Cap. 17.

Tertio ordine humectant ea
omnia, quæ vehementer hume-
ctare possunt: cuiusmodi sunt, cucu-
mis, cucurbita, lactucæ succus, fungi,
papauer satium, solanum somnife-
rum, &c.

De medicamentis tenuis essentia,
Cap. 18.

Medicamenta, quæ celeriter in
tenuia soluuntur, tenuium ap-
pellantur partium. Sunt autem tenuis
essentia medicamenta

Acanthus	Argemone
Acetum. Acorus	Aparine
Adiantum	Apium
Agaricus	Aristolochia ro-
Ammi	tunda
Anethum	Arthemisia
Anthemis	Asarum
Arctium	Ascyrum
	K 4 Asple

Asplenium	Geranium
Baccharis	Gramen
Botrys	Harundo
Calamus odoratus	Hypericum
Capros	Hyssopus
Carpesium	Iasminum
Casia	Iris
Castoreum	Iuniperus
Cinnamomum	Iuncus odoratus
Circea	Ladanum
Clynopodium	Leucoium
Crocus	Ligusticum
Cyminum	Macer
Daucus	Mala citria
Dictamnium	Malabathrum
Ebenus	Mentha
Elaterium	Milium
Epithymum	Moly
Erica	Myrrhis
Eryngium	Myrtus
Eupatorium	Napum
Euphorbium	Nepeta
Ficus	Nasturtium

Nigella	Rhabarbarum
Ocymum	Sabina
Onobrychis	Sagapenum
Origanum	Sampsuchum
Paronychia	Schœnanthos
Parthenium	Seseli
Petroselinum	Sisymbrium
Peucedanum	Sium
Pezonia	Spartium
Phalangium	Spina alba
Phalaris	Sphondylium
Piper	Stachys
Pistacia	Sulphur
Polemonium	Tamarix
Populus nigra	Teucrium
Propolis	Thapsia
Pseudodictamnū	Thlapsi
Præmisa	Thymbra
Pulegium	Thymus
Pyrethrum	Tordylium
Quinquefolium	Tragium
Rhaponticum	Tragoriga-
Rhodia radix	num
	K 5 Vera

Veteratrum

Vrtica

Vitex

Xyris, &c.

*De medicamentis crassa essentia**Cap. 19.*

Medicamenta quæ in tenuia
ui nequeunt, crassarum
partium: cuiusmodi sunt dura &
cosa: vt

Acacia

Cacalia

Alga

Caseus

Alumen

Centorium

Amurca

Cepea

Arbutus

Cera

Argenti spuma

Cerussa

Arum

Chalcitis

Atramentum me-

Chrysocolle

tallicum

Conchula Ind

Auri pigmentum

Cucumis

Batus

Ephemerum

Buccina

Fax

alla	Plumbarius lapis
laucium	Plumbum elotum
ypecoon	Plumbum vstum
ypocistis	Pompholyx
entileus	Populus alba
gulticum	Potamogetum
ycium	Psoricum
ymachia	Radix Idea
lacer	Rhuponticum
delanteria	Recrementum fer
espila	ri
ily	Rubrica Synopica
wagrum	Rubrica fabrilis
virius	Sal
atum	Sesamum
elyra	Sori
alturus	Sonchus
alma	Spina Arabica
apaneris liquor	Squama æris
hyllitis	Storchis
icea	Terra lemnia
lantago	Terra erethria
lumbago	Terra Samia
	Terra

Terra Selinusia	Thuris fuliginea
Testæ marinæ	Thuris corticea
Tubera	Viscum

*De medicamentis dissimilari-
um, Cap. 20.*

Dissimilarem essentiam habentia

Absynthium	Brassica
Acacia	Bulbus
Acetum	Calamus
Æs crematum	tus
Agaricum	Capnos
Aloe	Capparis
Anchusa	Centaurium
Aspatalthus	Cētaurium
Aster Atticus	Chalcitis
Alga	Chysocome
Atramentum suto- rium	Cinis farinace- tis
Batus	Cinnabaris

oriandrum	Lapis phrygius
ateogonos	Lapis gagates
upressus	Lapis ostracites
yperus	Ligustrum
ytifus	Lycium
phryges	Macer
trunculus ma-	Mala citria
ior	Malabathrum
ryopteris	Melilothum
phemerum	Morus
ex	Myrtus
ilix	Mastix
olium	Nardus
umaria	Oxyschenus iun-
ingidium	cus
laucium	Paliurus
lans vnguenta-	Pæonia
ria	Phu
granum tinctorū	Pira
halinos	Plantago
tedera	Polygonaton
caris fatiua	Populus alba
opyron	Pforicum

Rha

Rha	Symphytum
Rosa	treum
Rubia	Terra cimo
Rumex	Terra ping
Ruscus	Tribulus
Scordium	Tubera
Senecio	Vmbilicus
Serrula campana	Viscum
Sideritis	Vitis alba
Sonchus	Vitis nigra
Stechas	Vlmus, &c.

De medicamentis acerbis

Cap. 21

Acria sunt, quæ mordicant
duntque cum valida quæ
caliditate. Sunt enim omnia ac
lida, prout magis vel minus
sunt. Itaque tum incidunt, tum
faciunt, tum à vicinis partibus
se sanguinem attrahunt: ut

Absinthium	Atramentum suto-
Acetum	rium
Acorus	Bdellium
Adarces	Calamus odoratus
Ægilops	Capnos
Ærugo	Capparis
Æsvitum	Cardamomum
Allium	Caros
Alypon	Casia
Ammi	Caucalis
Ammomum	Centaurium ma-
Anagyris	ius
Anchusa	Chalcitls
Anemone	Chamæleon albus
Anisum	Chamepitys
Aqua maris	Chamædaphne
Argemone	Chamaſyce
Arisarum	Chelidonium ma-
Aristolochia rotū-	ius
da	Chelidonium mi-
Asarum	nus
Aspalathus	Chryſocome
Alphodelus	Chryſocolla

Cinis larment. vi-	Flos aris
tis	Fœniculum
Cinnabaris	Folium
Coagulum	Fumaria
Conyza	Galion
Coris	Glycifis
costus	Gramen
crocodilion	Granum cris
Cupressus	Halcyonium
Cyclaminus	Halimos
Cyminum	Hauena
Daphnoides	Hedera
Dictamnus Cre-	Hiberis
tensis	Hirundinaria
Dyctamnus	Hydropiper
Diphryges	Ition
Dracunculus ma-	Iris
ior	Isatis sylvestris
Dracunculus mi-	Iuniperus
nor	Lactaria herb
Dyopteris	Lanaria
Fæx	Lapis Phrygius
Ficus	Lapis ostracina

Lapis thyites	Oleum Laurinum
Lapis smiris	Olusatrum
Laserpitium	Ononis
Laureola	Onosma
Laurus Alexandrina	Onyx Indicus
Leontopetalum	Orminum
Leucas	Pancratium
Lolium	Paeonia
Macer	Peplis
Malacitria	Peplos
Malabathron	Periclymenum
Mel	Petrocelinum
Melantheria	Phu, Piper
Mentha	Pityusa
Meon	Pix liquida
Moly	Pix sicca
Nardus	Polium
Nardus Gallica	Polygonatum
Nardus montana	Porrum capitatum
Nasturtium	Porrum agreste
Nepeta	Pseudobunium
Oculus bouis	Pseudodictamus
Oleum Sinapinum	Pforicum

Ptarmice	Spongia
Pulegium	Sphondylium
Pycnocomon	Spuma argenti
Pyrethrum	Stachys
Quinque folium	Staphylinus
Radicula	Staphis <i>sylvestris</i>
Ranunculus	Testæ marinae
Rha	Thlaspi
Raphanus	Thapsia
Ruta	Thymelæa
Sabina	Thymbra
Sagapenum	Thymus
Salis flos	Tithymalus
Sardonias herba	Tordylium
Scandix	Tragacanthum
Scilla	Tripolium
Scordium	Trisago
Scorodoprasum	Tussilago
Serpyllum	Veratrum album
Seseli, Sinapi	Veratrum nigrum
Smilax aspera	Veronica
Smyrnum	Viscum

Virex

Vitis nigra

Vitis alba

Zingiber, &c.

*De medicamentis adstringentibus,**Cap. 22.*

Adstringens sapor tum austeri, tū acerbi est genus: inestq; medicamentis adstringentibus facultas & qualitas cum acribus pugnatissima. Nam contrahunt, constipantq; atq; condensant substantiam nostrā adstringentia, ac proinde in quamvis corporis nostri partem extrinsecus imposita fuerint, continuò illam rugolam & cōtractam efficiunt, contra quam acra, quæ imposita cuti peripicuo eam excalfaciunt, atq; in molem attollunt, rubente colore, & si diutius immorentur, etiam ulcerant. Porro adstringentia refrigerando, contrahendo, constringendoq; in illis etiam contentum repellere, ex quo li-

quet facultatem aduersissimam
adstringentibus, cum acribus. S
autem adstringentia.

Abfinthium	Alga marina
Abrotonum	Atramētū futo
Acacia	Baccharis
Acetum	Balaustium
Achillea	Beta nigra
Acinus	Brassica
Æs vstum	Britannica
Agnus	Bromos
Ærugo	Bulbus esculent
Agaricum	Bolus Armeni
Aloe	Bursa pastoris
Alumen	Calamus odor
Ambrosia	Capnos
Anchusa	Capparis
Aphace	Centauriū ma
Arbutus	Centunculus
Argēti recremētū	Ceraria
Argenti spuma	Chalcantium
Aspalathus	Chalcitis
Astragalus	Chrysocomie

Chrysocolle	Fex vini
Cichorium	Ferula
Cinnabaris	Felix
Cistus	Fumaria
Clymenum	Galla
Colymbades	Gingidium
Condrylla	Glandes
Corallium	Glaus vnguentaria
Coriandrum	Glycyrrhiza
Cornus	Gnaphalium
Coronopus	Granū infectoriū
Crocus modicè	Gypsum
Cupressus	Halimos
Cynosbatus	Hedera
Cyperus	Hedysarum
Diphryges	Helxine
Dracūculus maior	Hemerocallis
Dryopteris	Hemionitis
Edur	Heracium
Elatine	Hyacinthus
Ephemerū alterū	Hypocisthis
Equisetum	Intybus
Eupatorium	Isatis

Isopyrum	Macer
Iuglans	Malicorium
Iuniperi baccæ	Malum Corone
Ilex	Mala sylvestra
Labrusca	Mala persica
Ladanum	Malabathrum
Lapis Armenius	Manna thuris
Lapis phrygius	Malum
Lapis hamatites	Mastiche
Lapis scissilis	Medium
Lapis ostracites	Melilotum
Lapis magnes	Melanteria
Lapis Geodes	Mentha
Lens	Mespila
Lentiscus	Misy
Leporinus pes	Morus
Ligustrum	Muscus
Limonium	Muscus marinus
Lotus arbor	Myrtus
Lycopsis	Nardus omnis
Lycium	Nymphaea
Lyfimachia	Ochra
Malum punicum	Olea sylvestris

Oleum acerbum	Potamogetum
Olostium	Pruna sylvestria
Omphacium	Psoricum
Oryza	Punica mala
Oxyacantha	Quercus
Paliurus	Radix Idea
Palma	Radix Rhodia
Paeonia	Recremētū plūbi
Persea	Recrementum ar-
Personata	genti
Phoenix	Rhaponticum
Phu	Rhus, Rosa
Phyllitis	Rubia
Picea	Rubrica Senopica
Pinus	Rubrica fabrilis
Pirus sylvestris	Rubus
Plantago	Rubus Idæus
Plumbarius lapis	Rumex
Plumbum elotum	Sal
Polygonatum	Salis spuma
Polygonum	Salvia
Polypodium	Salix
Portulaca	Scordium

Sedum maius	Terra cretacea
Sedum minus	Terra cimolia
Sentis canina	Terra pinguis
Sideritis	Terra melia
Sifer	Tilia
Solanum	Tomentum
Solanum vesicarium	Tragium alba
Sori	Tragoriganum
Sonchus	Tragos
Spina alba	Tribulus
Spina asatica	Thuris cortex
Spodium	Thus
Squama æris	Veneris umbilicus
Stibium	Verbascum
Stœchas	Vitex
Stœbe	Vitis alba
Stratiotes	Vitis nigra
Symphytū petreū	Vitis vinifera
Symphytū magnū	Vlmus
Tamarix	Vinacei
Terebinthus	Vua acerba, &c.
Terra lemnia	

*De medicamentis constringentibus**Cap. 3.*

Constringentia seu contrahentia
seu obstruentia medicamenta
crassæ sunt essentiæ, hiantia vasorum
ora concludunt, exigui sçq; meatus nõ
subeunt, sed foris incumbunt, frigida
sunt temperie, & substantiam habet
terrestrem crassarum partium: cuius-
modi sunt

Acacia	Glandes
Arbutus	Glæs vnguentaria
Ær vltum	Lapis gagates
Agræstis olea	Lapis Thracius
Alumen	Lapis. Morochth ⁹ .
Atramentũ sutoriũ	Lysimacria
Balaustium	Malicorium
Chalcitis	Mespila
Empetron	Melanteria
Flos æris	Misy
Flos salis	Myrtus
Galla	Myrridanum
	Nitum

Nitrum	Sori
Palma	Spina alba
Pinus	Spina Arabum
Pinaſter	Squama arborum
Quercus	Strutia cydonum
Rubus	Spongiæ, &c.
Sorbus	

De medicamentis aperientibus

Cap. 24.

Aperiētia seu Anastomota dicamenta vasorum osculantur. Itaque contraria sunt medicamentis constringentibus aperiēque natura sunt calida, acri, atque duci, tum crassarum in superius: ut

Absynthium	Allium
Abrotonum	Amaracus
Acorus	Ammi
Adiantum	Anthemis
Agaricus	Apium
Aloe	Aristolochia

Artemisia	Cuscuta
Asarum	Cyclaminus
Asparagus	Daucus
Aplenum	Eupatorium
Alphodelus	Eryngium
Amygdalæ amara	Fœniculum
Betonica	Fel taurinum
Brassica	Gentiana
Calamintha	Hyssopum
Cancamum	Iris
Capparis	Iuniperus
Capa	Laurus
Carduus	Libanotis
Carpesium	Lichen
Centauriū minus	Ligusticum
Centauriū maius	Marrubium
Chamædrys	Melissa
Chamæpitis	Melopeponū semē
Cicer rubrum	Mentastrum
Cichorium	Meum
Cinnamomum	Myrica
Costus	Myrrha
Crithmum	Napi semen

Nar

Nardus vtraque	Rosmarinus
Nigella	Rubia
Ononis radix	Ruscus
Oleum irinum	Sabina
Oleum amaracinū	Scilla
Origanum	Scordium
Oxylapathum	Sphondilium
Pastinaca sylvestris	Sinapi
Petrocelinum	Sium
Peucedanum	Smyrnium
Pistacia	Squinanthus
Polium	Sulphur
Pulegium	Thymus
Raphanus	Thymbra
Rhaponticum	Trichomanes
Rhabarbarum	Verbanaca
Rosarum succus	Vrtica, &c.

De medicamentis discutientibus

Cap. 25.

Medicamenta discutientia
sūt cū substantiæ tenuitate

Abrotonum	Brassica
Acanthus	Bromus
Adiantum	Buphtthalmum
Althea	Butyrum
Ammi	Bryoniae radix
Anagyris	Cannabis
Androsaces	Capparis
Anethum	Chamemelum
Anisum	Carum
Anthemum	Casia
Aparine	Caseus vetus
Opium	Castoreum
Apiastrum	Caucalis
Apocynum	Cedrus
Argemone	Cera
Aristolochia	Chamel. alb & nig.
Aselepias	Chama pitys
Aiphodelus	Chamae fyce
Aster Atticus	Chelidonium maius
Ampel	Chrysanthemum
Cicuta	Cicer
Adellium	Cytisus
Curmen.	Clinopodium

Coagulum	Hemerocallis
Colus rustica	Hordei farina
Coriandrum	Hydropiper
Crocodilium	Ialimum
Cucumis sylvestr.	Iris
Cyclaminus	Isatis sativa
Cyminum	Juglandes
Daucus	Lacca
Dictamnus Creticus	Ladanum
Ebulus	Lampfana
Elaterium	Lanaria herba
Erui farina	Lapis Phrygiæ
Fæx	Lapis pyrites
Furfur	Lapis gagateus
Fœnum græcum	Lapis Thracicus
Galbanum	Lapis alabastrinus
Galiopsis	Leontopetalum
Geranium	Leucas
Gladiolus	Libanotis
Gutta ammoniaca	Ligusticum
Halcyonium	Ligustrum
Harundo	Lilij folia
Hauena	Lini semen

ollum	Oleum picinum
pinorum farina	Oleum anethinum
ycium	Oleū chamæmeli-
alua	num
arrubium	Oleum rutaceum
elilotum	Olusatrum
antha	Onobrychis
leum	Origanum
mercurialis	Paliurus
ioy	Panax
luscus	Pancratium
laturrium	Paronychia
epeta	Personata
erium	Petroselinum
igella	Peucedanum
arum	Piper
itri spuma	Pix liquida
ocymum	Pix sicca
culus bouis	Pix zopissa
leum vetus	Pinguedo ouis
leum ricininum	Pseudobunium
leum raphaninū	Ptarmica
Oleū melanthinū	Pycnocomum
	Quin

Quinquefolium	Sium
Radicula	Smyrnum
Radix Rhodia	Spongia
Rhamus	Styrax
Raphanus agrestis	Stæchas
Resina	Stercus omne
Ricinus	Terra cimolia
Rotundus iuncus	Terra pinguis
Rumex	Terra ampelina
Ruta	Teste marinis
Ruta syuestris	Thapsia
Sabina	Tragium
Sagapenum	Terebinthina
Sal	Tragoriganum
Salis spuma	Trichomanes
Salis flos	Veneris
Scambucus	cus
Sampfuchum	Verbascum
Sandracha	Discum
Scammonium	Viris
Senecio	Vrtica
Sesamum	Vua
Silymbrium	Xyris

Xanthium

Zingiber, &c.

De medicamentis condensantibus, Cap. 26.

Condensantia medicamenta frigida planè sunt, non tamen terrestres essentia, neq; aërea, sed potius aquæ, cuiusmodi sunt,

Aqua frigida	Tribulus viridis
Semperuiuum	Psyllium
Portulaca	Lenticula palustris
Mandragora	Altercum
Cicuta	Papauer, &c.

De medicamentis rarefacientibus, Cap. 27.

Rarefacientia medicamenta condensantibus planè contraria sūt. calida enim sunt modicè & minimè sicca, tenuiūque partium. Proinde diffundunt, laxant, & cutis meatus dilatant: vt sunt,

M Adi

Adiantum.	Melilotum
Althea	Oleum Chamæ-
Anethum	melinum,
Abrotonum	Oleum verus
Chamæmelum	Oleum cicini
Fœnumgræ-	Oleum rapha-
cum	ninum
Farina hordei	Oleum ex cum-
Farina erui	mis syluestris
Farina tritici	Oleum ex altiss.
Lini semen	&c.
Mercurialis	

De medicamentis emollientibus, Cap. 28.

EMollientia siue Malactica medicamenta modice, tum calidum sicca esse conuenit: sed est, vt secundi, aut tertij ordinis sint excalfacientium, primi co-

cantium. Sed & his non secus
 ac pus mouentibus , emplastica
 vis , hoc est , poros illinendi in-
 elle conuenit. Caterum quanto
 maiorem euacuandi facultatem ha-
 bere debent , tantò vtique minus
 etiam meatus illitu obstruere , ne a-
 ctio impediatur: vt sunt

Achanthus	Butyrum
Adeps omnis	Cera
Althea	Capa cocta
Ammonia-	Cerussa
cum	Cucumis sylue-
Amurca	stris
Anthemis	Colophonia
Aqua tepida	Cydoniorum se-
Atriplex	men
Bdellium	Crocus
Beta alba	Cupressus
Bitumen	Ficus sicca
Brassica	Fœnumgræcum
Baglossum	Galbanum
Buphtalmus	Hemerocallis

Hyppoglossum	Oleum oliuarum
Iris	Oleū amygd. dulc.
Lac	Opopanax
Ladanum	Pancratiū
Lana succida	Phaselus
Laurus	Pix arida
Lilium	Plumbum vstum
Lini semen	Psyllij semen
Lithargyrum	Resinæ omnes
Loti syl. semen	Sapa
Malua	Scilla
Mastyche	Sesammum
Medulla ceruina	Stercus bubuli
Medulla vitulina	Styrax
Mel	Viola purpurea
Melilotum	Ulini Radix
Nigella	Vuæ passæ
Oesippus	Viscum, &c

*De medicamentis induranti-
bus, Cap. 29.*

Indurantia ipsis emollientibus pa-
nè sunt contraria, Sunt enim frigida

& humida, veluti semperuiuum, portulaca, psyllium, lenticula palustris, solanum &c. similiter si quid simul refrigeret, & deficcet, & ipsum planè indurabit, at non propriè. Nam congelatione potius quàm euacuatione durum efficitur corpus. Sin quid quod innaram humiditatem non cōtinet induratum est, id siccum aptius quam durum dicemus: constatque eius sanatio rigatione, & humectatione, non emollitione: Sicuti tentio, laxatione tensione curatur, laxatio tensione. Duritiem verò sequitur tensio, molliem laxatio.

De medicamentis laxantibus,

Cap. 30.

Medicamentorum laxantium non vna est species, sed tot, quot tensionum. Tensionè autè expeririun

riuntur, que per frictionū iniurijs per-
tuerunt, aut ariditate rigent, aut in-
flammationibus obsidentur, aut di-
ritia tumentes occalescunt, aut car-
nis copia partes quibusdam non so-
cus, ac in phlegmonis, extuberant.
Idcirco non etiam simpliciter
est species laxantium remediorum
scilicet, cum alia humectando, alia
calfaciendo, alia verò emolliendo
quædam vacuando, nonnulla tumo-
res præternaturam purgando, alia
horum coniugationem quamprimum
agendo laxare conseruerint. Porro
laxitatem sentiunt ligamenta, tendi-
nes, cutis ipsa, eique subditi muscu-
lû cum copioso humore imbuuntur.

*De medicamentis abstergentibus & de-
tergentibus, Cap. I.*

Abstergentia medicamēta calidiora
crassarumq; partiū esse debent.

cuiusmodi sunt omnia amara, vel nitroſa, quæ crassos viſcoſosq; humores abſtergere valent: ex quorum numero ſunt

Abſinthium	Attriplicis ſemen
Abrotanum	Batis, Beta
Acorus	Bdellium
Æris ſquama	Brasſica
Frugo. Agaricus	Buccina
Alyſina. Aloe	Bulbus eſculentus
Amydalæ amaræ	Cadmia
Anthyllis	Canchamum
Antirrhinum	Capparis
Aparine	Capnos
Apiſtrū Arction	Cardamomum
Argemone	Centaurium minus
Argenti ſpuma	Cæpa
Aristolochia rotunda & longa	Chamædryſ
Arum. Aſarum	Chamædaphne
Aſparagus	Chameleon
Aſphodelus	Chamæla
Attramētū ſutoriū	Chamæpitys
	Chameſycæ

Chelidoniū maius	Eruum
Chondrylla	Eupatorium
Chrysocola	Euphorbium
Cicer	Faba
Cinis farmentitius	Fel
Cinnamomum	Fax
Clinopodium	Ficus
Colocy nthis	Filix
Conyza	Flos æris
Conchula Indica	Fœniculum syl.
Costus	Fœnumgracum
Crocomagma	Fumaria
Cucumis sativus	Gentiana
Cucumis sylvestr.	Glans vnguētaria
Cyclaminus	Glandes
Diphyges	Granū infestorū
Dracūculus maior	Halcionium
Dulcis radix	Harundo
Dryopteris	Hedera terrestris
Ebenus	Hedysarum
Elaterium	Helxine
Eliotropium	Hemerocallis
Equisetum	Hirūdinariam

Hordeum	Lithospermon
Hyacinthus	Lithargyrum
Isaminum	Lotus sylvestris
Isopyton	Lupini
Labrum Veneris	Lycium
Labrusca	Marum
Lactaria herba	Marrubium
Lactuca sylvestris	Mel
Lanaria herba	Misy
Lampfana	Myrrha
Lapis Armenius	Narcissus
Lapis chalcitis	Nasturtium
Lapis pyrites	Nepeta
Lapis Asius	Nigella
Lapis ostracites	Nitrum
Lapis ophites	Nitri spuma
Lapis thytes	Nymphæa
Lapis Arabicus	Oleastellus herba
Leucacantha	Oleū amygd. amar.
Leucoion	Oleum balninum
Libanotis	Ononis
Lichen	Onosma
Lilium	Ornimum sativū.
	M s Oro

Orobus	Scandix
Osyris	Scilla
Panacis radix	Scordium
Pancratiū	Sepiæ testa
Papauer corni	Sesamoides
Parthenium	& minus
Phu	Sideritis
Pistacia	Sifer
Pityusa	Sisymbrium
Pix vtraque	Sisymbriū
Plantago	Solaris maior
Populus alba	Spuma argenti
Poterium	Stæchas
Pulicaris herba	Sulphur
Purpura	Tamarix
Pycnocomum	Telephion
Quinquefolium	Terra Samia
Radicula	Terra Chia
Ricinus	Terra Selinusia
Rubia	Terra melia
Sagapenum	Tithymalus
Salis spuma	Trislagio
Scamonium	Veneris umbilicus

Veratrum album	Vitis alba
Veratrum nigrum	Vitis sylvestris
Verbascum	Vitis nigra
Veronica	Vitis vinifera
Viola alba	Vlmus, &c.

Viscum

CAeterum detergentia medicamenta non poros purgant, sed tantum cutis vel vlcerum fordes. Huius generis sunt amara, & dulcia quaedam, quæ tenuium sunt partium: vt faba, eruum, lupini, iris, mel, hordeū, scilla, vrticæ semen, &c.

De medicamentis adurantibus,

Cap. 32.

ADurentia medicamenta quædā, crustā moliūtur, Græcis Escharotica dicta sunt, quòd escharas, hoc est crustas, cauterij ritu efficiant, sunt consistentia, crassa, & vehemēter calida,

lida, & caustica, hoc est vrentia, &
 secus atque ignis corpus colliquat
 & cuicunq; sensibili corporis parti
 hæserint, pungentis stipitis ritu
 ciant, vt

Adarces.	Ærugo	Euphorbium
Æs vstum.	Allium	Fæx vsta
Asius lapis		Hydropiper
Atramentū sutoriū	Lanaria	herba
Auripigmentum	Melāteria.	M
Buprestis		Ochra
Calx viua.	Chal-	Pancratiū
chantum		Psoricum
Cinis ficulneus		Ptarmica
Calamintha		Pulegium
Cantharides		Pulmo marit
Chalcitis		Pyrethrum
Chelidoniū minus		Ranunculus
Clematidis altera		Salia
Chrysocolle		Sardonias herba
Dracunculus		Scilla
Dryopteris		Sinapi
Erucæ pinorum		Staphisagria

Thapsia	Veratrum album
Thymelæa	Vrtica
Tithymali	Vrtica. Romana

*De medicamentis attrahen-
tibus, Cap. 33.*

Atrahentia medicamenta dicuntur, quæ ex alto corpore vehementius attrahunt, ijs quidem substantia calida est, & tenuium partium, attrahit enim perpetuò calidum. Ceterum quod cum caliditate coniunctam habet partium tenuitatem, trahit vehementius. Ex horum generis sunt

Amaragus	tunda
Ammoniacum	Baccharis radix
Anagallis vtraque	Bdellium. Botris
Anagyris	Bulbus esculentus
Anchusæ radix	Centauriū vtrūq;
Anemone. Apium	Cicer
Aristolochia ro-	Cochleæ terrestres
	Cycla

Diectaminus	Oxyacantha
Diētamus	Panacisradix
Dracunculus	Pastinaca
Elateriū. Eryngiū	uestris
Fex vsta	Personata. Pir
Fermentum	Propolis
Galbanum	Pseudodictamn
Gentiana	Pycnocomum
Gladiolus	Pyrethrum
Harundo	Ranunculus
Hedera	Resina omnis
Helenium	Rubia
Heliotropium	Sagapenum
Iris	Scoria argenti
Lacertæ caput	Seseli Mals.
Lasertitium	Siluri falsi can
Magnes	Stercus omne
Mastiche	Sinapi. Sulphur
Narcissus	Thapsia. Trag
Nepeta	Veratrum nig
Nitrum	Verbascum
Onosma	Viscum
Opopanax	Xyris, &c.

De medicamentis cientibus. Cap. 34.

Clentia medicamenta sunt ve-
 Chementer calida, & substantia
 tenui: siue vrinam, siue menses siue c
 sudores cieant: cuiusmodi sunt

Ageratum	Asphodelus
Allium	Atramentum
Alisma	futorium
Ammi	Asphodelus
Amygdalæ amara	Atriplex
Anagyris	Balsamum
Androsaces	Bdellium
Anemone	Bitumen
Anisum	Brassica
Anthemis	Bulbus vomito- rius
Apium	Calamus odoratus
Aspaltrum	Cantarides
Aristolochia longa	Cancamum
Anthemisia	Capnos
Alarum	Capparis
Alcyrum	Carduus

Car

Carpesium	Daphnoides
Carum	Daucus
Casia	Daucus sylvestris
Castoreum	Dictamus
Caucali	Dictamus Creticus
Cedri fructus	Dracunculus vtriusque
Centaurei vtriusque	Elaterium
Chamæpitys	Epithymum
Chamædaphne	Eruum
Chrysocome	Eruca
Cicer	Eryngium
Conyza	Fel
Coris	Ferula
Costus	Fœniculum
Crocus	Folium
Crocomagma	Fumaria
Crocodilium	Gingidium
Cucumis sativus	Granum enidii
Cucumis sylvestris	Gutta ammoniac
Cyclaminus	Helichrysum
Cuminum	Hypericum
Cyperus	Iasminum
Cytisus	Inula

Iris	Narcissus
Iris	Nardum
Iuniperus	Nardum Celticū
Iuniperi bacchar	Nardum monta-
Lactuca syl.	- num
Lanaria herba	Nepeta
Laureola	Nigella
Laurus Alex.	Ocimum
Leontopetalum	Oesippus
Leucoion	Olea Æthiop.lac.
Libanotis	Onobrichis
Ligusticum	Ononis
Lithospermum	Origanum
Lonchitis	Orminum
Malum Cydo-	Paliurus
nium	Panax
Mala orbiculata	Pancratium
Mala citria	Pastinaca sylvestr.
Mala bathrum	Pæonia mas
Milium	Pæonia femina
Moly	Periclymenum
Myrrhis	Petrocelinum
Napum	Peucedanum

Phaselus	Salina
Phu	Sampfucum
Piper	Sardonia herba
Polium	Satyrium
Porrum capita- tum	Saterium alteru
Porrum sylue- stre	Scandix
Pseudobunium	Scilla
Pseudodictamus	Scordinm
Ptarmica	Scorodoprasum
Pulegium	Scolymus
Radicula	Serpillum
Ranunculus	Seseli
Raphanus	Siliquæ
Rapum	Sinapi
Ricinus	Sion
Rubia	Sifer
Ruscus	Sisymbrium ab- rum
Ruta sylvestris	Sium
Sabina	Smilax hortens
Sagapenum	Smyrnum
Salis flos	Solanum for- niferum

Solanum vesica-	Tricomanes
rium	Trifolium
Solaris maior	Triflago
Terra lemnia	Veneris umbilicus
Thlaspi	Veratrum album
Thymbra	Veratrum nigrum
Thymus	Veronica
Tilia	Vitis alba
Tordilyum	Vitica
Tragium	Xyris
Tragoriganum	Zingiber, &c.

De medicamentis deleterijs,

Cap. 35.

Deleteria sunt, quæ tota essentia nobis contraria sunt, proinde si vel minimum eorum adsumptum fuerit, omnino lædat, necesse est, cum dryopteris, & pityocampe, & tapfia, & solanum manicum, & hydragyrū, & fungorum nonnulli præterea sa-

liua & fel venenatorum animalium. Nam quæ huiusmodi sunt, omnia genere sunt deleteria nõ quantitate. Ac propterea eorum nihil in alexiteriæ antidotos imponitur, veluti ea, quæ sola quantitate deletaria sunt, vt porri papaueris succus, & crocus, &c. Nam si horum aliquod largius hauriatur, dementabunt quædam, mortem autem quædam inferent. Cæterum alijs admista conuenienti quodam pondere, seu mensura, adiuuabunt. Porro humana naturæ recta quidem ratione toto genere deleteria existimanda sunt, quæ hominem aut per contactum, aut per putredinem, aut per erosionem interficiunt, non vt frigefaciencia distaxat quantitate, hæc enim, vt paulo antè dictum est, vincuntur interdum, & nutrimentum animali euadunt. Putrefaciencia autem etiam si quantitas minima sumantur, omnino tamen corrumpunt, quia videlicet, quæ putredinem

ni obnoxia sunt, calore, humiditateq;
putrescere solēt. Ad calidus humidus
que sanguis est. Itaq; putrescere nūquā
cessare potest, simulq; vicissim putre-
facere. Iam verò cū ijs quoq; acci-
dat, vt sensim incalescant, proinde lō-
go etiam post tempore, à quo sumpta
sunt, nonnulla interimunt, potissimū
qua crassā terrenaque substātia. Hæc
enim corporibus nostris inhaerentia,
insidentiaque, deinde temporis spa-
cio putrescentiā, ex crassitie sua tena-
citer adharētia, erodunt, corrūpunt-
que vicinas corporis partes. At quæ
tenuiora sunt, etiam excerni interim
cum excrementis possint. Si quidem
medicamenta putredine erosionēue
necantia quandoq; non interficiunt,
idq; ob duas causas: quarum vna est,
quam modo diximus, nempe quam
simul cum excrementis excernuntur,
priusquam iniuria corpus afficiant.
Altera est, si cui accipienti bonā fa-

ueat fortuna, videlicet, aut cibis, aut
 quæ alioqui conferunt vtenti, aut Me-
 dico, qui curando præsit, naçto. Nam
 vbi grauis ab ijs noxa illata est, mali
 neq; victus ratione, neque generoso-
 rum medicaminum, medicique auxi-
 liantis ope sisti potest. Quod si profu-
 exile sit deleterium, nihil repugnat,
 quò minus illud quoque nihil perficiat,
 propterea quod cum excremen-
 tis excerni possit, aut idonea victus
 ratione superari. At ex deleteriorum
 genere sunt

Aconitum	Bryonia	Calx
Æris Squama	Canis piscis fel	
Ærugo	Cantharides	
Agaricus niger	Castoreû malum	
Anacardi Apoc.	Cerussa	
Argenti spuma	Chalchanthum	
Argentum viuum	Chalcitis	
Arcenicum album	Chamædaphne	
Auripigmentum	Chamæleæ	
Buprestis	Chamæleon	

Chrysocolle	Lepus marinus
Colchicum	Mandragora
Colocynthis	Mel heracleoticū
Coriandrum	Minium
Cyclaminus	Nerium
Daphnoides	Nux vomica
Dorycnium	Opium
Dracunculi semen	Opocalpasum
Elaterium	Papauer cornicula
Erucae pinorum	tum
Euphorbium	Pardi fel
Flammula	Pityusa
Felis cerebrum	Pharicum
Ferri scobs	Plumbi scobs
Fungi	Psoricum
Gypsum	Psyllium
Genistæ semen	Rana rubeta
Hyoscyamus	Ricinus
Ixia	Rhododadine
Lapis Armenus	Salamandra
Lapis caruleus	Sandaracha
Lapis magnes	Sanguis menstruus
Lathiris	Sanguis taurinus
	N 4 Scamo

Sardonias herba	Tapsia
Scammonium	Thymelæa
Scilla	Toxicum
Solanum manicū	Turpetum
Staphisagria	Viperæ fel
Sudor quadrupedum	Veratrum album
Taxus	Veratrum nigrum
	Vitis alba, &c.

De medicamentis alexiterijs, Cap. I.

Alexiteriorum, seu alexipharmacorum natura duplex est. Quædam enim eorum, quod mortiferum est, alterant, & alterando iuuant. Quædam verò ex corpore patiente compens venenum, seu medicamentum alexiterium euacuant. Verum alterantia qualitate, aut duarum coniugationum aut denique tota substantia. Euacuant quoque totius essentia similitudine, aut caliditate, & partium subtilitate. At alexiterium, quod

qualitatis solum cōtrarietate auxilio
 est manifestū est. Nā si frigidū deleterium, aut venenum animantis, ab ex-
 cipientibus petendum est reme-
 dium: si calidum, a refrigerantibus: si
 verò humidum, ab exiccantibus: si
 siccum, ab humectantibus. Sic etiam
 si frigidum sit & humidum, ab exic-
 cantibus, & calefacientibus, & in reli-
 quis coniugationibus pro portione
 similiter. Ceterum alexiteria, quę to-
 ta substantia medicamenta deleteria
 alteram facultatem seu naturam ha-
 bent mediam inter corpora affecta
 & ipsa efficiētia, ut scilicet idem sit
 recessus corporis, ad facultatem alexi-
 pharmacam, qui alexipharmacum ad
 deleteriā: & rursus deleteriū ad alexi-
 pharmacum, quā alexipharmacum ad
 corpus. Quapropter omnia prope-
 modum, quā deleterijs aduersantur,
 si largius sumpta fuerint, grauitē cor-
 pus animantis oblādunt, quamobrē

in ijs exhibendis consideratione op
 est: Potrò omne deleterium venen
 à foris adhibitis medicamentis e
 euatur, vt pote, aut caliditate am
 ctionem molientibus, aut totius su
 stantiæ similitudine. Sed & hic q
 ad fieri poterit, maximè medium
 tura alexiterium sit, necesse est. Ne
 si aduersissimum foret corpori, in
 sum ageret potius ceu deleterium
 euacuaret venenum. Porrò ex ge
 alexiteriorum sunt.

Abrotonū.	Anisū.	Brassicæ succus
Abfynthium		Bryoniæ radix
Aristolochia longa		Betonica
Agaricum		Bolus armenus
Allium		Cyperî radix
Adiantum		Castoreum
Ammi		Cinamomum
Apium		Cardamomum
Acorus	Amomum	Citrei mali se
Pdellium		Chamadrys
Butyrum		Casia

Camabadium	Mala citria
Costus	Iuglans
Calamintha	Napi
Communū syluestre	Origanum
Cyclaminus	Pulegium
Caucus	Paliurus
Dictamnus	Polium
Elleborine	Quinquefolium
Eupatorium	Laserpitium
Erysimum	Piper
Feniculum	Terra samia
Gentiana	Ruta
Galbanum	Rapæ semen
Incio	Scordium
Juniperus	Sulphur
Laserpitium	Similax asp.
Libyiticum	Terra lemnia
Lencas	Vnicornu, &c.
Marrubium	

De medicamentis puris montibus,

Cap. 37.

Medicamenta suppurantia
 & humida, æquè, ut
 humanum, in quo pus moueri
 sint oportet, ita ut neque id
 humectent, neque exsiccent, nec
 lefaciant, neq; refrigerent, sed
 caloris nostri substantiam augent.
 Nam qualis est in naturis temperatus
 calor natiuus, tale esse debet, quod
 mouendum pus adhibebitur me-
 dicamentum. At si iusto calidior
 fuerit, medicamen quod pus moue-
 bit in eo corpore, calidius sit oportet
 tanto nimirum temperamento
 dius, quanto & natura eius tempe-
 ram in caliditate exuperat. Ex
 liquet, vniuscuiusque singulis
 hominis suum, ac proprium esse
 mouendi medicamentum. Porro
 puratorium medicamentum effu-
 sicum quoq; esse debet, quia sub-
 iacta caloris effluxus perhibeatur
 si innati caloris substantiam aug-

non intendere qualitatem ipsam con-
ueniat, poros corporis obstructos esse
excesse est. Sunt autem suppuratoria
medicamenta

Adeps porcinus	Farina lolei
Adeps vitulinus	Fermentum
Adeps caprino	Ficus
Adeps gallinaceo	Fænumgræcum
rum	Hydrelæum
Adeps taurinus	Ladanum
Adeps anserinus	Liliorum alborum
Adeps caprinus	capita
Althea Amomum	Lini semen
Butyrum	Mastiche
Bryoniæ radix	Oesypum
Cera cū oleo ali-	Panis coctus cum
quo calido	aqua & oleo
Crocus	Pix cū oleo aliquo
Chondri farina	Resina cum oleo
Farina triticea cum	Smyrnum.
aqua & oleo	Styrax
Farina hordei	Thus, &c.

De medicamentis emplasticis, Cap. 38
Empla

EMplasticum medicamentum quod poros illinendi facultate obtinet, quod viscosum sit & terre consistentiæ, sic vt tenaciter corporis illitum inhæreat, omni morbo citate vacans. Temperatum igitur in caloris & frigoris differentia & terrestris cōsistentiæ, & citra visum desiccantis, veluti pleraque exactè lora. Sunt autē emplastica

Adps omnis recens	Lilium
Adpes suillus	Cimolia terra
Althea	Chondrus
Amylum	Cochleæ
Bdellium	Fermentum
Butyrum	Fœnumgræcum
Cacalia	Ficus
Cerussa	Gummi
Calx lora	Gypsum
Cadmia lora	Iris
Caseum lactis	Lilium
Cera	Lupini
	Malua

Medulla	Sarcocolla
Mel	Sesamum
Muccago omnis	Terræ cretensis
Myagrū	Terra fullonum
Nuclei pinei	Thus
Oelypus	Tragacanthum
Oleum	Triticea farina
Oui album	Triticeus panis
Samius aster	Vuæ passæ, &c.

De medicamentis obstructione

liberantibus, Cap. 39.

Medicamentum quod obstructione seu infarctu liberat, emplastico planè contrariū est, quia nec viscosum, nec mordacitatis expers, sed nitrosum vel amarum, & tenuium partium: ut

Ablynthium	Asarū, Aphonitrū
Abrotonum	Alparagus
Acerum	Baccharis
Allium, Agaricum	Carpesium
Amygdalæ amara	Capparis cortex

Cub

Cubebæ	Pistacia
Eruum	Polium
Gentiana	Rbu
Hedysarum	Rubia
Hedera terrestris	Ruscus
Hirundinaria	Scilla
Iris	Scandix
Lupini	Scriphion
Marrubium	Scolopendrium
Nepeta. Nitrum	Sifon
Nitri spuma	Tamaricis radix
Orobus. Olyris	Thymus
Pæonia	Vrtica semen &c

De medicamentis epuloticis, Cap. 4

E Pulotica, hoc est, quæ cicatricem inducunt medicamenta, vicerum plana claudere valent. Proinde contrahant, constringant, conspuant, siccant, & calli instar indurent, necesse est, cum cutis aliud sit, quàm caro in callum indurata.

horum autem genere sunt,	
Egyptiæ spinę fru-	Chalcitis
ctus	Cerussa
Eris squama	Centaurium
Erugo	Conchula Indica
Es vltum	Corallium
Albē	Diphryges
Alumen vltum	Dracunculus
Althea	Ebulus
Amylum	Equisetum
Anagillis	Ernum
Aristolochia	Erysmi semen
Aque aluminosa	Eupatorium
Argenti spuma	Fax vini vsta
Alij lapidis flos	Fornacea testæ
Balaustia	vstæ
Bdellium	Fragaria
Bolus armenus	Galla
Buccinæ putamen	Gummi Acaciæ
Cadmia	Gypsum
Calx lota	Iris
Chamædrys	Illirica
Chamepitys	Ifatis

Lolium	Plantago
Lycium	Pompholyx
Lithargyrum	Plumbum vstum
Lupinus	Plumbum elotum
Malicorium	Pumex
Mel coctum	Purpura cremata
Myrrha	Sanguis Draconis
Misy	Sambuci folia
Mituli vsti eloti	Sandaracha
Molybdæna	Sarcocolla
Myrobalani	Spodium
Myrti baccæ	Spongia
Omphacitis galla	Stibium
Ostreorum putamina	Symphitum maceratum
Palmulæ	Thus
Papyrus vsta	Tormentilla
Pentaphyllon	Terra lemnia
Personata	Testa oui
	Verbenaca

De medicamentis exedentibus

Cap. 41.

EXedentia medicamenta, Græcis
 cathæretica dicta, extimam tan-
 tum superficiem, quam contigerunt,
 detrahunt: sed in altum subire nō va-
 lent: ita ut eorum usus sit ad detrahē-
 dam ulcerib. excreſcentibus carnem
 superfluum, cicatricemq; inducendū.
 Oriuntur ex calida, sicca, tenuiūque
 partium substantia. Ex horum nume-
 ro sunt:

Adarces	Asius lapis
Ærugo. Æris flos	Auripigmentum
Æris squama	Calx
Æs vltum	Cantharides
Alumen	Cæruleus lapis
Aqua saporis	Calcanthum
Argentum viuum	Chalcitis
sublimatum	Diphryges
Argentum viuum	Melanteria
præcipitarum	Mercurij oleum
Arsenicum	Misy Ochra
Asiæ petra flos	Pſoricum

Sori Stibij oleam, &c.

De medicamentis expurgantibus
Cap. 42.

Medicamenta expurgantia ca-
 da esse debent & substantia
 crassa, sed minori quam abstergentia
 eiusmodi sunt

Absynthium	Atramentum
Adiantum	torium
Amygdalæ amaræ	Ballo
Anagallis	Balsam
Anemone	Beta
Apiastrum	Buccina Butyrus
Apios	Capparis
Aqua maris	Cardui succus
Argemone	Caries lignorum
Aristolochiaro-	Carpesium
tunda	Cedrinus liquor
Arum	Centaurium ma-
Clepias	ius

centaurium minus	Ebulus
cape	Elaterium
chamæpitys	Empetrum
chelidoniū maius	Epithimum
chelidoniū minus	Eruum
chryfocolla	Eupatorium
cicer	Faba
cinnamomum	Ficus
circea	Flos æris
clematis altera	Fumaria
cnicus	Gentiana
colocynthis	Genista
colymbades	Glans vnguenta-
conchula Indica	ria
crocodilron	Granum cnidium
cucurbita vsta	Gutta ammoniaca
cucumis satiuus	Hedera
cucumis syluestris	Hedysarum
cyclaminus	Hippophestum
Daphnoides	Hippophaes
Dictamus	Hysopus
Dictamus Cretēsis	Iris
Dracūculus maior	Irio

Isopyrum	Narcissus
Iuniperi bacchæ	Nasturtium
Luctuca sylvestris	Nitrum
Lanaria herba	Oenanthe
Lapis Armenus	Oenomel
Lapis Indicus	Olusatrum
Lapis chalcitis	Orobus
Leucacantha	Origanum
Libanotis	Orminum
Lini semen	Othonna
Lotus sativus	Paliurus
Lichnis sylvestris	Paneratium
Mandragora	Papauer corniculatum
Marrubium	
Mel	Papauer spumeum
Melantheria	Parthenium
Mercurialis	Pastinaca
Mora matura	Paonia
Mori rad. decoctum	Peplis
	Peplos
Myagros	Peucedanum
Myrrha	Piper
Myrrhis	Pistacia

Pityculia	Scamonium
Polium	Scandix Scilla
Polygonatum	Scordium
Polypodium	Sesamoides maius
Porrum capitatum	Sesamoides minus
Porrum sylvestre	Siliquæ
Pruna	Solaris maior
Pseudodictamnium	Spartiū Spodium
Prarimica	Sphondylium
Pulegium Pumex	Squama aris
Purpura	Staphylinus
Pycnocomum	Staphisagria
Radicula	Stribium Stochas
Rhaponticum	Sulphur
Rhabarbarum	Symphitū petræū
Recrement. plūbi	Terebinthus
Recrementū argēti	Testiculus
Ricinus Rubia	Testiculus alter
Ruscus Sabina	Terra melia
Sagapenum Sal	Thlaspi Thapsia
Salis spuma	Thelypteris
Salis flos Salvia	Thymelæa
Sambucus	Thymbra Thym ⁹

Tithymallus	Veratrum nigrum
Tordylium	Verbenaca
Tragoriganum	Vetonica
Trichomanes	Vitex
Trifoliū Tripoliū	Vitis alba
Triffago Thus	Vitis nigra
Thuris magna	Vitis syluestris
Thuris fuligo	Vlmus Vrtica
Veratrum album	Zingiber, &c.

De medicamentis extenuantibus.

Cap. 43.

EXtenuantia medicamenta calida sunt, & tenuium partium. Sunt enim calore & subtilitate, facile motu subintrant, & crasso occurrenti humori, sese suæ humiditatis calore insinuant, hac ratione extenuandi præbent effectum. Ex genere verò extenuantium sunt

Absynthium feri-	Acetum
phium	Acorus
Abrotonum	Adiantum

Allium	Chamemelum
Amui	Cancamum
Amomum	Casia
Amygdala dulcia	Castoreum
& amara	Cedrinus liquor
Apatine	Cinabaris
Anchusa	Cinnamomum
Anemone	Clinopodium
Anethum	Coris
Apium sativum	Cucumis sylvestris
Apium sylvestre	Cuminum
Apium palustre	Cuminū sylvestre
Apium magnum	Daucus
Artemisia	Daucus sylvestris
Aristolochia rotū	Dictamnus
da	Dictamnus Cret.
Asarum	Dracūculus maior
Asphodelus	Dracūculus minor
Asplenon	Elaterium
Baccaris	Elelisphacos
Balsamum	Fel
Brassica sylvestris	Ferula
Butyrum	

Ficus	Populus grandis
Gentiana	Pseudodictamnus
Hyslopus	Ptarmica
Iris	Pulegium
Iuglandes	Quinquefolium
Iuniperi bacca	Sabina
Lacca	Sagapenum
Lapis chalcitis	Sal
Lapis spongia	Salis spuma
Laserpitium	Samoluchum
Ligusticum	Sinapi
Marrubium	Sisymbrium
Opopanax	Squama aris
Origanum	Stoechas
Panax	Symphitum petrae
Paronychia	Thymbra
Pastinaca syl.	Thymus
Peucedanum	Tragoriganum
Piper	Trichomanes
Polemonia	

De medicamentis in crassantibus.

Cap. 44.

Incrassantia verò medicamenta frigida sunt, & crassarum partium. Ingore enim cogunt, & substantiæ crassitudine incrassant, vt Hypecoon Hvoscyamum

*De medicamentis flatus discutientibus,
Cap. 45.*

Flatus discutientia medicamenta calida sunt cum partium tenuitate: vt

Abynthium	Cinnamomum
Acorus	Cuminum
Allium	Cyminum
Anisum	Cyperus
Apium	Daucus
Anerhum	Enuta
Bdellium	Epithymum
Carum	Eryngium
Carnabadium	Fœniculum
Castoreum	Furfur
Chamemalum	Galanga
Costus	Iuniperus

Iunt

Iuncus odoratus Rosmarinus

Lauri bacca Ruta

Lignum aloës Sefeli

Maiorana Smyrnum

Nigella Spica nardi

Nux moschata Vitex

Origanum Zingiber com

Petroselinum tum, &c.

Piper

*De medicamentis extrahentibus**Cap. 46.*

EXtrahentia medicamenta cal
quoque sunt cum substantia
nuitate: cuiusmodi sunt

Acutæ spinæ radix Dracunculus

Ammoniacum ior

Anagallis utraque Dracunculus

Aristolochia Elaterium

Arum Bulbi Eryngium

Cyclaminus Fermentum

Dyctamnus Galbanum

Dictamnus Cret. Genista

Gladiolus	Pix
Gutta ammoniaca	Sagapenum
Harundo	Scoria argenti
Lacertæ caput	Sinapi
Narcissi radix	Sulphur
Oleum sinapinum	Tragium
Opopanax	Thapsia
Onosina	Terebinthina
Orminum	Verbasci semen
Oxyacanthæ radix	Viscum
Pycnocomum	Xyridis radix,
Piper	&c.

De medicamentis glutinantibus

Cap. 47.

Glutinantia medicamenta ex sicca & cogente constant materia. Eiusmodi sunt

Achillea	Amomum
Adiantum	Amylum
Acorus	Amurca
Aloë	Androsamum
Alumen	Anthyllis
Althæa	Aristolochia

Arge

Argemone	Daphnoides
Asphodelus	Dracunculus
Batus	Equisetum
Betonica	Eupatorium
Bitumen	Erigerum
Brassica	Æs vltum
Britannica	Fagus
Bryoniæ radix	Filix
Bulbus esculentus	Fragaria
Caseus	Gentiana
Calamus odoratus	Glans
Chamædrys	Glycyrrhiza
Centauriū maius	Graminis radix
Centauriū minus	Gummi acacia
Clymenum	Gypsum
Costus	Hedera
Conyza	Hypericum
Coccum infect.	Hypocistis
Corallium	Illicis pilula
Cupressus	Isatis
Cyclaminus	Lapis gagates
Cyperi radix	Lapis Thracius
Dictamnus	Lapis morochutu

Leas	Polium
Lonchitis alt.	Polycnemon
Lysimachia	Potamogeton
Lolium	Polygonatum
Lycium	Polygonūvtrunq;
Malicorium Mel	Peterij radix
Millefolium	Punicorum cytini
Myrrha	Pumex
Myrtus	Quinque folium
Narcissus	Quercus
Ocimi semen	Resinæ omnes
Ocypus	Salix
Olea sylvestris	Sambucus
Oua	Sanguinalis
Palmule immature	Scarcocolla
Papirus	Scordium
Pentaphyllum	Sideritis
Picea	Smyrnum
Perfoliata	Spongia
Pirus	Stœbe
Pix sicca	Stratiotes
Plantago	Sycomorus
Plumbum elotum	Symphitū magnū
	Sym

Symphitū petrū	Tormentilla
Terra lemnia	Tragoriganum
Thuris manna	Verbascum
Thus	Verbenaca
Tilia cortex	Vitex. Vlmus.

De medicamentis incidentibus,

Cap. 48.

Incidentia medicamenta ex parte
tenuitate proficiſcūtur: ex quorum
genere ſunt.

Abrotonum	Castoreum
Acanthus	Cedria
Acetum	Chamaepitys
Agaricum	Chelidoniū vtrūq.
Allium	Cepa
Amygdalæ amarae	Cicer
Angyris	Coagulum
Anemone	Conyza
Arum	Cucumis sylueſtris
Casia	Cyclaminus

Cum

Cuminum	Nigella
Cyperus	Nitrum
Dictamnus Cret.	Nitri spuma
Elaterium	Orobus
Eruum	Ononis
Eupatorium	Origanum
Fel	Paliurus
Gentiana	Pancratium
Glansynguentaria	Papauer cornic.
Hysopus	Pastinaca syl.
Iris	Periclymenum
Iopyrum	Petrocelinum
Imperi baccæ	Peucedanum
Lepidium	Piper
Leucacantha	Pityusa Polium
Libanotis	Porrum capita-
Ligusticum	tum
Macrubium	Porrum syl.
Marum	Pseudodictamnus
Meum	Radicula
Moly	Raphanus
Nasturtium	Rubia
Nepeta	Ruta

P

Salis

Salis flos	Thlaspi
Scandix	Thymbra
Scilla	Thymus
Scordium	Tragoriganum
Scorodoprasum	Trisago
Sinapi	Vetonica
Sphondylium	Vinum
Staphylinus	Zingiber, &c.
Teucrium	

De medicamentis repellentibus
 Cap. 49.

Repellentia medicamenta frigida & crassarum partium sunt, cultatēque habent occurrentes succos in altum repellendi. Siquidem repellit semper frigidū: & quod cum frigiditate partium crassitiem coniunxit, violentius propellit. Ex hoc autem genere sunt

Acacia	Apollinaris herba
Acetabulum	Balaustia
Ambrosia	Cascus recens

Centunculus	Palma
Cerussa	Palma elate
Cystus	Papauer satium
Cucurbita	Papauer syl.
Cytinus	Persea
Ephemerum	Phyllitis
Hordeum muri-	Picea
num.	Pirus
Lens palustris	Plantago
Lentiscus	Plumbum
Leporinus pes	Portulaca
Limonium	Potamogetum
Lycopsis	Punica mala
Lycium	Quercus
Malicorium	Radix Idæa
Mali punici flos	Rhus
Mespilus	Rubrica sinopis
Mulcus marinus	Rubrica fabrilis
Myrtus	Rubus
Olostium	Rubus Ideus
Omphacium	Rumex Sal
Omphacomel	Salis spuma
Oxyacantha	Sanguinalis

Sedum maius	Symphytum pe-
Sedum minus	træum
Sentis canina	Tamarix
Solanum	Terra cimolia
Straciotes mille-	Terra pinguis
folia	Thuris cortex
Stratiot. aquatica	Thuris mâna, &c.

De medicamentis roborantibus, C.

Roborantia medicamenta ad fir-
 mioriam siue cohibentem fac-
 tatem obtinent, suntque crassarum
 partium: cuiusmodi sunt

Absynthium	Castanea
Acacia	Centaurium ma-
Agallochum	Coccum infect.
Aloe	Colymbades
Alumen	Corallium
Amaracus	Coriandrum
Arbutus	coronopus
Balaustium	cornu ceruini
Bryon	cornus
Calamus odoratus	crocum

costus	Malabathrum
Cotonea mala	Malicorium
cupressus	Mala syluestria
Cyperus	Mentha
Cytinus	Mespilus
Ebur	Milium
Equisetum	Morus
Fagus	Muscus
Galla	Myrrha
Gallina ius	Myrtus
Gypsum	Nardum Indicum
Hedysarum	Nardum Celticū
Iaspis	Oenanthe
Ilex	Olea syluest.
Irrybus syl.	Oliua salsa
Iuncus odoratus	Omphacium
Labrusca flos	Oryza
Ladanum	Palma
Lagopus	Palma elate
Lentiscina resina	Piper
Limonium	Pistacia
Lycium	Plantago
Lysimachia	Platanus
	P. 3 Quer

Quercus	Salvia
Quinquefolium	Spina alba
Rhaponticum	Spina Arabica
Rhabarbarum	Stœchas
Rhodia radix	Succinum
Rhus	Symphytum
Rosa	petræum
Rosmarinum alt.	Terebinthus
Rubus	Thus
Rubus Ideus	Thuris cortex,

De medicamentis sarcoticis, Cap. 1.

SARCOTICA medicamenta mediocriter citraque morsum abstergentem vim habere debent, vt cavitates carne implerent. Quæ enim carnem creant medicamenta, & cavitates implent primam siccantium detergentium sedem obtinent. Talia namque humoris abundantiam resiccare, & locum detergere possunt. Ex horum autem genere sunt

Abiegna lacryma	Pix arida
Aloe	Pix liquida
Butyrum	Resina pinea
Cadmia	Resina storbilina
Fuligo thuris	Resina terebin-
Hypericum	thina
Iris	Sanguis draconis
Lapis asius	Sarcocolla
Lentiscus	Styrax adustus
Mastiche	Thus
Myrrha	Thuris manna
Panacis cortex	Thuris cortex, &c.

De medicamentis sistendi vim habentibus, Cap. 52.

Sistentia medicamenta adstrictoriam, & cogentem vim obtinent: cuiusmodi sunt

Acacia	Alisma
Achillea	Althea
Acini	Alumen
Adiantum	Astragalus
Agrestis ostea	Brassica

Britanica	Hordeū murinū
Bromus	Hyacinthus
Cinnabaris	Hypocistis
Cistus	Intybum
Creomatis prima	Isatis fatiua
Clymenum	Ilex
Condrylla	Labruscæ flos
Corallium	Lactuca fatiua
Cornus	Ladanum
Cornu ceruinum	Lapis Indicus
Coronopus	Lens
Cupressus	Lentiscus
Cynosbatus	Leporinus per
Fæx	limonium
Ferulæ medulla	Lotus arbor
Fagus	Lycium
Fœniculum syl.	Lyncurium
Galla	Lysimachia
Galium	Malum puuicum
Glans vnguētaria	Mali punici flos
Glycisis	Mali punici pun
Gramen harund.	men
Gypsum	Malum cotoneum

Mara orbiculata	Paliurus
Mala sylvestria	Palma
Mala persica	Palma elate
Manna thuris	Panicum
Marum	Pæonia
Medium	Persea
Mentha	Phyllitis
Mespila	Phœnix
Milium	Phu
Mora immatura	Picea
Musculus marinus	Pirus
Myrtus	Plantago
Nardus	Plumbarius lapis
Nitri spuma	Plumbum elotum
Nymphaea	Plumbum crema-
Olea syl.	tum
Oleum omphaci-	Poma Cydonia
num	Portulaca
Oleum Myrteum	Potamogetum
Oleum lentiscinū	Pruna
Olinæ falsæ	Punica mala
Olostium	Quercus
Omphacium	Radix Ideæ

Recrementum	Stomoma
argenti	Stratiotes milia
Rhus	lium
Rosæ	Succinum
Rubrica syno-	Symphitū per-
pica	Testiculus alca-
Rubrica fabrilis	Tilia
Rubus	Tomentum
Rubus Ideus	Tragium alto-
Sanguinalis	rum
Scarcocolla	Tragus
Sentis canina	Tribulus
Solanum	Trichomanes
Sorba	Thuris cortex
Spina alba	Thuris fuligo
Spina Arabica	Verbascum
Stibium	Verbanaca
Stœbe	Vua acerba, &c.

De medicamentis urinam cientibus

Cap. 53.

Medicamenta vrinam prouocantia quodāmodo acria esse debēt, & valde calida, nec non sicca, à quibus sanguis non extenuatur solum, sed & funditur, ac secernitur, non sicut atque lac, quod coagulatur, seroso & tenui seorsum segregato, crasso in sese coeunte. Nam vt renes serosum humorem, qui in sanguine existit, facilius ad se trahant, multum confert primum sanguinis fusio, deinde segregatio, quorum vtrunque à valido calore fit. Ex horum genere sunt.

Acorus

Ageratum

Allium

Ammi

Amygdalæ amara

Androsaces

Anisum

Apium fatium

Apium montanum

Apium magnum

Asparagus

Asphodelus

Baccharis

Bal

Balsamū.	Bdellium	Gutta ammonia.
Bitumē.	Calamus	Heleniū. Iasminum
odoratus	Iris.	Iuniperus
Cantharides	Iuniperi	baecz
Capparis.	Capnos	Lactuca sylvestris
Carduus.	Carpesiū	Lanaria herba
Carum.	Casia	Laurus Alexandrina
Caucalis.	Chamæ-	Leontopetalum
pytis	Libanotis	
Cinnamomum	Ligusticum	
Crocus.	Cyperus	Lithospermum
Cytifus.	Daucus	Lonchitis
Dictānus	Cretēsis	Malum cydonium
Dictamnus	Mala	orbicularia
Dracūculus maior	Mala	punica acida
Dracūculus minor	Malabathrum	
Echinus marinus	Mel.	Mentha
Epitymum	Meum.	Milium
Eruum.	ErUCA	Moly.
Fumaria.	Nardus.	Indica
Fœniculum	Nardus	Gallica
Foliū.	Gingidium	Nardus montana
Gramen harund.	Nepeta.	Nigella

Ocymum	Ruta sylvestris
Olea sylilacryma	Rumicis acutis
Ononis	radix. Sabina
Origanum	Salvia
Paliurus	Sampfuchum
Panax	Scandix. Scilla
Panocratium	Scordium
Pastinaca sylvestris	Scolymus
Periclymenum	Squinanthum
Petroselinum	Semen apij
Peucedanum	Semen petrocclini
Phu	Semen fœniculi
Piper	Semen dauci
Polium	Semen fœselios
Portum capitatū	Semen smyrnij
Portum sylvestre	Serpyllum
Pseudobunium	Seseli. Siliquæ
Pseudodictamnus	Sinapi. Sison
Pulegium	Sisymbrium alt.
Radicula. Rapha-	Sium
nus	Similax
Rubia. Ruscus	Smyrnium
Ruta	Solanū vesicarium

Solanū somniferū	Trichomanes
Sphondilium	Trifolium
Terabinthi fructus	Tussago
alter	Veneris vmbilicus
Thlaspi	Testiculus
Thymbra	Veronica
Thymus	Vitis alba
Tilia	Vitis nigra
Tordylium	Vrtica
Tragoriganum	Xyris
	Xingber, &c.

De medicamentis menstrua prouocantibus, Cap. 54.

QUæ menstrua prouocant medicamenta vehementer calida tenuiumq; partium esse debent, sed non admodum sicca, ita vt secundæ vel tertij quodammodo ordinis calida sint, sicca verò primi, vel etiam secundi. Porro menses mouentia vtriusque quoque ciunt, sed inter se differunt, quòd menses mouentia non tam

tum valenter desiccant, vt vretica: ve-
rum vretica ad menses prouocandas,
atque ad lac generandum minimè
apta sunt, vt pote nimium desiccantia.
At ex prouocantium menstrua
genere sunt.

Absinthium	Baccaris
Abrotonum	Balsamum
Acorus	Batis. Betonica
Adiantum	Bitumen
Agaricum	Bryoniæ radix
Allium. Alisma	Brassica. Bunium
Amomum	Calamintha
Amygdala amara	Calamus odoratus
Anemone	Canchamum
Anisum	Capparis. Casia
Anthemis. Apium	Castoreum
Apiastrum	Cassutha
Aristolochia longa	Caucalis
Artemisia	Celógadri fructus
Asarum	Centaurium vtrū-
Ascyrum	que
Asphodelus	Chamepitys

Chamedaphne	Glyc. lis. Hedera
Chrysocome	Heliochrysus
Cicer	Hypericum
Cinnamomum	Iasminum
C. opodium	Inula. Iris
Conyza	Lanaria. Lauēd.
Coris. Costus	Lapathum
Crocodilium	Laurcola
Cucumis sylvest.	Laserpitum
Cyclaminus	Laurus Alexand.
Cyperus	na
Daphnoides	Leucoion
Daucus	Libanotis
Dictamnus	Ligusticum
Dictamnus Cretēsis	Lilij radix
Elaterium	Lithospermon
Eleliphacus	Marrubiū. Ment.
Epithymum	Melissa. Myrrha
Eruum	Napus.
Eryngium	Nasturtium
Fœniculum	Nigella. Oesyp.
Galbanum	Olea æthiop.
Gladiolus	cryma.

Olusatrum	Seseli
Oreoselinum.	Sison
Origanum	Sium
Panax	Smyrniūm
Pastinaca sylvestris	Solaris maior
Pæonia	Spica nardi
Petroselinum	Staphys
Peucedanum. Phu	Staphylinus
Piper. Polium	Styrax
Porrum capitatum	Thlaspi
Porrum sylvestre	Thymbra
Pseudobunium	Thymus
Pseudodictamnus	Tilia
Pulegium	Tragium
Radicula	Tragoriganum
Rotundus odora-	Trichomanes
tus iuncus	Trifolium
Rubia Ruscus	Triflago
Ruta sylvestris	Veratrum mytrumq;
Sagapenū. Sabina	Violæ albæ
Salvia. Sampsuchū	Vitex
Scordium	Vitis nigra
Serpyllum	Vrtica, &c.

De medicamentis menstrua sistemibus

Cap. 55.

Medicamenta quæ menstrua cohibent, antedictis contraria esse debent: vt sunt

Acacia. Acetum	Limonium
Anthera	Lysimachia
Amurca aceti	Malum punicum
Balaustia. Berberis	acidum
Bursa pastoris	Manna thuris
Cinnabaris	Medium
Cuminum	Myrtus
Coagulum leporis	Nymphæa
Cornu ceruinum	Oxyacantha
Fagus. Fragaria	Palma
Glandium calyces	Pæoniæ semen
Hypocystis	Portulaca
Hyoscyamus	Radix idæa
Ilex	Rubus
Lycium	Rhus obsoniorum
Lapis hæmatites	Semperuium
	Sedum

Sedum	Thus
Sanguinalis	Thuris cortex
Symphitum	Vua passa cum nu-
Solanum	cleis, &c.
Spina Arabica	

De medicamentis sudorem cientibus,
Cap. 56.

Sudores eliciunt calida, quæ exte-
nuant & digerunt humores, mea-
tusq; rarefaciunt, vt incisus humor
commodè & largè erumpat. Sudor
namque natura duce profilit, cum su-
peruacuum inanit humorem & ege-
rit. Aut cum ea fuerit imbecillior, quã
vt humorem continere valeat hianti-
bus iam quibus erumpit spiraculis,
extenuatõque qui excernitur humo-
re. Sũt autẽ quæ id possunt, aqua cali-
da, vel in vtre, vel in vesica, vel in vas-
culo, aut æneo, aut testaceo adhibita

244 PRACTICÆ GENERALIS
ferula, granum cnidium, nepeta, ob-
nobrychis, satis flos, &c.

*De medicamentis calculum frangenti-
bus, Cap. 57.*

QUæ calculum renum minuunt
medicamenta valenter incidere
debent, absque tamen siccitate, &
vehementi calore. Calida namque &
sicca calculos procreant, indurantque.
Proinde quæ minus excalfaciunt, in-
cedereq; valent, meliora sunt, veluti

Adiantum	Carpesium
Acetum scillinum	Cerasij gummi
Alisma	Cicer. Cyperus
Amygdalæ amaræ	Cicadæ vistræ
Arthemisia	Cortex rad. lauri
Asparagus	Eryngium
Abiegna lacryma	Fœniculum sylv.
Althea	stre
Batus	Graminis radix
Betonica	Lanaria herba
Bdellium	Lapis ophites

Lapis spongiæ	Parthenium
Lithospermon	Polium. Pruna
Malua. Marum	Radicula
Oculus folis	Rubi radix
Ochra	Ruscus
Oleum amygd. a-	Sium
mar.	Tragiũ. Tribulus
Ononis	Veronica
Paliurus	Vitrumvstum, &c.

De medicamentis lac generantibus, Cap. 59.

Medicamenta, quæ lac generant modicè excalfacere absque de-
 ficatione debent. Sint itaque primi
 vel saltem secundi ordinis excalfa-
 cientium: veluti glaux herba, anethũ
 viride, eruca, fœniculum, apiũ, smyr-
 nium, polium, sion, omnia quidem vi-
 rentia.

*De medicamentis, quæ crassos humores
 in thorace & pulmone expur-
 gant, Cap. 59.*

Medicamenta, quæ expuitionem purulentam, ac tenacium humorum, crassorumq; in pectore & pulmone collectorum facilem efficiunt, vim incidendi habere debent, non tamen multum calidam, nec valde deficcantem. Debent autem scorbitionculis potionibusq; humectantibus admisceri, Ex horû genere sunt.

Acetum scillinum Helenium

Adiantum Irio. Iris

Ammoniacum Isopyron

Apiastrum Lini semen

Amygdalæ amaræ Marrubium

Arum Mel

Capillus Veneris Myrrha

Caricæ Nasturtium

Crocodilion Oleum ricinum

Faba Palmulæ

Ficus Penidia

Glycyrrhyza Peucedanum

Gummi Arabicum Pineæ nux

Hyslopum Sagapenum

Scabiosa Scilla	Thymus
Tragacanthum	Vrtica
Terebinthina	Veronica
Trichomanes	Vua passa
Tussilago	Zizipha, &c.

De medicamentis tussim sedantibus, & prouocantibus, Cap. 60.

Quæ tussim compescunt medicamenta, naturam incrassandi habere debent. Proinde frigida, & crassarum partium, vt sint, necesse est. Frigore enim cogit, & substantiæ suæ crassitudine incrassat. At quæ tussim prouocant, vim extenuandi, acrem, & mordacem habere conuenit. Nam quicquid mordax ac acre est, ad tussim, impetum prouocat. Quapropter calida, tenuiumq; partium vt sint, necesse est. At tussis remedia sunt

Allium	Asphodelus
Amygdalæ amara	Baccharis
Arum	Bdellium

Bitumen	Papauer fatium
Buglossum	Papaueris liquor
Cardamomum	Piper. Propolis
Cedri fructus	Radicula
Cerasij gummi	Ruta
Cinnamomum	Sagapenum
Daucus	Scilla
Galbanum	Scordium
Hypecoon	Scorodoprason
Iris. Iris	Seseli
Laserpitium	Stichas
Lanaria herba	Styrax
Lini semen	Sulphur
Marrubium	Tragoriganum
Mel. Myrrha	Trisilago
Oleum picinum	Tussilago
Origanum	Verbascum
Panax. Pancratiū	Zingibe, &c.

De medicamentis dolorem sedantibus

Cap. 61.

A Nodynorum medicamentorum
 quædam reueta sunt anodyna
 que

quardam nomine duntaxat. Reuera
anodyna calida quidem sunt, & con-
stantiam habent partium tenuitatem.
Nam tenuium partium ut sint, & ca-
lidiora, quàm quæ symetra sunt, ne-
cesse est, ut scilicet euacuent, ac dige-
rant, tum rarefaciant, extenuent, con-
coquant, & æquabile reddant, quic-
quid in partibus dolore vexatis, aut
humorum acrium, aut lentorum,
aut crassorum, aut multorum tenui-
bus spiritamentis, infarctorum, aut
etiam vaporosi, aut crassi, aut admo-
dum frigidi spiritus exitum commo-
dum non inuenientis inhæsit, atque
inclusit. Itaque nihil prorsum adstri-
ctionis, habeat, oportet. Anodyna ve-
rò nomine narcotica, hoc est, stupe-
facientia sunt, qualia sunt refrigeran-
tia omnia. Nam medicamenta, quæ
soporem exhausta conciliant, ac im-
posita, partem sua frigiditate stupefa-
ciunt, temperiem sortita sunt contra-

Q 5 riam

riam ijs, quæ reuera sunt anodyna
 Corpus enim refrigerant omnia,
 sensum eorūque stupefaciunt, ut
 paulò liberalius ebibantur, mortem
 adferant. At reuera anodyna sunt.

Absynthium	Daucus
Acorus	Eryngium. Eruca
Anethum	Fœnum græcum
Agallochum	Ficus
Agaricum	Iris. Iuniperus
Althea	Iuglans
Amonium	Hyoscyamus
Apollinaris herba	Lini semen
Asclepias	Libypticum
Atriplex	Lupus salicaria
Chamæmelum	Milium
Cardamomum	Malua
Castoreum	Opopanax
Calamintha	Piper. Panicum
Centaurium ma-	Peucedanum
ius	Petroelinum
Cuminum	Rorismarinum
Chamæpitys	Ruta

Silybrium Sampfuchus
 Aspyllum Vitellum oui, &c.

De Soporiferis, Cap. 62.

Soporifera medicamenta ex genere anodynorum habentur, ut precedenti capite diximus. Sunt autem hæc, veluti

Cicuta Mádragoræ liquor
 Dorycnium Moscus arbor recens
 Halicacabum Opium
 Hyoscyamus Papauer satium
 Hypecoon Papauer erraticum
 Lactuca Persicorum nuclei
 Lapis Memphites Solanum somniferum
 Lolium Vitex
 Mandragora

Mandagoræ poma Vinum tecens, &c.

De medicamentis venerem excitantibus, Cap. 63.

Quæ Venerem excitant medicamenta calida esse debent, & flaccidula, non siccantia. Sunt autem quæ id possunt.

Aco

Acorus	Ficus
Allium coctum	Fraxini semen
Amygdalæ dulces	Galanga
Amisum	Galij radix
Auellanæ	Gladiolus
Asparagus	Garyophyli
Asphodeli radix	Lac omne
Belzonium	Mala iufana
Bulbus esculentus	Mentha viridis
Caparum semen	Muscus
Cerui genitale	Napus
Cicer	Nasturtium
Ciuaræ fructus	Nux Indica
Costus	Nux myristica
Crocus	Nux pontica
Cinorlohis	Orchis
Daucus syluestris	Oryza cum lacte
Dracunculi m. r. a-	cocta
dix	Orminum
Encephalos	Oua recentia
Eruca	Palmae cerebrum
Faba	Palmae flos
Ferula corculum	Passerum cerebrum
	Pastinaca

Psalinaca	Sifer
Personatae radices	Sepia cum allio
Thaseli	Testiculus herba
Pineæ nuces	rad.
Pistacia	Testiculus alter
Piper longum	Testiculi gallorum
Porri semen	Testiculi aprugni
Rapæ semen	Tubera
Saryrium primum	Vrticæ semen
Saryrium alterum	Xyli semen
Scineus	Xyphij radix
Scorodoprasson	Zibetum, &c.
Semen lini	

Despermatidis, Cap. 64.

Spermatida sunt tum cibi qui bene nutriunt, & flatuosi sunt, totisq; substantiis similes tum medicamenta flatuosa, & modicè calida, cuiusmodi sunt

Amygdalæ dulces	Bulbus
Anisum	Cicer
Asparagus	Cynosorchis
Acorus	Encephalos
	Eruca

Eruca	Pastinaca
Ficus	Phaseli
Lac omne	Pistacia
Napus	Rapum
Nuclei pinei	Satyrion primum
Nux Indica	Satyrion alterum
Oryza cum lacte	Semen lini
cocta	Sifer
Oua recentia	Testiculi gallo-
passerū cerebella	rum, &c.

*De medicamentis, quæ ambustis con-
ueniunt, Cap. 65.*

Ambustorum medicamina sunt
 Althea, adiantum, adeps suillus,
 alumen scissile, anchusa, arcticon, ascy-
 ron, attramentum librarium, beta, bi-
 bi, cinnabaris, gallion, glutinum, he-
 dera, hemerocallis, hypericon, hiacy-
 thi, lactuca sylvestris, lilium, lingu-
 canis, mori arboris, folia, muris nuci-
 cula, oleum myrthæum, oliua salis.

oza, picea, platanus, sambucus, sedum
 manis, stercus ouillum, terra chia, ter-
 ra felinusia, terra cimolia, typha, ver-
 bascum, &c.

*De medicamentis simplicibus digestiuis,
 seu concoquentibus, Cap. 66.*

Nunc autem de digestiuis simpli-
 cibus, vsualibus dicendum, quæ
 quidem talia dicuntur, quod præpa-
 rant humores ad expulsionem. Est
 enim digestio, siue concoctio, nihil
 aliud, quam præparatio humoris ad
 expulsionem. Hæc autem præpara-
 tio fit, vel in humoris substantia, vel
 in qualitate. In substantia quidem,
 crassus attenuandus seu subtiliendus,
 tenuis incrassandus, viscosus inciden-
 dus venit, & sic de alijs. In qualitate
 vero, vt calidus infigidandus, frigidus
 calefaciendus, humidus exciccandus,
 & siccus humectandus, &c. Humo-
 res autem qui digestionem recipiunt
 tres

256 PRACTICÆ GENERALIS
tres tantummodo sunt, bilis scilicet
flaua, pituita, & atra bilis. Sanguis enim
digestionem non recipit, cum sit factus
per ad exitum præparatus.

De medicamentis bilem flauam tractantibus, Cap. 66.

IN CAPITE

Acetum	Opium
Caphura	Papauer album
Hyoscyamus	Rosa
Lactuca	Salicis folia
Nenupharis folia	Viola purpurea
Nenupharis flores	&c.

IN PECTORE.

Amylum	Papaueris album
Gummi arab.	men
Iuiubæ	Sebesten
Mora celsi	Tragacanthum
Papauer album	Viola, &c.

IN CORDE

Acerofa	Lapis hiacynthus
Acetositas citri	Lapis Smeraldus
Acetositas limonū	Margarita
Acerum	Nenupharis folia
Acerofa semen	Nenupharis flo-
Caphura. Carabe	res
Citri semen	Os de corde cerui
Corallum	Pira
Coriandrum	Rasuta eboris
Cotonea mala	Rosa
Lac acetosum	Viola, &c.

IN STOMACHO

Acetositas citri	Mespilæ
Aurantia mala	Pira sylvestria
Citrulli	Portulaca
Cotonea mala	Prunella
Cucumeres	Rosa
Cucurbita	Semperuiuum
Mala punica	Solatrium
Myrrhus	Sorba
Meloxes	Viola, &c.

R

IN

IN HEPATE.

Berberis	Semen melonum
Caphura	Semen cucurbitæ
Cichorijrad.	Semen cucumeris
Endiuiia	Semen citrulli
Hepatica	Semen endiuiæ
Lactuca	Semen lactucæ
Nenupharis folia	Semen scariolæ
Nenupharis flores	Semen portulacæ
Portulacæ	Solatrium
Rosa	Spodium,
Sandali omnes	&c.

IN SPLENE.

Acerum	Semen citrulli
Cichorium	Semen cucumeris
Endiuiia	Semen endiuiæ
Lactuca	Semen portulacæ
Sandali omnes	Semen lactucæ
Semen melonum	Semen scariolæ
Semen cucurbitæ	Spodium, &c.

IN RENIBVS, ET

vesica.

Endiuiia	Lactuca
----------	---------

Nen

Nenupharis folia	Semen citrulli
Nenupharis flores	Semen cucumeris
Portulaca	Semen endiuia
Papauer album	Semen portulacæ
Plantago	Semen lactucæ
Semperuium	Semen scariolæ
Semen melonum	Succus citoniorum
Semen cucurbitæ	Virga pastoris, &c.

IN MATRICE.

Cucurbita	Semperuium
Endiuia	Semen cucurbitæ
Lactuca	Semen melonum
Nenupharis folia	Semen citrulli
Nenupharis flores	Semen lactucæ
Papauer album	Semen portulacæ
Portulaca	Semen scariolæ
Rosa	Succus citoniorum
Semen cucumeris	Virga pastoris, &c.

IN IUNCTVRIS.

Acacia	Bolus Armenus
Album oui	Endiuia
Acetum	Folia salicis
R	2 Folia

260 PRACTICÆ GENERALIS

Folia vitis	Sanguis draconis
Folia graminis	Semperuium
Folia myrti	Solatrium
Hyoscyamus	Terra sigillata
Lactuca	Viola purpurea
Pfillium Rosa	&c.

*De medicamentis simplicibus, pituitas
concoquentibus, Cap. 68.*

IN CAPITE.

Ambra	Lauendulae flores
Betonica	Lauri folia
Chamomilla	Maiorana
Calamintha	Melilotum
Cubebe	Moschus
Fœniculum	Nuxmoschata
Flores chamomille	Pæonia
Flores meliloti	Pulegium
Flores betonicae	Radix fœniculi
Folium	Radix pæoniae
Ladanum	Rosmarinus, Ros

Salvia Saturegia	Semen maioranæ
Serpyllum	Semen fœniculi
Stæchas	Thus
Silermontanus	Xylobalsamū, &c.

IN PECTORI,

Aristoloc. rotūda	Melissa
Betonica	Marrubium
Capillus Veneris	Passulæ Prassium
Dactyli	Radix aristolochiæ
Enula Ficus	Radix ireos
Flores liliorum	Radix enulæ
Flores scabiosæ	Radix liquiritiæ
Flores Betonicæ	Scabiosa
Flores melissæ	Serpentaria
Glycyrrhiza	Semen vrticæ
Hyllopum Iris	Vrtica, &c.

IN CORDE.

Ambra	Cinnamomum
Aurum.	Citri cortex
Beca album	Cortula montana
Ben rubrum	Crocus
Cariophylli	Enula campana
R 3	Flores

Flores anthos	Nuxmoscata
Flores melissæ	Ocimum
Folia citri	Rosmarinus
Macis	Semen ocini
Melissa	Xyloaloes
Moschus	Zedoaria, &c.

IN STOMACHO.

Absynthium	Macis
Ammi	Mentha
Anisum	Nuxmoscata
Calamus aromat.	Piper
Cardamomum	Ridix fœniculi
Cariophylli	Raphanus
Cinamomum	Semen anisi
Cuminum	Semen cumini
Fœniculum	Semen ameos
Galanga	Serpyllum
Gallia moscata	Zingiber, &c.
Lignum aloes	

IN HEPATE.

Absynthium	Anisum
Ammi	Apium
Amomum	Asparagus Asaræ

Cinnamomum	Radix petrocelini
Carum Cuminū	Radix rusci
Cyperus	Radix asparagi
Dauci semen	Ruscus Semē anisi
Eupatorium	Semen fœniculi
Fœniculum	Semen cumin
Flores spicæ	Semen carei
Flores origani	Semen ameos
Flores sambuci	Seme amomi
Hysopus	Origanū Semen apij
Petrocellinum	Semen dauci
Radix apij	Semē asper. Spica
Radix fœniculi	Squināthum, &c.

IN SPLENE.

Absynthium	Carum Eupatoriū
Acorus	Fraxinus Gentiana
Aristolochia	Nasturtium
Asarum Anisum	Radix Apij
Apium Asparagus	Radix fœniculi
Amygdalæ amaræ	Radix Petroselinū
Calamintha	Radix rusci
Cappares	Radix asparagi
Cortex capparis	Radix aristolochie

Radix Gentianæ Semen anisi
 Radix fraxini Semen carei
 Radix acori Semen nasturtij
 Rubia tinctorum Tamarix, &c.

IN RENIBVS, ET

vesica.

Brodium cicerum Pentaphyllon
 Saxifragia
 Cicer Semen erucæ
 Cubebe Semen vrticæ
 Eruca Semen saxifragiæ
 Granum pini Spica nardi
 Iuniperus Spica celtica
 Melilotum Radix quinq; folij
 Parietaria Vrticæ, &c.

IN MATRICE.

Artemisia Nux moschata
 Calamintha Opopanax
 Iuniperi bacca Pulegium
 Moschus Rubia tinctorum
 Matricaria
 Melissa Ruta
 Myrrha Sabina

Semen rutæ Scrapinum
IN IUNCTVRIS.

Ammoniacum	Flores camomillæ
Castoreum	Flores meliloti
Chamomilla	Hermodactyli
Costum	Hypericum
Euphorbium	Iuniperus
Eupatorium	Melilotum
Flores anthos	Myrrha
Flores camomillæ	St ichas
Nasturtium	Styrax liquida
Oleum iuniperinū	Squilla
Radix costi	Semen rutæ
Radix zingiberis	Semen nasturtij
Radix hermodact.	Semen sinapi
Ruta	Stercus caprarum
Rosmarinum	Stercus vaccarum
Salvia Sinapi	Zingiber, &c.

De medicamentis bilem atram con-
sequentibus, Cap. 69.

R. IN

IN CAPITE.

Fumus terræ Oxymel
Lupulus Poma dulcia, &c.

IN PECTORE.

Acorus Flores melissæ
Dactyli Melissa, &c.

IN CORDE.

Borrago Flores melissæ
Buglossa Melissa
Flores anthos Radix Buglossæ
Flores Buglossæ Rosmarinus,
Flores borrochinis &c.

IN HEPATE.

Asarum Lupulus
Cichorium Radix cichorii
Fumus terræ Radix polipodii

IN LIENE.

Acorus Polypodium
Amygdalæ amaræ Radix acori
Cappares Radix polypodii
Cortex cappararū Radix buglossæ
Cortex tamaricus Radix tamaricis
Cuscuta Epithy. Scolopendria

Tamarix Thymus, &c.

*De seminibus calidis maioribus &
minoribus, Cap. 70.*

CALIDA MAIORA.

Anisi Cucumini

Feniculi Carui

CALIDA MINORA.

Ammeos Apij.

Amomi Dauci.

*De seminibus frigidis maioribus, &
minoribus, Cap. 71.*

FRIGIDA MAIORA.

Melonum Cucumeris

Cucurbitæ Citrulli.

MINORA.

Lactucæ Scariolæ

Endiuizæ Portulacæ

RADICES QVINQVE.

communes.

Apij Asparagi

Feniculi Rusci

Petrocelini

De

De medicamentis purgantibus, Cap. 7.

HActenus de digestiuis medicamentis simplicibus, nunc de purgantibus agendum videtur. Sunt autem medicamenta purgantia omnia calida, & attrahentia qualitate familiaritate, hoc est totius substantie similitudine. Qua ratione attrahunt & stirpes, & vnaquæq; planta, animaliumque singularem quæque particula familiare sibi nutrimentum. Hoc modo attrahunt, medicamenta purgantia omnia. Siquidem humoribus sunt familiaria: quæ verò attrahunt quodammodo sunt efficaciora valentioraque, sicuti cuius à pituita natura alienus non esse deprehenditur, yti & calore suo præ se fert, sed tamen calore ipso quàm pituita valentior, vt trahere quàm trahi magis par sit. Calida itaque vt sint id genus omnia, necesse est. Nam inter

ea quæ sibi substantiis similia sunt, quod calidius est, id, potentius attrahit. ut pote, quod essentia similitudine calorem adiunxerit, auxiliarium. Porro inter purgantia medicamenta sunt nonnulla, quæ mordicando, irritando, & quodammodo conuellendo purgant, cuiusmodi sunt, vitrum, & flores antimonij, & squama aris, & similia. Hæc namq; quodammodo mordicant. Mordicatio verò organa ad excretionem excitat, quò ut, ut cum superiores ventriculi partes irritentur mordicante medicamento aliquo per vomitum: cum vero inferiores, per alium deiciant id, quod in eo continebatur.

De medicamentis bilem flauam purgantibus, Cap. 73

Medicamenta purgantia flauabile, quibus cōmuniter practicautes

cantes hodie vtuntur, sunt

ALOE, succus est, optima est pinguis, arenularum expertus, rufi coloris, friabilis, iocinoris modo coacta, facile liquefcens, odorata, & amariffima. Dosis est ab aureo femille ad drach. i. in infusione verò ab aureo vno vsque ad drach. 3. Bilem & pituitam purgat affectibus ventriculi & cerebri conuertit: hamorrhoidibus & sedi nocet.

CASSIA nigra est fructus oblongus, teres fistulosus, intus humorem nigrum continens. Eligenda est ponderosa, plena, quæ concussa, clausis intus granis non strepat. Extrahitur recens, daturq; omni ætati: imbecillioribus quidem drachmæ quatuor: robustioribus autem & adultis vncia vel fescuncia, vel drachmæ decem, mane, vel ante coenam, in forma boli, vel potionis. In forma boli hoc modo. &c. Cassiæ nouiter tractæ drach. ii. vel iii. cum saccharo fiat bolus. In forma

forma vetò potionis sic:℞. Cassiæ re-
cent. tractæ. drach. 12. Dissoluatur
cum decoctione, flor. & fructuum,
atque potus, cui adde Syrupi viola-
cæ vnc. 1. Clementer, & innoxie à
vetriculo bilē & pituitā purgat leniē-
do, febribus inde ortis confert, &c.

MANNA ros est, qui herbis, arbo-
ribus, & lapidib. interdum inhaerere
solenitur. Præfertur calabra. Dosis
eius est à drach. 6. vsque ad vnc. 3. in
forma potionis hoc modo, ℞. Man-
næ electæ vnc. 1. s. vel vnc. 2. Dissolua-
tur cū decoctione florum & fructuū,
atque potio, cui adde syrupi ros. lax.
vnc. 1. Eadem cassiæ nigre vim ha-
bet, flauam enim bilem clementer
purgat, daturq; iis qui certa ratione
validius medicamentum respuunt.

MYROBOLANÆ citrinæ Arabū
fructus sunt. Laudantur multum fla-
uæ, in viride inclinantes, densæ, gra-
ues, gummosæ, cortice crasso, os
paruum

paruum complectente. Dosis in substantia est à drachmis duabus, usque ad drachmas quinque: in infusione verò à drachmis quinque usque ad viginti. Bilem à ventriculo purgant, febribus biliosis conferunt. Cauendum tamen eorum usus in viscerum constructionibus. Corriguntur cum amygdalis dulcibus, vel passulis.

SCAMMONIVM succus est.

Laudatur nitidum, rarum, leue, colore quàm simillimum taurino glutinis fungosum, tenuibus fistulis. Datur per se à granis quinque ad duodecim. Obest cordi, ventriculo ac iecorini substantiæ suæ proprietate. Corrigitur aniso, mastiche, tragacantho, tum calidis, tum frigidis, quæ cordi, iecori, ventriculoque opem suam præstant. Deijcit bilem valentissime.

SVCCVS rosarum, vel infusio ipsarum datur ab vncia vna, usque ad uncias duas.

RHABARBARVM radix est
crassa. Laudatur Indicum recens, gra-
te, confraetum, ex rufo & glauco al-
ternans, & croci modo tingens. Cor-
rigitur tertia parte spicae Indicae, vel
cinnamomi: Dosis in substantia com-
muniter est pondere duarum, trium,
aut quatuor drachmarum, cum sero
lactis, vel decocto cichorii, hoc mo-
do. Rhabarbari electi drach. 3. vel.
4. Spicae Indicae drac. 1. puluerizen-
tur subtiliter, & cum decoctione cico-
rii fiat potus, cui adde syrupi violacei
unc. 1. In infusione verò à drachmis
tribus usque ad. 6. vel. 10. pro virium
& ætatis ratione. Hac ratione R.
Rhabarbari electi drac. 5. vel. 6. Squi-
nanti drach. 2. misce puluerizando
omnia crasse, infunde per horas septē
in sufficiens quantitate vini odoriferi:
deinde fortiter exprime, & cum aqua
endiuiæ vel decoctione florū & fru-
ctū fiat potus, cui adde syrupi rosati

S la

laxatiui vnc. i. Purgat clementer bilē
flauam, præcipuè à ventriculo, & he-
pate: obstructionēſque liberat.

TAMARINDI dactyli ſunt aci-
di, fructus palmæ ſylueſtris Indica.
Probantur recentes, pingues, non re-
torridi, ex dulcibus acidi, & vinoſi ſa-
pore. Doſis in infuſione vel decocti-
one ſerilatis eſt ab vnciis duobus, vi-
ad vnc. ſ. Flauam purgat bilem, ſitim
reſtinguit, febrēſque acutas ſanat.

SĒRVM latis ſiue aqua craſſi, eſt
medicina lenitiua & laxatiua. Doſis
eius eſt ab vnc. 3. uſque ad vnc. ſ.

De medicamentis purgantibus pituitam, Cap. 74.

EX medicamentis pituitam pur-
gantibus; quibus hodie practici
tes vtuntur, uſitatiora ſunt.

AGARICVS naſcitur in arboriſ
trūcis; veluti fungus. Eligendus eſt al-
bus, poroſus, levis fragilis, levis, primū
gutu dulcis. Aduerſatur vetriculo &

In leuitate emergens enatet. Infre-
 natum eius malicia, adiecta tertia par-
 te zingiberis, vel salis gemmæ. Sumi-
 tur autem in substantia, vel in infusio-
 ne. In substantia dosis est à drach. 1.
 usque ad 2. hoc modo: ℞. Agarici opt.
 drach. 1. salis gemmæ, vel zingiberis
 scrup. 1. puluerizentur, & cum de-
 coctione florū & fructuū fiat potus.
 cui adde Mellis rosati colati vnc. 1.
 Vel sic: ℞. Agarici electi drach. 1. salis
 gemmæ, scoru. 1. cinnamomi parū, misce
 & fiat pilula, vel puluis. In infusione
 vero dosis est à drach. 2. usque ad 5.
 hoc modo: ℞. Agarici electi drach. 2.
 vel 3. zingiberis scrup. 2. vel drach. 1.
 puluerizetur, & infundantur per ho-
 ras 7 in sufficiēte quantitate oxymel-
 lis simplicis: fiat omnium fortis ex-
 pressio, & cum decoctione florum &
 fructu fiat potus, cui adde mellis ros.
 col. vnc. 1. Purgat pituitā crassā. len-
 tam, putridam, & bilem flauam, &c.

MECHOACHAM, radix est Indica, quam aliqui rhabarbarum album appellant. Sumitur in substantia tantum, scrupulorum duorum, vel drachmæ; vnius pondere cum brodio carnis, vel vino absynthiaco, vel dulci odorifero hoc modo ℞. Mechoacham drach. i. Gentianæ scrup. i. Cinnamonomi scrup. S. Fiat pulvis, & cum haustu vini absynthiaci sumatur, tribus horis ante pastum. Purgat pituitam, & aquosos humores sine molestia. Confert dolori capitis diuturno, febribus, colicis, hydropicis, & asthmaticis, &c.

TVRBITH laudatur vacuum, & rurdinosum, fragile, & plani coracur turbith, gummosum & albidum, Dosis in substantia, perinde atque agarici est. Datur cum melle rosaceo, vel passularum decocto. Eodem etiam modo in infusione. Correctio eius pars tertia zingiberis est. Purgat le-

um, & crassam pituitā longis morbis
medetur: apoplexiæ, epilepsiæ, insaniæ
furori, &c.

CNICI, seu Cartami seminis dosis
est à drachmis tribus vsque ad aur.
quinque. Datur cum aqua mulsæ, vel
ore gallinaceo, vel ptisanæ cremore.
Pituitam purgat: sed stomacho ad-
versatur.

COLOCYNTHIS est cucurbi-
z silvestris fructus. Huius medulla in
usu est. Eligenda autem est cādida, &
secēs. Corrigitur mastiche, zingibere,
cinnamomo, caryophyllis, tragacan-
tho, vel bdellio. Datur saltem robustis
scrupulus cum aqua, mulsæue qua-
tuor obolorum pondere Pituitam, bi-
lem, humorēque mucosum pur-
gat: confert cephalagiæ, hemicranii,
epilepsiæ, apoplexiæ, vertigini, poda-
græ, coxendico dolori, asthmatis, tussi,
& spirandi difficultati, &c.

HERMODACTILVS radix est

officinis nota. Probatum plenius, cādū-
dus, grauis, non carie affectus. Datur
drachmæ vnius pondere, aut paulo
plus minusue pro sumentibus viribus
cum melle rosaceo, vel axymelle
scillitico. Corrigitur cinnamomo,
mastiche, zingibere, aut pipere lon-
go. Pituitam crassam à iuncturis tra-
hit, &c.

ELATERIVM cucumeris sylue-
stris succus est. Dosis à granis decem
vsque ad drachmam dimidiam cum
lacte. Pulueris radicis eius à gr.
drac. 5. Aquæ decoctionis radicis
drac. 2. vsque ad. 4. Corrigitur tra-
gacantho, vel bdellio, vel mastiche.
Datur quoque elaterium in forma
pilularum hoc modo: &c. Elaterij drac.
1. masticis. drachm. 5. cum syrupo de
mentha fiant pilulæ. Dentur duæ vel
tres ad summum. Purgant pituitam
bilem & aquam

MEZAEREI siue Tymelex de

est à drac. 5. vsque ad drac. 1. in decoctionibus in puluere verò à Kiratis. 2. vsque ad. 5. Malitia eius frangitur, si per diem in acetum infundatur. Porro pŭllij mucilagine extinguitur, vel portulacæ, vel endiuia succo.

EUPHORBIVM gummi est. Dosis à Kirato. 1. vsque ad. 3. Alij verò à granis. 4. vsq; ad. 12. Corrigitur autem aniso, mastiche, & spica. Datur ex aqua mollia. Præstat autem cum melle cocto in pilulas digerere. Pituitam & aquam subducit: medetur colicis, & tumorem frigidiores habentibus.

MYROBOLANA Chebula pituitam detrahunt. Dosis in substantia est à drac. 2. vsque ad drac. 4. in infusione verò à drac. 4. vsque ad. 10. Tenentur autem cum amygdalis dulcibus vel passulis, &c.

MYROBALAN emblicorum dosis in substantia est aureis duobus vsque ad aureos tres, in infusione verò

ab aureis tribus vsque ad sex. Pituirā trahunt profunt neruis, & veteruolis, mentis aciem exacunt, ventriculum purgant &c.

MYROBALAN. Belliricorū do-
fis, perinde est, vt emblicorum & ce-
trinorum: eiusdēque quasi natura
sunt, vt emblica, &c.

O P O P A N A X ferula liquor est.
Optimus qui intus albus est, foris fla-
uus, amarus, fragilis, odoris boni. Da-
tur à drachma vna ad duas. Corrigi-
tur mastice, & spicat. Purgat pituitam
crassam, & lentam à cerebro, neruis
thorace, & iuncturis.

SERAPINVM, vel Sagapenum
ferulaceæ herbæ succus est. Eligitur
fuluum, intus album, acre. Datur à
drachma semisse ad drachmam vnam
cum aqua rutæ vel enulæ. Purgat pi-
tuitam, humores crassos & lentos, &
aquis à ventriculo. Corrigitur masti-
che & spica, &c.

De medicamentis atram bilem pur-
gantibus, Cap. 75.

COLVTEA siue Sena eligenda
est Alexandrina, foliis viridibus,
subalbidis, & tenuibus. Dosis pulue-
ris drachma vna : in infusione verò
vel decocto vncia semis. Corrigitur
zingibere, &c. Purgat bilem atram,
cum flauam pituitam citra noxam.

EPITHYMVM datur in puluere
scrupulorum quinque aut drachma-
rū duarū pondere cū passo vel oxy-
mellite: in decoctione verò ā drach-
mis quinque ad viginti vsque, Non
datur æstate, & parum coquatur. Cor-
rigitur adiecta tertia parte salis gem-
mae, vel salis Indi, & oleo amygdala-
rum incorporetur, & exhibeatur cum
decoctione myrobalanorum Indorū,
mellis & passularum, Atram bilem
purgat, vitiis flatu turgentibus &
hypochondriorum noxis opitula-
tur.

ELEBORVS niger radicē habent bene nigram, corpulentā, plenam, & crem. Dosis pulueris à siliquis sex usque ad scrupulum vnum, vel duos cum passio, vel oxymellite. Corrigitur cum namomo, fœniculo, aniso, mastiche passio, & oxymelite. Atram, flauam bilem è toto corpore trahit, nec tam citra vllam difficultatem.

FVMVS terræ humorem melancholicum euacuat. Succī dosis non debet transcendere vncias duas: Decoctio nis verò est ab vncijs tribus ad vncias quinque vel sex Corroboratur tamen in operatione dando ipsum cum fero lactis; & cum decoctione passiorum, & cum succo absinthij, &c.

MYRABALANA Inda atram bilem detrahunt. Dosis in substantia est à drachmis duabus ad drachmas quatuor: in infusione, à drachmis quatuor: vsque ad decem.

LAPIS Armenius preparari super

lapide, vel in mortario debet. lauatur
cum aqua, & tenendo lauatur
cum rosarum aqua. Admini-
stratur, cum diarraginato, vel aqua
glasse, vinoque odorifero. Dantur
scrupuli quatuor, aut paulò plus, mi-
nus pro sumentis viribus. Atram-
bilem, & omnem lentum crassumq;
humorè educit, citra omnè molestià.

LAPIS Lazuli seu stellatus sicut
Lapis armenius preparari debet. Do-
sis abluti drachma vna vsque ad duas
est. Corrigitur vt lapis armenius.
Purgat melancholiam egregiè, sed
magis turbat armenio lapide.

POLYPODIVM probatur quer-
cinum, recens, dulce, austerum. Cor-
rigitur aniso, zingibere, cariophyllis,
& cinnamomo. Dosis à drach. dua-
bus an aureos quatuor, cū aqua mul-
ta: mediocriter verò aluum ciet, &
citra molestiam tū in gallinaceo iure,
tū in cremore ptisanæ cocta radix.

Bilem

Bilem atram & pituitā extrahit. Hæc de medicamentorum qualitate nobis sufficiant, reliquum nunc est, vt de remedium qualitate, loco, & tempore agamus, exordium à remedium quantitate lumentes

De remedium quantitate,

Cap. 76.

Licer præcedentibus tribus capitulis de purgantium dosi in specie aliquid dixerimus, hic tamen etiam de remedium quantitate in vniuersum agendum esse videtur. Nisi enim iustam remedium quantitatem obseruauerit Medicus, parum aut nihil in praxi proficere videbitur. Est itaque Medico remedium quantitas maximè necessaria. Non enim omnibus vna eademque medicamentum mensura conuenit, sed pro diuersa ratione, complexionum, partium læsarum, morborum, virium, ætatis, temporis, & consuetudinis augenda, vel

inuenda est. Natura namque calidiores magis calefaciendi : frigidiore minus : sicciores verò magis quam humidi siccandi sunt. Quod ad partes læsas attinet, nobiliores, cuiusmodi est cor, cerebrum, hepar, & ventriculus, minus ac blandius medicamentum exposcunt : ignobiliore verò, ut ossa, cartilagines, crura, &c. maius, ac vehementius medicamentum desiderant. Sic quoque partes in superficie positæ; minus: quæ verò in interno absconditæ sunt, maius medicamentum efflagitant. Porro morbi quoque tum qualitas, tum quantitas medicamentorum quantitatem immutant. Siquidem maligni, & magni, morbi, maius: benigni verò, & parui, minus medicamentum poscunt. Eadem ratione virtus valida, maius: imbecillis verò minus remedium admittit: nec pueri tam magna, sicuti adulti medicamēta tolerant. Præterea tēpo

pora tum morbi, tum anni miri-
me negligenda veniunt. Nam in
morborum principio, minus me-
dicamentum offerendum est, nisi ma-
teria turgeat: in augmento, & vigore
adhuc minus pharmacum dandum
declinatione verò maius præbendum
est. Sic quoque ver, & autumnus, ma-
ius exposcunt remedium: hyems vero
& æstas, minus. Eadem ratione, regio
reperata, maius: intemperata verò mi-
nus medicamentum feret. Rursus co-
sueti maius, insueti minus remedium
efflagitant. Quapropter & natura
corporis, tum partium, nec non morbi
qualitas, & quãtitas, & virium robur,
& ætas, tempusque tum anni, tum mor-
bi, & consuetudo, circa remediorum
quantitatẽ maximè perpendenda sunt.
Vtrum autem semel vel bis medica-
mentum sit exhibendũ, indicabit no-
bis tum virtus, tum morbi quantitas
& locus affectus. Siquidem natura sem-

ritus valida, rarius: imbecilla, frequentius medicamentum admodum esse indicat. Sic morbus diuturnus, frequentius brevis verò rarius medicamentum exhibendum esse insinuat. Ad eundem modo affectus in superficie corporis, raro: in profundo verò in quem medicamenta non facile penetrant, frequenter remedium admodum ostendit.

De remediorum loco,

Cap. 27.

Vbi autem, & quibus partibus remedia sint, aptāda, ipse locus affectus indicabit. Partibus namque externis (quo sensui oculorū subijciuntur) affectis, forinsecus medicamenta applicanda sunt. Internis verò latis, partim per ea quæ intrinsecus sumuntur, partim per ea quæ forinsecus apponuntur, succurremus. Porro in alterando, caput remedia cephalica: cor,

cor, cordilia: pectus, pectoralia: stomachus, stomachica: hepar, hepaticæ, splenitica: uterus uterina medicamenta efflagitant. In euacuando, verò, cerebrum per palatum, nares purgatur. Sic venter vomitu, deiectionemque inanitur. In testina deiectione tantum, sicut iecinoris caua. Pectus, & pulmo, per tussim Rens verò, & iecinoris gibba, & vesica, si multo vitioso succo sint referta per deiectiones & pharmaca deiectoria expurgantur: sin modico fuerint referta, per urinarios meatus. Uterus per clysters vel pellos euacuatur, &c.

De remediorum tempore,

Cap. 78.

PORRò in remediis adhibendis, tempus opportunum maximè considerandum venit: id autem indicabit nobis

nobis morbi tempus tum vniuersale,
tum particulare. Siquidem in febriū
principio, augmento, & statu alterā-
tibus, & concoquentibus vtendum
est medicamentis, nisi materia tur-
geat, & venenosa sit: in declinatione
verò euacuantibus. Sic quoque in tu-
morum principio repellere commo-
de licebit: In augmento verò repelle-
re, & resoluerē simul; in statu, resoluē
tantum & discutere conueniet. Ad
eundem modum in accessionū prin-
cipio, vomitum prouocare licebit: in
augmento, & statu; quiescendum om-
nino erit in declinatione verò con-
coquentibus, euacuantibus, & corro-
dorantibus vti non erit inconueniēs.
Sed hæc de medicamentis simplici-
bus nobis sufficiant, ad compositorū
tractationem nunc traufendum est.

PRÆTICAE GENE
RALIS,
LIBER V.

ARGVMENTVM.

Præcepta tradit, quæ ad com-
positiones medicamentorum
tam eorum quæ intrinsecus
sumuntur, quàm quæ corpori
extrinsecus admouentur,
attinet. Eius capita
hæc sunt:

DE Syrupis, Cap. 1.
De Syrupis concoquentibus bilis Cap. 2.
flauam, Cap. 3.
De Syrupis concoquentibus pituitâ, Cap. 4.

- De Syrupis concoquentibus atram bilem, Cap. 4.
- De Syrupis digerentibus humores mixtos, Cap. 5.
- De Syrupis laxantibus, Cap. 6.
- De iulapijs, Cap. 7.
- De elegmaris, Cap. 8.
- De rob, Cap. 9.
- De decoctis, Cap. 10.
- De decoctis alterantibus, Cap. 11.
- De decoctis alterantibus, simul & purgantibus bilem flavam, Cap. 12.
- De decoctis alterantibus & purgantibus pituitam, Cap. 13.
- De decoctis alterantibus & purgantibus melancholiam, Cap. 14.
- De decoctis alterantibus & purgantibus humores mixtos, Cap. 15.
- De infusionibus, Cap. 16.
- De infusionibus purgantibus bilem, Cap. 17.
- De potionibus purgantibus, in substantia sumptis, Cap. 18.

De medicinis lenientibus,	Cap. 19.
De medicinis solutivis,	Cap. 20.
De potionib. purgantib. partim infusis, partim in substantia sumptis,	C. 21.
De bolo purgatorio,	Cap. 22.
De pilulis,	Cap. 23.
De pilulis purgantibus bilem flavam.	Cap. 24.
De pilulis purgantibus pituitam.	C. 25.
De pilulis purgantibus melancholicam.	Cap. 26.
De clysteribus,	Cap. 27.
De clysteribus alterantibus,	Cap. 28.
De clysteribus purgantibus,	Cap. 29.
De suppositoriis siue glandib.	Cap. 30.
De pessis,	Cap. 31.
De errhinis,	Cap. 32.
De caput purgiis,	Cap. 33.
De sternuamentis,	Cap. 34.
De apoplegmatisms.	Cap. 35.
De cargarismatis,	Cap. 36.
De Trochiscis,	Cap. 37.
De collyriis,	Cap. 38.
	De

De electuariis	Cap. 39.
De tabulis & rotulis.	Cap. 40.
De trageis, siue tragematis	Cap. 41.
De pulueribus,	Cap. 42.
De pulueribus purgantibus	Cap. 43.
De dentifricijs,	Cap. 44.
De pomis odoratis	Cap. 45.
De suffimentis	Cap. 46.
De linimentis,	Cap. 47.
De unguentis,	Cap. 48.
De fomentis,	Cap. 49.
De epithematibus,	Cap. 50.
De sacculis,	Cap. 51.
De cataplasmatibus,	Cap. 52.
De emplastris,	Cap. 53.
De cerotibus,	Cap. 54.
De scutis	Cap. 55.
De embrocis,	Cap. 56.
De balneis,	Cap. 57.
De collutionibus, seu ablationibus,	Cap. 58.
De ponderibus & mensuris,	Cap. 59.

PRACTICAE GENERALIS.
LIBER V.

De Syrupis, Cap. 1.

SVperiore libro simplicium medicamentorum præcepta tradidimus, reliquum nunc est, ut compositorum tam intrinsecus sumendorum, quam forinsecus adhibendorum medicamentorum præceptiones doceamus, à Syrupis digestiuis originem ducentes. Itaque Syrupus digestiuus est portio alterans humores corporis in qualitate. Conficiuntur ex aquis distillatis, & syrupis simplicibus, & compositis, ita ut syruporum dosis sit ab unciis. i. usque ad unc. i. s. vel ad summum

unc. 2. aquarum verò ab vn. 2. vsque
ad unc. 3. vel 4. in dupla proportione:
E. exempli gratia: Si Medicus corrigere
velit complexionem calidam, dabit
Syrupi endiuia^æ vn. i. s. aqua^æ endiuia^æ
unc. 3. misce, & fiat potus. Si verò duo
spectet Medicus, videlicet, vt malam
complexionē alteret, & aperiat. Pro
primo dabit syrupum endiuie, cum a-
qua eiusdem, pro secundo, syrupum
Bysantinum, cum aqua fœniculi, hoc
modo: R. syrupi endiuia^æ vnc. i. Syrupi
Bysantini vnc. s. aqua^æ endiuia^æ vnc. 2.
aqua fœniculi vnc. i. misce. Quod si
velit efficere Medicus, ammoue-
re cōplexionem calidam, aperire, &
decidere pro primo, dabit syrupiū en-
diuia^æ cum aqua eiusdem, pro secun-
do Bysantinum cum aqua fœniculi:
pro tertio Syrupum acetosum simpli-
tem, cum aqua acetosa, in hac forma.
R. Syrupi endiuie, Syr. Bysantini, Syr.
acetosi añ. vnc. s. aquarum endiuia^æ,
T 4 fœni

fœniculi acetosæ, añ. vnc. i. misce. &
 fiat potus. Porro aquæ vt plurimum
 Syrupis proportionem respondere de-
 bent, nisi propter cōplexionem ma-
 lam auferendam aliter facere cogatur.
 Medicus exempli gratia. Si ordinare
 Syrupum epithymi, aut de stœchade
 miscenda illis erunt aquæ frigida, vt
 violarum aut endiuæ, vt Syrupi cali-
 ditas corrigatur, quæ omnia pro ar-
 bitrio periti Medici fiunt. Ceterum
 obseruandum quoque venit, quod
 omnibus syrupis cordialem aliquam
 aquam commiscere oporteat, vt vir-
 tus rectrix cordis confirmetur, que in
 corde non aliter, quam rex in suo re-
 gno regnat. Sic igitur cōcludamus, sy-
 ruporum dosim nō transgredi oport-
 ere vnc. i. s. aut ad summum vnc. i.
 idque rarò admodum: aquarum vero
 vnc. 3. &c. Qualitas autem syrupo-
 rum ab ipsius morbi causa petenda
 est. Siquidem bilis, refrigerantes pe-
 tuit.

ita, excalfacientes, & incidentes:
melancholia, & excalfacientes & hu-
medantes syrupos exposcit. Sumi-
tur interdum à morbo, vt cum in ob-
structione, aperiente vtimur syrupo
quo. Porro locus affectus syrupo-
rum aquarumque varietatem maxi-
mè indicabit. Medicus namque volēs
ordinare syrupū, debet semper assu-
mere aquam proportionatam parti
affectæ, cui proportionatur syrupus.
Verbi gratia: accipiens medicinam
stomachiam debet assumere aquam
stomachiam: idem in reliquis censen-
dum: Exhibentur autem syrupi fre-
quenter in aurora, tepidi: interdum
etiam vesperi, vbi scilicet somni con-
solidandi gratia sumuntur, Succos
corporis purgationi præparant mea-
nus referant, obstructions aperiunt,
intemperies corrigunt, incidunt, de-
tergunt, &c.

De

*De Syrupis, & aquis concoquentibus
lem flauam, Cap. 2.*

Syrupi & aquæ digerentes materiam cholericam,

CAPITE.

Syrupi Aqua.

Syrup. Rosarum: Aqua lactucæ:

De Nenuphare. Nenupharis.

De papauere. Rosarum, &c.

Exempli gratia.

℞. Syrupi de papa- ℞. Syrup. de papa-
uere vnc. i. s. uere vnc. i.

Aquarum Aquarum

Violarum lactucæ

Lactucæ Nenuph. an. vnc.

Nenuph. an. vn. Misce, & fiat potio

Misce & fiat potus.

IN PECTORE.

Syrupi. Aqua

Syrup. violarum Violarum

Syrup. de iuiubis Portulacæ.

Iuleb. violatum, &c.

Exempli gratia.

Syr. violarum R. syr. d. iuiub. vn. i.
 De iuiub. an. vn. s. Iul. violati vnc. s.
 Aq. violarum vn. 2. Aq. portulacæ.
 Misce, & fiat syr. Viol. ana vn. i. s.
 Misce.

IN CORDE.

Sirupi.

Aqua.

De succo acetosæ Acetosæ
 Syr. acetosif. citri buglossæ
 Iulapium rosaceū borraginis
 &c. rosarum, &c.

Exempli gratia.

Syr. ace. cit. vn. i. s. R. Syr. acet. vn. i.
 Aq. acetosæ. Iulapij rosar. vn. s.
 borraginis Aquar. bugl. vn. i.
 buglos. an. vnc. i. borrag. vnc. 2
 Misce, & fiat potio Misce.

300 PRACTICÆ GENERALIS
IN STOMACHO.

Syrupi.

Aquæ.

sir. acetosus simp. cotoneorum

sir. Granatorum Acetosæ

sirup. rosarum Portulacæ

Iulapium rosaceū Violarum, &c.

Oxylaccharum

Miua citoniorum

syr. mal. auratio. &c.

Exempli gratia.

℞. sir. Granatorū ℞. Sy. acet. sip. vn.

Mal. aurant. vnc. s. rosar. vnc. s.

Aq. acetosæ Aq. cotenorū vn.

Portulac. ana. vn. i. Violar vnc. 2.

Misce, & fiat potio, Misce.

IN HEPATE.

syrupi.

Aquæ

syrup. endiuia endiuia, Hepatica

sir. de succo endi. Cucurbite, cichor.

sir. d̄ cichorio, &c. Solatri, &c.

Exempli gratia.

(vnc. 3)

℞. Syr. d̄ end. vn. i. s. ℞. Sir de suc. end.

Aquæ. endiuia De cichorio vnc. 5.

H.

Hepaticæ Aq. Solatri.

cucurbite Cichorii

ana. vn. i. endiuia ana. vn. i.

Misce, & fiat sirup. Misce.

De concoquentibus pituita, Cap. 3.

Syrupi & quæ digerentes materiã
Sphlegmaticam.

IN CAPITE.

Syrupi

Aquæ

syrup. de betonica betonica maior.

syrup. de stœcha-saluiæ, rosmarini.

de, &c. Pæo. priuil. veris,

Exempli gratia. (vnc. s.

Syrupi de beto- &c. Syr. de stœch.

nica vnc. i. de beton. vn. i.

Aquat. Saluiæ Aq. betonica

Maiorana Saluiæ

ana vnc. i. Primulæ veris

Misce, & fiat sirup ana. vnc. i.

Misce.

IN PECTORE.

syrupi

Aquæ

syrup. capri. veneris capillorû veneris

sirup.

sirup. de hyssopo	hyssopi
De prassio	scabiosæ
De calamentho	adanthi
De glycyrrhiza,	thymi,
&c.	Marrubij, &c.

IN STOMACHO.

Syrupi	Aquæ
Syr. de mentha	Absynthij
sir. de absinthio	Menthæ
Mel ros. colatum	Apij
Oxymel simplex	Fœniculi
Oxymel cōpositū chamomillæ	
Oxmel scilicū	rute, &c.

IN HEPATE.

Syrupi	Aquæ.
syr. de duab. rad.	Eupatorij
sir. de quinque rad.	Prassij
sirup. de eupatorio	Hæpaticæ, &c.
sirup. b ysantinus,	

PRACTICÆ GENERALIS 303
IN RENIBVS.

syrupi.	Aquæ.
Oxymel compo-	Nasturtij
tum	cicerum rubro-
rum de duab. rad.	rum
rum de quinque rad.	erucæ, &c.
&c.	

IN MATRICE

Syrupi	Aquæ.
rup. de arthemi-	Arthemisiæ
lia	Matricariæ,
rup. de calamen-	&c.
tho, &c.	

IN TOTO.

syrupi.	Aquæ
Sirupus bisantinus	Apij
Oxymel compo-	fœniculi
tum, &c.	camomillæ, &c.
	Exem

Exempli gratia.

℞. syr. bisāt. vn. i. s. ℞. Oxim. cōp. vn. i.
 Aq. fœniculi vn. 2. Aquæ chamomil.
 Apij vnc. 1. lã vnc. 2.
 Misce & fiat potio. Misce pro pou

De Syr. consequentib. bilem atram,
Cap. 4.

Syrupi & aquæ digerentes me-
 lancholiam

IN HEPATE.

Syrupi.

Aquæ.

syr. de fumo terre. Fumi terre.
 sy. de epithymo lupulorum, &c.
 syr. lupulorū &c.

Exempli gratia.

℞. syr. de fumo ter- sumitur. vn. i. s.
 ræ Misce, & fiat sy-

De epith. an. dr. 6. rup.

Aq. lupulorum ℞. Syrupi lupulo-
 rum

rum vnc. i. s. vnc. 3.

Aquæ fumaræ Misc.

IN SPLENE

Syrupi.

Aquæ.

877. de fumo terræ Scolopendriæ

Syr. de epithymo, epithymi, &c.
&c.

&c.

IN CORDE.

Syrupi.

Aquæ

yr. de pomis cōp. Borruginis

arbor regis, bugloss. Melissæ,
&c.

66.

&c.

Exempli gratia

℞. syr. de pomis comp. vnc. i. ℞. Syrupi savor reg. vnc. i. s.

reg. vnc. i. s.

Aq. borraginis Aq. borrag. vn. 2.
buglos. an. vnc. i. Melissæ vnc. i.

Anglof. an. vnc. i. Melissæ vnc. i.

Misce, & fiat potio Misce.

Y

Nota

Nota me non posuisse quæ
guinem digerunt, quia cū putredine
in choleram transit: sufficiat igitur
choleram digerentes adscripsisse.

*De Syrupis digerentibus humores
mixtos Cap. 5.*

SYRUPi & aquæ digerentes bilem
& pituitam, IN CAPITULO
R. Syrup. de Ne-R. Syr. de papave-

nuphare re rosarum
De betonica ana de stac. an. vna

vnc. i. s. Aqu. violarum ana
Aqu. lactucę farum

Nenupharis lactucę
Saluię Primulę vna

Pæn. ana. vñ. i. s. maiorana

Misce, & fiat po- rorism. ana vnc. i.
tio pro duabus do- Misce, pro

ribus. dos.

IN PECTORE

Syr. capil Ven. ℞. Syr. de hyssopo
 an. drac. 6. De glycyrrhiza
 Aq. adianthi De iuiub. an. vn. s.
 Thymi Aq. capi. ven.
 Violarum Portulacæ
 Portul. an. dr. 6. Marrubij
 Misce, & fiat sy- Borra. ana dr. 6.
 rup. Misce.

IN STOMACHO.

Syr. de absin- Misce, & fiat po-
 thio. tio.
 de mentha an. ℞. Syr. de ment.
 vn. s. vn. s.
 Crofi sim. vn. i. Granatorum
 aqu. absynthij vnc. i.
 porraginis Aqu. Menthe
 acetosæ vnc. 2.
 Coroneorum cotoneor. vnc. i.
 vn. i. Misce, & fiat. syru.
 V 2 SYRV.

308 PRACTICÆ GENERALIS
SYRVPVS PVRGANS

bilem, pituitam, & melan-
choliā in hepate.

℞. Sirupi de duabus radicibus

De epithymo

De cichorio ana. vnc. s.

Aquar. Eupatorij

Fumiterre, lupulorum

Endiuia ana. vnc. s.

Hepaticæ vnc. i.

Misce & fiat Sirupus.

De Syrupis laxantibus, Cap. 6.

Syrupi laxantes simplices sunt.

Syrupus rosatus laxatius

Syrupus violatus laxatius

Syr. de flor. persicę arboris.

Comp.

Syr. de Cichorio cū rhabarbaro

De Iulapijs, Cap. 7.

Iulapium seu Zulapium est Arabi-
delicatæ potionis genus. Fiumina

ex aquis stillatitjs, & saccharo, ad
 Syrupi consistentiam coctis. Vfus tem-
 pore aqua largiore, nimirum quadru-
 pla dilui solent, ita vt si Iulapiorum
 pondus sit vnc. 3. erunt aquarum vnc.
 12. vt infra in formulis patebit. Vti-
 tur his in febribus potissimū, aliisque
 morbis, tussi præsertim, vbi vini vi-
 cet, à quib. abstinere oportet, supplēt.

I.

III.

℞. Iul. rosacei ℞. Aq. cinnamomi
 Violati an. vn. s. stillatitiæ.

Aqu. endiuix borraginis

Acetosæ buglossæ.

borra. an. vn. 4. Acet. an vnc. i. s.

II.

Iulapij rosacei. vn.

℞. Iulapij violacei i. vel vnc. i. s.

Syrupi de gly-Targarit. præparat.

cythisa an. vnc. i. corali rubr. præpa-

Aquarū scabiosæ rati.

Tussil. an. vnc. 4. Fragm. lap. pretio-

Aque hordei coctæ forum an. scr. s.

vnc. 4.

Fol. auri N. 3.

V

3

Misce

Misce, & fiat iula. Cōmistis singulis
pium fiat Iulapium.

De Elegmatis, Cap. 8.

Linctus siue Eglegma Græcis, Bar-
baris Loch medicamentum est
thoracicum, vel pulmonicū, linguen-
do, vel lambendo, tandiu in ore re-
tentum, vel linguæ subditum, quo-
ad paulatim eliquescat, tabescatve, in
spiritus meatū decidēs potius, quam
deuoretur, per se, ex dulcibus, tergen-
tibus, ac etiam glutinosis, interdum
amaris, & acribus conflatum. Hodie
verò eis adiiciuntur, species, syrupi
& conseruæ interdum, ita vt egleg-
matum dosis fit ab vnc. S. vsque ad
vnc. i. specierum verò à drac. 3. vs-
que ad drac. i. plus, minúsue. Con-
seruari autē ab. vnc. 2. vsque ad vnc.
3. syruporū, quātū ad excipiēdū satis
est, vt infra in formulis patebit. Con-
uēnīētiā particorporis correspondere debet
medicamēta, ipse locus affectus indi-
cabit.

abit, nimirū thorax, vel pulmo. Quae
ad adiicienda medicamēta sunt, quae
thoracis, vel pulmonis vitijs auxiliien-
tissimi modi sunt. Diapenidiū, dia-
tragacanthū, trochi scibecchici, succ⁹
glycyrrhizae tragacātum, gummi ara-
bicū, & id genus alia Qualitas autem
ad ipso affectu, vel ipsius causa desu-
menda erit. Sic asperae arteriae aspe-
ritas, eglegmata leniētia exposcit: pul-
monis vlcera, cōsolidantia: intempe-
ries calida, refrigerantia: frigida, ex-
calfacientia. Ad eundem modū hu-
mores in thorace crassi, attenuantia
flagrant eglegmata viscosi, quae vim
excidendi & abstergendi habent, &c.
Porro exhibentur quouis tempore,
ante & post cibū, fabe quātitate, po-
tissimum verò matutino, & velper-
tino. Ad pulmonis inflammationē,
asperae arteriae asperitatē, vlcera, spi-
ritus difficultatē, anhelationes, tussim
ex humoris inflexu, ac destillatione

ortum, & eos, qui difficulter glutinosa excreant, vt præfocari videantur.

I Diatragacanti.

℞. Conseruæ capil. ana vna. s.

Veneris Diaireos vnc. i.

Hissopi ana vnc. i. Troch. becchi cor.

Loch de pulmone succi glyc. an. dr. i.

vulpis vnc. s. radicū enulæ scr. i.

Spec diapenidij Dracon scr. i.

diaireos ā. dr. i. s. syr. de hislopo, vel

syr. de prassio quā-de glycyrrhiza

tū sufficit ad exci-quantum sufficit,

piendum, fiat loch. fiat egligma.

II

III

℞. Loch de

℞. Cōserue violari

pino

Nenupharis

de pulmovulpis ana. vnc. i.

sani & experti loch de papa. vn. s.

ana vnc. 2

Spec. diatragacanti.

De scilla.

sir. viol. qu. l. fiat

Spec. diapenidij

egligma.

De Rob, Cap. 9.

Rob

Rob est succus fructuum, ignis calore inspissatus, ut asservari possit, & eo uti liceat, aut per se, aut cum melle, aut aquis stillatitiis siruporum instat, & ita Rob dosis erit ab vnc. 1. ad vnc. 1. s. aquarum verò ab vnc. 2. usque ad vn. 3. in dupla proportionem, ut infra in formulis patebit. Differt tamen rob à sirupo, vel decocto: quod sirupus fiat ex medicamentorum simplicium decoctione, addito melle, vel saccharo: Rob verò ex herbarum succis, igne, ut antea dictum inspissatis: Porro rob in materia pituitosa, & melancholica fortioris operationis est, quam sirupus, vel decoctum. Quoniam in succo fortior operatio, quam in decoctione est. Siquidem ex decoctione partes subtiliores exhalant, in succo verò remanent. In materia autem calida, sirupus & decoctum præstantiora sunt, quam rob. E contra verò in gargarismis magis laudatur rob quam sirupus, quoniam

V 5

niam

niam fortioris est virtutis ad attrahendum, subtiliandum, &c. Cæterum cum rob similes cum syrupis virtutes obtineant, poterunt quoque propter easdem intentiones, propter quas exhibetur syrupi, dari, & exhiberi, & eadem hora, & eodem tempore. Porro rob etiam cum aliis medicamentis cum simplicibus, tum compositis exhiberi poterunt, vt in formulis videre licebit.

I.

Diamoron

℞. Rob è ribes è ana vnc.s.
nucibus Cōserue ros. antiq.

Miuæ citoniorum Diacitrō. simplicis
an. vnc.s. Miuæ citoniorum

Aq. Acetosæ ana. vnc.s.

Plantaginis consolida maioris

Frangorum an. v. i. balaustiorum

Misce, & fiat po- Trochiscorū è po-
tio. dia

II.

Trochisch. è ter-

℞. Rob è ribes ra sigillata an. dr.

Cum

Cū syrupo myrti-consistentiam, fiat
no qu. 1. ad mellis rob.

De decoctis, Cap. 10.

DEcocta, Græcis apozemata, latinis syrupi longi, & magistrales dicuntur, sunt potiones non ad syrupi consistentiam decoctæ, sed dilutæ. Fiunt ex foliis, floribus, radicibus, fructibus, seminibus, corticibus, lignis, interdum etiam succis. Coquuntur autem hæc ex aqua fontana, vel pluviali. Foliorum autem quantitas manipulos quinque ad summum: flores pugillos quatuor: radicum uncias 3. ad summum quinque, seminū drachmas quatuor, aut sex non excedat. Aquæ mensura rarò libras duas, vel ad summum tres superet. Coquuntur autem omnia in olla vitreata ad tertias, interdum ad dimidiæ partis consumptionem: postea colo transfunduntur,

duntur, adiecta interdum sacchari
 conuenienti quantitate, vt delicatius
 reddatur decoctum, & cum oual-
 bumine clarificatur, & pro quolibet
 vna dosi decocti vnc. i. sirupi conue-
 nientis commiscetur. Adduntur etiam
 interdum decoctis medicamēta pur-
 gantia, vbi diligenter ad pondus pur-
 gantium medicamentorum respiciē-
 dum est, adiectis semper iis, quæ vim
 eorundem infrenant. Quibus autem
 membris medicamenta proportio-
 nata esse debeāt, locus affectus com-
 mode ostendet: sic eorundem quali-
 tatem tum affectus ipse, tū eius causa
 maximè indicabit. Porro asseruantur
 vix per septimam decocta. Assumun-
 tur autem iustar siruporum, tempore
 matutino, pondere duarum, aut triū,
 aut quatuor vnciarum, pro variati-
 one complexionis, &c. Vtimur autē
 his ad alterandum, præparandum
 concoquendum, & purgandum in-
 terdu

ardum, vt in fequentibus formulis
patebit.

De decoctis alterantibus,

Cap. II.

DECOCTVM ALTE-
rans bilem flauam.

Rad. cichorij v. 3.	Endiuie
Fol. lactucae	portulacæ an. M. l.
Sem. melonum	ſebeſten
Cucurbitæ	Iuiubarum
cucumeris	Prunorū an. vnc. s.
citrul. ana dr. i.	ſlor. violarum
Paſſularum	Borra. ana P. l.

Fiat decoctio in menſuris duabus
aquæ vſque ad conſumptionem ter-
tiæ partis, de colatura accipe lib. i. cui
adde ſacchari lib. 5. coquantur iterum
deſpumando, & clarificando, fiat-
que apozema pro quatuor aut quin-
que

318 PRACTICÆ GENERALIS
que dosibus, cui addatur syrupi vio-
lacei vnc. 4. vel 5.

DECOCTVM COMMUNE
alterans pituitam.

℞. Betonicæ	Petroselini
Hyssopi	Rufci
Capil. Veneris	Asparagi an. dr. s.
ana M. i. s. sem. anisi	
℞. Flor. borraginis	fœniculi
bugl. ana P. i.	arameos ana dr. s.
℞. rad. fœniculi	Passularum vnc. s.
Apij	Ficum N 10.

Conquatur in lib. 2. aquæ, vsque
ad consumptionem tertiæ partis. Co-
laturæ adde mellis rosari colati q. s.
fiatque potio pro quinque dosibus.

APOZEMA COMMUNE
melancholiam alterans.

R. Fumiterræ Scolopendriæ
 lupulorum Endiuia
 Scariole ana M. 1. Prunorum N. 10.
 ad. polipodij Passularum vnc. 1.
 Cichorij an. vn. i. s. cort. tamaricis
 Sem. anisi cappatorum
 Feniculi ana dr. 2. ana. vnc. s.
 Fiat decoctio secundū artem. Co-
 cturæ adde sacchari q. s. & fiat potio
 pro quinque dosibus.

*De decoctis alterantibus, & purganti-
 bus simul bilem flauam,*
 Cap. 12.

Decocta concoquentia, & pur-
 gantia bilem flauam.

IN HEPATE.

R. Fol. lactuce Sē. papaueris alb.
 Nenupharis vnc. 3. vel 4.
 ana M. 2. Passularum vnc. 1.
 R. Flo

℞. Flor. violarum Prunorum N. 9.
rosar. anna P. 2.

Coquantur in sufficienti quantitate aquæ usque ad consumptionem tertię partis, de colatura. ℞. vñ. 4. q. 1. bus infunde.

Rhabarbari elect. drach. 2.

Spicæ vñc. 2.

Relinquatur per noctem, mane coletur, & exprimatur fortiter, cui addatur
Electuar. de succo sirup. violar. lax. 1. ros. drach. 2. Misce, & fiat potus

IN PECTORE

℞. Fol. tussilaginis sebesten

lact. ana M. 2. s. Iuiobarum an. vñc. 1.

Flor. violarum Passularum vñc. 1.

borrag. an. P. 2. Glycyrrhiza drach. 1.

Coquatur secundum artem, De colatura

℞. vñc. 4. q. 1. adde drach. 2. vel 3.

Mannæ electæ Infusionis violar.

vñc. 1.

vñc. 1.

Diaprunis solut. Misce, & fiat potus

IN VENTRICULO.

Lactucæ M. 1. Cucur. ana dr. 1.
 flor. violarum Prunorum
 borra. an. P. 1. Passularū an. vnc. 9.
 sem. Portulacæ Myrrabolanorum
 scariolæ citrinorū vnc. 9.

Coquantur s. a. & fiat potio pro
 duobus dosibus cui adde.

Cassia recentis sirupi rosarum lax.
 vnc. 2. vnc. 2.

elect. ros. Mes. dr. 3. Misce, & fiat potio.

IN HEPATE.

rad. cichorij 2. lactucę ana. v. 1. 5.
 fol. endiuia Tamatindorum
 Sonchi an. M. 1. 5. vnc. 1.

flor. cichorij P. 2. Passularum vnc. 5.
 sem. endiuia rhabarbarū electi
 scariolæ drach. 6.

spicæ indicę dra. 1.
 Coquantur s. a. & fiat pro duabus
 dosibus, cui adde

X

Dia

Diaprunis leni-Syrupi de cichorio
 tiui vnc. i. cū rhabar. vnc. s.

Misce, fiatque potio, pro duabus
 matutinis.

IN SPLENE.

℞. Fol. endiuia Sē. endiuia dra.
 cacuminum cort. tamaricis
 lupulorum an.

M. s. Passularum vnc. s.
 Flo. borraginis rhabarbaru elect.
 buglos. an. P. i. vnc. s.

spica indica dra.
 Decoquantur s. a & fiat potio pro
 vna dosi, cui adde syrupi ros.
 vnc. i.

IN MATRICE.

℞. Fol. endiuia Nenupharis an.
 Flor. borraginis P. i. s.
 M. i. s. passularum vnc. s.

Nenupharis an.

Deco

Decoquantur f. a. & fiat potio
 ro duabus dosibus, cui adde
 Mannæ electæ Sirupi violati
 vnc. 2. lax. vnc. 2.

Electuar. de succo Misce, & fiat po-
 ros. drach. s. tio.

IN IVNCTVRIS.

Fol. lactucæ Semen endiuivæ
 endiuivæ an. M. i. s. drach. 3.
 Cor. Violarum Vuarum passarum
 P. 4. vnc. s.

Decoquantur f. a. De colatura ac-
 cepvnc. 4. quibus adde
 Diacatholiconis Mas. drach. 3.
 vnc. 5. Syr. ros. lax. vn. i.
 Electua. succi 10. Misce.

*De decoctis alterantibus, & purganti-
 bus pituitam, Cap. 13.*

A Pozemata concoquentia &
 purgantia pituitam

X 2 IN

324 PRACTICÆ GENERALIS
IN CAPITE.

℞. Fæniculi vnc. l. Passularum vnc. s.
betonica myrob. chebulos.
maioranę. an. M. l rum vnc. s.
flor. anthos Agarici optimi dr. s.
stœchados zingiberis
ana P. i. salis gemmæ
sem. fæniculi dr. i. s. ana vnc. l.

Coquantur s. a. & fiat potio pro
duabus dosibus, cui adde sirupi de be-
tonica vncias duas.

IN PECTORE.

℞. Rad. Ireos Fol. betonica
Enula Hyssopi
Glycirrizæ Marrubij
ana drach. 2. ana M. l.
Flor. scabiosæ Dactylor. an. vnc. s.
betonica Turpeti drac. 2.
borrag. ana P. i. Agarici vnc. s.
sem. vrticæ drach. Zingiberis
3. salis gemmæ.
Passularum ana drach. i. s.
Ficuum

Fiat decoctio s.a. pro duabus dosibus, cui adde

Diaphœniconis syr. de hyssop. vn. 2
drach. s. Misce, & fiat potio.

IN VENTRICULO.

Rad fœniculi sem. fœniculi
Petrose an. vr. i. s. Anisi ana drach. i.
For. Menthae M. 2. Passularum vnc. s.
Flo. rorismarini Agarici vnc. s.
borra ana P. i. zingiberis drach. i.
Decoquatur s.a. & fiat potio pro
duabus dosibus, cui adde.

Electuarij Indi Syr. de mentha vn. 2.
Diaphœniconis Misce, & fiat potio
ana. vnc. 2. p duabus vicibus.

IN HEPATE.

Rad. Petrocelini	Fol. origani
Apij	Hyssopi
Fœniculi	Flor. borraginis
	X 3 ori

origani ana P. 1. passularum vnc. 6.
 femin. anisi eupatorii an. M. 1. 1/2
 Asparagi agarici drach. 5.
 Rusci ana drach. 2. salis gemmæ
 petroselini ana. Zingib. ana dr. 1.
 vnc. 1.

De coquantur s. a. & fiat potio pro
 duabus dosibus, cui adde
 Diaphœniconis Syr. de eupatorio
 drach. s. vnc. 1.

IN SPLENE.

℞. Rad asparagi Borraginis
 cichorii ana ana P. 1.
 drach. s. Sem. anisi
 Fol. calaminthi Carui ana vnc. 1.
 Afari eupatorii cort. tamaricis
 ana. M. 1. capparorum ana
 turpeti drach. 6. M. s.
 Flor. buglossæ Zingiberis dr. 2.
 Fiet potio pro duabus dosibus, cui
 adde syrupi de calamintha vnc. 1.
 IN

IN RENIBVS,
& vesica.

Rad. quinque Cicer. rub. ana P. l.
 baccharū iuniperi communium
 Petaphylli ana d. 2 drach. 2.
 Flor. botraginis Ficcum N. 10.

Decoquatur s. a. Decalatura accipe
 vncias. 4. quibus infunde per noctem
 Agarici drach. 2. uæ drach. 2. s.

Zingiberis Scr. 1. s. Syrupi de duabus
 Mane exprimatur, rad. vnc. 1.
 addaturque Misce, fiatq; potio.

Benedictæ laxati.

IN MATRICE.

Artemisiæ	ra. Apij an. M. s.
Pulegij	Asparagi
Sabinæ	rubiaë tinctorū
Melissæ	ana vnc. s.

X 4 sem.

sem. petroselini Turpeti ana dr.
anisi ana drac. i. vel

baccarū lauri d. i. Zingiberis drac.
Agarici

Decoquātur s. a. & fiat potio pro du-
bus vicibus, cui addantur syrupi de
arthemisia vnc. 2.

IN INVICTURIS.

℞. Rad. fœniculi ana Pa

Ireos. Sem. fœniculi

cichorij Anisi an. drac.

Asparagi Passularum vnc.

ana drach. 2. Turpeti

Fol. betonica Agarici ana drach.

Hyllopi 2. s.

menthæ zingiberis

eupatorij Salis gemmæ

an. M. s. ana drach. 5.

Flor. anthos Cinnamomi

Borraginis drac. i.

Decoquantur si a. fiatque potio
 pro duabus dosibus, cui adde
 Diacatholiconis Oxymelitis vnc. 2.
 vncia 1. Misce, fiatq; potio.
 Benedictæ lax. 10. duab. matuti-
 dr. 5. nis.

*De decoctis alterantibus & purgan-
 tibus melancholiam,*

Cap. 14.

DEcocta concoquentia, & pur-
 gantia atram bilem.

IN CAPITE.

℞. Lupulorum	Borraginis
Fumiterræ	ana. P. 1.
ana M. 12.	Prunorum N. 10.
rad. buglossæ vn. 1.	Passularum vnc. 5.
Flor. anthos	Fol. senæ vnc. 1. s.
buglossæ	Zingiberis dra. 2.
X	5
	Deco

Decoquantur s.a. & fiat potio pro
duabus dosibus, cui adde

Syrupi de pomis vnc. 2.

IN PECTORE.

℞. Fol. Melissæ

Borraginis

Rosmatini

ana P.

Buglossæ

Passularum vnc. 1.

ana. M. i. Glycirrhizæ drach. 1.

Flor. Violarum

Ficuum O. d.

Melissæ

Senæ vnc. i. s.

Zingiberis drach. 1.

Coquantur s. a. & fiat potio pro
duabus vicibus, cui adde sirupi violæ
cei vncia. 2.

IN HEPATE.

℞. rad. cichorij

lupulorum

polipodij drach. 2.

ana. M. i.

Fol. Azari

Flor. borraginis

Fumiterræ

buglossæ

ana P. 1. Myrobal. ind.

uarum passarum vnc. s.

drach. 6. Flo. seuæ vnc. 1. s.

Zingiberis drac. 2.

Coquantur s. a. & fiat potio pro
tribus dosibus cui adde

Confect. ha. dr. 1. terræ vnc. 3.

Sirupi de fumo Misce.

IN LIENE.

rad. buglossæ Epithymi

polipodij ana M. 1.

ana drach. 3. Cort. tamar. P. 1.

Fol. thymi cappar. vnc. 1. s.

Scolopendriæ sem. anisi drach. 2.

Cuscutæ senæ vnc. 1.

Zingiberis drac. 2.

Fiat decoctio s. a. & fiat potio pro
tribus haustis, cui adde Confectio-
nis Hamech. vnciæ s. syrapi de epi-
thymo vnc. 1. s.

IN TOTO.

F. umi terræ. flor. borraginis

Spec opondriæ buglossæ

melis

melissæ Mirob. ind. vnc.
 ana P. i. passularum dra.
 rad. polipodij semen anisi
 buglossæ fœniculi ana
 eichorij vnc.
 fœniculis enæ Orientalis
 ana vnc. s. vnc. i. s.
 Lupulorum Zingiberis. dra.
 Epithymi ana M. i
 Concoquatur s. a. & fiat potio per
 tribus dosibus cui adde.
 Diacatholiconis Māne electe vnc.
 vnc. i. Syrupi de fumo
 Confect. Hameeh ræ vnc. 3.
 drac. 6. Milce, & fiat potio

*De decoctis alterantibus, &
 purgantibus humores mix-
 tos, Cap. 15.*

BILEM ET PITUITAM
 R. rad. cichorij fœniculi
 ana

ana P.l. spica indica vn. l.

sem. anisi fœniculi

ana vnc. s. endiuie

endiue cucurbitæ

capil. Veneris ana. drac. s.

ana M. l. Passullarum dr. 6.

flor. Violarum Tamarindorū v. l.

borraginis Zingiberis dra. l. s.

habbari electi Salis gerame dr. l.

Agarici opt. an. drac. l.

Coquatur s. a. & fiat portio pro duo

bus haustis, cui adde

Diacatholico. vn. l. Syrupi ros. lax.

Diaphœniconis vnc. l.

elect. de succo ros. Misce,

ana drac. 2.

BILEM FLAVAM ATRAM.

Lupulorum Polipodij

Fumiterre ana vnc. s.

endiue ana M. l. flor violarum

rad. cichorij borraginis

Sem.

Sem. endiuie vnc. s.

Anisi an. dra. i. sol. fenæ drac. i.
passularum spice endiuie dr.

Sebesten an. dr. s. ana P. i.

rabarbari electi Zingiberis dra. i.

Decoquantur s. a. & fiat potio per
duabus vicibus, cui adde

Diasenæ vnc. i. Syrupi ros. lax.

elect. succi ros. Syrupi de fum.

Mes. terræ ana vnc. i.

confect. Ha. an. Misce.

vn. 2.

ATRAM BILEM PITUITAM

Rz. rad. Apij Sem. anisi

fœniculi buglossæ an. dr. s.

Betonicæ Polypodij dra. i.

Capil. Ven. Fœnic. ana drac. i.

epithimi ana M. i. Cor tamaricis

Flor. borraginis di. s.

buglossæ Passularum vnc. i.

Anthos an. P. i. Fol. fenæ vnc. i.

garici drach. 6. Salis gemmæ dr. i.

gingiberis drac. 2.

Concoquantur s. a. & fiat potio
pro tribus dosibus cui adde

Oucatholicon Syr. de epith. vn. 2.

dra. i. Oxymellis comp.

Benedictæ lax. vnc. i.

Confect. hamech Misce.

ana drach. 4.

BILEM PITYLTAM, ETI

atram bilem.

Capill. Veneris. Buglossæ

Lupulorum. Viol. ana P. 4.

Betonicæ fœniculi

Endiuæ ana

drach. ii.

rad. fœniculi Prunot. Dam. N. 6.

Passularum dra. 6.

Senæ orient. dr. iii.

vnc. i. s.

rhabar. elect. dra. 5.

Agari

Agarici optimi *drac. 1.*

vnc. s. Salis gēmar. scrup.

Spicæ Endiuia Zingiberis *drac. 1.*

Decoquantur s. a. fiatque potus
pro tribus dosibus, cui addantur

Mannæ electæ *distillatæ vnc. 1.*

Sirupi ros. lax. Misce pro tribus

ana vnc. s. *matutinis.*

Aquæ cinnamomi *drac. 1.*

DECOCTVM PURGANS

omnes humores

R. Turpeti vnc. s. Zingiberis *scrup. 1.*

Polypodij *drac. 2.2.* cinnamomi

Hermadactylo- *rhabarb. ana*

rum *drac. 1.*

Fol. fenæ *drac. 10.* anisi ana *scrup. 1.*

Concisa coquantur in libra una de

femis aquæ usque ad tertiæ partem

consumptionem, coletur & de cola-

tura dentur vnc. 3. tempore matutino,

addendo sirupi ros. lax. *vnc. 1.*

De infusionibus. Cap. 16,

Infusio, siue dilutū est maceratio
medicamentorū purgantiū in li-
quore aliquo appropriato per horas
aliquot certas. Magnatibus & deli-
catoribus hominibus exhibentur.
Quod ad compositionē horū attinet,
primū necesse est, vt purgantiū me-
dicamentorū pondus rectē tenea-
mus; deinde vt semper purgantibus
miscēatur, quę vchementiā eorū cor-
rigere possunt, vt in sequētib. formu-
lis patebit. Vt plurimū autē. 12. horas,
nonnūquā per integrū diē, vt prom-
ptius, & vāletius tenuiores partes in
se colligāt, macerātur: deinde colētur
& exprimantur, quib. deniq; sirupi, vt
humor reddatur potio, commiscen-
tur. Porro qualitas medicamētorum
pro humorum præternaturam in
Y corpore

corpore redūdantiū, ratione variatur. Quantitatis verò seu dosis, quarto libra petēda. Sumūtur autem diluta calidè tēpore matutino, & stomacho vacuo, sicuti syrupi, & apostemata ab vnc. 3. vsque ad vnc. 4. vel q.

I

INFUSIO PURGANS BILEM.

& Rhabarbari electi drach. 6.
spice indicæ. drac. 2.

Concidātur minutim, & macerentur per noctē, in aquis stillatitiis, cadiuæ, hepaticæ, & borraginis ana vnc. 1. s. Deinde linteolo exprimātur validè & colētur: expressioni adde syrupi ros. lax. vnc. 1. fiatq; potio.

II.

PURGANS PITVITAM.

in capite.

& Agarici optimi drac. iij.
zingiberis.

falis gemmæ ana drac. s.
Macerentur per horas. 12. in

aquis

aquis, saluiæ.

betonicæ ana. vnc. i. s.

Exprimatur, & fiat potio, cui adde
syrupi de stœchade, vnc. i.

III.

PURGANS MELANCHOLIAM.

℞. Fol. senæ drac. 6.

Zingiberis scrup. 2.

Maceretur in decocti florū & fru-
ctū vn. 4. diu nocteq; post ea forti-
ter exprimatur, addaturq; syrupi de
humoterræ vnc. i.

PURGANS BILEM, ET PITVI-
TAM.

℞. rhabarbari electi. vnc. s.

Agarici optimi. drac. i ss.

Spicæ endiuia. drach. i.

Salis gemmæ. scrup. 2.

Concidatur singula minutatim, &
maceretur in aquis stillatitijs, ēdiuia,
& boraginis ana. vnc. i. s. Durent in
his horis duodecim, deinde linteolo
humido exprimantur validè & co-
lentur,

lentur, fiatq; potio, cui addatur syrupi ros. lax. vnc. i.

De potionibus purgantibus in subsidia sumptis. Cap. 18.

PORRò circa medicinas solutivas quæ in potionibus sumuntur, quatuor obseruanda veniunt. Primum est, vt iuxta omniũ ferè Medicorum sententiam, in qualibet medicina solutiva, aliquid miscendum curemus quod cor confortare possit. Alterum est, quod medicina solutiva proprietatem habere debeat cum illo membro, quod euacuandum est, vt si caput sit purgandum, addenda aqua betonica vel saluix est, vel flores hyssopados vel id genus alia. Tertium, quod inter soluentes medicinas, quædam leniendo, quædam attrahendo, vt in sequentibus duobus capitulis videre licet, educant. Quartum quod in medicinæ compositione semper addendum sit suum lenitium. Quo-

nam violentas solutiuorum virtutes
ad securitatem perducit. Dosis verò
lenitui est à drac. 3. vsque ad drac. 5.
vel. 6. solutiuorum autem à drac. 2.
vsque ad drac. 3. s. vt insequentibus
formulis patebit.

I

℞. Diacatholionis drac. 6.

electuarij de suc. ros. drac. iii. s.

Misce & cum decoctione florum,
& fructuum in aqua endiuia facta,
fiat potio, cui adde sirupi violacei

Hic vides lenitui drac. 6. solutiui
verò drac. 3. 5. & dirigetur virtus eius
ad hepar, & cor confortat mediante
decoctione facta in aquis propriis.

II.

℞. Māna electa, vel cassia drac.

6. Elect. de succo ros. drac. 3. s.

Cum decoctione florum & fru-
ctuum fiat potus, cui adde sirupi ros.

℞. vnc. i. III.

℞. Diacatholiconis drac. v.

Diaphœniconis drac. 2.

Electuarii indi drac. i. s.

Misce, & cum decoctione florum
& fructuum in aquis buglossæ, & fo-
niculi facta fiat portio, cui adde mel-
ros. col. vn. i.

I V.

℞. Diasenæ. drac. v.

Confect. hamech. drac. 2.

Diasenæ. Nicolai drac. i. s.

Misce, & cum decoctione florum
& fructuum in aqua buglossæ, & fo-
lopendriæ facta, fiat potus, cui adde
syrupi violacei. vnc. i.

V.

℞. Diacatholiconis. drac. v.

Elect. de succo ros. drac. 2.

Diaphœniconis. drac. i. s.

Misce, & cum aqua endiviæ &
borraginis ana vnc. i. s. fiat portio, cui
adde syrupi ros. lax. vnc. i.

VI.

R. rhubarbari electi. vnc. . 2.

spicæ indic. drac. i. s.

Puluerizentur subtiliter, quibus

adde

Cassia. drac. iij

Elect. de succo ros.

Diaphœniconis an. scrup. 2.

Cum decoctione florum fructuū

est potio; cui adde syrupi violati lax.

rac. i.

De medicinis lenientibus.

Cap. 19.

QUæ leniendo humores educūt,
alunt, leuiter mouent, atq; sine
tumultu exonerant qualia sunt. Dia-
trunis lenitiua, Diacatholicum, Dia-
scidia, compositio è manna, è cassia, &
similia: quorum dosis à drac. v. vsque
ad vnc. i. Exhibentur autem vel in
forma boli, vel cum decoctione ali-
qua, vel aquis destillatis, additis solu-

344 PRACTICÆ GENERALIS
solutiuus (vt antea diximus) tempore
matutino. &c.

De medicamentis lenientibus.

Cap. 20.

QUæ attrahendo purgant med-
camenta, cathartica & solutiu-
nuncupantur. Hæc valenter purgant.
Proinde absq; lenitio aliquo addito
sumi non debent. Quomodo autem
& qua dosi commisceantur, supra ca-
pite. 18. abundè ostendimus. Sunt
autem medicamenta solutiu, præ-
sertim bilem purgantia, quibus ferè
hodie vtuntur practiciantes,

Electuarium de succo rosarum.

Electuarium succi ros. Mefor.

Electuarium de psyllio.

Diaprunis solutiu

Diarob cum rhabarbaro, &c.

CATHARTICA PHLEGMA

purgantia.

Diaphœnicum.

Electuarium Indum

Electu

Electuarium Elefcoph.

Carob cum turbith.

CATHARTICABILEM

atram purgantia.

Confectio Hamech.

Diafene Nicolai, &c.

*De potionibus purgantibus partim ab
infusis, partim à substantia
factis. Cap. 21.*

Non rarò etiam vtuntur Medici
communiter practiçantes potio
nibus quibus partim infunduntur
medicamenta purgantia, partim tota
substantia ponuntur, & ita bibuntur,
in sequentibus formulis perspicue
videre licebit.

℞ Rhabarbari electi drac. 2.

Spicæ indicæ drac. s.

Incidantur minutim, terantur, &
infundantur per horas septem in suf
ficienti quãtitate vini odoriferi, tem
pore hyemali, in aquæ endiuivæ estate,

deinde fiat expressio fortis, cui addatur
vel in ea dissolue.

Cassia recent. extracta, vel Mar-
dra. v. Electuarij de succo rosarum
drac. 2, Electuarium psyllii drac. 1.

Misce, & cum decoctione florum
& fructuum in aqua buglossa, & co-
diuia facta, fiat potio, cui adde si-
rop. lax. drac. 1.

I I.

℞. Myr obalanorū citrinorū. dr. 1.

Spicæ indicæ.

Sem. anisi ana. scrup. s.

Trita in decoctioni. passularum
vnc. 3. per diem integrum maceretur:
deinde fortiter exprimantur, ad-
daturq; Elect de succo rosarum

Diaprunis solutiua ana drac. 1.

Mannæ drac. 6.

Syrupī violati. vnc. 1.

III.

℞. Turpeti. drac. 1. s.

Zingiberis scrup. 1.

Trita macerentur horis duodecim
vini odorati vnc. 3. deinde expri-
mantur addaturq;

Elect. Ind. drac. iij.

Mellis ros. col. vnc. 1.

I V.

R. Agarici electi drac. 2.

Zingiberis. scrup. 1.

Salis gemmæ. scrup. s.

Trita macerentur horis duode-
cim in Vini odoriferi. vnc. 1.

Aquæ fœniculi. vnc. 2.

Exprimantur, addanturq;

Elect. Ind. drac. iij.

Oxymelis scillitici. vnc. 1.

Misce, & fiat potio.

V.

R. Rhabarbari electi. drac. 2.

Agarici trochiscati. drac. 1.

Spicæ indicæ. scrup. 1.

Zingiberis. scrup. s.

Concila, macerentur horis octo in
Aqua endiuia, vnc. 2.

Feniculi. vnc. 1.

Vini optimi. vnc. 1.

Exprimantur probè, addantur

Mannæ electæ. drac. 6.

Electuarij. de succo ros. drac.

Diaphœniconis. drac. 2.

Sirupi ros. lax. vnc. 1.

Misce, & fiat potus.

V I.

R. Fol. senæ. drac. iij.

Rhabarbari electi. drac. 1.

Agarici optimi drac. 1.

Spicæ indicæ scrup. 1.

Zingiberis scrup. s.

Concidantur singula minutatim
& macerentur in decoctionis passi-
larum vnc. 4. per horas duodecim
deinde exprimantur probè: addantur
rhabarbari albi, siue rad, mech-
cæ drac. s. syrapi ros. lax. drac. 1.

De bolo purgatorio. Cap. 21.

BOlus est frustulum medicamen-
torum purgantium, esui aptum,
quan

quantum scilicet bucca commodè
 capere potest. Formatur autem ex
 crudiuis, & solutiuis interdum ex
 simplicibus tantum medicamentis,
 cum suis correctiuis, atque syrupo,
 vel alio quodam liquore excipiuntur,
 & in formam boli digeruntur, vt for-
 malis sequentibus patebit. Porro qua-
 ntas purgantium medicamentorum
 ad hunc peccante desumenda erit.
 Quantitas verò augeri minuiq; po-
 terit iuxta ægrotantis vires, & medi-
 cina, quæ exhibentur: ita tamen, vt
 dos vnam nunquam excedat. Nā
 vniuersa, vna vice deuoranda erit.
 Quorum verò partium proprietatem
 medicamenta habere debeant, ipse
 locus affectus commodè demonstra-
 bit. Tempus autem assumendi ma-
 ximum est.

I.

℞. Cassiæ recenter extractæ. dra. 6.
 Electuarij de succo rosarum. dr. iij.
 Misce

Misce, & cum saccharo fiat bolus
auro coopertus.

I I.

℞. Cassiæ nouiter tractæ. vnc. i.
Diagridij gr. iij.

Misce & cum saccharo fiat bolus.

I I I.

℞. Diaprunis lenit. vel Diacat. dr. i.
Diaphœniconis. drac. iij.

Misce & cum saccharo fiat bolus.

I V.

℞. Turpeti drac. i.

Zingiberis

Masticis ana scrup. s.

Cum melle rosaceo quantum suffi-
cit, fingatur bolus.

V.

℞. Conseruæ violarum vnc. s.

Pul. rad. mechoaca drach. i.

Cum syrup. ros. lax. formetur bolus.

V I.

℞. Rhabar. albi, siue rad mech. scr. i.

Folsenæ triticorum scrup. i.

Zing.

Zingiberis scrup.s.

Cum sirupo violaceo fiat bolus.

V I I.

Cassia recenter extractæ dr. 5.

Confectionis Hamech drach. 2.

Misce, & cum saccharo fingatur bolus auro coopertus.

V I I I.

Conseruæ ros. vnc. ss.

Florum Antimonij gr. 3. vel 6.

Misce, & cum saccharo fingatur buccellus, auro vel saccharo aspersus.

De pilulis, sine catapotiiis, Cap. 23.

Pilulæ Græcis Catapotia à parua pilæ figura medicamentum est, quod deglutiendo sumitur, ad fallendam medicamentis insuauitatem inventum. Porro raro vnius generis catapotiiis utimur, sed variis, potissimum autem tribus inter se commixtis, additis, quæ vehementiam illorum augere queant, ut est diagridiū agaricus

trochiscatus, & eius generis alia, cum
 syrupo aliquo vel aqua stillatitia
 catapoliorum formam coactis, vnde
 sequentibus formulis patebit. Quod
 verò & quales humores ducere de-
 beant, ipsa morbi causa indicabit. Et
 eundem quoque modum quibus eas
 partibus correspondere oporteat, ipsa
 locus affectus demonstrabit. Modus
 tamen exhibitionis communiter datus
 vna est, plus minusve, iuxta materiam
 simplicem, ex quibus conficiuntur, &
 virtutem ægroti, itemque magnitudi-
 nem morbi. Fiunt autem pilulæ
 vel plures, vel pauciores pro Medici
 iudicio. Quæ maiori forma parantur
 pilulæ, vt sunt capitales, tribus aut
 quatuor horis à leuiori cæna, vel me-
 dia nocte, vel post primum somnum
 assumuntur. Minores & leues, vt po-
 stulentiales, & alephangine, hora vana
 vel duabus ante cibum commodè ex-
 hiberi possunt. Mediocres verò ma-

tinis horis in vsum veniunt: Quo-
 nam autem non masticatę deuoran-
 te sunt, ob ingratum saporem, recto-
 no aliquo indigent. Qua in re saccha-
 ro, aut cinnamomi puluere, aut auri
 folijs vtimur. Pomorum coctorum
 culpa inuolui tutò possunt, vt & pa-
 nezymo vino molliter perfuso.

De pilulis purgantibus bilem flauam,

Cap. 24.

Pilulę purgantes bilem flauam a
 CAPIT E.

Pilulę aureę, Mes.

Sine quib. Nic.

Arabicę.

Assaieret

Lucis, &c.

Exempli gratia.

Pilularum Aurearum

Arabicarum

Sine quib. esse nolo an. scr. l.

Cum syrupo rosarum lax. fiant pilulę

Z N.

N.7. auro coopertæ.

AB HEPATE.

Pilulæ de rhabarbaro.

Exempli gratia.

℞. Pilularum de rhabarbero scrup. 2.

Aggregatiuarum scrup. 1.

Diagridij gr. 3.

Cum syrupo de endiuia fiant pilulæ N.9. auro obductæ.

De pilulis purgantibus pituitam,

Cap. 26.

Pilulæ pituitam purgantes 3a

CAPIT E.

Pilulæ cochix.

Hiere cum agarico.

De Colocynthide.

Alhandal.

Ex sex rebus. De octo rebus

Exempli gratia.

℞. Pil. Cochiarum scrup. 2.

Hieræ cum agarico scrup. 1.

Cum

Cum syrupo de betonica fiat pil. N. 5.

Pulvere cinnamomi aspersa.

A P E C T O R E.

Pilula de agarico.

Hiera cum agarico.

Bechica, &c.

A S T O M A C H O.

Pilula Alephangina.

Stomachia.

Mastichina.

Ex turbinth.

Pestilenciales.

I.

Pilularum alephanginarum.

Aggregatiuarum.

De Hiera S. ana scrup. i.

Aloes optimæ scrup. s.

Cum aqua feniculi fingantur pil. N. 5

I I.

Pilul. de agarico.

Stomachicarum ana drach. s.

Agarici trochiscati scrup. s.

Diagridij gr. 2.

Z 2

Cum

Cum aqua absynthii fiant pilulæ. n. 9.

A I V N C T V R I S.

Pilulæ de Hermodactylis.

Arthriticæ

Fœtidæ

De Sagapeno.

De Sarcocolla.

Benedictæ

De nitro, &c.

De pilulis melancholiam purgantibus.

Cap. 26.

Pilulæ atram bilem purgantes, ab
hepate & liene,

Pilulæ Indæ

Ex fumoterræ

De lapide Armeno.

De lapide lazuli, &c.

Exempla.

I.

℞. Pilul. de fumoterræ

Indarum ana scrup 15.

Cum syrupo de epithimo, formen-
tur pilulæ N. 9. auro obductæ

I I.

℞. Pil. de lapide armeno. scrup. 2.

De fumo terræ. scrup. 1.

Diagridii gr. 3.

Cum sytupo de fumo terræ fiant pilula N. 7. auro coopertæ.

De clysteribus. Cap. 27.

Clyster vel clysterium, à Græco verbo κλυσσειν quod est abluere: quibusdā enema vocatur, ab *ἐν κλυσσειν*, quod illis injicio significat. Compossuntur autem ex iusculo, vel decocto medicamentis purgantibus, oleis, &c. Interdū etiā mel aut saccharū, aut melli odorū, aut butyrū, aliāq; eius generis adijciuntur. Decoctū autē iuxta morbi diuersitatem variari solet. Nūc enim ex iis, quæ abstergēdi, aut obstruēdiores liberandi, aut abstergendū, aut glutinandi facultatem obinent, paratur. Medicamentorū purgantium vis à morbi causā, siue ipso humore peccante, probe desumitur.

Sunt autem, vel simplicia, vel composita. Prioris generis sunt turbitus, colocynthis, agaricus, sal gemme, &c. Composita sunt, Diaphenicum, Hierapicra, hieralogodium, electuarium eleusoph, electuarium de baccis lauri, Benedicta laxativa, Elect. Indum, &c. Porro decocti vel iuris dosis communis est libra magna et parte vna plus minusue pro corporis magnitudine, ventris plenitudine, morbi natura, & ætatis ratione. Oleorum verò vnc. 3. pinguedinū, mellis, butyri, sacchari ab vnc. s. vsque ad vnc. i. Medic. purgantiū, & quidem simplicium à drachmis duabus ad drac. iij. compositorū autem ad vnc. i. ad. i. s. plus minusue pro vitium ratione, & vehementia In febrib. enim & debilib. & senib. conualenscentibus & intestinorum morbi cationibus. min rem dosim præscribimus: contra in apoplecticis: lethargicis

coꝛꝛēdicū dolorib. & in ijs, qui exitiale
venenū nauferūt, maiorē dosim impe-
tamus. Vitelli ouorū maxima ex par-
te, duo aut tres. Salis cōmunis à dr. i.
vsq; ad 3. plus minúsue prout faculta-
tē excreticē proritare necesse est. Ce-
terū in mortario omnia diligēter per-
miscēda sunt, & si quid crassi, aut ter-
reni in fundo resederit abiiciendū: re-
liquū autē moderatē calidū per vesi-
cā vel syringā duabus, vel tribus ho-
ris ante cibū iniiciendū. Detinēdi verò
tempus non vnū idēque est: sed pro
eorundem diuersitate variatur. Qui-
bus enim abluendi, & extergendi vis
inest, hi supra horæ dimidium in cor-
pore haud retineantur. Dolores mi-
tigantes longiori tēpore detineri de-
bent. Omnium lōgissimo, quibus glu-
tinandi est facultas. Quibus purgan-
di vis inest sua sponte erumpere so-
lent. Quòd si tamen diutius in cor-
pore cunctatur, glandem supponere

conuenit, vt facultas expultrix exci-
tetur noxiaq; tandem expellantur.
De clysteribus alterantibus, Cap. 3.

Clyster leniens

℞. Maluæ. Bismaluæ.

Parietariæ. Atriplicis ana Ma.

Sem. lini. Fœnugræci ana P. i.

Decoquantur in sufficienti quan-
titate aquæ ad consumptionem tertie
partis, fiat colatura, de qua accipe li-
cui adde

Sacchari rubri vnc. 3.

Olei communis vnc. 3.

Salis drach. i.

Misce & fiat clyster.

I I.

℞. Maluæ

Altheæ

Violarum

Mercurialis

Hordei ana M. s.

Fiat decoctio in sufficienti quan-
titate aquæ ad consumptionem ter-
tie

partis, fiat colatura, de qua accipe
 cui adde

Cassia recent. extracta

Saccha. rub. an. vnc. i. s.

Olei violacei vnc. 3.

Misce & fiat clyster.

I I I.

Insculi caponis lib. i.

Vitell. ouorum N. 2.

Mellis ros. col. vnc. i.

Olei communis vnc. 3.

Comisceantur singula, fiatq; clyst.

I V.

Decocti hordei lib. i.

Vitell. ouorum N. 2.

Sacch. rub. vn. i. Mellis ros. vn. i.

Olei communis vnc. 3.

Commistis omnibus fiat enema.

EMOLIENS ET LE-

niens, in colica.

V.

Olei communis vnc. 5.

Anethini

Z 5

Cha

Chamomelini an. vnc. 2. s.

Misce & fiat clyster.

LAVATIVVS.

V I.

℞. Betæ

Brassicæ

Altheæ ana M. i. s.

Hordei M. s.

Decoquantur in aqua vel leui
 xiuio ad tertiæ partis consumptionem
 fiat colatura, de qua accipe lib. s. c.
 adde

Vitell. ouorum N. i.

Mellis ros. col. vnc. i.

Salis drach. iij.

Misce & fiat clyster.

ASTRIGENS, IN

dysenteria.

V II.

℞. Rosarum rubrarum

Balaustii

Hordei torrefacti.

Baccarum mirrhiana M. s.

Contundenda bulliant in sufficien-
quantitate aquæ cum capite castra-
donec caput sit coctum, fiatq; co-
tura, de qua accipe lib. 1. adde

Boli armeni

Sanguinis draconis ana scrup. 1.

Olei rosati

Omphacini ana vnc. 1. s.

Pinguedinis capi vnc. 1.

Vitell. ouorum assat. N. 1.

Misce & fiat clyster.

G I V T I N A N S.

V I I I.

Plantaginis

Poligoni

Consolidæ mediæ

Saniculæ

Rosarum ana M. 1.

Rad consolidæ maioris vnc. 1.

Balaustiarum drach. 1.

Coquantur ad tertias, fiatque co-
tura, de qua accipe vnc. 14. quibus

adde

Succi

Succi plantaginis vnc. i.

Sanguinis draconis scrup. i.

Seui caprini vnc. i.

Olei myrrhini

Rosacei

Cotoneorum ana vnc. i.

Commistis omnibus, fiat clyster.

DOLOREM SEDANS.

I X.

℞. Anethi

Violatum

Flor. chamomillæ ana M. l.

Sem. lini

Fœnigræci ana M. s.

Fiat decoctio, de qua accipe lib. l.

adde

Vitell. ouor. N. i.

Olei anethini drach. 2.

Salis drach. i. s.

Misce & fiat clyster.

X.

℞. Olei anethini

Chamomelini ana vnc. 5.

Mal. aureorum vnc. 2.

Misce & fiat clyster.

Clysteribus purgantibus, Cap. 29.

BILEM FLAVAM.

.I.

Hordei

Violarum

Mercurialis ana M. ii.

Fiat decoctio, de colatura accipe

2. quibus adde.

Diacatholiconis vnc. i.

Electuar. de succo ros. drach. 6.

Olei violati vnc. 3.

Salis drachus.

Misce, & fiat clyster.

PITUITA M.

Origani

Chamomillæ

Meliloti

Fœnigræci ana M. iiii.

Coquantur in aqua vsque ad con-

sumptionem tertiæ partis. De cola-

tura

tura accipe lib. 1. cui adde

Diaphæniconis

Electuar. indi maioris

Benedictæ laxatiuæ

Hieræ picræ S. ana vnc. ss.

Olei chamomelini vnc. 1.

Rutacei vnc. 2.

Salis drac. 3.

Misce, & fiat clyster.

I I I.

R. Betonicæ, Saluiæ

Maioranæ Serpilli

Hysopi. Rutæ

Flor. stœchadis ana M. s.

Colocynthidis drach. 1.

Agarici optimi drach. 3.

Coquantur ad tertias. De colatura

accipe vnc. 15. de quibus adde

Benedictæ laxat.

Hieræ picre ana vnc. s.

Diaphæniconis

Electuar. indi ana drach. 2. s.

Mellis ros. col. vnc. 1.

Ole

Olei laurini
 Rutatiana vnc. i. s.
 Salis communis drach. 2.
 Commistis omnibus fiat clyster.
N MATERIA FRIGIDA,
 & vehementi auctoq; dolore.

I V.

Centaurii minoris
 Saluæ
 Abrotani
 Calamenti ana M. s.
 Origani
 Marrubii
 Sthœchados ana P. i.
 Anisi sem. basiliconis ana vnc. s.
 Pulpæ colocynthidis drach. 2.
 Furfuris. M. i.
 Mellis anacardini vnc. i.
 Olei castorei vnc. 3.
 Salis gemmæ drach. 2.
 Hierę picrę.
 Hellebori albi ana drach. 6.

Bul

Bulliant omnia in suff. quantitate aquæ, excepta Hiera, ad consumptionem medietatis, fiat colatura, de qua accipe lb. i. cui adde Hieram supra dictâ, & tepidè infundatur. Est enim efficax: propterea vltimû. Soluit materiam phlegmaticam. Idcirco paralyfi, & appoplexiæ prodest.

MELANCHOLIAM

V.

℞. Violarum

Maluæ. Altheæ.

Meliloti ana M. i.

Fiat decoctio. de qua accipe lb. i.
cui adde

Vitell. ouor. N. ii.

Diacatholiconis

Confect. Hamech. ana vnc. i.

Olei communis vnc. 3.

Salis drach. 2.

Misce, & fiat clyster.

VENTOSITATES

resolvens.

VL

V I.

Decocti carminantis lib. i. cui adde
Benedictæ lax.

Sacchari rubri ana vnc. i.

Mellis rosat. col. vnc. 2.

Buryi recentis vnc. 3. vel

Pinguedinis Gallinæ

Anseris

Anatis ana vnc. i.

Olei rutacei vnc. 3.

Salis drach. 3.

Misce, & fiat clyster.

CLYSTER PRO OMNI

infirmirate.

V I.

Carminis carnium vel

Decocti maluæ, violarum, & hor-

dei lib. i.

Sacchari rubri vnc. i. s.

Vitel. ouorum N. i.

Olei violati vnc. 3.

Salis drach. 3.

Misce, & fiat enema.

*De suppositorijs, siue glandiis**Cap. 30.*

GLans, siue βαλάνος Græcis, à subijciendo, suppositorium: glandium figura conformatum, quod aliquando est purum, aliquando cum medicamento, quo aliquando utimur in his, quorum alius ob sterilitatem aridius non purgatur, ad educendum, quæ per clysterem iniecta non educuntur, vel in quibus vires languent, ob id clysteris iniectionem non tolerant, sed insita, ut altius impellant, molliant, extrahant, erodant, & purgandi vi, non modo cessantia solvant excrementa, verum etiam morbosam humorem vehementius extrahant, flatum dissipent, dolores sedent, stupefaciant. Sunt autem quædam viles, quales sunt, quæ ex betula radice melle puncta, suillo adipe, sale confectæ, sic inuersa, & buryro adiecta, & id genus aliis parantur. Quædam verò mediocres, ut sunt, quæ è vitæ loco

o ui, addito sale, componuntur.
tem quæ è sale & melle duntaxat cõ-
trahuntur. Nonnullæ sunt vehemen-
tiores, quales sunt, quæ scammonium
colocynthidem, euphorbium, iisque
similia accipiunt. Cum autem omnis
hæc generis glandibus vel accedat,
sciendum erit, illud sic esse commif-
cendum vt pondere suo speciebus
respondeat. Quare danda opera, vt
rachmæ vni specierum & salis vncia
mellis addatur. Neq; dum com-
ponantur glandes, sunt adinouendæ
species, nisi post quàm mel satis con-
sumum fuerit, quod alias vis illarum
visus vehementia dissipetur. Mel au-
tem igne in exiguo cacabo ad spissitu-
dinem vsque incoquitur: mox in asse-
rem coniectum, in glandes indicis,
aut digiti modo longas, crassasque
formatur. Dum autem glandes subij-
ciuntur, prius oleo, butyro, aut alia
pinguedine illitas esse oportet: sic

enim minori molestia induntur. Induntur autem ante cibum vna vel duabus horis. Porro species, quæ glandium compositiones accipiunt, aut aluum deiciunt, aut flatus discutunt, aut stupefaciunt, vt ex formulis sequentibus perspicuè patebit.

I.

℞. Mellis cocti, & concreti vnc. 2.

Pul. euphorbij scrup. s.

Colocynthidis gr. 4.

Hellebori albi gr. 2.

Salis drach. 1.

Misceantur singula, & formetur
glandes. II.

℞. Mellis vnc. 1.

Spec. hieræ picræ drach. 1.

Salis gemmæ drach. s.

Decoquatur mel, donec crassitudinem iustam accipiat: deinde adduntur species, & sal, formenturq; glandes. III.

III.

Semen anisi

Cumini

Fœniculi ana scrup. i.

Carui scrup. 2.

Colocynthidis scrup. i.

Salis communis drach. i.

Puluerizentur singula, & cum mel-
 le concreti vnc. i. s. coeant, digeran-
 turque in glandes.

IV.

Opij scrup. i.

Croci.

Castorei ana scrup. s.

Tufa & cribrata cum melle cocto
 cera, & oleo nymphaeæ in vnum
 coeant, formenturque glandes, quibu-
 dam appensum est.

De pessis, Cap. 31.

Pessis Barbaris pessarium, pro ute-
 rino el. steri quibusdam vsurpari
 consuevit. Horum tres sunt differen-
 tiae. Alij siquidem emolliunt, alij

AA 3

astrin

astringunt, alij aperiunt. Emollientes ex cera, oleis, pinguedinibus anseris, aut gallinæ, butyro salis experto, resina, medulla ceruina, fœnugræco & similibus fiunt, fiunt autem ad crassitudinem instar strigmenti, & paulo spissiore, deinde linamento tortili similis duplicata, in medicamentum tinctâ, ori vuluæ condenda sic est, ut filum prælongum alligatum habeat, quo faciliè possint extrahi, quando visum fuerit: nunc linteo, sericoue tenuissimo obducta, ad digiti formam confuta, genitalibus mulierum partibus induntur. Aperientes vero parantur ex melle, artemisia, dictamnino, brassica, glycyrrhiza, succo rutæ, porro, scammonio, & id genus aliis. Astringentes componuntur ex bolo armeno, sanguine draconis, succo plantaginis, burla pestoris, stercore porcino, &c. Hac autem ratione componuntur, ut ad ceram

in mellis cocti vnciam vnā etiam
medicamenti morbo accommodari
cetera misceatur. Subiiciuntur au-
tem vesperi, & dum somni tempus
appetit, & sex, aut septem horis in v-
tero relinquuntur, ac subinde extra-
hantur. Porro emollientes vteri in-
flammationibus, exulcerationibus,
perforationibus, & inflationibus ac-
commodantur. Aperientibus ve-
ro vtimur, cū suppressos menses
excitare, aut vterum coniuuentem,
aut compressum emendare conamur.
Adstringentes contrarium aperienti-
bus vltimum præbent. Nam fluxum mu-
tuum cohibent, & apertum, la-
tamque vterum contrahunt, prola-
tamque reprimunt, atque propul-
sant.

I.

P E S S V S E M O L L I E N S.

Butyri salis experti drach. 3.

Medullæ ceruinæ. Adipis anseris

Gallinæ ana drach. i. s.

A A 4

Masti

Masticis. Meliloti ana. drach. ʒ.

Semen lini

Fœnigræci ana drach. ʒ. s.

Ouorum vitella N. 3.

Olei rosacei

Iriani ana vnc. s.

Cera q. sufficit ad crassitudinem
iustam inducendam: deinde lana du-
plicata in hoc medicamento intincta
vtero subiiciatur.

PESSVS APERIENS

mensēsque prouocans.

II.

℞. Pul. pil. fetidarum drach. 6.

Succi mercurialis, quantum sufficit
fiat pessus, & in linteolo illigatus,
vtero inferatur. III.

℞. Artemisiæ. Abrotani

Dictamni ana drach. ʒ. Rad. acm.

Rubiæ tinct. ana drach. 6.

Nigellæ scrup. ʒ.

Baccarum lauri scrup. s.

Rutæ scrup. ʒ.

Sabinæ scrup. s.

Castorei gr. s.

Myrrhæ. Stactis ana drac. s.

Sagapeni scrup. 2.

Tulis, & cribatis ijs, quæ opus est,
mellis quantû satis est, vt in coalitum
crassio rem, & vnitatē coeant, adijcia-
tur & vbi opus est fingatur pessi, qui
in vuluam indantur.

PESSVS ASTRINGENS.

I. V.

℞. Cornu ceruini vsti drach. i.

Thuris scrup. 2.

Gallarum drac. i.

Balaustiorum

Ros. rub. ana scrup. 2.

Gummi. Acaciæ

Hypocistidis ar. s. scrup. i.

Boli armeni scrup. s. gr. s.

Succi plantaginis quantû sufficit ad
excipiendû, & linteolis deligata fin-
gantur pessi.

AA s

ME

378 PRACTICÆ GENERALI
METENCHITA.

I.

℞. Succi vel decocti arthemisiae
vnc. 3. Olei liliorum
Ex sem. lini. Laurini ana vnc. 1.
Myrrhæ drac. 1. s.
Sagapeni castorei ana scrup. 1.
Commistis omnibus fiat metēchyta.

II.

℞. Succi plantaginis vnc. 4.
Olei myrtini
Masticini ana vnc. 1.
Succini. Thuris
Boli armeni ana scrup. 1.
Trochiscorum è spodio
E terra lemnia ana drach. 1.
Terenda terantur, & commiscen-
tur, fiatque metenchyta.

De Errhinis, Cap. 32.

ERrhina, id est per nares purgati-
o, etia, vulgò nasalia appellantur, na-
ribus induuntur, in pyramidis figu-
rati.

am, pulueribus, melle, adipe, aut
ra compactis, vt in sequētibus for-
tis patebit. Filo alligari solent, vt
modius eliciantur. Vfus est in
cervicis capitis affectibus, morbo
cervicali, oculorum hebetudinibus,
earum obstructionibus, odoratus
difficultate, &c. Vtimur autem iis,
corpore prius euacuato.

℞. Nigellæ

Nucis moschatæ

Cubebarum

Caryophyllorum ana drach. s.

Piperis albi

Pyrethri ana scrup. 2.

Maioranæ

Gyclamini

Salviæ ana drach. i.

Tusa & puluerata terebinthina,
& modica cera excipe, & in formam
pyramidalem effinge, filo alligatum
coram inde, valentius fit addendo
Hellebori albi drach. i.

De

De caput purgiis, Cap. 33.

CAput purgia sunt, quæ naribus
 liquida infunduntur, & attrahuntur capite ad posteriora propulsio, post ingentem insufflatum, cum spiritu ipso, ne statim deorsum rueret, aliquantulum continetur, ore prius àqua oppleto ne scilicet è naribus per internum meatum ad os conuertet. E succis herbarum, betæ scilicet brassicæ, cyciæmini, maioranæ, foliorum enulæ, liquoribusque iis similibus, oleis, & speciebus medicamentorum præcedenti capite commemoratorum, nempe piperis, pyrethri, nitri, nigellæ, castorei, hellebori albi & horum similium componuntur. Sufficit autem vna vice semivncia succorum infudisse. Vfus idem errhinorum.

I.

℞. Succus betæ vnc. 2.

Aquæ maioranæ vnc. 4.

Pul. sacchari vnc. s. vel

Mellis rosa col. vnc. s.

Mella, & tepidum per nares attrabe.

I I.

2. Succu betæ

Brassica. Cyclamini ana vnc. i. s.

Commisceatur, naribusq; infundan-

III.

2. Succu betæ vnc. i. s.

Cucumeris sylvestris drach. 3.

Aquæ maioranæ vnc. 2.

Cuberbarum. nigellæ

Piperis albi ana scrup. i.

Terenda terantur, commiscean-

ter, & naribus infundantur.

IV.

Rad. cucumeris sylvestris scrup. i.

Nigellæ. Piperis albi

Myrrhæ ana scrup. 2.

Tritis & contusis addatur olei de

piperibus, quod satis est, & naribus

infundatur.

De

De Sternutamentis, Cap. 34.

STernutamenta sunt, quæ siccatis
 Ribus indita, aut calamo inspersa
 sternutamenta ciunt, atque adeo pe-
 tuitam, ne mucum à cerebro eliciant.
 Conficiuntur ex pipere, pyrethro,
 helleboro albo, castoreo, nigella, ma-
 iorana, & id genus alijs, ut forma
 sequentibus patebit. Admonendi sunt
 qui sumunt, ut sursum rapiant. Vnde
 idem ut errhinorum.

I.

℞. Nigellæ. Majoranæ
 Caryopphyllorum ana scrup. ʒ.
 Zingiberis
 Piperis albi
 Struthij ana scrup. i.
 Castorei scrup. s.

Tritis & commistis fiat sternutame-
 tum.

II.

℞. Cubebarum
 Nucis Moschatæ

Rad. iridis ana drach. s.

Pyrethri scrup. i.

Hellebori albi scrup. s.

Piperis albi

Acori ana drach. i.

Tritis vitior.

De apophlegmatismis, Cap. 35.

A Pophlegmatismi, vulgò masti-
A catoria, varij vsus medicamina,
vel trita, in sacculum coniecta, denti-
bus premuntur, & per os diducuntur:
vel integra, vel contusa, succo aliquo
excipiuntur, & diu in ore retenta, vel
masticata, saliuam exciunt, noxiòsque
humores à capite, quòd maximè ex-
purgatur, in os deriuant. quo tunc
deorsum nuere oportet, atque at-
tractum materiam expuere. Fiunt ex
syrupis, hyssopo, origano, thymo,
pulegio, mastiche, zingibere, pipere,
pyrethro, radice acori, coruicibus

cap.

capparorum, yua passa, & id g
aliis. Utendum autem matutino
pore, corpore prius euacuato.
vsum illorum, aqua calida os ablu
dum erit, &c. Vfus idem vt certu
rum est.

I.

℞. Pyrethri. Cubebarum

Staphisagria ana scrup. 2.

Masticis. Piperis albi an. dr.

Pastularum enucleatarum dr.

Contulis singulis, fiat sacculus

ex melle exceptis, fiant pastilli man

les. I I.

℞. Origani. Hyssopi ana drach.

Sinapi dr. 2. Piperis albi dr.

Zingiberis dr. 1. Masticis d.

Trita excipiantur succo betæ,

melle & formentur mansiles pastilli

I I I.

℞. Staphisagria

Cubebarum ana drach. 1.5.

Maceris drach. 1.

Contrad. cappar. scrup. 2.

Rad. acori

Nucis moschatae ana drac. s.

Trita excipiantur mastiche, pistillo
adhibito, finganturque pastilli
maniles.

De Gargarismis, Cap. 36.

Gargarisma liquidum est medi-
camentum, spirituosè in fauci-
bus agitandum, at non deglutien-
dum, in synanche potissimum, gulæ;
capitis affectibus vsitatum, ex li-
quoribus stillatitiis, vel decoctis, syru-
pibus, aliisque diuersimodè paratus.
Quidam observant, ut ad succos me-
dicatos, vel syrupos, triplum liquo-
rum adijciatur. Verbi gratia si sera-
porum, & succorum medicamentorum vnc.
sint, liquorum esse debent vnc. 6. In
eorum autem usu observandum, ut
spida quadam caliditate præditi ori

admoueantur, id quod tamen iis, qui destillatione capitis ex tenuibus & acribus humoribus excitato adhibentur, haud fieri debet: nam in illa, quo scilicet citius sistatur, frigiditas etiam vti licet. Porro gargariatum qualitas pro affectus diuersitate variatur. Alij namque reprimunt, alij extergunt, aut discutiunt nonnulli aliquid è capite eliciunt. Tempus autem vsurpandi matutinum est conueniens, & vespertinum ante cibum.

I.

℞. Diacorij. Diamori ana vnc. i. s.

Vini granatorum

Aceti ros. ana. vnc. i.

Aq. rosar. vnc. 2.

Aqu. plantaginis vnc. 4.

Misce, & fiat gargarismus.

II.

℞. Succus è ribes

Ex oxyacantha ana vnc. 5.

Diamori vnc. i.

Sirupi de papauere vnc.s.

Succi fragorum drach.3.

Aceti vnc.s,

Aquarum rosarum

Plantaginis ana vnc.i.s,

Acetosæ. Lactucæ

Fragariæ ana vnc.i.s.

Solani vnc.i.

Nymphæ vnc.s.

Prunellæ vnc. i.

Comminstis omnibus fiat gargarisma.

III.

℞. Prunellæ. Fragariæ

Plantaginis. Acetosæ

Polygoni saluiæ ana M.i.

Ros. rub. M.s.

Galiarum

Balaustiorum ana vnc.2.

Consolidæ maioris vnc.s.

Coquantur in aqua fontana, ad ter-

tias de colatura accipe vnc,13. quibus

adde Diacoriij. Diamoti

Syrupi mirtini ana vnc.1

B B 2

Alu

Aluminis drach. i.

Bulliant iterū, fiat que gargarismus.

I V.

℞. Maioranæ. Saluiæ

Betonicæ. Origani ana. M. i.

Piperis longi. cubebæ ana dr. i.

Pyrethri. Zingiberis ana vnc. s.

Coquantur in libra vna aquæ vsque
ad tertiæ partis consumptionem. Co-
laturæ adde

Mellis rosati col. vnc. i. s.

Oxymellis scillitici vnc. i.

Commistis omnibus fingatur garga-
rismus. V.

℞. Aquarum betonicæ

Hysopi

Origani ana vnc. i. s.

Oxymellis scillitici vnc. 2.

Hieræ picræ vnc. ss.

Misce, & fiat gargarismus.

De Trochiscis. Cap. 37.

Trochi

Trochiscus, vel pastillus, siue
placentula Latinis, est medica-
mentum planum, in rotâ, aut orbicu-
lâ, seminisue lupini formam coactum,
et quadrati hodie pluribus fiant,
simplicibus ad compositionem aptis,
et pollinem tritis, conueniente hu-
more subiguntur, & in pastillos con-
temperatè digeruntur: qui quâ postu-
lat vsus triti ex aqua, aut vino, aut
alio quouis competenti liquore, præ-
stantur ebibendi. Porro pastillorum
qui citra aliorum medicamentorum
commistionem sumuntur, pondus
haud excedat drachmam vnâ, vel
drachmam vnâ & semis. Et ij sanè,
quorum compositionem opium in-
greditur, pondere scrup. i. aut drac. s.
stantur. Nonnunquam antidotis, suc-
cis, saccharis, catapotiis, clysteribus,
unguentis, alijsque eius farinae com-
miscetur. Caterû cû quibus partibus
consentire debeant trochisci, ipsa

Pars affecta commodè docebit. Si-
quidem alij respiciunt.

HEPAR.

Trochisci Gallix moschata
De agarico, &c.

PECTVS.

Trochisci Aliptæ moschata
De agarico
De terra sigillata
Bacchi, &c.

VENTRICVLVM.

Trochisci ramich.
Diarrhod. Abbatis
De berberis
Gallix moschata
De rosis. De caphura
De spodio.

CAPVT.

Trochisci ramich.
De eupatorio
De lacca.
De rhabarb.
Diarrhod. Abbatis

De berberis

De rosis

De caphura

De spodio

De absynthio, &c.

SPLENEM.

Trochisci de capparibus

De eupatorio

De lacca, &c.

RENES, ET VESICAM.

Trochisco de halicacabo.

De terra sigillata, &c.

MATRICEM.

Trochisci de Myrrha.

De terra sigillata

De carabe, &c.

TOTVM CORPVS.

Trochisci Alhandal, &c.

Porro cum trochisci commodè deglutiri nequeant propter rotunditatem depressam, Medici in forma pilularum, aut electuarij, aut pulueris exhibere consueverunt, hoc modo.

I.

℞. Trochiscorum beechicorum

De terra sigillata ana drach. 5.

Cum syrupo de papauere quantum
satis est, fiant pilulæ. N. 5. vel. 6.

II.

℞. Pil. fœtidarum drac. 1.

Trochiscorum è myrrha scrup. 1.

Cum aqua artemisiæ formetur pilo-
læ N. 12.

III.

℞. Trochiscorum de eupatorio d. 1.

Sacchari in aqua ablynthij disso-
luti, quantum satis est, fiant tabulæ,
vel rotuli.

IV.

℞. Trochiscorum è succino

Epodio ana drach. 2.

Consolidæ maioris

Boli armeni

Balaustiorum ana drach. 1.

Tufis & cribratis singulis commi-
sceantur

sceantur, fiatque puluis.

De coliris, Cap. 38.

Collyria, id est ocularia medicamenta, quædam liquida sunt, priuatim hac voce nuncupata: quædam arida, Barbari Sief, vel pastillorum more, aut pyramidarum instar compacta. Liquida fiunt ex aquis destillatis, vt rosarum, plantaginis, myrthi, portulacæ, caprifolij, &c. aut ex succis herbarum fructuumue repurgatis, quibus parum albuminis ouorum adicitur, quorû gutta vna, aut altera oculorum angulis instillant. Arida ex metallicis conficiuntur, herbis, floribus, fructibus, aliisque plantarum partibus, tenuissimè tritis, ac liquore aliquo competenti, in pyramidis ferè, vel trochiscorum formam reductis: quæ vsus tempore, vel trita, ac in cocte leuigata, & in tenuissimum pollinè coacta, aqua aliqua dissoluta, instillatur: vel arida inspirantur, aut intra pal-

pebras ponuntur. Porro utimur his
in oculorum diuersis morbis, vlcer-
bus vulneribus, fistulis, suffusionibus,
& id genus aliis. Sed formulis res cla-
rior erit.

I.

℞. Aquarum rosarum.

Plantaginis ana vnc. i.

Collyrii albi in cote leuigati drach. j.

Misce, & fiat collyrium.

I I.

℞. Aquarum plantaginis

Rosarum ana vnc. i. s.

Collyrij è glaucio vnc. i.

Erosis drach. s.

Cerussæ lotæ

Boli armeni ana scrup. i.

Opij gr. 3. Croci. gr. 2.

Commistis omnibus, fiat colly-
rium liquidum.

I I I.

℞. Aquarum rosarum

Euphrasiæ

Chelidonii maioris

Fœniculi ana vnc. i.

Vini optimi vnc. i. s.

Aloes drach. i.

Tutiz præparatæ drach. s.

Commistis omnibus fiat collyriū
liquidum. I V.

℞. Cerussę decies in aqua rosa. lot. d. i

Sarcocollæ scrup. 2.

Tragacanthæ

Amylli ana scrup. 2.

Opī gr. 4.

Leuigata omnia, & succo fœnugrę-
ti excepta, in collyria digerātur arida

V.

℞. Lycij

Boli armeni ana scrup. i.

Aloes

Acaciæ ana drach. i.

Gummi drach. i. s.

Collyrij è glaucio drac. 6.

Cum succo cotoneorum, fiant col-
lyria arida. Porro vtimur collyrio ro-
faceo

faceo & è glaucio, cum astringendi
aut reprimendi necessitas vrget. Albo
verò & rubro, cum glutinandi: viridi
verò cum erodendi, &c.

De Electuariis, Cap. 39.

Electuaria, antidota liquida sunt.
Hodie ferè componuntur ex cō-
seruis, conditis, speciebus electuario-
rum, aliisque medicamentis corrobo-
rantibus, additis syrupis appropriatis:
ita vt communiter pro qualibet vi-
cia conseruarum, drachma vna spe-
cierum ponatur, plus minúsue pro
Medici intentione: conditorum verò
dosis vncia 1. non excedat: syrupi ve-
rò, quantum ad electuarij iustam cō-
sistentiam sufficit, vt in sequentibus
formulis videre licebit. Porro quali-
tatem electuariorum ipse affectus,
siue morbus indicabit. Modus verò
exhibitionis à drachma, vna, vsque
ad vncias 2. pto sumentis habitu &
affectu. Dantur duabus horis ante ci-
bum

bum, id quod rectè fit in illis, quæ sto-
machum confortant. Quæ autem ca-
put iuuant, exhibeantur post cœnam
vna hora fabæ quantitate. Ceterum
quibus membris appropriata esse de-
beant electuaria, ipsa pars affecta cõ-
mode demonstrabit. Iuuabunt autem
atque excalfacient.

CAP V T.

Aurea Alexandrina

Plirisarcoricum

Theriaca fermentata

Mithridatum

Diaolibanum

Diacastorium

Theodoritum

Confectio anacardina

Nux indica condita

Diambra

Diamoschum

Diacorum

Chebuli conditi

Dianthos

Con

Conserua saluiæ

Conser.flor.stœchadis

Conser. maioranæ

Conser. betonicę

Conser.rorismarini

Conser.primulę vetis,&c.

Verbi gratia.

R. Conseruæ maioranę

Betonicæ

Florum rorismarini ana dr.6.

Spec.diambræ

Diamoschi ana scrup.2.

Nucis indicę conditę

Myrobalanorum chebulorum con-
dit ana drach.2.

Misce, & cum syrupo de betonica
vel de stœchade fiat electuarium.

ELECT. CALEFAC. PECTVS.

Diaris.Diapenidium

Diaprassium

Diahyssopum

Diaclamentum

Diatragacanthum cal.

Diatamaron

Loch. de pino

Loch sanum & expertum

Loch de scilla

Loch de pul. vulpis

Conserua hyssopi

Conserua capill. veneris, &c.

Exempli.

conserue hyssopi

Capil. veneris ana vnc. i.

Spec. diappendij

Diaireos simp. ana vnc. i.

Syrupi de hyssopo vel de glycyrrhi-

za q. satis est.

Commistis omnibus fiat electuariū.

ELECT. CALEFAC. COR.

Aromaticum rosatum

Diambra. dianthos

Diamargaritum cal.

Diagemma. diamoschum.

Elect. letificans.

Diaxyloaloes

Plirisarcoticum

Con

Confectio citri

Cort.citri conditi

Nux moschata condita

Buglossum conditum

Elect.pomorum

Conserua borraginis

Conser.buglos.

Conser.melissæ

Conserua anthos,&c.

℞. Conseruæ anthos vnc.s.

Borragin.

buglossi ana vnc. i.

Spec.diamarg.calidi

Plurifarcotici ana scrup. 2. vel dr.

Cort.citri conditi vnc.s.

Cum syrupo conseruationis citri
formetur electuarium auro cobpctum.

ELECT. CALEFAC. STOMAC.

Theriaca fermentata

Mithridatum

Aromaticum rosarum

Diagalanga

dianisum

Diaciminum

Diacinnamomum.

Diatrion pipereon.

Diazingiber

Diaxyloaloes

Galanga condita

Gingiber conditum.

Conserua menthe

diacitonium compos.&c.

Conserue menthe vnc.2.

Diacitonii compos.vnc.s.

Spec.aromat.ros.

Diagalange ana drac.s.

Zingiberis conditi vnc.s.

Cum syrupo de mentha fiat electuarium.

ELECT. CALEFAC. HEPAR.

Diacinnamomum

Diacalamentum

Confectio ravedseni

CC

Dia

Diacostum

Conserua capilli. Veneris

Dialacca

Diacucurma.

℞. Conseruæ eupatorii vnc. i. s.

Capill. Ven. vnc. s,

Spec. diacinnamomi drach. i.

Diacost. scr. s.

Cum syrupo de eupatoria fiat electu-
arium.

ELECT. CALEFAC. SPLENEM

Diacalamentum

Diacaparis.

Diacostum

Conserua borraginis

Triphera magna

Triphera minor.

Acorus conditus

Conserua eupat. &c.

℞. Conseruæ eupatorii vnc. 2.

Borraginis vnc. s.

Spec. diacalaminti drac. 2.

Acori conditi drac. s.

Cura

Com syrupo de calamentho fiat ele-
ctuarium.

ELE CT. CALEFACT. MATR.

Electuar. de gemmis.

Diacalaminthum

Diambra.

Tryphera magna

Diamoschum

Elect. ducis

Elect. dulce.

Conseruę arthemisse

Conserua melisse

Extractum iuniperi

Conseruę maioranę &c.

3. Conseruę melisse vnc. i. s.

Maioranę vnc. s.

Spec. diagemme dra. i. s.

extracti iuniperi drac. i.

Com syrupo de arthemisia electua-
rium.

LEC. CALEF. IYNCTVRAS.

Confectio anacardina.

Diagingiber.

Diacorum

Acorus conditus

Conserua saluiæ

Conserua flor. rosmarini

Conser. flor. stœchados.

Conser. primule veris, &c.

℞. conseruæ saluiæ vnc. i s.

Anthos vnc. s.

Spec. Diazingiberis drac. ss.

Acori conditi drac. s.

Cum syrupo de stœchade fiat
electuarium.

ELECT. FRIGEFAC. CAPVT.

Diacodyn.

Ioch de papa uere

Conserua rosarum

Conserua violarum

Conseruæ flor. nenuphar.

Rhilonium persicum, &c.

℞. Conserua rosarum

Nenupharis ana vnc. i.

Ioch de papauere vnc. s.

Cū syrupo de papauere fiat electuarium
ELECT

ELECT. REFRIGER. PECTVS.

Diatragacanthum frigidum.

Diapenidion sine spec. calidis.

Dia papauer.

loch de farfara simp.

Conserua violarum.

Conserue violarum vnc. 2.

Spec diatraganthi frig.

Diapenidij ana drac. i.

Com syrupo violaceo fiat electua-
rium.

ELECT. FRIGEFAC. COR.

Diamargariton frig.

Diarrhod. Abb. sine spec. cal.

Tria sandalum.

Manus Christi perlata

Conserua rosarum

Conserua buglosse

Conserua acetose

Poma condita, &c.

Conserue acetose

Rosarum borrag.

Buglossę ana vnc. s.
 Spec. diamarg. frig. drac. i.
 Margaritarum preparatarum
 Coralii rubri præparati ana scr. s.
 Fol. auri N. 3.
 Cum syrupo acetosę fiat electuarium
 auro obductum.

ELECT. FRIGEFAC.

Stomachum.

Diacitonium sine spec. cal.

Diarrhod. Ab. sine spec. cal.

Electuar. de sorbis.

Conser. rosar.

Conseruę violar.

Cotonea condita

Mespila condita, &c.

R. Conseruę rosarum.

violarum.

Diacitonii simp. ana vnc. i.

Spec. diarrhod. Abb. drac. s.

Cum miua cotoneorum fiat electuarium.

ELECT

LECT. FTIGEFAC. HEPAR.

Triaſantal.

Diarrh. Abb.

Conſerua roſarum

Conſerua violarum

Conſerua cichorij

Rad. cichorij conditi, &c.

Conſeruæ cichorij

Violarum ana vnc. l.

Roſarum vnc. s.

Spec. Triaſantali

Diarrhod. Abb. ana drach. s.

rad. cichorij condit. drac. s.

Cum ſyrupo de endiuia fiat electua-
rium.

LECT. FRIGEFAC. SPLENEM.

Triaſantalum

Diarrhod. Abb.

Conſerua violarum.

Conſerua bugloſſæ.

LECT. FRIGEFAC. MA-

tricem.

Triaſantalon Diarrhod. Abb.

Conserua nenupharis

Conserua violarum.

Conserua rosarum, &c.

De Tabulis, rotulis, & morcellis.

Cap. 40.

Solidorum confectionum triplex est forma, rotunda videlicet, quadrata, & oblonga. Quæ rotundam orbicularémque formam recipiunt, orbiculi, siue rotule dicuntur. Quæ quadrata forma effinguntur, Tabule nominantur. Quæ figuram oblongam accipiunt, Morcelli appellantur. componuntur magna ex parte, ex speciebus electuاريorum, & saccharo in aliqua stillatitia aliqua conuenienti, dissoluto, & ad perfectionem decocto. Interdum caponum & perdiciu pulpa, amygdala, nuges pinet, vne palse, & id genus alia, commiscuntur. Fiunt nonnunquam ex medicamentis, quæ aluum soluunt, in puluere reductis, & tabule purgantes dicuntur. Porro specierum & medicamentorum

um qualitas ab ipso affectu desu-
 menda erit. Proprietas verò ab ipso
 loco affecto. Quę autem proprieta-
 tem cum capite, pectore, stomacho,
 hepate, splene, matrice, &c. habeant,
 ex precedenti capite petenda erunt.
 In rotulis parandis accipiuntur vncię
 sacchari ad drachmas 2. specierum.
 In tabulis verò & morsulis parandis
 eadem seruatur quantitas: alij tamen
 ad libram vnam sacchari sumunt spe-
 cierum drachmas octo: alij duodecim
 præsertim in tabulis purgantibus. Tē-
 pus exhibitionis ante cibum duabus,
 vel tribus horis. Purgantes verò tabu-
 lę tribus, aut quatuor horis cibos præ-
 cedere debent. Exhibentur ex ijs or-
 biculis duo, aut tres, plus aut minus
 pro morbi conditione. Morsulus v-
 nus, nisi admodum exiguus sit pro vi-
 ce sufficit. Ex purgantibus vt plurimū
 non datur, nisi vncias semis interdū
 verò plus, minusq; pro sumentis vi-
 ribus,

410 PRACTICÆ GENERALIS
ribus, pro se, vel trita in iusculo capri
vel galli. Sed formulis res clarior
erit.

TABVLÆ CORROBORAN-
tes & calefacientes Caput.

℞. Spec. diambrae scrup. i.

Diamoschi scrup. s.

Cinnamomi drac. i.

Macis

Caryophyllor. ana scrup. s.

Cardamomi minoris

Cubebarum ana scrup. i.

Nucis moschar. scrup. i. s.

Sacchari in aqua maioranae disso-
luti, & ad perfectionem cocti vnc. iij.

Fiant tabulae secundum artem.

P E C T V S.

℞. Spec. Diaireps.

Diahyssopi.

Diapraffi

Diapenidij ana drac. s.

Olei fœniculi guttas. s.

Sacchari in aqua hyss. diss. vnc. 2.

Fiant

Fiunt tabulæ secundum artem.

C O R.

Spic. diamargaritonis cal.

Pliris acortici

Lætitiæ Gal.

Diaxyloaloes. ana scrus.

Cinnamomi scrus. 2.

Caryophyl. Macis an scrus. 8.

Lini aloes

Cort. mali citri ana scrus. 1.

Offis de corde cerui

Ramentorum eboris.

Vnicorni ana scrus.

Fol. auri. N. 3.

Sacchari in aqua borraginis,

foluti vnc. 3.

Fiant tabulæ.

V E N T R I C U L U M.

Spec. aromat. ros.

Diagalangæ an. dra. s.

Cinnamomi drac. 1.

Macis.

Caryophyllorum ana scrus.

Cala

Calami aromatici scrup. i.

Nucis moschatae scrup. s.

Sacchari in aqua men. dissol. vnc. j.

Fiant tabulae secundum artem.

HEPATE.

℞. Spec. Diarrhod. Abb.

Diacucurmae

Dialaceæ ana scrup. i.

cinnamomi drac. i. s.

Macis scrup.

caryophyllorum scrup. s.

Sacchari in aqua eupat. diss. vnc. 4.

Fiant secundum artem rotulae.

SPLENEM.

℞. Spec. Diarrhod. Abb.

Diacalamintæ

Trochiscorum de cappare an. scrup. i.

cinnamomi drac. 2.

Macis scrup. s.

Sacchari in aqua scolopendriae dissol.

luti vnc. 4.

Fiant rotulae secundum artem.

MATRI

M A T R I C E M.

Spec. Diagemmæ. diamusci

diambraæ ana. drac. s.

cinnamomi

Macis scrup. s.

caryophyllorum scrup. s.

Nucis moschatae scrup. i.

Saccari in aqua arthemisiae

dissoluti vnc. 4.

Fiant rotulae.

R O T U L A E C O R R O B.

& refrigerantes Ventric. Hepar,

Splenem, & Matricem.

Spec. Drisacanthi

Diarrho. Abb. sine spec.

ana drac. i.

Trochiscorum è spodio scrup. i.

Sem. endiuia.

cucumerum

portulacæ ana scrup. i.

Marg. præparatarum, scrup. s.

coralli rubri

coralli albi

rubri

rubri ana scrup. 2.

saccari in aqua ros. dissoluti.

vnc. 4.

Fiant rotulæ secundum artem.

MORSVLI CORRO-

borantes.

℞. Pulpræ caponis vnc. 1.

pedicis vnc. s.

Testiculorum galli drac. iij.

nucis pineæ.

amygd. dulcium ana. vn. 1. s.

pistaceorum drac. 1.

sem. 4. frig. maio. an. drac. s.

spec. diamargaritonis

elect. lætitia gal.

Dianthos ana scrup. 2.

cinnamomi electi drac. s.

ligni aloes

Macis ana scrup. 1.

Sacchari in aqua borraginis dissoluti
quantum sufficit, formentur mor-
suli, auro obducti.

De Trageis, siue Tragematibus. Cap. 41.

Tragemata, vulgares Trageos,
 & trituras appellant. Componū
 ex speciebus electuاريorum, odo-
 risque aliis rebus & medicamentis
 simplicibus in puluerem redactis, sac-
 charo adiecto. In his conficiendis
 communiter capitur vnc. i. sacchari
 & singulas drachmas specierum. Spe-
 riorum qualitas ab ipso affectu lu-
 enda est. Proprietatem verò ipse
 affectus demonstrabit. Exhi-
 entur drachmæ vnius ad duarum
 pondera, cum panetosto, vino odo-
 rato madefacto, manè stomacho ie-
 iuno, & vesperi, duabus, vel tribus
 horis ante cœnam: interdum etiã
 post cibum, quando vapores in caput
 exhalantes prohibere volumus, quæ
 tamen nullo odore, vel sapore acri-
 tate dicta esse debent. Nos formulis a-
 quor, quæ diximus præcipua red-
 emus.

416 PRACTICÆ GENERALIS
TRAGEMATA CORROBO
rantia, & calefacientia.

C A P V T.

℞ Spec. diambra
Diamolchi ana scr. s.
Plirisarcotici scr. i.
cinnamomi electi dra. s.
Macis.
caryophyllorum
nucis moschatae ana scr. s.
cardamomi minoris drac. s.
Sacchari albissimi vnc. iij.
Misceantur singula, & fiat trag.

P E C T V S.

℞ Spec. Diaireos.
Diapenidij ana drac. s.
Rad. iridis scr. 2.
Pul. glycyrrhizæ scr. i.
cinnamomi drac. r.
saccari albi vnc. 3.
Misce, & fiat tragea.

COR.

℞. Spec. dianthos

Diambre

Diaxyloaloes

pliris arctotici ana scrup. i.

been albi

been rubri

ligni aloes

ossis de corde cerui

Rasuræ eboris ana scrup. s.

Cinnamomi drac. i.

Sacchari albissimi vnc. 3.

Misce, & fiat tritura.

VENTRICVLVM.

℞. Spec. Diagalangæ

Dianisi

Diazingiberis ana scrup. i.

Cinnamomi electi drach. i. s.

Piperis longi

caryophyllorum

Macis ana scrup. s.

Sacchari albiss. vnc. 3.

Misce, & fiat tragema.

D D

HEPAR.

℞. Spec. Diacimini

Dialaccæ

Diacucurmæ ana scrup. i. s.

Cinnamomi drach. i.

Macis

Caryophyllorum

Spicæ indicæ ana scrup. s.

Sacchari albiss. vnc. 3.

Misce, & fiat tragema.

SPLENEM.

℞. Spec. Diarrhod. Abb.

Diacapparis ana scrup. 2.

Maceris, Nuccis moschatæ

Caryophyllorum ana scrup. i.

Cinnamomi electi scrup. s.

Sacchari candidissimi vnc. 4.

Misce, & fiat tritura.

TRAGEMAT A

refrigerantia.

CAPVT.

℞. Spec. Diarrhod. Abb.

Driasantali ana scrup. 2.

Flor. ros. rub. drac. s.

Sem. papaueris albi scrup. i. s.

Cinnamomi scrup. 2.

Sacchari albi vnc. 3.

Fiat tritura.

PECTVS.

Spec. Diatragacanthi frigidi dr. i.

sem. papaueris

lactucæ drach. s.

Sacchari candidi, vel penedij vn. 2.

Misce, & fiat tragea.

COR.

Spec. Diamargaritonis frigidi

Margaritarum præparatarum an. scr.

i. s.

Frag. lap. pretiosorum

Sem. mali citri ana scrup. s.

Cinnamomi scrup. i.

Sacchari albiissimi vnc. 2.

Misce, fiat tragema.

DD

2

VEN

420 PRACTICÆ GENERALIS
VENTRICVLVM.

℞. Spec. Diarrhod. Abb. drach. 1.
Ros. rub. ficc. scrup. 2.
coroneorum ficc. scrup. 1.
coralli rubri scrup. 1.
Macis
caryophyllorum ana scrup. s.
cinnamomi scrup. 1.
Sacchari albi vnc. 3.
Fiat tragema.

HEPAR.

℞. Spec. Trisandali
Diarrhod. Ab. an. drach s.
Sandali albi. citrini rub.
Ros. rub.
sem. cicorij
lactucæ
endiuiæ
Scariolæ ana scrup. s.
Cinnamomi scrup. s.
Sacchari albissimi vnc. 2. s.
Misce, & fiat tritura.

De pulueribus, Cap. 42.

Pulueres Arabibus suffuf, & Aco-
 hol vocantur ex variis medica-
 mentis simplicibus commifcentur,
 & diuerfis corporis partibus ad-
 ministrantur, veluti, qui à vulgò Me-
 dicorum, & pharmacopæorum epi-
 themata cordialia, & hepatica vo-
 cantur. Alij funt vtilis ad vulnera, &
 ulcera, idq; in variis corporis parti-
 bus & varias ob caufas, vt pulueres
 capitales adstringentes, farcotici ero-
 dentes, &c. Sed formulis res clarior
 euadet.

PVLVIS CAPITALIS
 calidus.

℞. Maioranæ Betonicæ

Pulegij

Calaminthæ

Stœchados

cort. mali citri

caryophyllorum

Gummi iuniperifana drach. 2.

DD 3

Com

Commistis omnibus, fiat pulvis, capiti inspergendus.

PVLVIS CAPITALIS

temperatus.

℞. Stœchados drach. i. s.

Rosarum rubrarum

Balaustiarum

Masticis, Macis

Olibani, Myrthiana drac. i.

Nucum cupressi drach. i. s.

Santalorum drach. i.

Fiat pulvis tenuissimus, commisturus coronali aspergendus.

PVLVIS AD VVLNERA

capitis.

℞. Aristolochiæ puluerizatae

Iridis, Panacis

Mannæ thuris, Farinæ erui

Squamæ æris ana drach. i.

Misce, & fiat pulvis.

PVLVIS PRO EXITV ANI.

℞. Masticis, Thuris

Nucum cupressi.

Antim

Antimonij

Malicorij

Glandium

Balaustiarum ana drac. 2.

In puluerem redacta asperge.

PVLVIS AD PRÆGNANTES.

& Masticis. Thuris ana drach. s

Sanguinis draconis

Myrtillorum. Boli armeni

Granorum tinctorum ana scr. s.

Tere, & huius drachma dactylum

in assis loco reple, vino madefacito, &

papyro inuolutum, sub calidis cineri-

bus calefac. Da abortum timentibus.

*De pulueribus purgantibus,**Cap. 43.*

Pulueres purgantes fiunt ex simplicibus medicamentis purgantibus, vel speciebus compositorum, additis semper ijs, quæ vehementiam eorum remittunt, & sacchato. O Singulorum verò simplicium medicamentorum purgantium pōdera ex libro 4.

D D 4

peten

424 PRACTICÆ GENERALIS
petenda sunt. Qualitas verò ab ipso
morbi causa sumenda. Dantur in vi-
no, vel absinthiaco, vel iusculo, aut
alio liquore conueniente, idque ius-
tis. Sed formulis res clarior erit.

I.

℞. rhabarbari electi drach. 2.
Spicæ indicæ
cinnamomi ana scrup. s.
sacchari scrup. 2.

Misce, & fiat puluis purgatorius.

I I.

℞. rhabarb. alb. siue mechoachæ dr. 1.
Gentianæ
cinnamomi ana scrup. s.
Fiat puluis purgatorib., in vino
absinthiaco sumendus.

I I I.

℞. Fol. senæ drach. s.
Helleboris nigri scrup. s.
Zingiberis
Masticis ana scrup. s.

Tritis omnibus & commistis, fiat
puluis

pulvis purgatorius.

1 V.

Rhabarbari ana scrup. 2.

Foliorum laureolæ scrup. 1.

Spicæ indicæ. gr. 5.

Misce, & fiat pulvis, sumendus cum
vino absinthiaco.

V.

Specierum elect. de psyllio

Diaphœniconis

Sacchari ana drach. s.

Commisceantur singula tritura.

V I.

Rhabarbari albi drach. s.

Fol senæ scrup. 1.

rad. esulæ

Zingiberis

Gentianæ ana scrup. s.

Misce, & fiat pulvis purgatorius.

De Dentifriciis, Cap. 44.

Dentifricia, Græcis ὀδοντορρημα-
τα, vel odōtica dicuntur, ad cādi-
cos & immobiles dentes reddendos,

DD 5 ex

expoliendos, extergendos, ad laxas
gingiuas comprimendas, ad halitus
grauolentiam, diuersimodè etiam
ad alia præparantur, vel in tenuissimū
pollinem affricata, vel liquida ad a-
bluendū, vel crassiora effecta, & cir-
cumlita: vt sequentibus formulis pa-
tebit:

I.

℞. Cornu ceruini vsti

Corallium rub.

Ossis sepia

Masticis ana drach. s.

His exquisitissimè puluerizatis, dé-
tes & excarnes gingiuas affricato.

I I.

℞. Aquarum menthae

Salviae. Hyssopi. an. vnc. 7.

Aluminis scissi assati, & vino au-
stero extincti drach. 2.

Nitri drach. 3.

Salis assi vnc. s.

Misce, & distilla per alembicum, li-
quor

quorūque ad vsum seruetur.

I I I.

Gallarum, balaustiorum.

Aluminis rupei

Thuris. Myrrhæ ana drach. s.

corall. rub. ossis sepiæ

osticis, sanguinis draconis an. d. s.

Trita & cribrata excipiantur oxy-
elite, scillitico, & vfu exigente illi-
atur.

De pomis odoratis, Cap. 45,

Omum odoratum, est medicamē-
tum, quod citra ignis accessionē
tribus adhibetur, cerebrum odore
alterans, in orbiculum pomi coa-
tum. Componuntur ex ambra, mos-
cho, lasere odorato, styrace, stacte, spi-
gella, maiorana, cariophyllis, lig-
nulo, aloe, ladano, rosis, santalis, caphu-
ricis, & id genus aliis, vt sequentibus
formulis videre licebit.

I. ꝑe.

I.

℞. Styracis vnc. 2.

Caryophyllorum drach. s.

Laseris odorati vnc. s.

Moschi gr. 15. Ambraë drac. s.

Cum aqua rosarū, & stacte uniantur, finganturque orbiculi odorati.

II.

AD CATHARRVM.

℞. Ladani Ligni aloes

Stiracis. Costi. Spicaë ana vnc. s.

Thuris

Galliaë moschataë

Myrrhaë ana vnc. s.

Nucis cupressi. Gummi iuniperi

Nucis moschataë ana drach. 1.

Cinnamomi. Caryophyllorum

Nigellaë ana drach. 2.

Moschi gr. 4. Ambraë scrup. 1.

Cum aqua rosarum, & vino odorato & modica cera, formetur pomum.

III.

AD PEST

phuræ. Ligni aloes. Stiracis
or. buglossæ ana scrup. 2.
myophyllorum
rium fantalorum
cem albi, & rubri
rrha. Calami odorati
ica. Nucis moschata
uris
ummi iuniperi ana scrup. 1.
accini. Croci
rall. rub.
ntispodij ana drach. s.
em. acetosa drach. 3.
acci portulacæ
ucci mal. aurantiorum à vnc. 4.
ympheæ
oriandri torrefacti an. drach. 2.
Terræ sigillatæ drach. 2.
oli armeni vnc. s.
ambræ
H. Moschi

Moschi ana scrup. s.

ladani, aqua ros. & ace. infusi v.

Terebinth. in aqua ros. lotæ

Syr. ex cort. mali citri ana q. s. est

ad pomi figuram inducendam.

De suffimentis, Cap. 46.

Suffimenta, vel suffitus, aliis suffu-
migia, vel suffumigationes. Gra-
cis Thymiamata: medicamenta sunt
ignitis carbonibus iniicienda, vel in
trochisco coacta, vel puluerata, ad o-
doris gratiam, ad tetros halitus ex-
purgandos, ad capitis in subiectas par-
tes defluxus, ad infarctus omnes, au-
rium tinnitus, & frigidas quascunque
noxas: quæ quidem si ad vterinos affe-
ctus parentur, vel quo muliebria du-
cant, vel quia euagantem vterum sta-
bilit, diuaricatis cruribus, super in-
fundibulum stragulis circumdatum,
euaporatorio intus osculo, & mulie-

pannis diligenter succincta, nec ad
ut efferantur vapores, accipienda
Si autem parulo ore, auribusue
apienda sunt, per tubum, fistulam
capite propeso efferantur, vel per se
perforata. Fiunt autem ex rebus odo
is, ut moscho, zibetto, belzonio, am
styrace, ladano, thure, gallia, ma
che, &c. aut foetidis, videlicet casto
galbano, bdellio, bitumine, lapi
gargate, & id genus aliis. Odorata
biculari forma, nunc maiore, nunc
minore interdum glandes represen
t, interdum auiculas, quæ vulgo cy
ta vocantur: alias pastillorum, ut
ex alipta, vel moscho, vel gallia
moschata inscribuntur: lias pulueris
nisi modo fiunt, quæ è formulis co
noscent studiosi.

I.

Laseris odorati drach. 2.

Gallia moschata

cinna

cinnamomi

caryophyllorum ana drach. i.

ligni aloes

Fol. lauri ana drach. i.

Trita excipiantur stacte, & infu-
mentur pastilli pro suffimento odo-
ro.

¶ I.

℞ Galliæ moschatae drach. i.

Maioranae. saluiæ

Rorismarini drac. i. s.

Maceris drach. i.

Cinnamomi

Caryophyllorum ana drach. i.

Fol. lau. drach. s. Ligni aloes scr.

Moschi gr. 3.

Terantur singula, & commixta
omnibus fiat pulvis, qui exigente vi
carbonibus viuis inspergatur.

III.

SVFFITVS VTERINVS

℞. Asæ fœtidæ. Galbani

Myrrhæ. Castorei

Seminis rutæ ana drach. i.

i. Cinnamomi

Unguis odoratæ ana drach. 2.

m. fœniculi drach. i. s.

Grassiuunculum puluerata, prunis
berge. Ori admotus, vteri præfoca
sem repente depellit. Vuluæ adhi
es, menses prouocat, & eorum dolo
paulò post sedat.

De linimentis, Cap. 47.

Linimenta sunt, quæ liquida iun
guntur. Fiunt ex oleo, adipe, bu
tyro, seu liquefactis, vel aliis, quæ olei
consistuntinem habent, vt styrace liqui
myrrha liquida. Aliquando addi
Terebinthina, vel mucilago, vel
adulla quæ adipis temperaturæ, &
consistentiæ similis est. Horum autẽ
ulla certa quantitas describitur, cõ
muniter tamen Medici ad vnciam v
olei, recipiunt butyri, adipis, cre
tis ana drac. 2. Qualitas oleorum,
ipso affectu desumenda est. Pro

prietas verò ab ipsa parte affecta accipitur. Vrimur his calidè duabus vel tribus horis ante cibum

OLEA CALEFACIENTIA ventriculorum.

Oleum nucis moschatæ

Oleum de absinthio

Oleum menthæ.

Oleum Mastichinum.

Oleum nardinum, &c.

℞. Olei mastichini

Nardini ana vnc. s.

Succi menthæ drach. 2.

Ceræ parum

Commistis omnibus fiat linimentum.

PECTVS.

Oleum amygdalarum dulcium.

Oleum amygdalarum amarum.

Oleum irinum Liliorum.

Oleum chierinum, &c.

Olei amygdalarum dulcium

Icini ana vnc.

Butyri recentis

Pinguedinis gallinæ

A Cremoris sem. lini an. drach. s.

Commisceantur, & fiat linimentum.

HEPAR.

Oleum amygdalarum amaratum

Oleum nardinum

Oleum de absynthio

Oleum mastichinum

Oleum nucleorum persicorū, &c.

SPLENEM.

Oleum de capparibus.

Oleum liliorum.

Oleum spicæ.

Oleum de behen.

VTERVM.

Oleum anethinum.

Oleum irinum.

Oleum cheirinum

Oleum spicæ

Oleum de castoreo, &c.

ARTICVLOS.

Oleum nardinum

Oleum rutaceum

Oleum nucum

Oleum nucis moschata, &c.

NERVOS.

Oleum costinum

Oleum mastichinum

Oleum lumbricorum

Oleum de euphorbio

Oleum de piperibus

Oleum anithinum, &c.

OLEA REFRIGERANTIA

CAPVT.

Oleum de papauere

Oleum mandragoræ, &c.

PECTVS.

Oleum violarum.

Oleum nenupharium, &c.

VENTRICVLVM.

Oleum cotoneorum

Oleum myrthinum

Oleum myrtillorum

Oleum

Oleum rosaceum

Oleum omphacinum, &c.

H E P A R.

Oleum rosaceum

Oleum myrtinum

Oleum cotoneorum

Oleum lentissimum, &c.

R E N E S.

Oleum nenupharium, &c.

V T E R V M.

Oleum nymphaeæ.

Oleum lentiscinum

Oleum myrtillorum

Oleum cotoneorum.

O L E A S I C C A N T I A.

Oleum nucum

Oleum nardinum.

Oleum ricinum, &c.

O L E A H U M E C T A N T I A

Oleum commune recens.

Oleum amygd. dulcium

Oleum violaceum.

Oleum sesaminum, &c.

E E 3 OLEA

OLEA ASTRINGENTIA.

Oleum mastichinum.

oleum menthæ.

oleum de absinthio.

oleum rosaceum.

oleum myrtinum.

oleum cœnanthinum, &c.

OLEA EMOLLIENTIA.

Oleum lini.

oleum narcissimum.

oleum styracis, &c.

OLEA LAXANTIA.

Oleum amygd. dulcium.

oleum oliuarum.

oleum iasminum.

oleum sesaminum, &c.

RAREFACIENTIA.

Oleum anethinum.

oleum chamomelinum, &c.

OLEA DIGERENTIA.

Oleum amygdalarum amararum

oleum nucum.

oleum oliuarum antiquum.

oleum

A.

oleum rutaceum, &c.

DETERGENTIA.

Oleum tartari

oleum myrrhæ.

oleum de frumento.

oleum ouorum

oleum sambucinum.

oleum balaninum

oleum ricinum.

oleum raphaninum, &c.

GLVTINANTIA.

Oleum myrrhæ

oleum nicotianæ.

oleum balsaminæ.

Balsamum, &c.

SOMNVN INDVCENTIA.

Oleum de papauere

oleum mandragoræ

oleum malorum aureorum

oleum nenupharinum

oleum hyosciaminum, &c.

DLOREM SEDANTIA.

oleum anethinum

E E 4

oleum

Oleum chamemelinum

Oleum laurinum

Oleum cheirinum

Oleum sambucinum

Oleum litorum alborum

Oleum moschelimum

Oleum lini

Oleum mal. aureorum, &c.

℞. olei anethini.

chamomelini

liliacei

è semine lini ana vnc. 2.

adipis caponis

anatis

Cremoris sem. altheæ ana drac. 2.

Commistis omnibus fiat linimentum

De unguentis. Cap. 48.

Vnguenta crassiori consistentia sunt, quam linimenta, & valentiora, quæ unguinoso suo corpore partibus illita, & cereo quodam lentore crassitudinem adepta inhaerent. Funt

leis, pulueribus, & cera: interdum
in adipe, butyro, mucilagine, la-
mris, & gummi, &c. Species &
iuxta affectuum, quibus adhi-
tur vnguenta, diuersitatē varian-
t. Sic quoque eorum proprietas,
locorum affectorum varietate
mutanda est: Cera, vt conuenien-
tē nanciscatur cōsistentiam, adici-
in his autem componendis ho-
plerique obseruant, vnciæ vni
drachmam vnā specie-
& drachmas duas ceræ commi-
nt. Sed præstat ceræ quantitatem
qui componit arbitrio, ac iudicio
quere, vt is scilicet addat, quan-
ab iustam vnguenti consisten-
satis est, vt in sequentibus for-
patebit. Porro vtimur his cali-
duabus, vel tribus horis ante cibū.

I.

Olei mastichini
nardini ana vnc. s.

E E

s

Nu

Nucis moschatae

Macis

Caryophyllorum ana. scrup.

Cerae quantum sufficit

Fiat vnguentum.

I I.

R. Olei cotoneorum

Rosacei

Myrtini ana vnc. s.

Balaustiorum

Sanguinis draconis

Boli armeni

Rosarum rubrarum ana scrup.

Cerae albæ, quod satis est.

Misce, & formetur vnguentum.

I I I.

R. Olei de capparibus

Liliorum alb.

Irini ana vnc. s.

Cremoris althææ

Fœnugræci

Sem. lini ana scrup. 2.

Pinguedinis gallinæ

Anseris

Taxi ana drach.s.

Medullæ cruris vituli scrup.2.

Cort.rad.capp.

Tamaricis ana drach.s.

Centaurij minoris drac.1.

Costi scrup.s.

Ammoniacy

Galbani

Bdellij ana scrup.1.

Solutis gummi in aceto, cum
quantum satis est, formetur vn-
guentum.

VGVENTA VSVALIA calida.

Vnguentum Arrogon.

Vnguentum Marciatum.

Vnguentum stomachicum.

Vnguentum Philagrij.

Vnguentum diarrhea

Vnguentum ex bdellio.

Vnguentum Bernardinum, &c.

FRI

FRIGIDA.

Vnguentum rosatum.

Vnguentum violatum.

Vnguentum refrigerans.

Vnguentum populeon

Vnguentum caphuratum,

ASTRINGENTIA.

vnguentum comitissæ

Defensiuum magistrale.&c.

EMOLIENTIA.

Vnguentum dialthea

Vnguentum resumptiuum.

vnguentum de artanita minu

Vnguentum ex bryonia,&c.

ABSTERGENTIA.

Vnguentum apostolicum.

Vnguentum album

vnguentum de minio.

vnguentum basilicum

Vnguentum Aegyptiacum.

vnguentum viride.

vnguentum citrinum

vnguentum rubrum

psoricum

unguentum de lithargyro

unguentum de tutia.

unguentum ad pediculos

unguentum mercuriatum, &c.

SARCOTICA.

unguentum aureum

unguentum diaponpholygos

unguentum ceraseos.

unguentum apostolicum, &c.

GLVTINANTIA.

unguentum potabile

unguentum aureum

unguentum citrinum.

unguent. desiccarium rub. &c.

ERODENTIA.

psoricum

unguentum Ægyptianum

unguentum apostolicum.

unguentum ex cantharidi-

bis.

EXTRAHENTIA.

unguentum fulcum, &c.

DO

446 PRACTICÆ GENERALIS
DOLOREM SEDANTI

unguentum anodynum

unguentum D. Gereonis

unguentum ad hæmorrhoides

unguentum pectorale

unguentum ad oculos, &c.

SOPORIFERA.

Unguentum populeon.

Unguentum somniferum, &c.

PURGANTIA.

Unguentum Agrippæ

Unguentum de Artanita maius.

Unguentum ad vermes, &c.

De fomentis, Cap. 49.

FOmenta, hoc est, decocta partibus applicita, illas suo calore fomentia, & flatus dissipantia, vel per halitus digerentia, humectantia, lenientia, atque alia ex vi coctorum præstantia, in vesica excipi, vel spongia, linteæve filo duplicato, aut lanæ panno crassiore imbuto, & expresso adhiberi.

Uentur & liquida vocari possunt autem vel ex aqua calida, no, vel oleo, vel decoctis herles, florum & seminum, ad terel dimidias: interdum etiam coctis cataplasmatum. Adhi- autem oculis, thoraci, ven- ori, lieni, renibus, vesicæ, utero, c. Utimur his sæpe ante quam vel almate, vel vnguentis utamur, ori aperiantur, partes relaxen- ius. quodammodo viam muniant mediis. Ante tamen corporis rationem non sunt temerè adhi- tunc enim plus humorum, ad partem partem traheretur, quam e fequod discutitur. Præterea in fe- el pe ante accessionem ipsis uten- a, sed non statim per initia, neque erur copia humorum in toto corpore ponat. Quod ad ingredientium ane ritatem attinet, pro singulis esse pulis vel duobus, herbarum, ibet
ibra

448 PRACTICÆ GENERALIS
libra vna humoris addēda est. Sed fo-
mulis res clarior erit.

I.

℞. Florum chamomillæ. Meliloti.
Anethin. Altheæ, ana M.s.
Sem. lini. Fœnigræci.
Anisi. Fœniculi ana vnc.s.

Coquantur in sufficienti quantita-
te aquæ vsque ad consumptionem
medietatis: deinde spongia, vel linteo
duplicato adhibeatur parti

II.

℞. Maluæ M. i.

Flor. Chamomillæ
meliloti. anethi ana M.s.

sem. lini. Fœnigræci ana dra. iij.

Coquantur in lib. 2. aquæ ad me-
dietatem vsque, fiatque fomentum,
quod vel in vtre, vel vesica, vel pano-
lanceo, vel linteo duplicato adhibea-
tur.

IV.

℞. Rutæ M.s.

Lingue

linguæ ceruinæ
 Centaurij min. ana M. i.
 Rad. altheæ vnc. i.
 Semen lini vnc. s.
 Cort. capparorum vnc. s.

Coquantur in aqua, & aceto q. s.
 tertias, deinde spongia in iure de-
 madefacta lieni applicentur.

De epithematis. Cap. 50.

Epithemata, id est liquida medica-
 menta, componuntur, ex aquis
 dilatis, affectui, & parti affectæ pro-
 adiectis pulueribus, vel specieb.
 ut, interdum etiam vino, & cro-
 coterdum aceto, pro partis affectæ
 ra. Quibus omnibus simul mixti,
 grati, intinguntur panni linei te-
 & madefacti, leniterque expres-
 ti applicantur, & subinde mu-
 tur, ne calefacti corpus calefaciât.
 ne sindone, vel laneo panno ex
 mes infectis, iisdemque immer-
 admouentur. Admouentur sæpius

iecori & cordi : rarius autem fronti
pectori, ventriculo, lieni, renibus, &
testibus, His quæ cordi applicantur
aliquid vini optimi, & croci miscetur,
alijs verò, quæ iecori. vel lieni, aceti
parum, & astringentia aliqua: quæ
autem ventriculo, astringentia aro-
matica, ad robur parti inducendum.
Applicantur autē post euacuationem
factā, vel post sāguinis missionē, & po-
tissimū in febriū statu, in quo omnia
sunt sæuissima. Frequēter iis vtēdum,
serò & mane. In summa quoties pars
aliqua inflammatur, aut alia calida af-
fectione afficitur, mensura epithema-
tum libram non excedit: communi-
ter autem se libram, vel vnc. 10. conti-
net. Sic autem ea magna ex parte mi-
scētur, vt libræ vni liquorum drach. 1.
s. aut drach. 2. specierum respondeāt.
Quæ vinum, & crocum (vt cordialia
epithemata) recipiunt, eum modum
in illis miscendis seruant, vt libræ li-
quo

rum vncia vna vini, & croci ali-
grana, adiiciantur. Quæ verò
um (vt in epithematis hepaticis,
plenitricis) exposcunt, iis pro libra
aquarum vncia semis aceti suffi-
ut in formulis patebit.

Vtuntur autem his in febribus he-
cis & squalidis, ardentibus, pesti-
tialibus, viscerum inflammatione,
torius corporis incendio: item in
dis palpitacione, cardiaca passio-
erysipelate, & virium imbecillita-
&c.

EPITHEMA PRO FRONTE

I.

Aquarum rosarum vnc. 4.

Aceti albi vnc. 2.

Olei rosati vnc. 1.

Misce, & hoc linteis duplicatis im-
tis fronti tepidè admoueatur.

II.

PRO CORDE.

Aquarum rosarum vnc. 4.

FF

2

Bor

Borraginis
 Buglossæ
 Melissæ ana vnc. 3.
 Vini odorati vnc. 1.
 Aceti vnc. s.
 Spec. diagemmæ drach. 1.
 Ligni aloes
 Cort. mali citri
 Ossis de corde cerui
 Eboris an. scrup. s. Croci gr. 6.
 Commistis omnibus fiat epithema.

III.

P R O H E P A T E.

ꝛ. Aquarum endiuæ vnc. 4.
 Cichorij
 Lactucæ
 Absynthij ana vnc. 2.
 Acetosæ vnc. 3.
 Solani vnc. s.
 Aceti vnc. s.
 Spec. diarrh. Abb. drach. 1.
 Trisantali seru. 1.
 Santali rubri seru. s.

Mistis

his omnibus formetur epitema.

De sacculis, Cap. 51.

Acculi fiunt aut sicci, siue aridi:
aut liquore aliquo madidi, ex her-
boribus, radicibus, seminibus, &
genus aliis, cōcis, & leuiter cōtu-
quadrati frequētius, vel ad mēbro
patiētīū formā figurātur: ex serico
scilicet cordi, & capiti admoūēdi: a-
terò ex panno lineo: consuunturq;
transuersum missa, ne scilicet ea,
quibus constant, in vnam omnia
rem labantur ac declinent. Sicci
ante admotionem, testa calente
perponi, vino aut aceto irrigata, ad
vnam, vel vnciam vnam &
vnciam, ac subinde contracto calō-
partibus adhiberi. Humidi autem
dolentibus applicantur, ad do-
res sedandos, humores crudos con-
quendos, ad moditandum, ac di-
stinguendum. Prius autem comprimē-
sunt, quam loco dolenti admoūeā-

tur. Sed formulis res clarior erit.

CAPITALIS.

I.

℞. Maioranæ

Florum chamomillæ

Stœchados ana M.s.

masticeis. mascis.

Cubebarum

nucis moschat.

cort. mali citri.

Ros. rub. scrup. i.

corall. rub. scrup. i.

Salis vsti. scrup. 4.

Contusa in sericum demittantur,
formeturque sacculus, siue cucupha.

II.

℞. Lavendulæ

rosmarini.

Chamom. an. M. i.

Salviæ. Maioranæ

meliloti ana M.s.

Rosarum rub. M. i. s.

Stœchados M.s.

Col. senæ drach. 2.
 Caryophil. Macis
 Nucis mosc. scrup. 2.
 Contusis omnibus, fiat è serico sac
 capitalis.

CORDIALIS.

III.

Florum borraginis
 Melissæ
 Anglossæ
 Santalorum omnium
 Echen albi, & rubri
 Poli armeni
 Ossis de corde cerui an. drach. 1.
 Ros. rub. drach. 2.
 Flor. chamameli
 Roris marini ana drach. 1. s.
 Corall. rub.
 Sem acetosæ
 Cort. mali citri ana drach. s.
 Ligni aloes

Antispodij ana scrup. s.

Croci. serici crudi an. gr. 10.

Caphuræ scrup. s.

Contritis omnibus fiat è serico sac-
culus.

CORDIALIS CALIDVS

I. V. I

Rx. Florum borraginis

Buglossæ

Rosarum

Melissæ ana M. r.

Cinnamomi electi

Caryophyllorum

Macis ana drach. s.

Ligni aloes scrup. i.

Cort. mali citri

Spec. diambra ana drach. i.

Ossis de corde cerui scrup. s.

Croci scrup. i.

Terantur omnia fiat è serico sac-
culus cordi admouendus.

COR

CORDIALIS FRIGIDVS.

V.

ofarum rubrarum.
 cor. buglossę
 borraginis ana drac. 2. s.
 fol. myrthi. cors. citri
 V. Soral. alb. & rub.
 ariandri præparati
 antalorum omnium an. dr. 1. s.
 aphuræ scr. 2.
 & fiat sacculus cordialis.

VI.

CORDIALIS TEMPERATVS?

antalorum alborum
 os rubrarum
 corall. amborum
 antispodij caphuræ
 fol. myrti
 fol. borraginis ana dra. 3.
 ohen albi, & rubri
 cort. mali citri
 fac. nucis moschatae
 Serici vsti spicæ

FF 5

offis

Ossis de corde cerui.

granorum tinctorum

fol. lauri

caryophyllorum

ligni aloes

Rosmarini

melissæ cubebæ an. scr. i.

moschi gr. 4.

ambra. Croci ana gr. 3.

Contritis omnibus fiat sacculus cordialis.

VII.

SACCVLVS AD FLATVS ventriculi.

℞. Sem anisi

Apij Fœniculi.

Seseleos. Olusatri

rutæ ana M. s.

Calamin origani an. M. i. s.

hyssopi. Pulegij ana M. i.

rutæ siccæ. sthæcados.

chamedryos

chamepithyos ana M. i. i.

Abinthij M.2.

Cinnamomi

Caryophyllorum

Alami aromat. ana drac.2.

Macis drac.3.

Tritis omnibus, fiat sacculus stochalis.

CCVLVS HV MIDVS

ad fluxum ventris.

V I I I.

Myrtillorum Rhois

Coriandri

Chamomillæ

Origani

Balaustiarum ana M.i.s.

Cort. granatorum

Hypocistidis

Sem. rosarum ana M.i.

Rad. verbasci

Dipsaci

Cort. & rad. mori ana M.2.

Concisis & tritis, fiat sacculus, in

ro nigro austero coquendus, cui

ex

expresso supersedeat æger.

SACCVLVS HVMDVS
dolores, mollificationem, &
discutionem.

IX.

℞. Forum chamomillæ P.2.

Summitatum anethi

Origani

Meliloti ana P.s.

Fanugræci

Sem. lini ana vnc. i.

Maluæ. Althææ

Violarum ana M.s.

Contusis omnibus, fiant sacculi
duo, in aqua vel lacte vaccino coque-
di, qui expressi alternatim loco dolenti
applicentur.

De cataplasmatibus. Cap. 52.

Cataplasmata fiunt ex herbis vi-
ridibus, radicibus, floribus, fructi-
bus & seminibus, ad mollitudinem
vsque coctis, in aqua, oleo non ad-
iecto.

Fiunt

unt autem cataplasmata, ad va-
ntentiones, quodocunque ad
sedationem ad, remollitionē
ad resolutionem, ad matura-
ad exiccationē & cōsumptionē
vaporū, & vaporū in promiscuis affe-
promiscuæ intentiones in cata-
cata cōmiscentur: vt remolientia
discutientibus & discutientia
remollientibus, vt sequentibus
ulis videre licebit.

errò cataplasmata supra omnes
dolentes aut inflammantes ap-
possunt. Quod si hypochon-
calefacientia, & discutientia ca-
mata applicanda sint, nisi antea
corpore, adhiberi minimè
Attrahunt enim totius corpo-
crementa.

I.

Altheæ.

olarum chamomil.an.M.I.

altheæ vnc.I.

Fœnu

Fœnugræci

sem. lini ana vnc. s.

Coquaniur in aqua donec mole-
scant, deinde contundantur, & fiat ca-
taplasma.

II.

℞. rad. althææ.

liliorum alb. Ireos ana vnc. i.

flor. chamomillæ.

Meliloti. Anethi ana. P. i.

maluæ. Bisinaluæ.

violarum ana M. 2.

sem. lini

Fœnugræci ana vnc. s.

Baccarum lauri drac. 2.

Croci scrup. s.

Coctis, & contusis, fingatur cata-
plasma.

III.

℞. Plantaginis. Polygoni

bursæ pastoris Numulariæ

saniculæ

consolidæ mediæ. viridium an. M. i.

Costis

Costis & contusis omnibus for-
cataplasma.

De emplastris, Cap. 53.

Emplastra hodie dicuntur, quæ
ex herbis, floribus, radicibus, fru-
tus, seminibus, & farinis in aqua
componuntur, additis, axun-
vel oleis prout res exposcit.

Plantarum autem, vel alterius ma-
singulis fasciculis olei, vel adi-
singulæ vnciæ, vel sescuntia mis-
debent.

Possunt autem supra omnes par-
dolentes, aut inflammatas appli-
euacuato prius corpore, & qui-
ante cibum.

Doloribus leniendis, tumoribus
quoquendis, vel digerendis maxi-
accommodata sunt.

I.

Maluæ. Althææ

Meliloti

Chamomillæ ana M. i.

Rad

Rad. altheæ vnc. s.

Contusa coquantur in aqua vsque
ad iustam crassitudinem, cui adde.

Olei chamomelini

Liliorum alb. ana vnc. 2.

Iterum bulliant, fiatque emplastrum.

II.

℞. Flor. anethi

Chamomillæ

Verbasci ana M. i. s.

Meliloti M. s.

Farinæ fœnugræci

Sem. lini ana vnc. s.

Contusa bulliant in aqua, donec
in crassitudinem iustam coeant, deinde
de adde

Olei anethini

Camomelini ana vnc. 2.

Ebulliant iterum, & formetur em-
plastrum.

III.

℞. Meluæ. Bismaluæ

Vio

Violaria ana M. i.
Rad. althea
Liliorum alb. ana vnc. i.
Flor. anethi
Chamomilla
Meliloti ana P. i.
Farina hordei
Fanugraci ana P. i.
Farina hordei
Fanugraci ana vnc. s.
Crocī scrup. s.
Contusis, & coctis, adde
Axungia, Anatis
Anseris ana vnc. i.
Medulla cruris vituli
Butyri recentis ana vnc. s.
Olei liliorum alb.
Irini ana vnc. i.
alliant iterum, fiatq; emplastrum
Mice panis in lacte remollita,
& incocta quantum sufficit.
vitellorum ouorum N. i.
olei de papauere q. l.

G G Croci

Crocī gr. 12.

Misce, & fiat emplastrum.

De Cerotis. Cap. 54.

Cerōtum olim à cera nuncupatum, hodie ex pulueribus, oleo, & cera refina, pice, & id genus aliis con-
cinnatur. In huius cōpositione idem, quod in vnguentis, pondus nonnulli
obseruant Medici, vt scilicet vncia
vna oleorū, drachmæ vni, aut drach-
mæ vni & semis specierum respon-
deat. Cera verò quartas pars olei esse
debet: vtpotè si acceperit olei vnc. 2.
cera sit vncia media. Si verò scriba-
tur cera parum, sit eius sexta pars,
aut septima. At si liquidum ceratum,
vt in fracturis paretur, duplicatum: si
ad emplastri figuram, olei & cera
tantundem: atq; iuxta ambientis, &
cera naturam, idq; magis & minus,
pro Medici scopo, id quod in pice, re-
fina, terebinthina seruadū. Porro spe-
cierum, & oleorum qualitas, ab ipso
affectu

inde sumēda est. Adhibētur vētri
hepati, lieni, pectori, vtero, &
fractis, ita tamen, vt eorum-
figura, cui admoventur, similis
ventriculo scutiforme iecinori,
conum: lieni, soleatum, ceratum ef-
ematur. Acu etiā transuersim trans-
nulli, consumuntur: atque ante cibū
cho ieiuno applicantur. Stoma-
ch- cibi tempore seponuntur.

I.

calami odorati
Cinnamomi ana drac. i.
Macis
Caryophyllorum ana dra. s.
nucis moschatae drac. i.
rosarum rub. drac. 2.
Masticis
Ladani ana drach. i.
Olei absinthini
Mastichini ana vnc. i. s.
Menthæ

Cotoneorum ana vnc. i.

Ceræ vnc. io.

Resinæ terebinth. parum.

Commistis omnibus, fiat cerotum
ventriculo adhibendum, & serice
obducatur.

I I.

℞. Croci

Chrysocolle ana drach. i. s.

Piperis albi drach. j.

Ammoniacy, succo rutæ sol.

Medullæ cruris vituli ana vn.

Pinguedinis gallinæ

Anseris

Anatis ana vnc. s.

Olei de capparibus

Cotoneorum

Nardini ana vnc. 6.

Ceræ quantum satis est, misce &
fiat cerotum pro splene.

I I I.

℞. Arthemisia

Sabinæ. Abrotoni ana vnc. i

Nucis moschate

Calam. aromatici

Cinnamomi ana scrup. 2.

Serapini

Opopanacis an. vn. i. 9.

Olei nardini

Iriini liliorum alb. an vnc. i.

Dissolutis gummi in vino, cum ce-
quod satis est, formetur ceratum
applicandum.

De Scutis. Cap. 55.

Cuta ex pulueribus medicamen-
torum siccorū conficiuntur. Pul-
ues autem non debēt excedere vn-
am vnam, & semis, ad summum: se-
cū sufficit vncia vna, aut drachmæ
vna, vt ex formula sequenti patebit.
Sunt autē pro stomacho, ad intem-
periam aliquam corrigendam, & ad
humili addendum. Vires supplent
vnguentorum, vel emplastrorum.

℞ Absinthij. Menthæ

G G ;

Ma

Maioranæ. Siccorum an. scrup.

Caryophyllorum

Galangæ

Xyloaloes ana scrup. 2.

Cumini

Corallorum rub. ana drach. 1.

Cinnamomi

Ros. ru. an. drach. 1.

Fiat pulvis, ex quo fiat scutum, cum
pauco bōbice, acu transuersim con-
futo, inter duas sindones.

De embrochis. Cap. 56.

Embrocha, Latinis irrigatio dicitur
Est, ubi ex alto pluviæ instar in
partem aliquam fit distillatio. Dif-
fert à fomento humido, quòd hoc
spongia, vel pannis dēsis, in decoctio-
ne madefactis utamur, illa verò pars
ex alto irrigetur.

Componitur ex herbis, floribus
radicibus, seminibus, & id genus aliis
decoctis in aqua, aut vino, aut lixiuio,
vel

oleo. Adijcitur autem magna ex
te ad manipulos duos plantarum,
vna liquorū, atque quoad me-
as absumatur, decoquitur. Vti-
tis calidis, ad somnum concilian-
ad dolores capitis finiedos, alia-
que partium fracturas, & con-
iones.

I.

Lactucæ. Violarum
Saluæ
Rosarum
Anethi ana. M. 3.
Cort. rad. mādragoræ drach. 6.
Flor. nymphææ
Cucurbitæ ana. M. 2.
Sem. papaueris albi drach. 2.
Sem. lactucæ. Portulacæ
Cucurbitæ ana vnc. s.

Coquantur in lib. 10. aquæ fonta-
vsque ad dimidij consumptio-
fiatque irrigatio somnifera.

II.

℞. Florum rosarum

Violarum

Nymphaeæ ana M.s.

Fol. salicis M.i.

sem. Lactucæ

Portulacæ

Cucurbitæ ana drach.i.

Papaveris drach.s.

Coquantur in lib. i. s. aquæ fontanæ ad tertiā, partis vsq; consumptionem, fiatq; embrocha.

III.

℞. Betonica Maioranæ

Lauendullæ. Cham omillæ

Origani. Hyssopi ana M.i.

Coquantur in tribus lib. aquæ ad consumptionē partis dimidiæ, fiatq; irrigatio.

De Balneis, Cap. 57.

Infessio; infessus, Græcis ἐνκάθισμα, vulgò semicupium, balneum particulare est, cui ægri ad ventriculum vsque

que tantummodo insident, cruri-
bus & brachiis exemptis. Fiunt ex
coctione herbarum, florum, radi-
um, & seminum, quæ omnia pro
morbi natura variantur. Herbarum
quantitas sit à manipulus quin-
que ad octo, vel decem: radicum ab
unc. 2. ad unc. 4. seminum à drach. 6.
unc. 5. vel drach. 6. aquæ verò quā-
tum pro infessu sufficere videtur. Im-
ponuntur medicamenta sacculo, &
aqua ad tertias vsque coquuntur.

Utitur his in renum, vesicæ, coli,
vesicæ, & vteri malis, & quidem tempe-
rè calidis, duabus, aut tribus horis
ante cibum, corpore prius purgato,
vel saltem alui, & vesicæ excrementis
positis: non autem ubi crudis, &
humoribus corpus est refertū.
Ista autem in eo, ad horam esse de-
bet, plus minúsque, tum pro affectus
vehementia, tum virium imbecillita-
te, capite operto, ne eo oppleatur.

GG § PRO

PRO DOLORE NEPHRITICO.

℞. Maluæ. Altheæ

Parietariæ

Chamomillæ

Meliloti

Anethi

Betonicæ

Origani

Calamenthi

Abrotani ana M. 1.

Rad. altheæ vnc. 3.

Sem. lini

Fœnigræci

Anisi

Fœniculi ana drach. s.

Furfuris P. 4.

Ponantur omnia in sacculo, & fiat
decoctio, in sufficiente quantitate
aquæ, pro semicupio.

II.

℞. Saxifragiæ

Maluæ. Parietariæ

Altheæ

Altheæ ana M. i. s.

CO. Cicerum rub. drach. 2.

Sem. petroselini

Lini. Fænigræciana drach. 2.

Coquantur singula in aqua iustæ
quantitatis ad tertias, pro infusione.

PRO DOLORE COLICO

III.

Chamomillæ

Anethi. Origani

Calamenthi ana M. i. s.

Mal. Parietariæ an. M. i.

Sem. lini

Fænigræci

Anisi

Fæniculi

Carui

Cumini ana vnc. i.

Baccarum lauri vnc. s.

Quæ omnia inclusa sacculo, co-
quantur in aqua ad tertias, pro semi-

PRO

III.

PRO MENSIBVS RETENTIS

℞. Arthemisiæ. Sabinae
 Calaminthi. Marrubij
 Chamomillæ. Meliloti
 Pulegij, Saluiæ
 Matricariæ ana M. i.
 Rad. petroselini
 Apij ana vnc. i.
 Ciperi M. i.
 Granorum iuniperi M. 2.
 Coquantur pro infessu.

IV. PRO FLVORE NIMIS
menstruorum.

℞. Bursæ pastoris
 Plantaginis
 Polygoni
 Equiseti ana M. 2.
 Consolidæ maioris vnc. 2.
 Malicorij
 Balaustiorum ana vnc. s.
 Coquantur omnibus, in tribus
 quæ pluuiialis partibus, & quarta

giausteri non in sefsione.

V.

ODOLORE ARTHRITICO

Setonicae.

Maioran 6.

Rorismarini

Stoechados

Salviae. Hyperici

Chamaedryos

Chamaepityos

Fol. lauri

Origani Serpylli

Chamomillae ana M. i.

Rad. acori

Altheae ana vnc. 2.

Foenugraeci vnc. 4.

Omnibus in sacculo positis, coqua

ad tertias pro balneo.

De collutionibus & ablutionibus,

Cap. 58.

Ollutionibus utimur in dolori-

bus dentium: ablutionibus vero

ad

ad prouocandum somnum, & lassitudinem discutiendam.

Abluuntur caput, pedes, manus, & axillæ Capitales ablutiones, ex herbis, & floribus capitalibus, in lixiuio coctis, componuntur, axillarum, ex astringentibus: vt oleastro, lentisco, additis quibusdam odoratis, vt rosi, in lixiuio. Pedum verò, ex herbis, floribus, vel calidis vel frigidis, in aqua, vel lixiuio coctis. Horum autem quantitas communiter à manipulis 4. ad manipulus octo vel decem. Qui frigidi & humidi natura sunt, capitalibus lotionibus, rarius: qui verò calidi, & siccissimi, frequentius vtantur.

Capitis autem lotiones calidæ exhibendæ manè ante cibum, corpore recrementis vacuo, sic tamen, vt statim caput abstergatur linteis calidis, & exiccetur. Pedum verò lotiones, manè vel vespere ante cibum, vel etiam ante somnum: non autem pedes rursus
abster

assigendi, sed linteo humido inuolunt.

Et collutiones fiunt ex herbis, bis, corticibus, speciebus aromaticis, & aliis, id genus, in vino, vel decoctis, ut in sequentibus formparebit.

I.

usceris albi

li-angi

ci-bebarum

maethri drac. i. s.

idi. hyoscyami drac. s.

lo. rad. capp.

c. Mandragoræ ana. drac. i.

utundantur subtiliter, & in vi-

ro coquantur ad dimidij con-

onem: teneatur in ore, & cum

dari ceperit, expuatur.

II.

Topi M. s.

Synthij M. i.

Masticis

licorij

Zingi

Zingiberis ana drach i.

Macis scrup.s.

Contusis omnibus, coquantur in aceto, vel aqua & aceto, æquis partibus ad dimidij vsque consumptionem.

III.

ABLVTIO CAPITIS, IN materia frigida.

℞. Origani

Calamenti

Pulegij ana M.i.s.

Saluiæ

Rorismarini

Maioranæ ana M.i.

Chamomillæ ana M.i.

Baccarum lanri. i.s.

Coquantur in lixiuio ad tertias, fiatque capitis ablutio.

IV.

PEDVM ABLVTIO

an somnum.

℞. Fol. salicis

Vitis

Maluæ

Malua
 Nolarum
 ur in lor. chamomillæ
 ar. enupharis ana M. i.
 on. ort. papaueris vnc. i.
 at decoctio cum aqua, qualauē-
 I Nedes genua, & brochis bis, vel
 ante cœnam.

De pondere, & mensuris, Cap. 59.

Ondera, quibus hodie Medici v-
 untur, hæc sunt:

LIBRA, vncias duodecim pendet,
 re est officinis vsitata: huius au-
 hac est nota, lib.

EVNX, vncia undecim.

ODRANS, vncia nouem.

ES, quasi bis triens, vncia octo.

EPTVNX, vncia septem.

VINCUNX, vncia quinque.

RIENS, quatuor vnciae.

VADRANS, tres vnciae.

EXTAM, duæ vnciae.

ESCVNCIA seu seseunx, vncia

H I I vna,

vna, & semis. nota vnc. i. s.

SEMIS, vel Semissis, id est dimidium. Sic scribitur S.

VNCIA, duodecima pars librae constat drachmis octo, cuius talis nota vncia.

AVREVS, Arabum, & Denarius Romanus pendet drachmam vnā & insuper septimam eius partem, vel de septem denarij vel aurei, constituunt vnciam. Sic notatur, X.

DRACHMA, pendet grana sexaginta, seu scrupulos tres, & est octava pars vncie. Huius hæc est nota, drach.

SCRVPVLVS, pendet obulos duos seu grana viginti. Sic notatur scrup.

OBVLVS, pendet grana decem seu scrupulum dimidium. Sic autem scribitur obulus.

GRANVM, minimū pondus quo vtimur. Sumimus autem granum piperis albī, si alia pondera desideremus, quorum, viginti scrupulum, sexaginta drachmam

chmam constituit: atque eius hęc
dimota, Gr.

ANA idem potest, quod singulo-
librantundem, vel partes 2 quas: cu-
lis nota est, an. vel ana.

Quod ad mensuras attinet, sunt
liquidorum, vel aridorum.

ARIDORVM mensura.

MANIPVLVS, qui dicitur fasci-
us herbarum, aut similium, qui ma-
comprehendi potest. Sic scribitur,

VGILLVS, fit digitis simul in
dracemitate cōpressis Nota eius est P.

QVID ORVM verò est men-

LIBRA ciuilis, quę pendet vncias
autecim.

HEMINA Italica, est dimidius
starius Atticus, & pendet vncias no-
gram: tantundem quoque pendet co-
teia Attica, Cotyla Italica est libra mē-
agialis, seu duodecim vnciæ.

SEXTARIUS Atticus continet
duas heminas , seu uncias decem &
octo.

CHOENIX, sextarij duo.

CHVS, chœnices duo.

CONGIUS, Sextarios sex cōtinet.

CICONGIUS , duodecim sextar-
ios.

TRICONGIUS, octo decim sex-
tarios.

COCHLEARE maximum , pen-
det drachmas quatuor: magnum sel-
quidrachmam : paruum drachmam
vnā : minimum drachmā dimidiā.

*Sed hæc de ponderibus, & mensuris
sufficiant.*

RACTICAE GENE-
RALIS.

LIBER VI.

ARGUMENTUM.

De instrumentis chirurgicis
potissimum agit. Eius ca-
pita hæc sunt:

- De instrumentis chirurgicis, Cap. 1.
De cauteriis, Cap. 2.
Instrumentis incidentibus, & exci-
dentibus, & primo de sc. bello phle-
botomia & scarificatione, Cap. 3.
Auriculis, forficibus, ferris & ossium
sectione, Cap. 4.
Instrumentis extrahentibus videlicet

forcipibus, tenaculis, & volcellis, Cap. 6

De specillis, Cap. 6

De acubus, cannuis, & sutura vulnerum

Cap. 7.

De instrumentis ad deligationē aptis, Cap. 7

De fasciis, & ligaturis vulnerum, Cap. 7

fracturarum, Cap. 7

De spleniis, Cap. 7

De puluillis, Cap. 7

De penicillis, seu turundis, Cap. 7

De ferulis, Cap. 7

De fibulis, Cap. 7

De instrumentis extendentibus, Cap. 7

PRACTICÆ GENERALIS

LIBER. VI.

De instrumentis chirurgicis, Cap. I,

Vāuis hodie chirurgia à medici-
na separata esse videatur, est ta-
Medico Physico summopere ne-
Cap. 1. garia. Quoniā medicinæ pars chi-
Cap. 1.urgia est. Quare medicū non tātum
Cap. 1.fficū (vt hodie loquūtur) esse oportet
Cap. 1. verū etiam chirurgum, non qui-
Cap. 1. ut manu operetur, sed vt tanquam
Cap. 1. operator, alios monere possit. Instru-
Cap. 1.menta autē chirurgica, quādā cōmu-
sunt, quēdā propria, Ex cōmunib⁹
quādā medicinalia, quādā ferrea. Me-
dicalia sunt tū Diēta, tum pharma-
Verū de instrumentis diēticis, lib.
de pharmaceuticis verò, lib. 4. & 5.
mus, restat nūc vt de ferreis aliisq;
lib. chirurgus munit⁹ esse debet dis-
amus. Itaq; ferrea instrumēta quæ-
ad incidēdū: quēdā ad vrendū quē
ad extrahēdū, quādā ad probādū,

HH 4 seu

explorandū: quædam ad suendū sunt tel-
 apta. Sunt & alia instrumenta nō ferre-
 rea, quorū alia ad ligādū inuēra sunt, ac
 vt fasciæ: alia ad vniēdā carnē vt acus, im-
 fibulæ, canulæ, splenia, puluilli: alia ad ad-
 vniēda ossa fracta, vt farulæ: alia ad ex-
 tēdēdū vt habent, scalæ, alia q̃ id ge-
 nus machinæ. Sic capiti proprium in-
 strumentum est modiolus: sedi, falx: in c-
 matrici, speculum: de quibus omni-
 bus nunc ordine agemus, ab iis, quæ tar-
 vrēdi vim habent, exordium sumētes.

De canteriis, Cap. 2.

Cauteriū duplex est, actuale vide-
 licet, & potentiale. Actuale fit
 metallo ignito: auro quidē, & argēto,
 lenius: ferro verò acrius existit. Potē-
 tiale fit ex medicinis causticis, & ero-
 dētib. Sed actuale, potētiali melius &
 securius est. Variat autē pro locorū,
 & morborū diuersitate. Aliud enī
 punctuale est: aliud rotundū: aliud pla-
 ne, & longū: aliud cultellare, ad formā
 cultelli.

intelli factū: aliud oliuare: aliud triā-
s ferare: aliud dactylare, aliud ab
unt acuale: aliud circulare, &c. Porro
tus, im, punctim cauteria imprimun-
ad adiguntur longius, & latius, & in
ex- ulū circūferūtur: vno loco vel plu-
ge- us: semel ac sepius, vt natura partiū
in- stinet, & vitia requirūt. Fiūt caute-
alx: in capite cōtra epilepsiā, maniā me-
ni- uolā, dolorē capitis diurnū, he-
u- raniū, oculorum lachrymas, &c.
tes. in humeris fiunt cauterias cōtra
nerorū & spatularū dolorē valet.
ide ca radicē verò gutturis facta, asth-
fit, & pulmonum vitijs conferunt:
to, cōtra dolorem, & vitia hepatis, su-
orē ipsum hepar, cauteria sunt facien-
o- cōtra vitia splenis, supra liem:
& a lūborū dolorē sub ipsis, in fon-
tū, cōtra ischiadicā passiōē, in co-
m- cōtra arthriticā passiōē, sub
la- &c. Cæterū cauteria tēpore ma-
nā no sunt adhibēda, corpore, nō re-
lli sed prius euacuato. Locū igni

circumscibere oportet, nucleū testis
vel re simili, quæ suis marginibus cō-
stans pateat in medio. Cerato rosa-
ceo, lana vino tinctā muniendæ sunt
partes vicinæ, ne iusto latius euadat in-
gnis violētia. Alioqui splenijs, imbu-
tis oui candido, mucagine psylli, ce-
russa, è rodostagmate lota, refrigeran-
te succo, & ijs omninóque ἀφλεγμα-
τογνῶν Græci vocant. Crusta non sta-
tim detrahēda, sed nutare prius opor-
tet, ac veluti maturitate sua excidere.
Alioqui vis afferri solet, profundum
vltus relinquitur dolor, fluxio, phleg-
mone irritatur. Tēpestiua deduci po-
test butyro, & rodostagmate loto, fa-
rina tritici in porri, vel ruti succo, &c.
Postquā ceciderit escaramū defice-
tur. Porrò cauteria per dies quadra-
ginta, aut tribus mensibus aperta ma-
neant. Seruabuntur autem aperta cū
tentis, & nodis, ex cera simplici fa-
ctis, vel pīso, vel gentiana. Et desuper

mutur folia cauliū, aut hederæ, sup-
panni triplicati, bis in die mutati.
entialia cauteria ab octo horis vi-
ad duodecim relinquēda sunt: &
tea remouenda. Vesicę verò, à vesi-
bus cauteriis eleuatę, incidēde, &
riēde sūt, cū forficib⁹, aut cū acu.
postea supra foliū caulis & pāni ap-
candi, & sicut placebit remutādi.
instrumentis incidentibus, excidenti-
bus, scalpello, phlebotomia, & sca-
rificatione, Cap. 3.

Instrumenta chirurgica ferrea, ad in-
cidendū & excidēdū, sunt forfices,
macula, ferra, & scalpellū, quid phle-
boto appellāt. Verū de phleboto-
hoc loco dicēdum venit, de reli-
is verò tribus instrumentis sequenti
agetur. Scalpellorum itaque
sunt genera: oliuare, myrtinum,
cultellare. Cultellare quod Italici
cetra appellatur, vel latū, vel subti-
est; pro venarum amplitudine, &
punctura. Myrtini forma lata est: &

conuenit ad incidendas venas cōca-
 uas; plenas, procedentes, apparentes,
 magnas illasque quæ sanguinem cras-
 sum continent. Forma verò oliuariæ
 phlebotomi est minoris latitudinis,
 & subtilioris extremitatis: & conue-
 nit ad venas paruas incidas, & quæ
 sanguinem tenuiorum continet. Cul-
 tellari utimur in venis incidendis, quæ
 bus vel nerui, vel arteriæ subiacent,
 quo securius, & minori cum periculo
 sanguis extrahatur. Quomodo autē
 phlebotomia sit perficienda, & quan-
 tum sanguinis sit extrahendum: item
 quibus conueniat, & quibus non: &
 quæ venæ, & quibus in morbis sint
 incidenda, & quo tempore, libro ter-
 tio abundè diximus. Porro scalpellis
 quoque utimur, in abscessibus suppu-
 ratis aperiendis, ut libro secundo
 docebimus.

Cæterum balneatores apud nos
 quoque scalpellis ad scarificandum

ntur, verum non tam acuminatis
subtilibus vt in venarum sectione,
lacionibus, & rotundioribus in a-
extremitate. Cucurbitula autem
vacua applicanda est, & tandiu
inquenda, donec pars rubeat & at-
atur: qua deinde ablata pars secū-
cutem scarificanda est ordinate,
el atque iterum, scarificationibus
profundioribus factis, præser-
si sanguis fuerit crassus, & ager
tioris naturæ. Quibus autem
ficationes conueniant, & quibus
item quos morbos iuuent: & quæ
es scarificanda, & quo tempore,
bro tertio petenda sunt.

*nouaculis forficibus, ferris, & ossium
sectione, Cap. 4.*

Orficibus & nouaculis maximè
indigent chirurgi. Forficibus nā-
vtuntur ad incidendas telas, fa-
fila, pilo capillos, vngues, cutem,
coria

494 PRACTICÆ GENERALIS
coria membranas, ligamenta, quæ
faucibus, & gula adnascuntur, vel præ-
terfiscunt, & id genus alia, &c. Noua
la verò culter rasorius dicitur à noua
quod faciem nouare, id est nouā quo-
dammodo, & iuniorem facere vici-
tur: His vtitur ad pilos, qui vlcerum
vulnerum, & tumorum sanationem
impediunt, radendos: item ad cutem
nudandam: carnem putridam exci-
dam cutem (vt in Gallia, & Italia fi-
solet) scarificandam, & id genus alia
exhibenda. Porro sera est instrumentum
dentatum, quo ossa, & membra præ-
terfacta secantur. Serrarum quibus
ossa corrupta secantur, pro vario
ossium, crassitudine, magnitudine,
ritie, & cavitare, variæ quoque co-
stunt differentia. Quibus verò ex-
tra membra corrupta adimuntur
nicum genus ferræ commune
Verum non in omnibus quibus
brum aliquod compurruit, huius
ma

sectio facienda est. Senes enim,
 vel debiles, & quibus iam ultra ge-
 noua corruptio progreditur, morti po-
 noua relinquendi sunt, quàm secandi.
 a quottiores verò, & robustiores ma-
 e vico tempore sunt secandi, & qui-
 cerum in hunc modum. Pars (brachium
 ione licet vel crus) inferius & supe-
 cutè ligamento constringenda prius
 excideinde caro intra duas has ligatu-
 lia finatumili lato ad os vsque sepa-
 nus aa, & denudanda: mox ferra, ad id
 imòs ordinata, os abscindendū. Ca-
 ora si tamē ne ferra carnē sanā tãgat,
 quibreni & inflammationem inferat,
 rio si facile impediatur, si pannus lin-
 ine, ab omni parte interponatur. Ab-
 ue eo membro, pars vulnerata liga-
 o extro conuenienti liganda est &
 atur anda, donec omnino persanetur.
 ine ad si inter operandum, fluxus san-
 pus ruis vehementer irruat, velociter
 hui
 locus

locus cauterizandus, vel ora venarum filo liganda, vel pulueribus astringentibus fluxio impedienda erit.

De instrumentis extrahentibus, forcipibus, seu tenaculis, & vossellis, Cap. 5.

DE instrumentis vrentibus, & secantibus, tribus præcedentibus capitibus diximus, de attrahentibus, videlicet forcipibus, siue tenaculis, & vossellis dicendum videretur, quæ pro rerum extrahendarum & particularum affectarum diuersitate plurimum etiam variant. Sunt namque forcipes, quibus dentes exesi, vel putrefacti eradicari solent: alij ad spinas

venature extrahendas fabricati : alij,
tribus sanguifugas : alij, quibus lapi-
iend ex vesica: alij quibus fortum mor-
um vel secundinam ex vtero, ex-
imus: alii sagittas, tela, & spicula:
globulos ferentarios ex corpori-
nostris extrahunt. Verum, licet
for- alta sint instrumenta, telis, atque
xis alijs rebus extrahendis accom-
ada; octo tamen apud recentiores
turgos sunt magis communia.

, & Primum, sunt forcipes, seu, ut vul-
enti loquuntur, tenaculæ, denticulatæ
atra, & capita habent ad instar limæ.
, si- Secundum sunt forcipes Albuca-
centi in modum rostri avis, etiam den-
a ex- tulatæ.

af- Tertium, sunt forcipes in modum
a c- næ, siue arundinis, aut scriptorij
for- mi, concavæ, quas vulgo tenacu-
pu- cūlatas appellāt, ad sagittas spi-
inas cinctas & globos ferentarios
gut- (quas barbatulas nomināt) extrahen-
II dos

dos accommodat. Quartū est, terebellum inuersum, quod in ferri infixi tubulū (quod doliā appellāt) imponitur: ubi autē in tubulo immissum, ferrū in apprehenderit, leuiter ferro sequaci educitur.

Quintū instrumentum, est terebra in longum porrecta, dilatanda ossibus (quibus tela firmiter inheret) apprime idonea.

Sextum est incisoriis culter, ad amplificanda carnis vulnera, quo facilius infixa eximantur.

Septimum est propulsatorium instrumentum, quod geminum est, nēpè cauum, & solidum siue surdum: illud feminam, hoc marem appellat. Iris tela protundimus, donec ab altera parte apprehēdi & extrahi possint.

Octauū est in modum arcus illius, quem balistam vocitant. Hoc autem iectū telum excutitur.

Forcipes autem, pro eradicandis dentibus sint subtiles, longarum extre-

mitatum, brevis manubrij, crassi,
(quod non duplicetur, quando cum eis pre-
teritur. Sint autem ex ferro optimo fa-
directarum extremitatum. Et in
extremitatibus sint dentes,
cum quidam ingrediatur in quos-
& stringant decenti & forti co-
nitione. Quandoque fiunt extre-
mitates, sicut forma rostri avis, quae
conia nominatur, quae fortis sunt
strictionis; & spinas de gula extrahendas, qui-
bus instrumenta ex plumbo conficiunt,
similia, paulo tamen maiora, &
extremis curva. Instrumentum verò
confugis, quae sub visum cadunt ex-
tremis idoneum, simile esse debet for-
mae rostri avis, quae ciconia appel-
latur, in quo lime tamen asperitas insit.
Cum autem mortuus extrahitur vinci-
culis forcipibus accommodatis, matri-
x aperta. Aperitur verò instru-
mentis, quod antiqui Vertiginem vocitant.

Porrò Volfella instrumenti chirurgici genus est, quo caro ex vlceribus putrida præcidenda, apprehenditur. Sed hæc de instrumentis attrahentibus nobis sufficiant.

De Specillis, Cap. 6.

Specillum, quibusdam proba, recte & intromissum vocatur, instrumentum est teres, & paruum, quod chirurgi ad scrutandum, siue tentandum vulnerum, & fistularum viam & profunditatem vtuntur quod cur notissimum sit, de hoc pluribus agere non est necesse.

De acubus, cānullis, & futura vulnerum, Cap. 7.

Acus, & cannula vulneribus suen-
dis accommodata sunt. Acus autem longa, ac levis esto, cuspidem triangulari, cauda verò excavata, vt in ea fi-
lium

recondatur, & transitum acus
remoretur. Ita enim mitius cor-
insidet. Cæterum cannula habea-
fenestrata cui incumbat, ac inni-
altera pars labij vulneris, ne sci-
hunc atque illuc euagetur, dum
sintromittitur, & vt per fenestel-
videri possit, quando acus per-
asserit. Atque vbiam acus traie-
fuerit, vna cum filo trahatur: sed
rim vulneris labrum, quod prope
est, specillo huic parti applicato
fulcimento, & adminiculo in-
atur, ne dum filum extrahitur, la-
m etiam consequatur. Ligetur au-
primò duabus inuolutionibus,
undo vna duntaxat, deinde filum
adatur, aliquantulū remotè à no-
Sutura autem fiat filo forti, equa-
elatur, cuiusmodi est sericū in cō-
nibus saltē vulneribus, primū pū-
m faciendo in medio diuisionis
neris, deinde alterū in medio spa-

502 PRACTICÆ GENERALIS
cio vtriusque lateris , & ita deinceps procedendo , vt inter duo quacunque puncta, punctum intercedat, donec vulneris labra rite commissa fuerint. Itaque, nec nimis rara neque nimis crebra futura esse debet. Si enim nimis rara est, nō cōtinet: si nimis crebra est, vehementer afficit. Quia quo sæpius acus corpus trāsīuit, quoq; plura loca iniectū vinculum mordet, eo maiores inflāmationes oriuntur. Sic igitur futura oras iūgat, vt ne ipse qui dē inter se ex toto contingant. Quod scilicet, si quid intus humoris concreuerit, sit quā emanare, ac effluere possint. Solent autem communiter vnus digiti transversalis spacium interiecta vincula relinquere.

De instrumentis ad deligationem apertis.

Cap. 8.

IN deligandi arte veteres quā plurima vsu diuersa suis etiā nominibus

inibus distinxerūt : lintheola , fascias, hypodesmidas , splenia , ferula, cathulas, habenas, laqueos , puluinas modo scorteos, modo molliusculos, modos , & id genus alia; de quibus quoque dicendum venit.

De Fasciis, & ligaturis vulnerum, & fracturarum, Cap. 9.

Fasciis utimur in vulneribus, vlceribus atque fracturis. At fascia ad vlnus deligandum, linthea aptissima, quæ nec nimium mollis, nec nimium dura sit. Quod enim molle nimium est, & algeritu fragile, non tunc continet. Quod verò durum nimium est, premendo offendit. Sit igitur ex pãno veteri, nõ tamẽ nimis destituta, suauis, leni & mũdo, eaq; latitudinis & lógitudine, quã natura partis considerat, Vt si humerus tibi deligandus sit, faciam quæ latitudinem sex

digitorum habeat assumes : at si fe-
 mur, quinque: si tibia, quatuor: si bra-
 chium, trium digitorum. Si verò di-
 gitus ligari debeat, vnus digiti lati-
 tudine fascia assumenda erit. Eius-
 verò longitudo sit, pro ratione nu-
 meri iniectionum, hoc est, pro neces-
 sitate reuolutionum. Sed & ad hoc
 non parum confert cognitio confor-
 mationis ipsius particula laborantis.
 Quod ad fracturarum deligaturam
 attinet, tuta non erit deligatio, si vel
 nimis arcta, vel laxa nimis fuerit.
 Quandoquidem per laxiorem ossi-
 bus moueri licet: per arctiorem verò,
 & vehemētius adstringentem, & ali-
 menti in locum affectum distributio
 prohibetur, & dolor (qui humorum
 in agram partem affluxus euocat, &
 phlegmonas creat) excitatur. Danda
 itaq; opera est vt vtrunq; excessum
 declinemus. Constrictio igitur medio-
 cris esto, tam nostri sensus, tū ipsius
 arto

ferentis iudicio. Ac si quidē æqua-
braffet crassitudinis membrum quod
dicitur, utique latissima fascia commo-
datissima esset, utpote quæ totū æqua-
litate, continenterque ex omni parte
numquam os complecteretur. Sed quo-
cessumid non est, quod deest nobis, ex
hominum latitudine, circuitum nu-
merum pro pensabimus, ut in artubus ipsis,
omnium maximè fracturæ trās-
versum factæ, expositi sunt. In tali-
bus namque utilior est angusta deli-
guræ, quam valde lata, & remissa.
Namque quæ, nec rugas, ut ea, quæ la-
te fascia fit, contrahat, & totius
ambrei, cui circumdata est, cutem
integat. Eò igitur usque augere tibi
crassitudinem fasciæ licet, quoad nulla
& pars laxior efficiatur. Cæterum
eiusmodi deligatura quæ fractu-
(in mæpio præsertim brachij, vel
cubiti, aut femoris existētibus) adhibe-
re duabus fascijs linēis mollib. opus
est.

est. Hanc autem Hypocrates hypodensmidas, id est, subligamina seu manubris subfasciatores appellauit. Prima fascie initium super fracturam iniungi debet, ac circa eam bis, tēue conuoluta, sursum versum ferri, & quasi in cochlea serpere, atque illic desinere. Id tamē perpetuò obseruandū est, vt multum partis sanæ fascia hæc complectatur. Ita enim fiet vt & firmius reposita, ac conformata ossa contineantur, & magis ab effecto loco in circumuicinas partes humores elidantur, magisque ne hi à superiori parte, eò defluar, impediatur. Altera enī super fracturam debet incipere priorē aduersa deorsumque (vbi primos complexus super fracturam fecit) tendere, atque inde iterum reducta in superiore parte ultra priorē fasciam desinere. Quocirca dimidio longior priorē esse debet. Terminus autem

longitu

ypogitundinis earum fasciarum, non
immo ac certus statui potest, sicuti
etiam latitudinis, sed pro magni-
tudine fracturæ, & per fracti mem-
brum crassitiæ utraque dimensio variē-
bit. Sunt autem eiusmodi fa-
sciae duæ prolongæ, nempe quatuor,
aut quinque, aut sex cubitorum, &
omnes tres quatuorve digitos latæ,
mutuæ, aut poscæ potius madefactæ, &
omnes ita expressæ, præsertim si fractura
in inflammatione vacet, recensque sit.
Si vero dolor vehemens, aut inflam-
matio adest, lanis tenuibus mollibus-
que, aut stupis leuibus, oleo, vel oxy-
torio imbutis, membrum contegen-
dum est, & non ita arctè deligandū.
Si enim fuerit tunc si deligatura
impediretur, quæ & membrum utcu-
que fasciæ, & admotæ medicamenta,
per hæc symptomata profliganda ido-
neè contineat.

De Spleniis. Cap. 10.

Splenium ab oblonga splenis figura nomen habet. Variis corporis partibus, potissimum verò ossibus fractis, carnibusque exulceratis, accommodatur, & pro earum diuersitate plurimum variatur. Splenia namque pro vlceribus, pannorum faciniæ summa in linamenta formate, vnguento albo rhafis illita, aut vnguento, quod sextam partem lithargyri recipiat, vel vnguento, quod diapompholygos nuncupatur, supra viscus ipsum posita. Verum supra eiusmodi linamenta vlceri imposita, puluillus, quem pluma-ceolum vocant (de quibus deinceps dicemus) posca aquosa imbutus, adhibendus erit: deinde conueniens deligatura. Cæterum splenia à splenis forma ita appellata, ad fracturarum tutelam, stabilimentumq; plurimum faciunt, maximè si huiusmodi plagu-

una cum exterioribus fasciis, quas
desma, id est, superligamina appel-
lata, super adhibeantur. Splenia e-
iusmodi siue plagulae, duarum
marum fasciarum, quae peculiari
mine hypodemide, id est subligami
appellantur firmamenta sunt. Non
diocre praeterea auxilium ferunt
in magnis ossium abscessibus,
inertim vino nigro, subaustero in-
cata quae deinceps atque continen-
hinc inde adhibenda sunt, non ut
illi insideat. Longiores sunt,
quae solum ambitum membri
comprehendant. Nam si quadranta-
circulus est partis, paulò longiores
triètalibus esse oportet. Obli-
que inseruntur membro, & aduer-
sè parte decussant.

De puluilli, Cap. II

Puluilli, qui vulgatibus chirurgis
plumaceoli nuncupantur, ad mul-
tè utiles sunt. Quando quidem disso-
lutas

lutas, ac diductas partes fulciunt, & comprimunt: membri, quod sua unionis diuortium patitur, geminum calorem fouent, & conseruant. Denique à graui molestoque vinculorum ac fasciarum pondere vulneratâ particulam tuentur. Fieri autem quondam solebant ex pluma inter duos pannos candidos & mundos confuta, unde & nomen illi à veteribus inditum est. Verû quoniam eos subinde mutare & innouare (q̃ valde tediosum erat) cogebat necessitas, magis postea placuit eiusmodi puluillos ex stupis canabinis conficere, p̃sertim diligenter, ac studio se pexis emundatisq; . P̃ter etiâ interdû ex lana, vel xylo, q̃ cotone appellât. Pleriq; autê hodie loco puluillorum panniculos admovent laues, duplicatos, aut triplicatos: alij verò spongia adaptât. Portò duo vel tres, pluresue prout res expostulat, apponuntur. Quandoque quidem sicci, ac nul-

adentes liquore: nonnunquā verò
uti oui candido, vel vino, vel pos-
siquoties etiam oleo, iuxta ipsius
solutionis exigentiam. Inveniuntur
huiusmodi puluilli, ex triplici
rentia, quod ad figuram attinet.
enim triangularem, alij rotundā,
verò quadratam habent. Qui fi-
a constant triangulari, glutin-
dis vulneribus sunt dicati. Ita-
m disponi debēt: vnus ex vtro-
latere orarum seu labrorū vul-
e, constituatur, ita vt super pla-
inter se iungatur lateribus. Qui
ndam habent figuram, sicut alij
ponuntur, natui caloris parti-
lesse conseruandi gratia, & vt
osam proluuiem ac sordidos in-
res in se recipiant. Sed qui quadra-
ti deo apponuntur, vt partem
a fasciarum & vinculorum in-
vindicent.

*De penicillis, seu turundis,**Cap. 12.*

Turundas seu penicilla, & linamenta, quas vulgò tentas appellant, maximo esse vsui in curandis vulneribus, & præcedentia luce clarius ostendunt, & omnibus in aperto est. Proinde quando, quomodo, & ad quos duos fines illis sit vtendum, chirurgum haudquaquam est ignorandum.

Ad hæc ex qua materia, & qua figura formari debeant: itaque illis vt sumus, in iis octo præsertim vulnerum generibus.

Primò cum vulnera vel applicanda sunt vel detergenda, vel cum aliquando ab eorum fundo vacuandum est: vt in profundis vulneribus, in quibus necesse est alibi vulnus aperire, vt e fundo, & sinu ipsius ichores, id est seniosa coluuiæ, inibi collecti vacuentur.

Secundò

Secundò illis cogimur vti in cauis
neribus in quibus necessaria est
nis deperdita regeneratio.

Tertiò in vulneribus alteratis ab
pele, & sordidis, quæ deterritione egêt.

Quartò in vulneribus contusis.

Quintò prædictorum vsus utilis
vulneribus, quæ cum phlegmo
aut quouis alio tumore præter na-
urgam fatigant.

Sextò in vulneribus, quæ per mor-
fiunt. Talia namque vulnera non
festinanter agglutinanda, & ad
tricem perducenda. Quin po-
longo tempore aperta & hiantia
nere debent. Quandoquidè mor-
ferè omnis quodam virus habet,
d foras semper euacuandum est,
intrò repellendum nec ocluso
nere intus relinquendum.

Septimò turundis, & linamentis
mur in vulneribus, in quibus per-
andis circa ossa manus admouen-

da est. Octauò in vulnerib. quæ iam
 vetustate in vlcera defluctionib. sca-
 turentia degenerauerunt. Porro in
 omnib. aliis reliquis vulneribus, indi-
 cendæ cicatrici studemus, absque
 iusmodi turundis, & linimentis. Ad-
 uertendum autem est, in iis diuer-
 sitatem non parvam esse, pro ratione
 finis, cuius gratia fiunt & admo-
 uentur. Fiunt autem interdum, vt dixi-
 mus, ad detergendas sordes vulneru
 atque tum ex panni non asperi, & præ-
 fertim veteris, licinij, vel floccis euul-
 sis, formantur. Nonnunquam vero
 ideò fiunt, & in vulnus immittuntur,
 vt ipsum hians, & apertum maneat.
 At tunc quidem ex stupis bene pexis,
 & à sordibus rite emundatis, vel ex
 prædicti panni frustulis efformantur
 vel etiã ex xylo, quæ coronem vocat
 sed & ex canna aenea, vel argentea
 perforata fiunt. penicilli ad eundem
 finem: vt verbi gratia, in naribus, ad
 aëris

in inspirationem: & in altis vulne-
 bus, vt sanies, & purulenta colluies,
 hæc velut emissarium feratur, nō
 intus retineatur. Quandoque
 hæc linamenta inquam, & pe-
 tillæ, plagæ inferuntur, vt ipsius os
 dehiscat, & amplicetur, fiunt
 aut ex spongiolis vehemen-
 ter compressis, & intortis, aut ex ra-
 gentianæ: hæc enim dum mul-
 tum humorem, quo scætet vulnus, cō-
 sumunt, turgescunt, & ita magis hiæ-
 plagam reddunt.

Alterum forma linamentorum
 talis esse debet, turundarum verò
 qualis, in modum clauiculi lignei,
 Latini impagem vocant, ne sci-
 entia intro labantur. Hæc autem ali-
 quæ quidem sicca, quandoque ve-
 lopia delibuta vnguento admouē-
 tur, prout res ipsa exigat. Reliquæque
 eiusmodi operationes spectat, me-
 dicorum cōsilio, & solertia cōmittuntur.

De ferulis & quomodo in fracturis adhibeantur, Cap. 13.

Ferulis ad membra perfracta chirurgi maximè vtuntur. Nam vt perfracta membra in naturali figura immota prorsus (quoad expediet) persistât, recentiores chirurgi secundum deligaturam protinus ferulas etiam circumponunt, ipsas quidem cōstringentes, prout sensus, & tumor ex inflammatione (si qua adsit) postulat. Veteres autē à die tantum septimo vel etiam nono, & vndecimo ferulas accomodabant. Verum nō abs re factum putamus, si statim ab initio post deligaturam, ferulæ iniiciantur, modè nimis præmendo dolorem non excitent, ad phlegmonē (quæ maximè accenda erat) accersant, vel præsentem (si adsit) exacerbent. Quæ igitur principio adhibentur à recentioribus ferulæ, non eo nomine adhibentur

componunturue, vt astringant, sed
adaptationis figurā contineant, &
in suam sedem reposita, vtcunq;
ciant. Primis namque diebus cum
egmones deuitandæ consiliū vin-
et, tutum non erat perfractū mem-
m ita ferulis premere. Cum verò
us iam amplius futuræ inflam-
tionis metus sit, aut ea quæ prius
discussa, membrum aliquatò gra-
us quam pro naturali habitu ap-
uerit (quod intra septimum diem
solet contingere) tum licebit: fe-
as circumponere, & eas (vt fractu-
stabiliant) validè satis astringere.
ularum enim vsus idem est, qui &
ularum, seu spleniorum, nempe
fractum os contineant, & deliga-
nem stabiliant, ac firment. Suntu
tem ferulæ, vt rectè præcipit Hip-
ocrates, leues, id est, leuigatæ & pla-
equabiles, id est, neque in latus,
que in superiorem, aut inferiorem

partem distortæ: in summis partibus, id est, extremitatibus, resimæ, id est leuiter derafæ ac retufæ: minores hinc inde quam deligatio est, & ea parte crassiores, id est, latiores, & valentiores, qua fractura erupit. Leues autem ferulas, id est, non asperas, adhibendas esse censet Hippocrates, ne sua asperitate, & inequabilitate fractis partibus negotium faceffant. Vtroque enim modo comprimunt. Cæterum quoniam fieri potest, vt ferulæ leues sint, non tamen æquabiles, ideo non solū leues, sed etiam æquabiles, id est, non distortas assumendas esse ferulas, monet. Quæ enim distortæ sunt, similiter, vt aspera, lædunt, ac illud insuper efficiunt quod deligationem simul distorquēt: qua distorta, pars etiā fracta distorqueatur necesse est: Simas præterea in extremis partibus eas deligi voluit, id est, leuiter derafas, ac retufas in extrema parte, ac sua acutic articulum

bus edant, & æqualiter vbiq̃ue partē
 st. locum, propter æqualem suam cras-
 hinc sinem, comprimant, quod certē
 parte nullo modo debet. Vult enim
 tio. pocrates vt supra locum fracture,
 item est media parte, ferula deligatio-
 ndas magis astringant. Hinc ea parte
 peri. flores esse iubet. Quia scilicet lo-
 ribus is potissimum compressionē ip-
 enim m indiget. Vult item minores
 quo. esse longitudine, id est, aliquantō
 sint. iores, quam sit ipsa deligatio, ne
 solū m vltra deligationem attingant:
 non. sepe numero ex eo quod humo-
 mo. raliis expressos suscipit, paulō al-
 mili. turgescit, atque extat. Sed & bre-
 iper. vibus ferulis vtendum præcepit,
 ul di. ars. eminentior, id est gibba, &
 tracta. e nudata, attingatur, vt circa cubi-
 ora. & malleolos, vbi ossium extu-
 eligi. siones sunt. Porro ferulæ ex illis
 rulas. abietis, vel medietate cannæ latæ,
 ticut. e vaginis gladiatorum, vel de gor-
 lum.

nu: vel ex ferro, vel corio constare de-
 bent. Modus autem ac ratio adhiben-
 di ferulas, talis esto. Splenia triplicia,
 aut quadruplicia oleo delibuta, super
 fascias simili ter atque æqualiter, si
 membrum in crassitie fuerit æquale,
 circumdato: si verò inæquale partibus
 magis concavis, per splenia repletis,
 membrum vndique æquale ferulis
 accommodandis effcito. Deinde, fe-
 rulas lana, aut stuppa mediocriter in-
 uolutas in orbem non minore, quam
 vnius digiti spatium inter se distantes
 fracture circumdato, easque leniter ac
 moderatè constringito. Sed & in hac
 ferularum accommodatione summopere
 caueto, quantum fieri potest, ne arti-
 culus aliquis, & præcipuè interior fle-
 xus pars, ab eis attingatur. Ulcera si-
 quidem in ipsis nonnunquam, & ner-
 uorum inflammationes pariunt. Ita-
 que illic, hoc est, iuxta articulos ipsos
 deligatione aliquanto (vt diximus)
 breui

de-tuiores, laxiores, tenuiores, & magis
 ben-xibus ferulas esse oportet, quæ ad-
 icia, odū valētiore, quā fractura excidit,
 uperque inclinat. Cæterum si nulla pru-
 , ligo, nulla inflammatio, nulla suspecta
 uale ulceratio, nullūque dolor adest, &
 ibus si rectè commissa fuerint, fractura-
 letis, ne rectè procedat, sic manere ferulas
 rulis ligamenta, ad decimum vsque diē,
 e, se- quintum & decimum, aut etiam
 r in- gesimum, vtile est. Si verò in mem-
 uar. to per fracto præter solitum cooper-
 nes), vel dolor excitetur, vel prurit us
 er accetur, vel eius, quod iam infixū fra-
 hac turæ, est, perspiratio prohibeatur,
 per propter quam non modo noxius
 artit- ritus quibusdam accidit, sed etiam
 or fletosa à saniei acrimonia nonnūquam
 ra fente, exulceratio concitatur) non abs-
 ner feceris, si tertio quoque die, vt ius-
 Ita Hippocrates, deligationem solve-
 ipsois, & membrum ipsum aqua tempe-
 musata perfuderis, ac foueris. Hac enim
 preu

fusione, & acrem atque erodentem
 sanem discuties, & dolorem mitiga-
 bis, & prurigini pulchre medeberis.

De Fibulis, Cap. 14.

Fibulis, quas Græci *ὀλκτῆρας* vocāt,
 in vulneribus interdum chirurgi
 vtuntur, præsertim ijs, quorum labra
 nimium sunt diducta. Si namque in
 carne vulnus est, hiātque, neque in ve-
 num oræ facile attrahuntur, futura
 quidem aliena est, imponenda verò
 fibulæ sunt, quæ oras paulum tamen
 contrahunt, quo minus lata postea ci-
 catrix sit: ferè autem fibulæ latius vul-
 nus esse patiuntur. Suntq̃ autē fibulæ
 ipse, vel maiores vel minores pro ratio-
 ne partis vulnerat: ab vtraq; verò par-
 te recurua, figaturque hamus vnus in
 altero vulneris labro, & versus alterū
 ducatur, in quo & alter hamus infi-
 gatur vt facere solent, qui pannos tun-
 dendo apparant. Hæ autem (fibulæ
 inquam) quibus hiantis plagæ oras sic

trahimus, nullam viam desiderant,
atenus, vtilis sunt, quatenus cu-
ducentem quasi sua sponte suble-
tur. Adhibeantur autem, fibulae in
neribus maioribus & rectis in
uersis verò futuris, & fibulis
as est. Porro præputium assuitur,
infibulatur, ut & carnosum genus,
minimū dehiscit vulnus, nec ore fa-
coniunguntur.

De instrumentis extendentibus,

Cap. 15.

Vxata membra, in solitam sedē
extensione reduci à chirurgis so-
: Verum non vna eadēque
omnibus extendendi ratio est,
alia atque alia pro natura scili-
partis luxatæ, prout nerui ac
adines valent, aut ossa huc illūc
sede

federunt. Modò enim manibus so-
lis, modò habenis iniectis vtendum
est, modò vero quædam alia ma-
chinamenta adhibenda sunt, vt ex
vno Hippocrate lecto libro de lu-
xatis & fractis, discere poteris.

RACTICAE GENE-
RALIS.

LIBER VII.

ARGUMENTUM.

De morborum curatione po-
tissimum agit. Eius ca-
pita hæc sunt.

DE morborum curatione, Cap. 1.

De curatione morborum simila-
rium. Cap. 2.

De curatione tumorū præternaturā, C 3.

De abscessuum curatione, Cap. 4.

De curatione morborū instrumentalium,

presertim in conformatione, secundū

figuram uitiatam, Cap. 5.

De

- De curatione morborum in compositione
 secundū cavitatem vitiatam, Cap. 6.
 De curat. morborum in compositione ex
 superficie aspera, vel leui, Cap. 7.
 De curatione morarum in composi-
 tione, secundum numerum, Cap. 8.
 De curat. morborum in compositione se-
 cundum magnitudinem, Cap. 9.
 De locationum curatione, Cap. 10.
 De curatione vulnerum, Cap. 11.
 De curatione ulcerum, Cap. 12.
 De curatione fracturarum, Cap. 13.

hic habet

PRACTICA

RACTICAE GENE-
RALIS.
LIBER VII.

De morborum curatione,

Cap. I.

Vperioribus libris breuiter admo-
dum, & quantum instituto nostro
ficere arbitrati sumus causarum co-
tionem, quę per signa habetur, per-
proximus, nunc reliquam est, vt in
tremo hoc libro curadorū morbo
pręcepta tradamus. Itaque cura-
quod pręternaturam in corpo-
est contrario illius tollit. Contraria
in contrariis curantur. Sunt autem
corpore nostro tria pręternaturā,
Mor

Morbus, Causa, & Symptoma: & morbus quidem sui curationem: causa, sui ablatione, symptoma correctionem, postulat. Morbus ille est, qui primò & per se actionem lædit: quare illi antea omnia incumbendū. Causa verò morbifica est, quæ morbum fouet. Quare ante morbum est remouenda. Symptoma post morbi extirpationem corrigatur, nisi vehemētia sua Medici curatio ad se trahat. Verū cum morborū alij sint partiū similariū, alij partiū instrumentalium: alij vtrisque partibus communes; prius similariū de morborū curatione agere instituiamus: deinde de reliquis.

De curatione morborū similariū, Causa

Similariū partiū proprius morbus vitiiū tēperatura est. Vitiata igitur temperatura curari debet. Curatio, nam præcipuam, ac communissimam habet intentionem, ad id, quod est dispositiōi auferenda contrarium: in

morationes verò habet varias, prout va-
 riâ, sui consideratur modis. Quæ namque
 nem, imperies causas suas habet antece-
 dētes vel procataceticas, quæ ipsum
 morbum fouere possunt, prius quam
 morbus curetur, causa remouēda est;
 Quare qui morbus subinde recrudesce-
 re cum sit & ipsa præternaturâ, non
 contrario suo tolli potest. Quod si
 in curâ intemperies causas suas nō am-
 uat, totus ad morbum aufe-
 re dum incumbet. Quare intempe-
 ries cōplex simplici contrario cura-
 ri potest: composita verò, cōtrario mix-
 to et cōflicto corrigenda. Curabitur
 quod ad calidius est conuersum re-
 frigeratione: quod ad frigidius inclina-
 tum est, calefactione. Pari modo quod
 humidius est alteratum, humectatio-
 ne. Quod ad humidius est versum,
 siccatione. Rursus quoque sicca-
 tum est, ac calefaciet quod
 humidius est.

L L

hum

humidum est redditum & frigidum
 siccabit pariter, & refrigerabit quod
 humidus simul & calidus euasit, &
 sic in reliquis duabus coniugationi-
 bus. Semper enim pro eo, quod exu-
 perat inducendum eo usque contra-
 rium est, quoad particulam in sym-
 metriam, & naturalem habitum vince-
 dicaueris. Cæterum si intemperie
 materialis fuerit: qualitercunque hu-
 mor, vel qualitate sua peccet, non so-
 lum alteranda, sed etiam euacuanda
 erit, vt sequenti capite docebimus.
 Porrò quantum sit agendum indicat
 morbi quantitas. Refrigeratum quin-
 que gradibus, totidē calidis reduce-
 tur. Quomodo verò, seu quo instru-
 mēto agēdū sit, indicat morbi quali-
 tas, causarū varietas: corporis sitis
 &c. Quādo & quo tēpore sit agēdū,
 indicat morbi tēpus tum vniuersale,
 tum particulare. Vbi denique agendum
 sit locus affectus promptē indicabit.

dumque hæc quidē omnis ægritudinis;
quod in similaribus consistit, metho-
dus, & medendi existit.

De tumorū præternaturam curatione,

Cap. 3.

Umor præternaturam incremē-
tum est; naturalem statū in cor-
pore excedens, & læsionem actionis
perniciosa. Horum differentia ex præ-
ter naturali sunt petenda.

Causæ verò tumorum, recentio-
ribus medicis & chirurgis geminae
constituuntur generales scilicet & speciales.
Generales causæ sunt, fluxio, & con-
stinctio.

Rursus fluxionis causæ quatuor
constituuntur. Nempe me-
chanici propellentis robur; excipientis
vis viscositas; humoris fluentis condi-
tio, & spaciū, per quod fit defluxio.
Cæterū fluxio concitatur ratione
dum ebri expellētis, vel propter robur
abscultatis expultricis ipsius, vel pro-

At

LL

pter

pter connexum naturalem, quem habet cum membro excipiēte, vel propter priorum meatuum angustiam.

Pars verò aliqua fluxionem excipit, quia vel dolens, aut calida, vel imbecillior, vel rarior, atque ignobilior, vel in inferiori loco sita.

Porro ratione humoris fit defluxus in aliquam partem, quia sit copia superuacua qualitate molestus, substantia tenuis.

Spacium autem fluxionis causa existit ob meatuum amplitudinem, utpote venarum, arteriarum, & pororum.

Congestionis verò causæ geminae assignantur, nempe error virtutis, quæ alteratrix dicitur: & imbecillitas expultricis.

Cæterum speciales tumorum causæ, tres, vulgò assignantur. Primitivæ, quæ & progressæ, & evidentes nobis dicuntur: antecedentes: & conjunctæ

ha-ntæ, siue continentes.

Prægressæ seu primitiua causæ dicuntur quæ dū aduersam valetudinem morbosos affectus creant, ferunt, vt casus, percussio, fractura, tensio, luxatio, aut error, qui in vi ratione committitur.

Antecedentes causæ dicuntur, quæ præteritæ sunt morbos efficere, vt sunt tumores quatuor tam naturales, quàm non naturales.

Causæ verò coniunctæ, seu continentes, sunt materiæ, quæ particula laborante aggregatæ, & infarctæperiuntur, quæque adhuc permant, postquam tumorem excitarunt: dum incresecunt tumores ipsi auantur: cum decresecunt, minuuntur: cum desinunt finiuntur. Atque hæc causis tumorum præternaturam præstare sufficiant: nunc postulat ordo, eorum signa, & iudicia subiiciamus.

LL ;

Itaque

Itaque tumores præternaturam summa corporis occupantes, iudicio sensus, conspecta, ac manibus contræctata laborante particula, statim deprehenduntur. Tumores verò, quæ vera apostemata appellant, tumore dolore, & calore magis, vel minus intensis dignoscuntur.

Non vera autem præter tumorem malignitate quoq; & sequestratione, etiã maiore, vel minore determinata, deprehenduntur.

Sed iam quæ vniuersum de tumoribus ipsis sumuntur iudicia subiiciamus.

Periodi, paroxysmi, & crises tumorum qui præternaturam sunt, humorum, ex quibus conflantur, analogiam sequuntur.

Tumores eiusmodi præferim salubres, & qui ex humorum influxu fiunt, quatuor temporibus distinguuntur, principio, augmento, statu & declinatione. Principij nota est, cum partem

uram la incipit distendi, & fluxionis adest
dicio tum, cum dolore adhuc exiguo.

ntre- Incrementum adesse iudicabis, cū
n de-beris tumoris molē attolli, locūm-
a vete affectum impleri, ac symptomata
dolomifestē augeri.

nten- Status verò iudicium est, cum præ-
sta omnia, tumor scilicet, & sym-
oreomata, vigorem suum obtinent, nec
tione, plus possunt incrementum assu-
inata, re, quin materia faciēs tumorem,
alterius generis substantiam dege-
moret, & transmutetur.

amus Declinatio autem tunc adesse co-
umo-oscitur, cum tumoris moles, & pro-
umo-na ipsius symptomata, imminuūtur:
ogiam materia, quæ tumorem facit, in a-
um substantiam incipit transmutari.

salu- Porro tumores huiusmodi, qui ex
u fū-umorū præsertim fiunt influxu, ni-
ntur fieri prohibeantur, reprimendo ma-
declinam influentem, vel sponte, & citra
partem manifestam occasionem intro-
cula

recurrēte fluxione deliteſcant, aliquo
iſtorum quatuor terminati neceſſum
eſt, inſenſibili exhalatione ſeu reſolu-
tione, vel facta ſuppuratione, vel cor-
ruptione, vel induratione.

Omniū autem iſtorū modorum
optimus iſ eſt, qui per ſenſu imperce-
ptibilem fit diſſolutionem: poſt illum
verò, qui per ſuppurationem.

Atque per indurationem fit ter-
minatio, abſolutè mala dicitur. Quam
autem fit per corruptionem particule
laborantis, omniū peſſima cēſenda eſt.

Reſolutionis indicia ſunt leuitas mē-
bri, & deficiens pulſatio.

Signa, tumorem verti in ſupurationem,
indicantia ſunt, dolor internus,
pulſatio, & caloris incrementum.

Fluxionem victricē, eſſe, & particula
laborantis corruptelam, teſtantur
nigror, & leuiditas, quibus nonnun-
quam & grāueolentia accedit.

Tumorem in lapideam abire duri-
tiē apertè demonſtrat, tumoris immi-

quoque, & cum hac, durities remanens.
Regressionis vel delitescentiæ no-
lū est subita tumoris diminutio, quæ
colū interdum propter nimiam refrigeratio-
nem, nonnunquam verò propter vene-
rum solitatem accidit. Ad hanc autē subi-
ter atq; affatim factā tumoris immi-
dum nionē, febris statim cōsequitur, ac
ter multa alia praua symptomata. Hactē-
ter us de signis & iudiciis eorū tumorū,
Quos vulgo apostemata nūcupant: tē-
calestium nunc est, vt ad eorum cura-
est onem accedamus.

Principium itaque curationis tumorū
ex humorū influxu procreatorū,
tio inuentione occasionis ipsius affe-
nus, desumemus, vt scilicet, quæ eum
citāt causę abscindantur: quod verò
tio eo iam factum est, tollatur. Quare
rat omnibus his tres colliguntur recē
unum chirurgicorum turbæ, curan-
rum tumorum, qui ex defluxione
urunt habent, intentiones.

LL Pri

Prima est, fluxionem auertere, ac eam omnino intercipere.

Secūda est dolorē demulcere, atq; eā occasionem, propter quā particula fluxionem excipit, vel etiam attrahit, in totum summouere.

Tertia est, totum eū humorē, qui in partem affectam cōfluxit, vacuare.

Quomodo autē prima intētio p̄fici, debeat, appositē, docuit Galen⁹ li. 13. methodi medēdi, ad hunc modū scribēs. Vbi magna sāguinis copia in toto corpore appareat, vt in phlegmonosis tumorib⁹ saepe numero fieri cōtingit, sāguinis missione succurrim⁹. Cura tui etiā plenitudo, tū frequēti balneo, tū exercitationē, tū multa frictione. Prēterea digerētib⁹ medicamētis, modo febris nō adsit, & prāter hāc omnia inedia, ac proba vict⁹ ratione. Cū vero flaua bili, vel atra, pituitāue, aut serosis humoribus refertū corpus est, purgatione, quæ quicq; suppuranti succo sit accōmoda, vacuatio molienda est.

Ceterū in cōtrariū reuulsio, cōmu-
est in omnib⁹ huiusmodi tumorib⁹
atq; xiliū, dū fluxio adhuc valēter irrui-
cula, pote in principio morbi, & in aug-
hit, ero. In fine verò status & in ipsa de-
natione, dū scilicet iā fluxio restitit,
quib⁹ in mēbro inhēsit, & corpus totū
are, undē vacuatum est: vel ab ipsa, quā
pfi-igitur particula, vel à maximē vi-
li. 13. na vacuatio molienda est.

Secūda intentio cōpletur anody-
toro remediis, itē astringenribus, & in-
colis incipiētibus fluxionē. Ad hęc relaxā
ngit, bus naturales meatus, per quos mē-
ura-um affectū consueuerat repurgari.
neo. Tertiā verò intētione assequemur,
one, quē materiā, tumorē exirātē à loco
mo-lecto euacuāt. Euacuātur autē cōtē
mnia iā in loco materia, nō solū medica-
i ve-ētis resoluētib⁹, sed etiā replētibus.
fero, q; incipiētib⁹ tumorib⁹, q ex influ-
pur- humorū procreātur, magis vtēdū
acco- reprimētib⁹, quā euaporantib⁹, nisi
a est. mor eiusmodi fuerit in emūctorijs:

vel materia fuerit venenosa: vel crassa
 & repulsiōi inobediēs: vel vehemē-
 ter impaēta, tunc enim repellere non
 licet, sed potiūs discutiētibus lenibus,
 ac moderatē calidis, & humidis utē-
 dum: In augmento verō ipsis repel-
 lentibus, nonnihil ex ijs, quæ discuti-
 unt, admiscendum.

At in statu, & paulō ante statum,
 æquis portionibus miscenda sunt re-
 primentia discutientibus.

Cum autē declinatio, vel finis sta-
 tus adfuerit, solis resoluentibus, & re-
 laxantibus uti licebit. Breuiter quan-
 diu humor adhuc affluit, repellendum
 est: vbi verō iam restitit fluxio, dige-
 rendum. Verū si medio modo res
 sese habeat, mixtis auxilijs uti oportē-
 bit.

Porro hæc omnia sanē intelligen-
 da sunt, utporē si tumor præterna-
 turam resolutione terminari debeat.
 Auxilia autem, quibus singulas modo
 dictas

tas intentiones exequimur, pro va-
me materia tumore excitante in praxi
nonciali describentur.

De abscessuum curatione, Cap. 4.

Abscessus, qui Græcis apostemata,
& vulgò exituræ dicuntur, sunt
positiones in quibus abscedunt, at-
que invicem distant quæ prius se cõ-
gebant corpori. Materia enim quæ
modi tumores excitat, extra car-
næ musculi propulsa, continentia à
relectis diducit, & abscondere facit.
Complex autè est eiusmodi abscessum
us. Vnum quando inflammatione
us versa, pus ipsum tanquam in si-
liquo est collectum: alterum cum
a præcedente inflammatione, hu-
aliquis, vel spiritus aliquis vapo-
us, aut substantia ex vtrisque mix-
a parte aliqua colligitur. Quod
nam accidit. Nam vel in spacio
ipso

ipso eiusmodi substantia : sine praua
fluxione generatur : aut aliunde in ipsa
laborantem particulā confluit. Spatiū
autē sibi mollibus cuiusmodi substā
tia quę abscessum creat, vel inter dua
tunicas, vel sub quibusdā mēbranis.
Abscessū verò iudicia, ac signa, quę
vel statim eos futuros denūciāt, vel
præsētes adesse demōstrāt, hæc sunt.

Cum videris pulsationem, aut du
ritiem, in longum iam tempus produ
ctam, vel caliditatem, aut dolorem in
crescentem, tunc existima proximū
esse, vt apostema in suppurationem
vertatur, & fiat abscessus. Cum autē
deprehenderis leuitatem quandam
affectæ particulæ, & doloris sedā
tionem, ac remissum calorem, quod
que tumentis loci pars aliqua ceteri
emineat, atque in mucronem subdu
catur : ad hæc cum præmendo digiti
velut inundationem perceperis, vide
risque gibbi illius seu mucronis co
lorem

rem iam albescere, tunc iudica, pus-
 loci subesse, & tumorem iam ab-
 fuisse.

Ceterum in pure ipso cognoscen-
 ac diiudicando, maximè te atten-
 esse oportet.

Quandoquidem suppuratio ipsa,
 puris in loco aliquo compre-
 si notitia sapius occultatur, ac
 edicum latet, ob loci scilicet, &
 is, crassitudinem.

De abscessuum autem iudiciis hac
 veteribus, & recentioribus tradita

abscessus, qui iuxta mèbrum aliquod
 bile, vel propè iuncturas fit, atque
 in venosis aut nervosis ipsis par-
 us, quique in imbecilli particula,
 nativo calore propemodum desti-
 a, prædura quoque & densa cute
 recta, consistit: ad hæc qui cras-
 materia, & ad motum tardiore
 con

constat: planus etiam, seu æquabilis, & in coni formulam non subductus, inspectus admodum est, a græque ac tarde maturatur. Qui verò huic ex aduerso respondet, boni moris est, & laudabilis. Itaque si abscessus tēdit in acutiem, & puris substantia tenuis fuerit, & acris, nec prædura, aut densa cutis extiterit, natura, sua facultate alienorum expultrice, & citra aduentitium aliquod subsidium, conceptum humorem foras propellet, nisi quis facta incisione protinus ipsam spontaneam apertionem anteuertat. Quæ autem à natura fit apertio, multò turtior est, ea quæ manus opera sit: quod si arte molienda sit, securius multo, & melius scalpello illam efficies, quam adurēte medicamento, quod ruptorium appellant. Caterum pus optimū illud censetur, quod album æquale, leuēque, & quam minimè fœtidum est. Quod verò huic maximè contrarium

appa

& parer, pessimum est. Sed hæc de li-
 & iudiciis abscessuum sufficiant.
 quod ad eorum curationem attinet
 per initia præstatur per mitigato-
 & auxilia, quæ Græci chalastica vo-
 cat, id est relaxantia, cuiusmodi est
 napharmacum molle quidem, &
 odynum.

Procedente verò tempore, ad ea,
 concoquendi, seu maturandi ac
 purandi vim habent, transcendunt
 Auxilia autem quibus mouere pus
 pedit, ex libro quarto petenda sunt.
 Porro suppurato iam abscessu, aut
 immutato, vel valenter impacto, si
 aut alia quævis materia ibi con-
 ta non discutitur, vel si tempore
 uenienti, & dum iam tempestiua
 est occasio, citra manus operam,
 aperiatur secare exitum ei quod
 uestioni non cessit, oportet. Com-
 miter autem eiusmodi tumores
 apello inciduntur. Apertio verò

ipsa, pro ratione tum copiae materiae
 ibi collectae: tum etiam ipsius loci af-
 fecti fieri debet. Fiât autem huiusmo-
 di sectiones, myrtaceum folium imi-
 tantes, in ijs potissimum tumoribus
 qui in axillis, & bubonibus suppurât.
 Et in ijs quidem longitudo per trans-
 uersum ducta esse debet, non autem
 per cruris, aut corporis rectitudinem.
 In alijs verò locis incisione simplici
 ferè semper utimur. In ipsa autem a-
 pertione, sine incisione, septem po-
 tissimum sunt attendenda.

Primum, ut sectio fiat eo loco, quo
 materia contineatur.

Secundum, ut fiat in loco inferio-
 ri, quo melius purulenta illa vacuat
 possint.

Tertium, ut fiat secundum rugas
 & processum musculorum.

Quartum, ut vitentur nervi, venae
 & arteriae, quoad fieri poterit.

Quintum, ut non tota materia se-

ria mel, atque affatim educatur, præfer-
at in magnis abscessibus, ne scilicet
nimia subitæque inanitione, &
spirituum resolutione, virtutis sequa-
bus prostratio.

Sextum, ut blandius, & minimo
dâam fieri potest, dolore, locus tracte-
temur.

Septimum, ut facta apertione, lo-
plicitas detergeatur, carne impleatur, &
in cicatricem perducatur. Auxilia autem
posterioria accommodata, sunt molia fomenta
vel lintea, cõcerpta, linimenta, em-
plastra, & vnguentra, quæ in speciali
taxi censebuntur. Primis diebus suf-
ficiat vitellus oui alumine zuccharino
spissatus. Postea verò deueniendum
ad mel rosatum, & mundificatiuum
capio: & postremò ad vnguentum A-
postolorum, & Ægyptiacum, si res
desideret. Suprà verò ad mouenda
gueta, basilicum, diachylum, & diaphane-
um vulgò nuncupatum, atque alia id gen^o

quæ ad vlcera instituuntur. Sed &
 mitigare prius incisam partem, quan-
 tum poscere videbitur, oportebit: fo-
 mentis primum, deinde cataplasmatibus,
 mox humectante aliquo medicamen-
 to, aut non siccante, singulis scil. ex-
 trinsecus impositis. Nam in ipso vlce-
 re tum manna, tum ex præsidijis, quæ
 linteolis excipiuntur: primum quidem
 ea, quæ pus mouent, deinde ea, quæ
 expurgant, sunt imponenda. Post quæ
 si cauitas etiam mansit, quæ impleant
 adhibenda sunt: sint aliter ea quæ ci-
 catricem inducunt. Porro si laborans,
 scalpello sectionem fieri præ molli-
 tie, non admiserit, medicamentis aduren-
 tibus erit emollienda apertio. Ad hoc
 autem conducit semen lini; ferment-
 um, & stercus columbinum. Hac
 præstantiora efficies, si cum sapone
 molli, aut muccagine seminis sinapis
 miscueris. Quod verò ex calce, & la-
 pone fit ruptorium, in hac re princi-
 patum

atum obtinet.

*De curatione morborum instrumenta-
lium praesertim in confirmatione,
secundum figuram vitiatam,*

Cap. 5.

POST morborum similarium cu-
rationem, succedunt morbi in cō-
positione vitiata, quæ instrumenta-
um partium propria est. Verum cum
aria sint compositionis differentia,
rimum de ijs morbis agemus, qui
onformationem vitiant. Hæc autem
cavitate superficiiei potissimum ve-
o in figura posita est. Membri itaque
gura vitiant, vel in utero matris vel
post generationem, à causa aliqua vel
terna, vel externa, ut Medico, vel
ostetricæ. Quod in utero matris vi-
atum est membrum, ante augmenti-
nem, cum corpora adhuc crescunt,
mendari potest, in aliquibus parti-
us, non in omnibus. Verbi gratia va-
quidam, aut valgi: post augmentum

MM ; verò

verò corrigi nequit, præsertim cum iâ obduruerunt membra. Quod verò ab obstetricis, vel chirurgi incuria, os fractum male coaluit, ita vt figura sit vitiata, & intorta: & siquidem callus obductus fuerit recens, corrigi potest, si os denuò perfrigatur, & tum demum per convenientis calli superinductionem curetur. Si verò callus obductus fuerit antiquius, & inueteratus, morbus erit desperatus.

Porro pro curatione vitiatæ figuræ, tres nobis intentiones considerandæ erunt, quid scilicet sit agendum: quibus instrumentis: & vbi sit agendum.

Quid sit agendum, indicabit morbi natura. Conformatio secundum figuram vitiata est. Restituenda ergo, siue curanda suo contrario: hoc est, contraria figura ei, quæ nunc est, molienda erit, vt à figura non naturali in naturalem commutetur siue transferatur.

Qui

Quibus autem instrumentis figurata corrigatur, ars chirurgica docebit: ut potè ligaturis, ferulis, pulvis, frictionibus, &c.

Ubi verò sit agendum, locus affectus indicabit, qui censui oculorum subiicitur.

Curatio morborum in compositione, secundum causam vitiatam, Cap. 6.

Cavitates vitiantur, quia vacuum tollitur. Tollitur verò obstructione, vel angustia, à quavis actio immediate lèditur. Fit item obstructio à materia aliqua plente. Angustia verò meatuum à materia distendente. Curantur concuratio: angustia quidem dilatante: obstructio verò aperiente aliquo. Sic erunt quinque nobis indicationes sunt pendenda: videlicet quid sit agendum: Quantum sit agendum: Quomodo: Quando, & Ubi.

Prima indicatio præcipua est. Quoniam à morbi causis sumitur : atq; ad illa reliquæ quatuor indicationes veluti famulæ referuntur. Cavitās enim necessario à materia aliqua obstruitur, aut repletur. Qualiscunq; ea fuerit, auferenda est, vt ad naturalem habitū pars affecta redeat. Hoc autē fiet, si id quod obstruit remoueat per euacuationem, & educationē extra corpus. Vt lapis in vesica per sectionem auferitur : stercus durum intestina obstruens, pharmaco leniente educitur. Quantum autem sit agendum, indicabit nobis, virtus, ætas, anni tempus, morbi natura, & causa, &c.

Quomodo verò, quibusue instrumentis agendum sit indicabit nobis causa morbi, an videlicet pharmaco, an phlebotomia commodius educi queat, tum pars affecta. Intestina namque tum per clysteres, tum ijs que per os sumuntur, euacuari possunt.

terus verò pennis & clismatibus. Ca-
ad ut apophlegmatismis, & ceruinis:
e- glegmatismis: renes, & vesica, diureti-
im is, &c.

Porro tempus oportunum agendi
ne- ut, cum nihil impedit actionem istā,
na- ac ratione materiæ, nec ratione via-
et- rum. Ut si materia fuerit crassa, prius
per acidenda: viscida detergenda: bilis a-
cor nimonia prius retundenda: stercus
em urum prius emolliendum: via, per
ob- uas educenda est materia, prius lubri-
r. ande: obstruete, prius aperiende, &c.

Per quas autē vias, materia sit adu-
m- enda, anatome ipsa nobis demonstra-
it. Nam cerebrum per nares, & os
ru- rgatur: ventriculus vomitu, & se-
bis ellu; thorax, & pulmo, tussi; intesti-
at- a per secessum: hepar & renes, per
ius linam: lien, per haemorrhoides: cu-
sti- s per sectionem, per cauteria, &c.
is- que hæc de obstructione in vni-
nt- arsum nobis sufficiant.

De curatione morborum, in compositione, ex superficie aspera, & leui, Cap. 7.

QUemadmodum superficies partitis instrumentalis, vel leuis, vel aspera, pro membri ipsius vſu, à natura primum conformata eſt, ita quoque vititur, & præternaturam efficitur ſuperficies iſta, quia vel mutatur naturalis illius leuitas, vel aſperitas.

Cauſæ aſperitatis ſunt vel internæ, vel externæ. Internæ cauſæ ſunt humores acres, & erodentes, qui cuticulam externorem impetentes, illam erodunt. Poſteſt itidem melancholicus, & aduſtus, aut pituitoſus & falſus aliquis humor ad cutim protrudi, vt in ſenibus fieri videre licet, qui idcirco ſcabie frequenter laborant: præterea in ijs, qui elephantiaſi tenentur. Interdum à ca-

ite in pulmones huiusmodi humores destillant, atque sic guttur, & atheram arteriam exasperant.

Externæ causæ sunt, medicamentosa abstergentia, erodentia, & astringentia, pulvis, fumus, secantia, tangentia, &c. Leuitatis verò causæ sunt, humor, pinguis, vel viscosus.

Signa manifesta sunt, cum oculis tactu deprehendantur.

Iudicia verò ab ipsa parte affecta, emuntur. Siquidem in ossa caries periculosior: & ob id difficilior, quàm cutè asperitas curatur.

Quod ad curationem attinet, curatiuæ eliciendæ sunt indicationes, sciamus tum, Quid sit agendum: tum Quomodo seu quibus instrumentis curatio sit aggredienda: tum quantum, Quando & ubi sit agendū. asperitate itaque Quid faciendum indicat primo morbi causa: deinde mor-

morbis ipse. Morbi causa, siue interna, siue externa fuerit, indicat suam ablationem. Morbus verò ipse, indicat nobis, id quod exasperatum esse de-
nuò leuigandum.

Quomodo autem, seu quibus instrumentis sit agendum, nobis ostendet particula affecta, & morbi causa. Siquidem cutis ab astringentibus aspera reddita, tollitur ijs, quæ eam laxatè, & terrenam frigiditatem leniter remittere possunt, qualia sunt oleosa, & pingua omnia. Humore verò acro, vel erodente inæqualis facta, qualiscunque is fuerit, per pharmacum conueniens auferendus erit: deinde cutis asperitas, per lotiones, vel inunctiones, remouenda. Sic os, quod ex vulnere, aut fractura inæquale, aut ab humore acro cariosum est redditum, abraderendum erit. Ad eundem modum aspera altera lenienda erit medicamentis liquidis, quæ non mordeant, sed len-

torem

orem habeant, &c.

Porro quantum sit agendum, indicabit morbi ipsius magnitudo, unde etiam affecti loci natura, prout magis, vel minus levis pars antea erat.

Quando verò agere oporteat, indicabit morbi causa, & instrumenti qualitas. Siquidem morborum causæ semper prius auferendæ erunt: deinde opica administranda. Sic lotionibus, ulneis, sudoribus, frictionibus, & cibum utendum erit.

Vbi denique sit agendum, oculorum sensus demonstrabit, in parte videlicet affecta.

Cæterum interdum naturalis superficies, si asperitas vitiatur, & levis sit, oleis, quæ leuitatem non naturalem inducere possunt: cuiusmodi sunt humores viscoli & pinguium. Pro huius curatione, Quid agendum sit, constat: videlicet causas prius

prius esse auferendas: deinde id quod leuigatum est, denuò esse exasperandum. Hoc quidem ijs fieri poterit: remedijs, quæ leuiter incidant, & detergeant. Reliquæ indicationes à præcedentibus fontibus petantur.

De curatione morborum in compositione secundum numerum, Cap. 8.

IN numero morbus accidit, cū pars instrumentalis, vel integra & tota, vel aliqua illius particula, deficit aut excedit numero.

Quod numero superabundat, vel secundum naturam est, vel præternaturam. Secundam naturam est sextus digitus: caput geminum, &c. Præternaturam verò, vt calculus in vesica, lumbrici in intestinis: varicæ, tubercula, pterygion in oculo, &c.

Causæ numeri superabundantis, & quidē naturalis, utilis materiæ multitudo est: præternaturalis verò, inutilis materiæ copia.

Causæ

Causæ numeri deficientis, sunt, vel
stio, resectio, putrefactio, vel refri-
geratio.

Signa numeri abundantis, vel de-
cientis manifesta sunt.

Iudicia verò, ab ipsius morbi & par-
ticulæ affectæ natura, & tempora su-
muntur. Caput enim geminum citra
periculum curari nequit; suffusio,
citra oculi lationem vix adimitur.
ars quæ à primo ortu deficit, restitui
nequit. Ad eundem modum sperma-
tica partes non restituantur verè, sed
substantia diuersi generis, quàm cal-
tus vocant.

Quod ad curationem attinet, ea se-
cundum indicationes suas digerenda

Quare in numero abundante,
quid sit agendum, morbus indicat.
Numerus superadditus est: itaque suo
contrario tollitur, ablatione videli-
cet, quæ prima est, & potissima inten-
tio in hoc morbo.

Qua

Quomodo verò, seu quibus instrumentis auferenda sit pars, ferro, igne, an caustico, docebit particule natura, & dignitas. Vbi sit agendum, partis affectæ constructio indicabit.

Porro numerus deficiens, siue integra pars, siue partis particula fuerit, restituenda est. Restituitur autē pars & quidem carnosā, per substantiā similem: spermaticea verò per ea, quæ callum generant.

*De curatione morborum in compositione,
secundum magnitudinem, Cap. 9.*

Magnitudo partis, interdū præter modum nature à primæ generatione increfcit, vel minuitur, ut actionem impediat. Nonnunquam post ortum animalis augetur plurimum, ut in priapismo, carne supercrefcente vlcerum: mammis, & testiculis auctis videre licet: interdum, verò

erò minuitur, vt in tabe, atrophia,
athisi oculorum, &c.

Causæ autem, ob quas partes au-
entur, sunt vtiles materiæ multitudo,
vel virtus valida. Imminutæ verò ma-
titudinis, vtiles materie defectus, vel
virtus imbecilla.

Signa visui manifesta sunt.
Iudicia verò à morbi tempore de-
muntur. Nam quæ à prima gene-
atione plurimū aucta videtur par-
s, vel imminuta, diuque ita permā-
ent, curationem non recipiunt: quæ
erò post animalis ortum originem
exerunt, magnitudines, vel immi-
utiones, curari aliqua ex parte pos-
nt. Porro similes ferè habent intē-
iones curatiuas, morbus in magnitu-
ine, & numero vituato. Vtrobique
um est vel excessus, vel defectus:
are etiā vel additio, vel ablatio.
fferunt tantum, quod in numero
cto interdum tota pars auferenda

N N

est:

est: at in quantitate aucta nunquam tota pars, sed id tantum, quod in parte redundat. Sic ergo in magnitudine aucta indicationes eliciendæ sunt. Quod videlicet agendum sit. Quantum. Quomodo, seu quibus instrumentis. Quando: & Vbi.

Prima, & Præcipua intentio est Ablatio, quæ eadem quoque erat in numero aucto.

Porro quantum sit auferendum, indicabit partis magnitudo naturalis.

Quomodo verò, Quando, & Vbi, partis atque morbi natura demonstrabit.

Cæterum magnitudo partis imminuta est. Reficienda igitur est, per generationem similis, aut certè dissimilis substantiæ. Cuius eadem est ratio, & idem medicamentorum usus, quæ etiam in numero erant deficientes.

*De curatione luxationem.**Cap. 10.*

Luxatio inter morbos cōpositio-
nis refertur: quoniam situs mu-
tus est. Luxatio enim est articuli è
suo positu, seu proprio acetabulo,
in alienam, atque insolitam sedem
lapsus, quo motus arbitrarius im-
editur. Græci exarthrema vocant.

Causæ luxatorium ossium, sunt vel
intrinsecæ, vel extrinsecæ. Extrinsecæ
sunt casus, percussio, & violenta, at-
que incongrua membri alicuius ex-
tensio, aut distorsio, seu peruersio. In-
trinsecæ sunt, ut cum mucosus aliquis
umor, & pituitosus, in articulis, seu
contactis aceruatur, qui articulationis
ligamenta primum madefacit,
deinde laxiora reddit, & tandem ob
multitudinem, sua sedes os ip-
sum protrudit.

Signa sunt, tumor ea parte, quas os
perçipit, & sinus, seu cavitas insolita

ea, à qua recessit dolor: motus priuatio, aut difficultas &c.

An verò curari valeat, indicabit nobis pars affecta: symptomata, ætas, & tempus. Nam caput si in posteriorem partem prolabitur (vt inquit Celsus) nonnunquam in suos sinus compellitur, sed mortem statim adfert ineuitabilem. Sic neque in spina vertebrae cū toto loco mutatae sunt, neque etiam maxilla, quæ utraque parte prolapsa est, & antequam reposita sit, inflammationem concitauit. Genu vt faciliè prolabitur, sic non magno impendio in suam rursus sedē cōpellitur. Digitorū luxatio nullū etiā facessit negotiū. Cubitus verò vt tardius quidē, ac difficilius excidit, ita prolapsus negotij plurimū exhibet. Humerus autē, vt neque difficulter admodū præsertim in macillētis, elabitur, sic nec difficillimē in sedem suam reponitur. Porro quibus luxa-
tion

onibus inflammatio, aut vulnus,
 dolor ingens, & aeris accedit,
 praterquam quod curatu admo-
 dum difficiles sunt, periculo quo-
 non vocant. Luxatio praterca,
 qua ossium margines frangun-
 , pessima indicatur. Articuli qui
 tuorum, ac ligamentorum vitio,
 lapsi sunt, & postea in suas sedes
 pulsi, iterum excidunt. Quæ loco suo
 sunt, caro ea increscit magisque
 proximo membro, quam in ulte-
 ore. Quibus in pueritia articuli ex-
 derunt, neque repositi sunt, minus,
 am ceteri crescunt.
 Vetustæ omnes luxationes, & quæ
 tio temporis iam callo obdurne-
 ant, vel difficillimè, vel nunquam con-
 nescunt. Proinde statim, si fieri po-
 reponi luxata debent.
 Indicium autem evidens ossis in
 naturalem sedem reducti, est,
 veluti strepitus aliquis auditus
 N N 3 est,

est, dum in natium suum acetabulum ingrediebatur, & membri nuper luxati figura, & conformatio, suæ ipsius, aut alterius partis figuræ, quàm similima tum visu, tum tactu deprehenditur.

Quod verò ad curationem attinet, tres luxationis intentiones curatiuæ nobis occurrunt.

Prima, luxati articuli in naturalem sedem reductio. Secunda, conseruatio articuli in sua sede, ne amplius excidat.

Tertia, symptomatū correctio, quæ impediunt scopos prædictos, siue ante repositionē ossis, siue post repositionem accidunt. Porro vt scopum, seu intentionem primam assequaris, luxatum membrum in diuersas partes decenter extendendū est, donec spatium inter ossa liberum sit. Tum id os quòd suo loco excidit, ab ea parte, in quā prolapsus est, in cōtrariū impellere

ere oportet, atque ita in germanū
acetabulum restituere: vt si-
seu cavitatis insolita vacuitas im-
atur. Hæc autem leniter, & sine
lore, quatenus fieri licet, agenda
nt. Carterum non vna eademque in
nibus extēdendi ratio est: sed alia
que alia pro natura scilicet partis
ata prout nerui, ac tendines va-
nt, aut ossa huc illūcue sederunt.
odo enim manibus solis, modo ha-
nis iniectis vtendum est, modo ve-
quædam alia machinamenta ad-
enda sunt, vt ex vno Hippocrate
ere poteris.

Secundus scopus est, vt mem-
um, quod exciderat, & iam re-
stitutum est, non amplius deinceps
a sede prolabatur, sed inibi persi-
at. Repositi igitur articuli iunctura,
odis omnibus statim firmanda ac
borāda est. Firmabitur autē optimē
osaceo perlinatur, ac postea pānus

NN

4

aliquis,

aliquis, lineus gracillis, vetus, & lenis rhodino delibutus, ipsi applicetur: deinde si stupæ lenes, ac panni multiplices, ouorum candido perfusi, super accommodentur, & postremo, si fasciis posca madentibus, pro ratione particulæ longis latissimæque subligetur. Quinetiam ferula ex corio, aut densa papiro factæ, si necessitas requireret, circumdandæ sunt. Nec verò ante diem septimum, aut decimum ipsum resolvere oportet, sed ita sinere.

Porro luxato in suam sedem reposito ipsum à dolore, & inflammatione vindicandum est: qui tertius est scopus in curandis luxatis, medenti propositus. Hunc igitur consequeris, si quæ roborant & repellunt, parti luxatæ adposueris: si præterea tenuem ab initio probamque victus rationem agro imperaueris illiq; venam, si nihil prohibeat, secueris, & ventrem, si opus

us est, purgante medicamēto subdu-
eris. Verum si antequam ad curatio-
nem voceris luxata pars iam dolore
manifestetur, aut inflammatione occupe-
tur, non prius eam in locum suum,
quo excidit, te ponere tentabis, quā
dolor finitus fuerit, & inflāmatiō con-
quieverit. Cāterū si luxatis ossibus
vulnus quoque accessit, multa diligen-
tia opus est. Si verō cum fractura lu-
xatio euenerit, hæc primū si fieri pos-
sit: illa verō secundo curanda erit. At
ante fracturæ administrationem lu-
xatum commodè reduci non possit,
fracturam ipsam primum curabimus
deinde cum fractura callo iam obfir-
mata fuerit, luxationis curationē ag-
grediēmur. Quod si luxatio inuetera-
uerit, & callosa inibi durities contra-
cta fuerit, ea decocto malux & altheæ
perfundenda est: deinde vnguēto dial-
theæ collinenda: post hæc emplastrum
stachylon super apponendum erit:

vel eius loco lana succida mucilagine quapiam emolliente delibuta: vel id genus alia emollientia. Loco verò sufficienter emollito, luxatum in suâ sedem dandum est.

De curatione vulnorum. Cap. II.

HActenus de morborum similarium, & instrumentalium curatione: reliquum est, ut quomodo soluta vritas sit curanda, doceamus, initium à vulneribus sumentes. Itaque vulnus solutio est continuitatis, recens, cruenta, sine pure, in particulis mollioribus extrinsecus incidens. Continui autem solutio, morbus communis est tum partibus similaribus tum instrumentalibus: primo tamen ac magis propriè similaribus partibus convenit; atque attribuitur, quàm compositis.

Causæ verò recentium vulnorum
sunt

nt quæcunque extrinsecus, ad-
 entitia vulnerare, perforare, in-
 dere, abrumperere, contundere, ac-
 tendere possunt, cuiusmodi sunt,
 is, baculum, lapis, globulus plum-
 us vel ferreus, tela, sagittæ, morsus,
 &c.

Signa vulnerû non aliunde petenda
 nt, quã ex iudicio sensus, sed visus
 ximè.

Iudicia verò, seu signa prognostica,
 sumuntur ex substantia, visu, atque
 ctione affectæ cuiusque particula.
 præterea ex propria ipsius affectus
 sentia: itè ex symptomatis, quæ vul-
 nibus ipsis accidût. Sût enim quæ-
 lathalia ex necessitate, quædã verò
 on ex necessitate, sed magna ex par-
 talia esse cõsueuerût: contra verò
 adam omnino sanabilia: quæ-
 m, vt plurimum. Ex necessitate læ-
 alia sunt, quæ cordis substantiã pene-
 ant: itè vulnera magna, ac profunda
 substantiæ

substantiæ cerebri iecinis, diaphrag-
matis, stomachi, ventriculi, aspera
arteriæ, pulmonis, lienis, cystis fellis,
renum, & tenuium intestinorū. Vul-
nera verò ea non ex necessitate, sed
secundum plurimam mortalitatem dicū-
tur, quæ ad regionem prædictarum
partium perueniunt, vel eas leniter
ac superficie tenuis duntaxat attingūt,
non autem præaltè adiguntur, nec effu-
tu digna sunt. Ad hæc quæ in capite
musculorum accepta fuerunt, Spas-
mus ex vulnere lethalis est, id est, val-
de periculosus. Membra autem parti-
cularia ex accepto vulnere iudicantur
emortua, quādo principes ac maiores
venæ, arteriæ quoq; & ossa, à quibus
vitam, nutritionem, & sustinentū
accipiebant, penitus excisa, sunt, &
destructa. Iudicantur itidem mem-
bra ad vsum à natura institutum fore
inepta, & perpetuò impotentia, quā-
do nerui, tendones, & ligamen-
ta pen

penitus sunt abscissa, & destructa: suamque profinus actionem perdunt.

Porro vulnera ea omnium tutissima sunt, quæ in boni succi corporibus, & in locis carnosiss accepta sūt, ubi & nervi pauci, & venæ, & arteriæ non multæ reperiuntur. Ad hæc quæ diuisionis magnitudinē non habent. Vulnera autem quæ vt plurimum sanabilia dicuntur, mediāq; inter duo dicta extrema (nempe omnino sanabilia, & ex necessitate lethalia) naturam sortiuntur, ea sunt, quæ in capite musculorum carnosorum longē à iūcturis & temporibus: item quæ in caluaria, thorace, & ventre incidunt, &c.

Ceterum vulneris communis curandi indicatio, vniūso est. Contraria enim contrarijs curantur. Hæc autem prima ac generalis indicatio perficitur partim à natura, partim à Medico

dico , partim ab vtrisque. Sic ergo
vt propositum finem assequamur,
quinque nobis intentiones obseruā-
da sunt.

Prima, vt ea, quæ vnionem impe-
diunt prius amoueamus.

Secunda , vt solita vnitas reficia-
tur, seu colligatur.

Tertia, vt ea in vnum iam commi-
ssa, & coacta, ita conseruemus.

Quarta , vt ipsam partis laxa sub-
stantiam tueamur , ac salubrem fer-
uiemus.

Quinta, vt accidentia , vulneribus
succedere consueta , corrigamus , ac
perpulsemus.

Primā intentionem assequemur
dilatando vulnus , si non satis dehi-
seat , aut si eius labris aliquid interci-
dat extraneū, vt pote pili, sordes, vel
possis particula aliqua pūgēs, & aspera,
aut telū aliquod infixū, vt sagitta: vel
micro, vel aliquod aliud extrinsecus.

inci

incidens, cuiusmodi est spina, vel harundo. Atque ubi satis diducta fuerint labra vulneris, digitis aut vossella, vel forcipe, aut alio id genus instrumento, quod infixum est, aut labris vulneris intercudit, apprehendi debet, & leuiter, ac (si fieri possit) citra dolorem euelli.

Secundam intentionem in curandis vulneribus (quæ est commissio dissidentium, seu distantium partium coniunctio) assequimur per orarum adductionem, seu labiorum vulneris inuicem distantium attractionem, & applicationem, membrum ipsum læsum quam fieri poterit lenissimè tractando. Quæ autem diducta sunt in idem adducuntur, aut fasciæ sola, orbiculatim circumdata, præsertim si vuln⁹ fuerit paruum: sin magnū, aut suturis, aut fibulis op⁹ est, imposit⁹ simul glutinatoriis remediis. Huc etiā puluill⁹ possūt referri. Quomodo autē vuln⁹is sutura, deligaturaq;: itē puluillorū

applicatio, fibularūq; affligatio sit perficienda, lib. 9. cap. 7. 9. 11. & 14. dictū est facta hac coniunctione labiorum à Medico, natura: ipsa per se coalitū, & conglutinationem molitur, expellitque per pus ea, quæ obstant. In actione enim chirurgica manifestè mutua opera chirurgi & naturæ conspiciuntur in reliquis duobus instrumentis in diata videlicet & pharmacia, item. Quoniam non purè agentes sunt causa, sed patientes quoque, & prima sui ratione opus habent naturæ auxilio.

Tertius scopus, qui in curāda simplici vulnere chirurgus proponitur, est, ut diductorum ora, ita ut in unum per adductionem coniunctæ sunt, conseruentur, & maneant. Conseruatur autem si tantisper labia vulneris coniuncta seruentur arte, donec natura conglutinauerint.

Terminus huius conglutinationis incertus

certus est, pro diuersitate partium, temperaturarum, regionum, constitutionis anni & aëris, omnium denique causarum, tam externarum, quàm internarum quæ morbum vel mouere, vel augere possunt. Conseruantur autem optimè huiusmodi extrema, quæ in vnum coacta sunt, eisdem ferè auxilijs, quibus & in idem adducta sunt: nempe decenti ligatione, appposito membri situ, & futuris, si necessariae videbuntur.

Quarta intentio est, particulæ læ- substantiam conseruare ac prohibere ne ipsa dolore, vel phlegmone, aut aliquo alio prauo symptomate afflatur. Hunc autem scopum assequemur, si primum dolorem partis mitigamus, calorem partis restinamus, ne humores attrahantur: secundò, vt plenitudinem tollamus vt vitiosos humores purge- mus, ne humores transmittantur. Hac

ratione fiet, vt cū nullum terminum habeat humor, nec à quo fluat, nec ad quem fluat, fluxio omnino tollatur, & proinde partis temperatura conseruetur. Dolorem autem partis mitigabimus, calorēque partis restinguemus emplastris, & linamentis ex oui candido, & alijs huiusmodi refrigerantibus primis saltem diebus. Postea verò vino styptico particula perfundenda, & figura aptissima collocanda est. Sed & proba victus ratio in primis est obseruanda, si quartum hunc scopū cupis assequi.

Quinta & postrema intentio est, vt omnia ea quæ post factam unionem superuenire possunt symptomata, tam in toto quam in parte vulnerata, siue à principio statim, siue post comittentur ex affluxu nimium alicuius humoris : quem natura ad partem vulneratam expellit, vel è contra à parte vulnerata in reliquum

quum corpus, & ad partem aliquam principem propellit, remoueamus. Symptomata autem, quæ conueniunt euenire post accepta vulnera; hæc ferè sunt: Dolor, phlegmonæ, febris, pruritus, conuulsio, paralysis, syncope, delirium, durities, & imotetia membri vulnerati. Nisi enim symptomata ista prius abigantur, vulnus rectè curari nequit. Symptomata enim quæ magnitudine superant causas, ordinem curationis sæpe peruertunt, immutant, atque interpellant. Abiguntur autem triplici instrumento, diata: pharmacia, chirurgia, vel omnibus simul, vel certè aliquibus. Porro compositorum morborum (ex solutione unitatis, & compositione vitata, & ex compositione, unitate, & temperie) curatio, ex simplicium morborum curatione elici poterit.

De curatione vlcerum, Cap. 12.

PRæcedenti capite de cruentorum
 vulnerum, quæ in carnosâ parte
 fiunt, curatione diximus; nunc trans-
 eundum ad id vnionis diuortium,
 quòd nec recens est, nec cruentum:
 sed iam inueteratum, & in quo vna,
 vel plures consistunt dispositiones,
 quæ vnionem remorantur, atque im-
 pediunt, ex quibus saniosa, & puru-
 lenta quædam colluies, putredôque
 excitatur. Vocant autem vulgares
 chirurgi talem vnionis solutionem,
 communiter vlcus. Horum causas in
 vniuersum geminas chirurgi statu-
 unt: nempe antecedentes, & coniun-
 ctas. Antecedentes vlcerum causas
 sunt, cacochimia, in succorum vi-
 tium, quod corporis ipsius particulas
 artodere, & tandem corrumpere pos-
 sit. Causæ verò coniunctæ sunt, in-
 temperies

temperies illæ quas malitias completionum vocant, vulneratas particulas, ex causis antecedentibus vel etiã ex ipsis vulneribus, aut abscessibus, alijsue præternaturam tumoribus, raptis, & apertis excitatæ.

Porro vlcera quæcunque diuturniora sunt, os abscedere necessarium est, & cicatrices cauas fieri. Vlcerum mala iudicantur, & quæ ad virorem, aut nigritiem vergunt. Vlcerum quæ alijs morbis succedunt ægrè sanabilia sunt. Vlcerum circumglabra præputia sunt. Vlcerum, in quibus post longam saniei fluxionem, pus laudabile apparere incipit, bonum bonis portendendum, Vlcerum, quæ in extremitatibus musculorum dorsi, vel tibiæ, aut brachiorum sunt periculo non vacant. Quibus vlceribus ante absolutam deterfionem sarcotica medicamenta administrantur mala, ac superflua caro in illis generatur. Quæcun-

que verò probè & oportune expurgata semper ad siccius promouentur, his caro magna ex parte non supercrescit. Vlcera in orbem circumducta, pessima esse solent, ac tardè magnoque negotio ad cicatricem perducuntur. Artuum siue extremarum partium vlcera, sæpenumero phlegmonas in adenosis partibus accersunt. Cùm medicamenta vlceribus adhibita conferunt, argumentum est, ea ritè administrata esse : cum verò noxæ aliquid adferunt, & vlcus humidius reddunt, aut siccius, calidius, aut frigidius, indicium est, ea non esse præsentī morbo idonea. Caterū si vlcus eroditur, & profundius efficitur, sedulò aduertendum est, num id ex acrium succorum vitio, & vlcus malignitate accidat, an ex facultate medicamentorum. Porro inter cætera, quæ magis officiunt vlceribus, ventus est meridionalis, arque

aëris

eris ambientis humiditas calidita-
adiuncta. Cæterum in vlcerum cu-
ratione duo nobis spectanda propo-
nantur, nempe ipsius vlceris, qua vl-
cus est contemplatio, & vlceris cum
sua causa, aut symptomate aliquo, aut
alia quavis dispositione complicati,
aut etiam hanc, vel illam occupantis
consideratio.

Sic ergo quatuor curandi intentio-
nes erunt.

Prima vitæ rationem, sanandis
cuiusmodi vlceribus accommodatam
prescribit.

Secunda, materiam antecedentem,
vertit, & intercipit.

Tertia symptomata, & dispositio-
nes, quæ cum vlceribus complican-
tur, corrigit.

Quarta correctis, & profligatis ijs
dispositionibus, quibus vlcera com-
plicantur, ea more vulnerum conca-
vorum sanare præcipit.

Primam autem & secundam intentionem assequimur, humores, copia aut prava qualitate noxios, tum corrigendo tum vacuando & auer-
tendo, fluxionemque istam interci-
piendo. Porro auxilia quibus commo-
dè succorum abundantiam & vitium
tollimus, corrigimus atque auer-
timus, sunt venæ sectio, purgatio, pro-
ba victus ratio, cauterium, vomitio, &
id genus alia. Fluxiones verò inter-
cipimus ligaturis, perfusionibus, &
epithematis: item vnguentis ex bolo
Armeno, atque alijs refrigerantibus,
atque astringentibus Deligatio verò
inchoanda est, à laborante ipsa parti-
cula, deducendaque versùs sanam.
Tertia intentio, quæ symptomata, &
dispositiones, quæ cum ulcere com-
plicantur, corrigit ac summouet, per-
ficitur prout cuiusque symptomatis,
& affectus cum ulcere complicati na-
tura requirit, ac desiderat.

De curatione fracturarum, Cap. 13.

QVando quidem duobus præcedentibus capitibus de continuatis solutione, quæ in carnosis & mollioribus corporis partibus accidit, abundè satis dictum est, ordo iam postulat, ut de solutione continui, quæ ossibus contingit, hoc est fracturis, differamus, est nomen fractura, unionis solutio quæcunque in ossa, quam Græci catagma vocant. Fracturarum autem alia est transversalis: alia per longitudinem, quæ figura dicitur.

Causæ verò fracturarum sunt omnia ea, quæ contundere, vel dividere ossa possunt.

Signa autè ossis fracti, & præsertim per transversum atque in artubus, hæc ferè sunt.

Tactu ossis partes disjuncte separatae,

rataue, ac varia reperuntur, membri figura inæqualis percipitur: dum membrum dimouetur, & manu variè tractatur, ossa colliduntur, & veluti crepitus quidam ex ea collisione auditur. Pars affecta contacta dolet, corpus membro fracto haud quam inniti potest: causæ quæ frangunt aut contundunt, præcellerunt. In osse verò, quòd per longitudinem fractum est, substantia eius crassities non naturalis tactu percipitur: cætera signa non adsunt præterquam quod dolor, & inæqualitas iudicio sensus etiam deprehenduntur. Prognostica ab ipsa particula affecta, morbo, symptomatibus, ætate & tempore sumuntur. Ossa siquidem minime periculose media franguntur in humeris, brachijs, femoribus, cruribus & digitis. Si tota costa perfracta est, calus asperior est. Narium fractura peior est, ubi aut ossi, aut cartilagini fracte, cutis

cutis quoque vulnus accessit. Cranei fractura malum portendit. Fractura transversa maximè tolerabilis est. Obliqua peior; acuta verò pessima existit. Fractura cum dolore, vel inflammatione, aut carnis contusione, mala est. Fractura senibus in primis biliosis, convalescentibus difficillima est: decrepitis verò, & valde senibus, impossibilis. Porro fractura quo vetustior, eo deterior est. Caluaria 35. diebus glutinatur: brachium, & tibia, si ritè curentur, diebus circiter 40. occalescunt: cubitus firmatur plurimum diebus 30. os in naribus perfractum 18. dierum spacio consolidescit costa post 21. maxilla, iugulum, scapula, os tali, calx, manus planta fere inter decimum quartum, & unum & vigesimum diem sanescunt: humeri, & femina inter 27. & 40. coxa diebus 50. coalescit: pes sexaginta dierum spacio, si quiescat: con-
sanescit.

sanescit, Quod ad curationem attinet, fracti ossis soluta continuitas est, quare eius sanatio, vnitio est. Vt igitur hunc assequamur finem, 4. intentionibus opus erit.

Prima intentio est, vt fracti ossis partes rectè committantur, & in naturalem situm adaprentur.

Secunda, vt ritè commissa ossis perfracti extrema, coniuncta, atque immota maneant.

Tertia, vt callo interueniente disiunctæ ossis partes agglutinentur coalescantque.

Quarta est, symptomatum, quæ fracturam sequi consueuerunt, correctio.

Primam autem intentionem assequemur, si fracti ossis partes, in figuram pristinam, naturalemque situm reduxerimus. Id autem fiet, si membrum perfractum decenter intendatur, vel manibus, aut habenis: deinde

os depressum attollatur, & eleuatum deprimatur, atque id quatenus fieri licet sine dolore, donec ossis fracti fines rectè concurrant, & in naturalem situm coaptentur. Ossis autem repositi certum indicium est, dolor sublatus, ossibus fracturæ iam sic probè coaptatis, membrum deligandum erit, modo eo, quo supra li. 6. c. 9. diximus.

Secundus scopus est, vt ossibus iam sic probè coaptatis, & è directo admotis, eorum positura seruetur, & exactè coniuncta maneant. Os fractum propter duritiem, siccitatem, & paucitatem alimenti difficulter vnitur. Quare ne dilabantur denuò partes commissæ, oportet per fractum membrum prorsus immobile consistere. Quod quidem præstabitur degarura oportuna per fascias, & fectulas, qui consentiat adamussim cum rectissima figura membri, quam ei natura

590 PRACTICÆ GENERALIS
natura indidit. Tantisper deligatura
hæc seruetur, donec natura callum
induxerit firmissimum.

Tertius scopus ad calli generatio-
nem pertinet. Nam cum nec ferulis,
nec deligatione, nec figura sitūue
membri appposito, diuisæ ossis par-
tes citra glutinum aliquod coire, ac
concreescere possit, maxima calli gignendi sollicitudo habenda est. Ad hūc
igitur gignendum concreescere ali-
quid proprii ossium alimenti, crassi
terrenique oportet, quod in labris
fracturæ coalescit. Crassa aut hæc ter-
renaque substantia, ex genuino, maxi-
meque idoneo ossis alimento redun-
dans, diem circiter duodecimum, aut
decimumquintum ab ossis fractura
fere gigni, atque accrescere incipit.
Adiuuabitur autem maximè victus
ratione, secundum qualitatē, quan-
titem & tempus administrationis,
probè instituta.

Alimenta autem talia sint, ex quibus non solum succus bonus prouenire soleat, sed etiam tenax, ex quali fieri callum maximè expedit. Quippe cum ex serosa humiditate, & tenui gigni prorsus nequeat, ex crassa verè, sed qui fragilis sit, ac pinguitudinis expers gigni quidem poterit. Circa initium fracturæ usque dum callus gignitur, ægrum tenuissimè cibato. Venam interdum cum. s. res postulat, secato, & per ventrè superuacua expellito. Carne & vino usque ad dies decem; abstineto. Magnitudo calli nec minor quam par est, nec maior iusto sit, sed mediocritatem ad vnguem seruet. Ceterum huius generatio ijs ferè notis deprehenditur. Dolor, qui prius aderat sedatur: nullus amplius inflammationis, aut tumoris alicuius metus adest, in membro perfracto bonus ac natiuus color efflorescit.

Quar

Quartus & vltimus scopus est remotio symptomatum, quæ fracturam comitari solent, & particulæ affectæ accidunt: cuiusmodi est inflammatio, pruritus, vulnus, immoderata siccitas, aut humiditas, callogignendo obstitens: gangrena, durties, calli magnitudo excedens, vel deficiens. Quare si inflammatio, aut dolor adsit, deligatio soluenda erit, & lana, oleum, & acetum vel id genus alia parti dolenti admouenda. Sedata inflammatione, & dolore sublato, deligationes, & ferulæ iterum adhibenda. Si pruritus accidit, aquam temperatam superinfundere oportet, vel aquam salſam, vel vnguento populeo membrum illiniri. Cum vulnus quoque accessit, vt ossium fragmenta, & ea, quæ pungunt eximantur. Si carnes contusæ sint, partem affectam scarificato. Si gangræna iam occupauit, cõuenienter occurrito, vt in speciali praxi docebitur

cebitur. Cum valenter nimis siccantur ossa, callus ægrè provenit : expedit igitur istis tertio : vel quarto die modicè aquam calidam infundere. Si verò humiditas calli generationē impedit:ibi hanc siccare conuenienti deligatura, & perfusione aquæ conabimur. Porus seu callus augetur vel minuitur victus cōmoda ratione. Si quidē ex ossis proprij alimēti superfluitate à natura generatur, observata quantitate, qualitate, & tempore administrationis debito. Porro augetur quoque medicamentis, vim emplasticam habentibus, cuiusmodi est emplastrum ex pice: minuitur verò ijs, quæ vim digerendi habent. Quòd si indecens membri figura fuerit, ea immutanda erit: quòd fier, si callus prius frangatur, deinde cōmodè mēbrum restituatur. Frangitur autē medicamētis emollientibus. Sed de fractis ossibus hæc nobis sufficiat.

Hactenus viam quandam, ac rationem uniuersalem perueniendi ad praxim, quam breuissimè potuimus, septem perstrinximus libris hac potissimum ratione, ut medicina studiosis ac candidatis prodessemus. Precamur itaque Deum opt. max. ut is noster labor quamplurimis vsui esse possit. Quod cum intellexerimus, specialem quoque praxim, in qua non solum Hipocratica, verum etiam Theophrastica, quorum iam per multos annos certam habuimus experientiam, breui Deo volente, in lucem dabimus.

Practicae Generalis Finis.

R E R V M

INDEX
R E R V M A C S E N T E N -
iarum notabilium in hoc opere
contentiarum copiosissi-
mus index.

A Abscessus Græcis	moriturus,	36
Apostemata.	Æger quo tempore	
fol. 541	sanandus.	40
Abscessus quid sit.	Æris ratio, & quæ	
ibid.	circa eum Medico	
Abscessuum genus	consideranda.	75
duplex.	Affectus animi.	127
Abscessuum signa	Agarici electio.	174
duplicia.	Agarici infrenatio, &	
Abscessuum iudicia	dosis.	ibid.
veterum ac recen-	Alcohol Arabib.	
tiorum	quid.	421
Abscessuum curatio,	Alexiteriorum ge-	
fol. 545.	nus, & vsus.	740
Abscessu aperto quo-	Aloes electio, vsus, &	
modo proceden-	noxa.	270
dum.	Anodyna quæ.	188
Ab lotionum forma,	Anodynorum diuisio	
vsus, & exēpla.	ibid	
Ans ad futurā qua-	Anodyna reuera,	
lis esse debeat.	quæ.	ibid.
Æger an sanandus an	Anodyna nomine	
	P P 2	tan

I N D E X.

tantum quæ. *ibid.*
 Apophlegmatismo-
 rum compositio, &
 vsus. 383
 Apostematum aper-
 tiones quales opti-
 mæ. 546
 Apostematum aper-
 tiones quales fieri
 debeant. *ibid.*
 In Apostematum a-
 pertione, septem
 spectanda. *ibid.*
 Apostemata quid.
 541

B

B Alanos siue glās
 370
 Balnea quibus no-
 ceant. 124
 Balnea quibus con-
 ducant. 123
 Balneorum genera
ibid.
 Balnea in scissoria
 quid, & quomodo
 fiant. 493
 Balneorum vsus, &
 exempla. 474

Bolus quid, & quo-
 modo fiat. 348
 Boli qualitas, & quā-
 titas, & assumen-
 di tempus 349
 Boli exempla vana.
 350

C

C Acochymia
 quid. 117
 Cannula quid. 500
 Cannulæ vsus. *ibid.*
 Caputpurgia quid,
 quomodo fiant,
 eorūque vsus. 380
 Cartami præparatio,
 & dosis. 277
 Cassia nigra quid sit.
 270
 Cassia nigra quomo-
 do eligenda. *ibid.*
 Cassiæ nigrae dosis.
 271
 Cataplasmatum cō-
 sectio, & vsus. 460
 Catheretica quid.
 250.

Cata

INDEX.

Catapotiā quid.	351	nei.	99
Cathartica.	344	Cibi à stomacho a-	
Causa quando ante		lienī.	100
morbū remouen		Cibi capiti nocētes.	
da.	528		101.
Causæ morborum		Cibi inflatiui, & sta-	
quæ & quot.	24	tus soluentes.	101
Cauterium, eiusque		Cibi faciliis, & diffi-	
genera, modi, adhi-		lis corruptionis. ib.	
bitiones, & opera-		Cibi velocis, aut tar-	
tiones.	488	dæ cōcoctionis. 102	
Ceroti confectio, v-		Cibi multarum su-	
sus, & exempla.	466	perfluitatum, & su-	
Chirurgia pars Me-		perfluitatibus ca-	
dicinæ.	487	rentes.	104
Cibi temperati.	90	Cibi multi & pauci	
Cibi calidi.	92	nutrimenti. ibid.	
Cibi frigidi.	ibid.	Cibi laxantes.	105
Cibi humidi.	94	Cibi adstringentes.	
Cibi sicci.	ibid.		106
Cibi boni succi.	95	Cibi urina mouētes.	
Cibi mali succi. ibi.			107
Cibi leues & acres. ib.		Ciborum quantitas	
Cibi crassi & subri-		in genere. ibid.	
les.	96	Ciborū ordo in ge-	
Cibi mediij inter at-		nere.	109
tenuantia, & incref-		Ciborum qualitas	
centia.	98	quæ cuius affectui	
Cibi stomacho ido-		conueniat.	88
		PP 3	Ciba

INDEX.

- Cibationis tēpus. iii.
 Citrinorum myra-
 bolanorum electio,
 dosiſ, & correctio
 280
 Clyſter unde dican-
 tur. 357
 Clyſteris compoſi-
 tio, & doſiſ. 358
 Clyſterem exhibēdi
 modus. 359
 Clyſteres alterantes.
 & ſequent. 360
 Clyſteres purgantes.
 365
 Cnici præparatio, &
 doſiſ. 277
 Cnici cum pituita ſi-
 militudo. 269
 Collutionum forma
 uſus, & exempla.
 477
 Colliria quid corū-
 que forme, & com-
 poſitiones. 393
 Colocynthidiſ ele-
 ctio, correctio, &
 doſiſ. 277
 Colutea electio do-
 ſiſ, & correctio.
 281
 Congeſtionis cauſa
 gemina. 532
 Contraria contrariis
 curantur. 485
 Contrarium pro eo
 quid exuperat quo-
 uſque inducendum
 527
 Conualeſcendi ra-
 tio. 434
 Corpus quomodo
 efficiatur durum.
 142
 Corporiſ obſtru-
 ctionis cura vni-
 uerſaliſ. 551
 Corporiſ figuræ vi-
 tiatę cura generalis.
 549
 Corporiſ ſuperficiſ,
 id eſt cutiſ læſa,
 quomodo in gene-
 re curanda. 553
 Corpori tria præter
 naturā accidunt. 527
 Corpori ægro in ge-
 nere, quid agendum.
 54

- Crisis futuræ præcognitio. 39. 40
 Crisis prænotio per fluxum sanguinis uarium. 44
 Crisis per vomitum præcognitio. 47
 Crisis per secessum præcognitio. 48
 Crisis per mensium fluxum, & per hæmorrhoides præcognitio. 49
 Crisis per sudores præcognitio. 50
 Crisis per abscessum præcognitio. ibid.
 Curæ quantitas, qualitas, modus, tempus, & locus quomodo iudicentur. 530
 Curandi indicationes improprie. 76
 Curandi instrumenta. 81
- D**
 Decocta quid, & quomodo fi-
 ant. 515
 Decocta alterantia. 317
 Decocta alterantia, & purgantia bilem flauam. 320
 Decocta alterantia, & purgantia pituitam. 323
 Decocta alterantia, & purgantia melancholiam. 329
 Decocta alterantia, & purgantia humores mixtos. 332
 Decocta exhibendi tempus eorumque vires 335
 Deleteriorū vsus 196
 Deleteria genere, ibi
 Deleteria quantitate. ibid.
 Deleteriorum series. 198
 Dentifricia. 425
 Detergentium potestas & series. 147
 Diæta quot modis perficiatur. 84
 PP 4
 Dies

I N D E X.

Dies decretorij , &
indicatorij. 52
Digestio quid. 295
Digestio quoruplex.
ibid.

E

Elaterium quid,
eiusque dosis, &
vſus. 278
Electuaria quid. 396
Electuariorum exhi-
bendi modus , &
tempus. ibid.
Electuariorum cale-
facientium exēpla.
397
Electuariorū frige-
facientium exem-
pla. 407
Eligmata quid , eo-
rum dosis, vſus, &
qualitas. 310
Elegmata quo tem-
pore exhibeantur.
ibid.
Elebori vſus 282
Embrocha quid. 470
Embrochæ & fomēti
humidi differētia. ib.

Embrocharum con-
fectio, vſus, & exē-
pla. ibid.
Emplastra quid. 463
Epithemata quid, &
quomodo fiāt. 449
Epithematum varia-
tio. 450
Epithematum vſus,
& exempla. 451
Epithymi dosis eius-
que correctio. 281
Errhina quid , eorū-
que compositio &
vſus. 378
Escharotica medi-
camenta quid. 147
Euphorbij dosis, cor-
rectio, vires, & vſus.
279

F

Fasciæ ad fractu-
ras deligandas. 503
Fascia qualis esse de-
beant ad deligan-
dum. 504
Febrientes quomo-
do cibandi. III
Feru

I N D E X.

- Ferulæ quomodo in fracturis adhibeantur. § 16
 Ferulæ post deligaturam iniiciendæ. § 17
 Ferulæ in quem finē à recentiorib. adhibeantur. § 17
 Ferulæ quandiu manere debeant. § 18
 Ferularum materia. § 20
 Ferularum vsus, idē qui & plagularum. § 17
 la Ferularum accommodatione quid cavendum ibid.
 Ferulas quo tempore antiqui accommodarint. § 18
 Ferulas quare Hippocrates Leues, simas, Aequales, in media parte crassiores, breviores quam deligatio esse voluerit. ibid.
 Ferulas adhibēdi modus ac ratio. § 20
 Fibulæ quibus in vulneribus adhibeantur § 22
 Fibularū forma qualis. § 22
 Fibularum vsus. § 23
 Fibulas Græci znēteras vocant. § 22
 Fluxio qua ratione concitetur. § 21
 Fluxionis causæ quæ ibid.
 Fluxionē quare pars aliqua excipit. ibid.
 Fomentorum compositio, vsus, & exhibitio. 446
 Forcipes Albucasis. 497
 Forcipes dētales. ibi.
 Forcipes ad extrahendos globos. 497
 Forcipes terebelli in versu forma. 498
 Forcipes ad spinas degula extrahendas. 499.
 PP § Forcipes

I N D E X.

- Forceipes** ad foetus
 mortuos extrahen-
 dos. ibid.
Forsicum vsus. 494
Fracturam Græci Ca-
 tagma vocant. 585
Ob fracturam figura
 membri indicens
 quomodo immutā-
 da. 588
Fracturæ quomodo
 deligandæ. 589
Fracturarum Genus
 duplex. 585
 Causæ. 586
Fracturarum signa.
 ibid.
fracturar. prognosti-
 ca. 586
fracturas curandi tē-
 pus. 587
Fracturas curandi
 quatuor intentio-
 nes, & quomodo
 eas assequamur. 588
Frictionis genera.
 112
Frictiones vbi adhi-
 bendæ. 113
Fumiterræ vsus. 282

G

G Argarismatum
 vsus, cōfectio
 qualitas, tempus, &
 exempla. 385
Gaudium nimium
 quomodo affi-
 ciat. 127
Gestationis genera.
 113
Gestationes quomo-
 do adhibendæ. 114
Glandium præpara-
 ntio, dosis, & subii-
 ciendi tempus. 370

H

H Ermodactilus
 proba, dosis, &
 correctio. 277
Humores digestionis
 obnoxij. 295
Hypodermida quid.
 506

I

I N anitioni, gene-
 ra. 118
Indicationes curan-
 di improprie. 76
Infusio quid & qu-
 bus;

I N D E X.

bus exhibeatur. 337
Infusio purgans bil. ē.

338

Purgans pituitā. 339

Infusio purgās bilē &
pituitā. 339

Infusiones quomodo præ-
parentur. 337

Infusiones adhiben-
di tempus & quan-
titas. 338

Instrumenta curan-
di. 81

Instrumentorū chi-
rurgicorum diuisio
generalis. 487

Eorundem diuisio
specialis. 488

Instrumenta ad de-
ligationem apta.

502

Instrumenta vren-
tia. 488

Instrumenta exten-
dencia. 523

Instrumenta extra-
hencia. 496

Instrumenta inciden-
tia. 490

Instrumenta inciden-
tia. 490

Instrumenta chirur-
gica non ferrea. 488

Ira quid noceat. 127

Iu'apium quid, eius
dosis, & vsus

390

L.

Lapidis Armenis
vsus. 262

Lapidis lazuli vsus.
283

Linimenta quid, eo-
rum compositio, &
vsus. 433

Linimentorum for-
mæ qualis. 433

Loch quid. 310

Luxatio Græcis ex-
arthreina vocatur.

563

Luxatio quid ibid.

Luxatorium ossium
causæ. ibid.

Luxationis signa. ibi.

Luxatio ante fractu-
rā, si fieri possit sem-
per curanda. 569

Luxatio in durata
quomodo emolliēda
Luxationis

I N D E X.

Luxationis restitutæ
indicia. 566

In luxatione curan-
da prius inflamma-
tio si ea adsit aufe-
renda. 569

In luxatione curāda
tria attendēda. 566

Luxationes protus
insanabiles. 564

Luxationes no peri-
culosæ. 565

Luxationes curatu
difficillimæ. 564

Luxata statim repo-
nenda. 567

Luxatum caput in
posteriorem partem
secundum Celsum
incurabile. 564

M

MAnna quid. 271

Mechioacam
quid. 276

Medici officium. 487

Medicinæ lenientes.
343

Medicinæ soluentes.
344

Medicinas solutivas
machinātibus qua-
tuor consideranda.
340

Medicamentis sup-
purātis qualitas. 244
usus ibid. series co-
rum. 245

Medicamenta tem-
perata quæ nā. 135

Medicamenta calida
in primo gradu. 136

in secundo. 137. in
tertio. 137. in quar-
to. 139

Medicamenta frigi-
da in primo gradu

140. in secūdo. 141.

in tertio, & quarto.
142

Medicamenta sicca
in primo gradu. 143

in secundo. 144. in
tertio, 145. in quar-
to. 148

Medicamenra humi-
da in primo gradu.

149. in secundo. 150
in tertio ibid.

Me

INDEX.

Medicamenta tenuis essentia. 151. crassa essentia. 154. dissi- milarium partium. 156	Expurgantia. 212 Extenuantia 216 Incrassantia. 218 Flatus discutientia, 219
Medicamenta acra. 158	Extrahentia. 220 Glutinantia. 221
Adstringentia. 163	Incidentia. 224
Constringentia. 169	Repellentia. 226
Aperientia. 170. Di- scutientia. 172 Cō- densantia. 177 Ra- refacientia. ibid. E- mollientia. 178 in- durentia. 180 Laxā- tia. 181	Roborantia. 228 Sarcotica. 230 Sistendi vim haben- tia. 231
Abstergentia, & de- tergentia 182 Adu- rentia. 187 Attra- hentia. 189	Vrinam cientia. 234. Menstrua prouocā- tia. 238
Cientia. 191 Delete- ria. 195	Menstrua fistentia. 242
Alexiteria. 200	Sadorem ciētia. 243
Pus mouentia. 203	Calculus frangen- tia. 244
Emplastica. 205	Lac generantia 245
Obstructione libe- rantia. 207	Crassos humores in thorace, & pulmo- ne expurgantia. ibi.
Epuloreia. 208	Tussim sedantia, & prouocantia. 247
Exedentia. 210	Dolorem sedantia. 248

Sopo

I N D E X.

Soporifera. 251 Venerem excitantia. ibid. Spermatica. 253 Ambustis vtilia. 254 Digestiua seu concoquentia. 255 Bilem flauam concoquentia simpl. 256 Pituitam concoquentia simpl. 260 Bilem atram concoquentia simpl. 265 Purgantia in genere 267 Purgantia quomodo attrahant. 268 Bilem flauam purgantia. 269 Pituitam purgantia. 274 Atram bilē purgantia. 281 Medicamentorum quantitas. 284 Medicamentorum quantitas à morbo tum qualitate, tum quātitate desumen-	da. ibid. Medicamentorum adstringentiū cum acribus cōparatio. ibid. Medicamentorum adstringentium series. 163 Mensura Medicæ. 481 Mezarei dosis, & infrenatio. 298 Mæstitia quid pariat 127 Morbus quomodo dignoscatur. 9 Morbo vnico quomodo occurrendū. 65 Morbo cum sympto- mate, quomodo occurrendum. 68 Morbo præsentē ipsius causa, quomodo procedendum. 71 Morbo eius causa & sympto- mate cōcurrentibus, quid Medico

I N D E X.

- dico conandum. 71
- Morbi per se. 6
- Morbi per cōsensum
qui, & quorū modis
fiant. ibid.
- Morbi instrumenta-
les in compositione
secundum figuram
quomodo eueniāt.
549
- Ex his qui curari
possint, qui nō. 550
- In his curandis quid
considerandum ibi.
- Morbi in composi-
tione secundū ca-
uitatem vitiatam
quomodo fiant. 551
- In his curādis quin-
que consideranda.
551
- Morbi in cōpositio-
ne ex superficie as-
pera vel leui quo-
modo accidāt. 554
- Morbi in composi-
tione secundum
numerum quomo-
do contingant. 558
- Eorum causę, signa,
iudicia & curatio.
559
- Morbi in cōpositio-
ne secundū magni-
tudinem quomodo
fiant. 560
- Morborum istorum
causę, signa, iudi-
cia, & curatio. 562
- Morborū diuisio ge-
neralis. ibid.
- Morbotum diuisio
specialior. 527
- Morborū signa pro-
pria. 13
- Morborum causę in
vniuersum. 33
- Morborum finis per
crisim. 39
- Morborum finis abs-
que crisi. 36
- Morborum simila-
rium curatio. 518
- Morborum ex alte-
rata superficie cu-
ratio quomodo in-
uestigari debeat.
509
- morbis

INDEX.

Morbis pluribus simul concurrentibus. quomodo occurrendum. 68

Mordicatio quid efficiat. 268

Morselli siue Morsuli quid & eorum exemplum 408

Motus ægrotantium. III

Myrabolana bellirica, & eorum usus. 280

Myrabolana emblica, eorumque adhibitis. 279

Myrabolana elebula quomodo adhibenda, & infrænanda. ibid.

Myrabolana Indica. 282

Myrabolana citrina. 271

N

Nonaculorum usus. 495

O

Ocularia medicamenta. 393

Olea Calefacientia. 434

Refrigerantia. 436

Siccantia. 437

Humectantia. ibid.

Astringentia. 438

Emollientia. ibid.

Laxantia. ibid.

Rarefacientia. ibid.

Digerentia. ibid.

Detergentia. 439

Glutinantia. ibid.

Somnum inducentia. ibid.

Dolorem sedantia. ibid.

Opopanax quid. 280

Osius sectio. 494

Ars corporis quò nobilior eò blàdius esse debet medicamentum. 285

Pastil

I N D E X.

Pastillus quid. 389

Penicilla quid, eorumque usus octuplex. 312

Pessus quid, & eorum usus. 373

Pessorum confectio, & exempla. 375

Phlebotomia instrumenta. 491

Pillulae quid, & quomodo fiant. 351

Pillulae purgantes bilem flauam. 353

Pillulae purgantes pituitam. 354

Pillulae purgantes melancholiam. 356

Pillulas sumendi quantitas, quantitas: epus. 351

Plenitudo quid, & quotuplex. 117

Polypodi usus. 263

Poma odorata. 427

Pondera Medica. 481

Portiones lenitiae. 143

Portiones purgantes in substantia sum-

ptae. 340

Portiones purgantes partim ab infusis,

partim a substantia factis. 345

Pulverum confectio, usus, & exempla. 421

Pulveres purgantes 423

Puluilli quid, & eorum forma apud antiquos. 509

Puluillorum forma hodierna, usus & figurae variae. 510

Purgatio quid, quibus, & quo tempore competit. 121

Purgatio quibus damna, & quo tempore. 122

Purgationis modus, & tempus, quantitas, & qualitas. 123

Puris iudicium. 542

Q

Qualitas remediorum. 133

Quantitas remediorum

Quantitas remediorum

Quantitas remediorum

rum. 284
 Quantitas remedio-
 rum ex morbo, an-
 ni, tempore, & gro-
 ti etate quoque de-
 sumenda. 286
 Quantitas remedio-
 rum à locorum, re-
 gionumue situ ex
 parte quoque pe-
 tenda. 286
 Quantitas sangui-
 nis missionis vna
 sumenda. 286
 Quies immodica sa-
 nis detrimetosa. 286
 Quies quæ dâna in-
 ferat. 286
 Quies congruans
 rium. 286
R Adices quin-
 que cômunes
 Remediorum quali-
 tas vnde decernen-
 da. 133
 Remediorum quan-

titas Modico neces-
 saria. 284
 Repletio, & inaniti-
 o in genere. 117
 Rhabarbari electio,
 correctio, dos. 273
 Rob quid sit, & eius
 dos. 313
 Rob quomodo dif-
 ferat à sicupo. 313
 Rob exhibendi mo-
 dus. 314
 Rotula quid. 498
 Rotular exempla. 409
S Acculorum con-
 fectio, forma,
 vsus, & exhibitio-
 nes. 453
 Sacculorum exem-
 pla noue ad varios
 vsus. 454
 Sagapenu quid. 280
 Sagapenu dos, ele-
 ctio, virtus. 280
 Sanguis putrescens
 in cho'eram tran-
 sit. 306
 Sanguis non recipit
 digestio

INDEX.

digestionem. 296
 Satietas quid. 117
 Scapellum quid eius-
 que genera. 491
 Scammonij electio,
 dosiſ, & correctio. 272
 Scarificatio quid, &
 quomodo adhibea-
 tur. 1120
 Scarificationis mo-
 dus. 493
 Scuta quomodo fi-
 ant, eorūque vſus
 & exempla. 469
 Semi cupium vulgi
 quid. 473
 Semina calida ma-
 iora, & minora. 267
 Semina frigida ma-
 iora, & minora. ibi.
 Sena quid, eius ele-
 ctio, doſiſ, & vires
 281
 Senes cur frequēter
 ſcabie laborēt. 554
 Serapiaum quid. 280
 Serra quid. 494
 Serra quibus adhi-

benda, quib. nō. 495
 Serra quomodo ad-
 hibenda. ibid.
 Serra adhibita quid
 faciendum. ibid.
 Serrarum, differētia.
 494
 Serum lactiſ quid, &
 eiſ doſiſ. 274
 Sief barbariſ quid.
 393
 Signa morborum in
 genere. 15
 Signa criſiſ præſen-
 tiſ. 36
 Signa criſim præce-
 dentia. ibid.
 Signa ſalutaria, & le-
 thalia. 37
 Solidarū cōfectionū
 forma triplex. 376
 Solutio cōtinui mor-
 bus eſt communis.
 408
 Sōnus quomodo fiat
 115
 Somni qualitateſ. 116
 Somni moderati af-
 fectus. ibid.

INDEX.

- Somni moderati operationes. *ibid.*
 Somni deficientis notæ. *ibid.*
 Somni tempus, & usus. *ibid.*
 Soporifera sunt ex genere anodinosorum. 290
 Specillum quid. 300
 Splenium quid, & unde dictum. 308
 Spleniorum forma, & usus. *ibid.*
 Sternutamenta quid. 382
 Sternutamentorum compositio, usus, & exempla. *ibid.*
 Stupefacientia quomodo mortem adferant. 290
 Succus rosæ, dosis. 272
 Sudores quibus, ad quæ, & quomodo prouocandi. 123
 Suffimenta quid, & eorum compositio. 430
 Suffimentorum usus & exempla. 431
 Suffus Arabis. quid.
 Suppositoria siue glâdes. 370
 Symptomata in uenerisum. 17
 Symptomata quæ magnitudine superant suas causas curationis ordinem sæpe peruertunt. 579
 Symptomatibus pluribus concurrentibus, quid agendum. *ibid.*
 Syrupus digestivus, quid. 203
 Syrupus quomodo conficiatur. 293
 Syrupi digerentes humores mixtos. 293
 Syrupus purgabilis, pituitam, & melancholiam in hepate. 308
 Syrupi laxantes. *ibi.*
 Syrupi concoquen-

INDEX.

tes bilē flauā. 298
 Syrupi concoquen-
 tes pituitam. 301
 Syrupi concoquen-
 tes bilē atrā. 304
 Syruporum dosis ad
 diuersos effectus.
 294
 Syruporum qualitas
 vnde petenda. 296
 Syruporum exhiben-
 dorū tempus. 297
 Syrup. efficacia. ibid.
 Syrupis omnibus cor-
 dialis aliqua aqua
 commiscenda. 296

T

TAbulæ quid, &
 quomodo fiât.
 Tabularum dosis, &
 exhibitio. 410
 Tabularum vsus, &
 exempla. ibid.
 Tamarindorum ele-
 ctio, dosis, & vsus.
 274
 Tempus quo mor-
 bus vel curatione,
 vel morte termine-

tur. 41. 42
 Tēporis opportuni-
 tas in remediis ad-
 hibendis quomodo
 animaduertenda.
 288
 Thymiamata Græcis
 quid. 430
 Timor quomodo no-
 cius. 122
 Tragea siue tragema-
 ta quid. 415
 Tragematum forme
 exhibitio, vsus, &
 exempla. 416
 Trociscus quid 389
 Trociscorū forma,
 vsus, & exhibendi
 modus. ibid.
 Trociscorum exem-
 pla. 390
 Tumor præter natu-
 ram quid. 532
 Tumorū præter na-
 turā differētiæ vn-
 de petendæ. ibid.
 Tumorum causæ ge-
 nerales quor. 532
 Tumorum causæ spe-

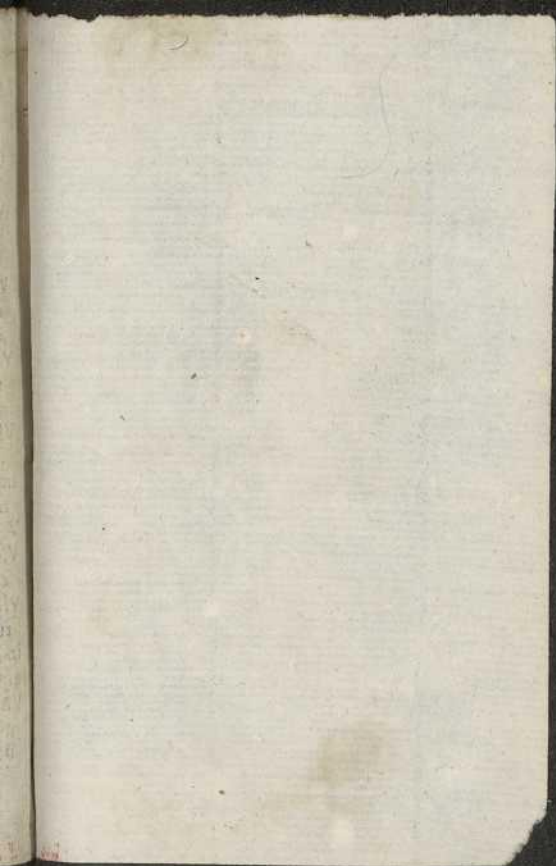
- ciales quot. 532
 Tumorū causę pri-
 mitiue seu pęgref-
 sę quę. 532
 Tumorū causę an-
 tecedētes quę. 533
 Tumorū causę con-
 iunctę seu conti-
 nentes quę. ibid.
 Tumorū præter-
 naturam signa, &
 indicia. ibid.
 Tumorū incremen-
 tum quando adesse
 iudicatur. 535
 Tumorū principij
 nota. ibid.
 Tumorū status,
 quod nam sit indi-
 cium. ibid.
 Tumorū regressio-
 nis nota. 536
 Eius operatio. ibid.
 Tumorū curatio-
 nis initiū vnde de-
 sumendum. 537
 Eius tres intēctiones.
 ibid.
 in Tumorū de-
 clinatione, quid fa-
 ciendum. 540
 Tumores quatuor
 temporibus distin-
 guuntur. 534
 Tumores quibus
 modis terminen-
 tur. 536
 Qui modus termi-
 nandi optimus sit.
 ibid.
 Tumores curadi pri-
 ma intentio secun-
 dum Galenum. 538
 Secunda & tertia in-
 tentio quomodo fi-
 ant. 539
 Turbith electio, cor-
 rectio, & dosis. 276
 Turundę quid. 512
 Turundarum forma
 qualis. 515
 V
 Venę sectio ē dif-
 recto partis la-
 borantis semper fa-
 cienda. 118
 Venę sectio quibus
 cōueniat, quo tem-
 pore.

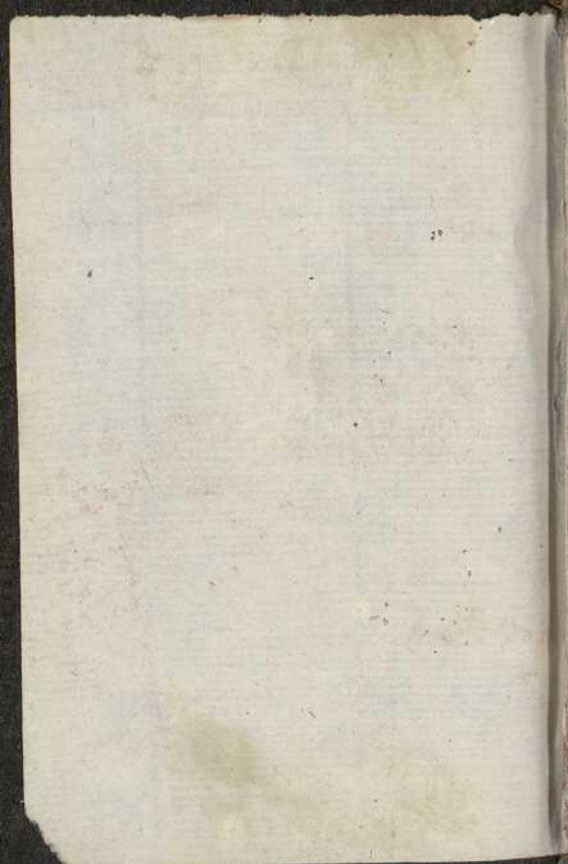
I N D E X.

pore.	ibid.	Vnguēta calida. 441
Venæ sectio quibus noceat, & quo tem- pore.	ibid.	Vnguēta frigida. 444
Venæ quæ nā secan- dæ.	119	Vnguenta astringen- tia. ibid.
Vena deleteria. ibid.		Emollientia. ibid.
Vigiliæ vsus & ope- rationes.	115	Abstergentia. ibid.
Virtus rectrix in cor- de semper cōfirmā- da.	296	Sarcotica, 445
Vlcus est vnionis di- uortium, vetus, & non cruentum. 580		Glutinantia. ibid.
Vlcerum causæ ge- minæ.	581	Erodentia. ibid.
in Vlceribus diutur- nis, os abscedit. 581		Extrahentia. ibid.
Vlcerum iudicia 580		Dolorē sedantia. 446
Vlceribus quid offi- ciat.	581	Soporifera. ibid.
Vlcera curandi qua- tuor intētionēs. 583		Purgantia. ibid.
in Vlcerum curatio- ne duo spectāda. 584		Volsella quid. 500.
Vnguentorum com- positio, vsus & exhi- bitio.	440	Vulnus quid sit. 570
		Vulnerū causæ, signa, & iudicia. ibid.
		Vulnera lethalia, & quasi lethalia. 571
		Vulnera tutiora quæ. 573
		Vulnerū curationē, quomodo assequa- mur. ibid.
		Vulneris vnitio. 576
		Vulnera quomodo deliganda. ibid.
		Vulnerū futuræ quo- modo fiant. ibid.

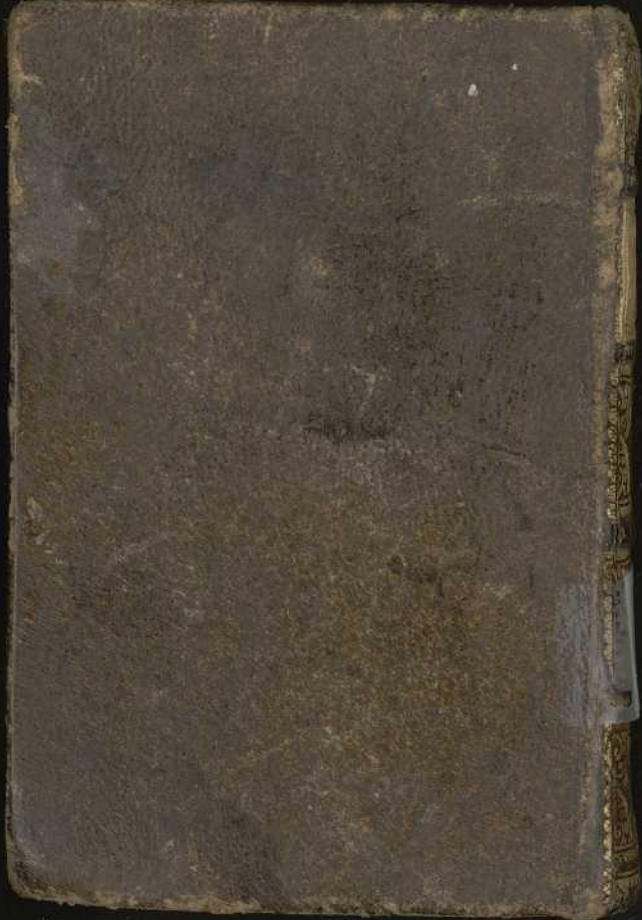
F I N I S.

Handwritten text in two columns, likely a list or index. The text is mirrored across the page, suggesting bleed-through from the reverse side. The handwriting is in an old script, possibly Latin or German. The left column contains entries such as "Handwritten text" and "Handwritten text". The right column contains entries such as "Handwritten text" and "Handwritten text". The text is arranged in two columns, with the left column on the left and the right column on the right. The text is written in a cursive script, with some words being difficult to decipher. The page is aged and shows signs of wear, including a large stain on the left side.

VVLECK ER O
DE MEDICINA

55/2